

ČASOPIS DRUŠTVA KNJIŽNIČARA
BILOGORE, PODRAVINE I
KALNIČKOG PRIGORJA

BROJ 20
2018.

www.drustvo-knjiznicara-bpkp.hr / dk.bpk@gmail.com / svezak.urednistvo@gmail.com

Godina XX/Bjelovar svibanj 2018.

Pronadite nas na

S V E Z A K

TEMA BROJA:
ZELENE KNJIŽNICE

UVODNIK.....	3
UZ JUBILARNI 20. SVEZAK – Naših prvih dvadeset godina, <i>Ljiljana Vugrinec i Vinka Jelić-Balta</i>	4
IZ RADA DRUŠTVA – urednica <i>Branka Mikačević</i>	
O RADU DRUŠTVA U PROTEKLOM RAZDOBLJU, <i>Branka Mikačević</i>	6
35. SKUPŠTINA DRUŠTVA KNJIŽNICARA BILOGORE, PODRAVINE I KALNIČKOG PRIGORJA, <i>Romana Horvat</i>	7
NAGRADE NAJKNJIŽNICARIMA, <i>Martina Majdak i Marijana Janeš-Žulj, Branka Mikačević</i>	8
TEMA BROJA – urednik <i>Ilija Pejić</i>	
POKRENIMO ZELENE KNJIŽNICE – RAZGOVOR S IVANOM KRALJEVIĆEM, <i>Petar Lukačić</i>	10
ENSULIB – MEĐUNARODNA GRUPA UNUTAR IFLA – E KOJA SE BAVI ODRŽIVIM RAZVOJEM I KNJIŽNICAMA, <i>Petar Lukačić</i>	11
(O)KRENIMO NA ZELENO, <i>Ana Rubić i Sandi Antonac</i>	12
EKOLOŠKA PISMENOST I ZELENE KNJIŽNICE U HRVATSKOJ – PROBLEMI I IZAZOVI, <i>Slaven Pejić</i>	14
DOPRINOS KNJIŽNICE I ČITAONICE „FRAN GALOVIĆ“ KOPRIVNICA IZGRADNJI POKRETA ZELENIH KNJIŽNICA U HRVATSKOJ, <i>Dijana Sabolović Krajina</i>	16
ZELENE AKTIVNOSTI U GRADSKOJ KNJIŽNICI „FRANJO MARKOVIĆ“ KRIŽEVCI, <i>Marijana Janeš-Žulj</i>	17
POLJOPRIVREDNA I ZELENA KNJIŽNICA GRADSKE KNJIŽNICE SLAVKA KOLARA ČAZMA, <i>Vinka Jelić-Balta</i>	18
PREDSTAVLJANJE KNJIGE „GMO (IZ)UM BEZ (RAZ)UMA“ I OČUVANJE BIORAZNOBLIKOSTI, <i>Neda Adamović</i>	19
ZELENI KUTAK DJEČJEG ODJELA, <i>Danijela Marić</i>	20
IZ NARODNIH KNJIŽNICA – urednice <i>Neda Adamović, Maja Krulić Gačan</i>	
SPIKAONICA – KNJIŽNIČNI PROGRAM ZA MLADU, <i>Tatjana Petrec, Branka Mikačević</i>	21
ČITAONICA – IGRAONICA: ČITANJE U PARKU, <i>Ivana Blažeković, Branka Mikačević, Vjeruška Štivić, Tatjana Petrec</i>	22
NAŠE TEDx ISKUSTVO, <i>Neda Adamović i Lucija Miškić Barunić</i>	23
NARODNA KNJIŽNICA „PETA PRERADOVIĆ“ MEĐU PRVIMA U HRVATSKOJ U POSUDBI IMA MICRO:BIT, <i>Sanja Jozić</i>	24
ČITATELJSKI KLUB „HOMER“ ZA SLIJEPE I SLABOVIDNE OSOBE, <i>Lucija Miškić Barunić</i>	25
13. SUSRET NAJČITATELJA NARODNIH KNJIŽNICA BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE, <i>Ilija Pejić</i>	25
MAČAK „POMAGAO“ TIJEKOM REVIZIJE I POSTAO MALA MEDIJSKA SENZACIJA, <i>Petra Dravinski</i>	26
„PRINCEZA NA KRAJU SVIJETA“ POTICANJE ČITANJA U DIGITALNOM OKRUŽENJU, <i>Petra Dravinski</i>	27
NACIONALNA KAMPANJA „IJA ŽELIM ČITATI!“ REZULTATI PROVOĐENJA U KNJIŽNICI I ČITAONICI „FRAN GALOVIĆ“ KOPRIVNICA, <i>Danijela Petrić</i>	27
„HARRY POTTER: 20 GODINA MAGIJE“ – PRIJEDLOG AKTIVNOSTI U KNJIŽNICI, <i>Valentina Mikec</i>	28
STEM REVOLUCIJA STIŽE I U BIBLIOTECI, <i>Ljiljana Vugrinec</i>	29
POTRAŽITE QR KOD – Otkrijte novu dimenziju knjige, <i>Maja Krulić Gačan</i>	30
„BOJE, SLOVA & SLIKE“ CIKLUS RADIONICA ZA KNJIŽNICARE I KNJIŽNICARKE, <i>Jasminka Vajzović</i>	30
O REVIZIJI U KNJIŽNICI I ČITAONICI „FRAN GALOVIĆ“ KOPRIVNICA, <i>Ranka Janus</i>	31
U NARODNE KNJIŽNICE ILI BIBLIOTECI UČLANJUJE SE SVAKI 7. STANOVNIK KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE.....	31
<i>Ljiljana Vugrinec</i>	31
USAMLJENA SVJETILJKA, <i>Ivana Molnar</i>	32
ZELENA IGRAONICA, <i>Ivana Molnar</i>	33
KROZ JESEN SA ŠUMSKIM ŽIVOTINJAMA, <i>Mirjana Kotromanović</i>	33
RAZNOVRNI I BOGATI PROGRAMI I MANIFESTACIJE U GRADSKOJ KNJIŽNICI I ČITAONICI VIROVITICA, <i>Višnja Romaj</i>	34
NOVA DRUŠTVENA MREŽA ZA KNJIŽNICE KOJE SU U RAČUNALNOM SUSTAVU METEL – WIN, <i>Višnja Romaj</i>	35
INFORMACIJA VIŠE O DIJABETESU, <i>Nela Krznarić</i>	36
ČITALI SMO IM CIJELI DAN! Radio – stari prijatelj knjige i čitanja, <i>Martina Majdak</i>	36
KRIŽEVAČKI ČITATELJSKI KLUB “KriČak” – Mjesto gdje nastaju nova prijateljstva, <i>Zdenko Balog</i>	37
OD PRIČAONICE DO IGRAONICE U 40 GODINA, <i>Marina Srbljinović</i>	37
NAGRADNI KVIZ „NAŠA KNJIŽEVNOST“ PUČKE KNJIŽNICE I ČITAONICE U DARUVARU, <i>Irena Ivković</i>	38
DVADESET GODINA RADA I POSTOJANJA HRVATSKE KNJIŽNICE I ČITAONICE OPĆINE HERCEGOVAC (1998. – 2018.), <i>Tihomir Pokopac</i>	39
GRADSKA KNJIŽNICA ĐURĐEVAC TIJEKOM 2017. GODINE, <i>Martina Makar</i>	40
ZBIVANJA U GRADSKOJ KNJIŽNICI I ČITAONICI SLATINA, <i>Dajana Alinčić, Ana Knežević i Marija Cindrić</i>	41
ČAZMANSKA RAZGLEDNICA, <i>Vinka Jelić-Balta</i>	42
IZ ŠKOLSKIH KNJIŽNICA – urednice <i>Suzana Knežević i Vesna Zvečić</i>	
BOJE LI SE KNJIŽNICARI SUVREMENE KNJIŽEVNOSTI ZA DJECU I MLADU?, <i>Sanja Pajnić</i>	43
GODINA FRANJE FANCEVA U VIROVSKOJ ŠKOLSKOJ KNJIŽNICI – Otvoriti školske knjižnice stanovnicima malih mjesta – je li potrebno i moguće?, <i>Đurđica Krčmar Zalar, Suzana Knežević</i>	44
NOVA ŠKOLSKA KNJIŽNICA U MOLVAMA, <i>Ana Molnar Šadek</i>	45
NOVA KNJIŽNICA TEHNIČKE ŠKOLE VIROVITICA, <i>Tanja Kolar Janković</i>	46
RENOVIRANA KNJIŽNICA STRUKOVNIH ŠKOLA U KOPRIVNICI, <i>Ljiljana Mraz, Irena Nevjestić</i>	47
VIŠEGODIŠNJE UREĐENJE KNJIŽNICE BJELOVARSKIH STRUKOVNIH ŠKOLA, <i>Katarina Belančić Jurić, Rajna Gatalica</i>	48
UREĐENJE PROSTORA ŠKOLSKE KNJIŽNICE U ČAČINCIMA, <i>Marija Blažević</i>	49
KUTCI ZA ČITANJE I OPUŠTANJE U ŠKOLSKIM KNJIŽNICAMA, <i>Marina Aragoić Švarbić, Tatjana Petrinc</i>	50
KUTAK ZA ČITANJE U PODRUČNOJ ŠKOLI GLOGOVAC, <i>Dijana Pleadin</i>	50
LOKALNA ZAJEDNICA I ŠKOLA ZAJEDNO U POTICANJU ČITANJA – Projekt uređenja knjižnih kutaka u područnim školama s akcijom čitanja djece, <i>Nataša Karlovčec</i>	51
BIBLIOTERAPIJA U NASTAVI – Predavanje za učitelje Koprivničko-križevačke županije, <i>Nataša Karlovčec</i>	52
KNJIŽEVNI SUSRETI U ŠKOLAMA U ŠK. GOD. 2017./2018., <i>Suzana Knežević, Vesna Zvečić</i>	53
SUSRETI SA STRANIM PISCIMA U ŠKOLSKIM KNJIŽNICAMA, <i>Maja Baksa, Andrea Katanović Babić, Ljiljana Mraz, Irena Nevjestić, Suzana Knežević</i>	54
KAKO UGOŠTITI MRTVOGA PISCA?, <i>Suzana Pušić</i>	55
PROGRAMI POTICANJA ČITANJA U ŠKOLSKIM KNJIŽNICAMA PROVEDENI U ŠK. GOD. 2017./2018., <i>Suzana Knežević, Vesna Zvečić</i>	56
MEĐUNARODNI PROJEKT „ČITANJE NE POZNAJE GRANICE“ <i>Marina Vajagić</i>	58
USPJEŠNI NA NACIONALNOM NATJEČANJU „ČITANJE DO ZVJEZDA“ <i>Dijana Pleadin, Nikolina Sabolić</i>	59
PROJEKT „ONO SI ŠTO ČITAŠ“, <i>Katarina Belančić Jurić, Rajna Gatalica, Zorka Renić</i>	60
PROJEKT POTICANJA ČITANJA „POSVOJENI PISAC“, <i>Romana Erhatic, Vesna Zvečić</i>	61
PROJEKT „RIJEČ DANA“ U MJESECU HRVATSKOGA JEZIKA, <i>Vesna Zvečić</i>	61
KNJIŽEVNI LIKOVI U PERIODNOM SUSTAVU ELEMENATA – Kako je jedan pano pokrenuo čitateljsku znatiželju?, <i>Josip Strija</i>	62
ŠKOLSKI PROJEKT „450 GODINA BITKE KOD SIGETA“, <i>Damir Balković</i>	63
PROJEKT „KRSTO ŠPOLJAR“, <i>Alica Bačeković Pavelić</i>	64
PROJEKT „TRADICIONALNI OBIČAJI U SUVREMENOM ŽIVOTU ŠKOLSKE KNJIŽNICE“, <i>Bernarda Ferderber</i>	64

PROJEKT „HRVATSKA U RUKSAKU“ – Kako spojiti čitanje i putovanja?, <i>Dijana Pleadin</i>	66
PROJEKT „SVETI JOSIP – ZAŠTITNIK HRVATSKE“ , <i>Vesna Benković</i>	67
ŠKOLSKIM PROJEKTOM KREATIVNO OBILJEŽILI VALENTINOVO, <i>Tanja Nad</i>	67
PROJEKT „ADVENT U ŠKOLSKOJ KNJIŽNICI“ , <i>Biljana Barišić Mudri, Tanja Nad</i>	68
HUMANITARNI PROJEKT „DAJ ŠAPI GLAS!“ , <i>Biljana Barišić Mudri</i>	69
RUKSAK (PUN) KULTURE, <i>Stjepana Kadić, Dijana Pleadin, Nataša Švaco</i>	69
U EUROPSKOJ GODINI KULTURNE BAŠTINE – Nove izložbe u bjelovarskim školskim knjižnicama, <i>Alica Bačeković Pavelić, Tatjana Kreštan</i>	70
U ŠKOLSKIM KNJIŽNICAMA OBILJEŽILI SMO..., <i>Tatjana Petrinc, Jasmina Rep, Zorka Renić, Josip Strija</i>	71
MOZAIK VIJESTI IZ ŠKOLSKIH KNJIŽNICA, <i>Biljana Barišić Mudri, Barbara Evaj, Tanja Kolar Janković, Tatjana Kreštan, Damir Najmenik, i Jasmina Rep</i>	72
RAD S DAROVITIM UČENICIMA U ŠKOLSKOJ KNJIŽNICI, <i>Nikolina Sabolić</i>	74
SURADNJA ŠKOLSKOJ KNJIŽNICE S UDRUGAMA SLIJEPIH, <i>Jasmina Rep</i>	74
MEĐUŠKOLSKA DRUŽENJA UČENIKA S POSEBNIM POTREBAMA, <i>Marina Aragoić Švarbić, Marija Blažević, Tihana Doskočil</i>	75
MODELI SUFINANCIRANJA NABAVE U ŠKOLSKIM KNJIŽNICAMA BJELOVARSKO–BILOGORSKE ŽUPANIJE 2007. – 2016. Usporedna analiza s drugim županijama u Republici Hrvatskoj, <i>Ilija Pejić</i>	76
IZ SPECIJALNIH KNJIŽNICA – urednica <i>Ljiljana Vugrinec</i>	
SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA NA SJEVERU, <i>Antonija Mandić</i>	78
NOVI PRAVILNIK O IZDAVAČKOJ DJELATNOSTI VISOKOG GOSPODARSKOG UČILIŠTA U KRIŽEVcima, <i>Sanela Rogina</i>	79
STRUČNI SKUPOVI – urednica <i>Silvija Perić</i>	
SVJETSKI INFORMACIJSKI I KNJIŽNIČARSKIKONGRES IFLA WLIC 2017., <i>Maja Krulić Gačan, Ida Gašpar</i>	80
NEXTLIBRARY – AARHUS – DOKKI – KONFERENCIJA KOJA SE PAMTI, <i>Petar Lukačić</i>	81
TREĆA KONVENCIJA INELI BALKANS, ATENA, GRČKA, 1.-2.9.2017., <i>Ana Škvarić</i>	82
14. KONFERENCIJA BIBLIOTEKARSKOG DRUŠTVA SRBIJE, BEOGRAD, 13. – 15. 12. 2017., <i>Romana Horvat, Vinka Jelić Balta, Ljiljana Vugrinec</i>	83
PROJEKT „MIGRIRAJMO U KNJIŽNICU!“ – Zory, Poljska, 26. 2. – 2. 3. 2018., <i>Valentina Mikec</i>	85
„POKRENIMO BIBLIOS“ 13. okrugli stol o pokretnim knjižnicama i 7. festival hrvatskih bibliobusa, Pula, 12. 5. 2017., <i>Ana Škvarić i Ljiljana Vugrinec</i>	86
STRUČNI SKUP „INOVATIVNI KNJIŽNIČNI PROGRAMI U POVEZIVANJU SA ZAJEDNICOM – Tehnologije i mašta mogu svašta!“ , Virje, 10. 11. 2017., <i>Ivanka Ferenčić – Martinčić, Ljiljana Vugrinec</i>	87
17. OKRUGLI STOL O SLOBODNOM PRISTUPU INFORMACIJAMA „INOVATIVNA KNJIŽNICA U SLUŽBI LOKALNE ZAJEDNICE“, <i>Dijana Sabolović–Krajina</i>	88
ZNANSTVENA RADIONICA „OD NEPOZNATOSTI DO VIDLJIVOSTI – HRVATSKA EMIGRACIJA (1945.–1990.)“, <i>Dijana Sabolović–Krajina</i>	89
6. OKRUGLI STOL „KNJIŽNICE I SUVREMENI MENADŽMENT: ALTERNATIVNI IZVORI FINANCIRANJA“, <i>Dijana Sabolović–Krajina</i>	90
STRUČNI SKUP S MEĐUNARODNIM SUDJELOVANJEM „PREDŠKOLCI I KNJIŽNICA“ GRADSKA KNJIŽNICA BELI MANASTIR, SREDIŠNJA KNJIŽNICA MAĐARA U RH, <i>Ivana Blažeković, Branka Mikačević</i>	90
STRUČNI SKUP „INFORMACIJSKA PISMENOST U DJEČJIM KNJIŽNICAMA“, <i>Vjeruška Štivić</i>	91
KONTAKTNI SEMINAR „MAKING ADULT EDUCATION MORE VISIBLE IN ERASMUS+PROGRAMME“ Zagreb, 31. 5.–2. 6. 2017., <i>Kristian Ujlaki</i>	92
ERASMUS+ PERPETUUM MOBILE, <i>Luca Matić</i>	93
ERASMUS+ PROJEKT „SUVREMENA ŠKOLA“, <i>Andrea Katanović Babić</i>	94
IZVJEŠĆE S MEĐUŽUPANIJSKOG STRUČNOG SKUPA ŠKOLSKIH KNJIŽNIČARA KOPRIVNIČKO–KRIŽEVAČKE, MEĐIMURSKO I VARAŽDINSKE ŽUPANIJE, <i>Adrijana Hatadi</i>	94
STALNO STRUČNO USAVRŠAVANJE ŠKOLSKIH KNJIŽNIČARA KOPRIVNIČKO–KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE, <i>Adrijana Hatadi</i>	95
MEĐUŽUPANIJSKI STRUČNI SKUP ŠKOLSKIH KNJIŽNIČARA, <i>Diana Musić</i>	96
PREGLED RADA ŽUPANIJSKOG STRUČNOG VIJEĆA ŠKOLSKIH KNJIŽNIČARA VIROVITIČKO–PODRAVSKE ŽUPANIJE, <i>Josip Strija</i>	97
ŽUPANIJSKI STRUČNI SKUPOVI ŠKOLSKIH KNJIŽNIČARA BJELOVARSKO–BILOGORSKE ŽUPANIJE, <i>Zorka Renić</i>	97
CENTAR ZA STALNO STRUČNO USAVRŠAVANJE U VIROVITICI, <i>Silvija Perić</i>	98
ŠKOLSKA KNJIŽNICA KAO IZVORIŠTE ZA STVARALAČKI RAD S DAROVITOM DJECOM, <i>Bernarda Ferderber</i>	99
8. OKRUGLI STOL: ŠKOLSKA KNJIŽNICA: POGLED UNAZAD – KORAK UNAPRIJED, Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica, 5. listopada 2017., <i>Josip Strija</i>	99
STRUČNI POSJET ČEŠKOJ NACIONALNOJ KNJIŽNICI, <i>Andrea Katanović Babić</i>	101
JUBILARNA 30. „PROLJETNA ŠKOLA ŠKOLSKIH KNJIŽNIČARA REPUBLIKE HRVATSKE“, <i>Ksenija Grudić–Kukavica</i>	102
RADIONICE GOETHE INSTITUTA ZAGREB – Informacijske kompetencije za učenice i učenike – oblikovanje i planiranje knjižničnih ponuda, <i>Josipa Strmečki</i>	102
KNJIŽNICE U SVIJETU – urednica <i>Vinka Jelić–Balta</i>	
GRADSKA KNJIŽNICA SUBOTICA, AKTIVNOSTI HRVATSKOG ODJELA, <i>Bernadica Ivanković</i>	103
TRAGOM KARLA OVEA KNAUSGÅRDA ILI KAKO NAS JEDNA VRSTA UMJETNOSTI VODI DRUGOJ, <i>Dijana Sabolović–Krajina</i>	105
ZAVIČAJNO NAKLADNIŠTVO – urednica <i>Tina Gatalica</i>	
BJELOVARSKO NAKLADNIŠTVO U 2017. GODINI, <i>Tina Gatalica</i>	106
KOPRIVNIČKO NAKLADNIŠTVO U 2017. GODINI, <i>Josipa Strmečki</i>	109
VIROVITIČKO NAKLADNIŠTVO U 2017. GODINI, <i>Nela Krznarić</i>	111
KRIŽEVAČKO NAKLADNIŠTVO U 2017. GODINI – Iz zavičajne zbirke „Crisiensia“, <i>Marjana Janeš–Žulj</i>	112
NAKLADNIŠTVO ČEŠKE NACIONALNE MANJINE U 2017.GODINI, <i>Fanika Stehna</i>	114
NAGRADE,OBLJETNICE, STRUČNE VIJESTI – urednica <i>Sanja Jozić</i>	
DR. SC. DIJANA SABOLOVIĆ–KRAJINA – Dobitnica nagrade Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, <i>Romana Horvat</i>	115
JERKO BARIŠIĆ – Dobitnik državne „Nagrade Ivan Filipović“, <i>Suzana Knežević</i>	116
PLAKETA GRADA KRIŽEVACA GRADSKOJ KNJIŽNICI „FRANJO MARKOVIĆ“, <i>Josipa Strmečki</i>	116
NAPREDOVANJA U STRUCI, <i>Sanja Jozić</i>	117
HUMOR	
„Turkinja“ i „Sremkinja“, <i>Marinko Ilić</i>	117
POZIV NA SURADNJU U 21. BROJU ČASOPISA SVEŽAK.....	118

UVODNIK

Drage kolegice i kolege, poštovani čitatelji

Jubilarni, 20. broj Sveska je pred vama. Stručni časopis Svezak naše je Društvo pokrenulo 1985. godine i prvo je od regionalnih društava koje je imalo svoje glasilo. Urednici prvog broja bili su Tina Gatalica i Dimitrije Stefanović. Nakon trećeg broja 1987. nastala je podulja stanka jer „temeljen ponajviše na entuzijazmu nekolicine i bez tada ikakve materijalne podrške, nije se mogao dugo održati“ (T. Gatalica). Društvo 1999. godine obnavlja Svezak (nova serija) u novom izdanju. Dvadeset godina, dvadeset brojeva u tiskanom izdanju i e-izdanju, a odnedavno je naš Svezak i digitaliziran. Potražite ga skeniranjem QR koda niže. Također, pročitajte *Naših prvih dvadeset godina*, razgovor s urednicama Sveska od prvog do dvadesetog broja. Projekt Zelena knjižnica pokrenulo je Društvo bibliotekara Istre 2011. i ubrzo je postao zanimljiv i knjižnicama izvan Istre. Razgovor sa začetnikom ideje Zelene knjižnice, Ivanom Kraljevićem, otvara našu ovogodišnju temu broja. Nadalje, Ana Rubić i Sandi Antonic iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu donose nam projekte i aktivnosti Nacionalne i sveučilišne knjižnice; zeleni

festival (O)krenimo na zeleno te Zelenu knjižnicu za zelenu Hrvatsku. O problemima i izazovima na temu koliko smo ekološki pismeni i zelene knjižnice u Hrvatskoj bavio se kolega Slaven Pejić iz Narodne knjižnice „Petar Preradović“ Bjelovar. Naravno, tema zelene knjižnice je puno obimnija. Klimatske promjene i zagađenje okoliša problemi su današnjice te zahtijevaju djelovanje ne samo kroz politiku i gospodarstvo, već djelovanje u svim područjima koji mogu raditi na zaštiti okoliša održivom razvoju. Pri sastavljanju tema za Zelenu knjižnicu, imala sam pomoć kolege Petra Lukačića, koje smo iznijeli u pozivu „Pišite i vi za Svezak“. Pročitajte ih još jedanput i pronađite se. Ekološki otisak knjižnice, nemojmo uprskati – dobre planete je teško pronaći. U ovom dvadesetom, jubilarom broju, svakako obratite pažnju na naše glavne rubrike iz narodnih i školskih knjižnica. Primjeri dobre prakse i inovativnost naših knjižnica potaknuti će vas na nove ideje i programe. Naši članovi i ove godine bili su na mnogim stručnim skupovima i putovanjima, svoje znanje i dojmove podijelili su s nama. Putovalo se u Berlin, Atenu, Wrocław, Beograd i Prag. U rubrici Knjižnice u svijetu upoznajte Gradsku biblioteku Suboticu – hrvatski odjel, kolegicu Bernardicu Ivanković te inspirativan tekst kolegice Dijane Sabolović Krajina „Tragom Karla Ovea Knausgärda ili kako nas jedna vrsta umjetnosti vodi drugoj“, norveško iskustvo. Nadam se da će vas novi broj Sveska razveseliti i da će ćete uživati čitajući ga jer naš Svezak je stručan, poticajan i zabavan. Primjedbe i prijedloge rado prihvaćamo. Drage kolege i kolegice, zahvaljujem vam na suradnji.

Vinka Jelić-Balta

IMPRESSUM

Izdavač: Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja, Trg Eugena Kvaternika 11, Bjelovar
Za izdavača: Romana Horvat
Uredništvo: Branka Mikačević (Iz rada Društva), Ilija Pejić (Tema broja), Neda Adamović, Maja Krulić Gačan (Iz narodnih knjižnica), Suzana Knežević i Vesna Zvečić (Iz školskih knjižnica), Ljiljana Vugrinec (Iz specijalnih knjižnica), Silvija Perić (Stručni skupovi), Vinka Jelić-Balta (Knjižnice u svijetu), Tina Gatalica (Zavičajno nakladništvo), Sanja Jozić (Stručne vijesti)
Glavna urednica: Vinka Jelić-Balta
Zamjenica glavne urednice: Irena Ivković
Lektura: Mirjana Kotromanović, Rajna Gatalica

Korektura: Josip Strija
Marketing: Vinka Jelić-Balta, Sanja Jozić, Antonija Mandić, Ljiljana Vugrinec, Romana Horvat
Grafičko uređivanje i naslovnica: Jovica Opačić
Priprema i tisak: Stega tisak
Uredništvo mrežnih stranica: Antonija Mandić, Romana Horvat, Ljiljana Vugrinec, Lucija Miškić
Webmaster: Lovro Janeš
Naklada: 500 komada

Tisak 20. broja „Sveska“ financijski su pomogli Grad Bjelovar, Grad Čazma i Grad Koprivnica te Bjelovarsko-bilogorska županija i Koprivničko-križevačka županija.

UZ JUBILARNI 20. SVEZAK

Naših prvih dvadeset godina

Ljiljana Vugrinec i Vinka Jelić-Balta

Povodom 20. jubilarnog broja Sveska, prisjećamo se vremena kad je časopis pokrenut, kako se stvarao, kao i svih kolegica i kolega koji su u tome sudjelovali. Za jubilarni broj o svojim sjećanjima govore glavne urednice Sveska: Tina Gatalica, Marjana Janeš-Žulj, Ljiljana Vugrinec, Zorka Renić, Silvija Perić i Vinka Jelić-Balta.

Kolegice Tina, Vi ste bili u uredništvu prvog niza Sveska i njegova tri broja koja su izašla 1985., 1987. i 1989. Kakva su Vaša iskustva i sjećanja na rad i na suradnike u časopisu iz tog doba? Bio je to u pravom smislu pionirski rad. Naše Društvo, tada još Društvo bibliotekara Zajednice općina Bjelovar, bilo je prvo regionalno društvo koje je pokrenulo svoj stručni list. Dimitrije Stefanović, voditelj Garnizonske vojne biblioteke u Bjelovaru i ja zajedno smo uredili prvi broj Sveska. U malom spremištu naše knjižnice uz veliku džezvu kave i oblak dima od cigareta dotjerivali smo tekstove, obavljali lekturu i korekturu, dogovarali rubrike... Jako smo pazili na kvalitetu tekstova. Od samog početka u uredništvo su bili knjižničari iz narodnih, školskih i specijalnih knjižnica. Sva tri broja bila su tematska i prilozi su aktualizirali važna pitanja knjižničarstva, npr. tema prvog broja bila je Bibliotečno-informacijski sistem društveno-političke zajednice, drugog Stručno obrazovanje kadra u bibliotekama Zajednice općina Bjelovar, a treći je bio posvećen desetogodišnjem radu Društva.

Od prvoga dana prisutni ste i u novom nizu Sveska, kao autorica i urednica rubrika. Možete li usporediti rad u struci, časopisu, Društvu... nekada i danas? Kako vidite budućnost Sveska?

Neću reći ništa novo kad kažem da danas na svim poljima pa tako i u knjižničarstvu vrijedi maksima: što brže i više, to bolje. Promjene su brze, što vrijedi danas, sutra je zastarjelo. Mislim da je dobro s vremena na vrijeme zastati, poraditi na kvaliteti i temeljitosti umjesto na kvantiteti. To se tiče i Sveska. Mišljenja sam da bi Svezak trebao prerasti u znanstveni časopis. Imamo temelje za to, a tu ponajprije mislim na vrlo obrazovan i stručan kadar s tendencijom napredovanja.

Kolegice Marjana, Vi ste bili dio tima koji se 90-ih godina prihvatio ponovnog pokretanja stručnog časopisa u Društvu. Kakva su Vaša sjećanja na to razdoblje?

Sjećam se tog perioda prije 20 godina kada sam na jednom

Marjana Janeš-Žulj

glavnom odboru (u Koprivnici) predložila da ponovo pokrenemo stručni časopis našeg Društva i kako su svi članovi Glavnog odbora s oduševljenjem prihvatili prijedlog. Bili smo puni ideja i zamisli, te smo zajedničkim radom, kao što je to i danas, napravili prvi broj koji je imao i prilog: veliki poster UNESCO-vog Manifesta za narodne knjižnice, vrlo aktualan i danas. O nazivu časopisa nije bilo puno diskusije, naravno da će se zvati Svezak, kao i prvi brojevi. U prvom uredništvu bili su predstavnici svih vrsta knjižnica i svih županija: Jerko Barišić, Ljiljana Vugrinec (prije Ernečić), Tina Gatalica, Marinko Ilić, Margot Močan, Ilija Pejić, Nada Poturiček, Zorka Renić, Jadranka Slobodanac, Ivan Zelenbrz i ja kao gl. urednica. Dobro smo surađivali i uspjeli smo napraviti temelje suvremenom časopisu – glasilu Društva.

Uredili ste prvih pet brojeva Sveska, do 2003. godine. Kako je izgledao rad na prvim brojevima Sveska, osobito s obzirom na puno manje tehničke mogućnosti nego danas?

Naše Društvo ima članove koji još uvijek rade s entuzijazmom, imaju veliki stvaralački žar i velika srca i zato je naš časopis Svezak tako dobar. Mi u njega pretačemo naše male priče koje stvaramo u svojoj sredini, u knjižnici, školi, fakultetu... Naš časopis ima dušu i to je najvažnije. On može biti u tehničkom smislu bolji, ali ja mislim da je najvažnije da se svi koji žele mogu predstaviti u njemu. Drago mi je da se Svezak ne gasi, naprotiv, sve je širi i deblji... Svezak je dio naših života i trebamo biti ponosni što možemo novim generacijama pokazati što smo mi stvarali.

Kolegice Ljiljana, Vi ste član uredništva Sveska od njegovog prvog broja, a urednica časopisa od 2004. do 2008. Koji su bili Vaši motivi i smjernice u oblikovanju časopisa?

Jedna od glavnih ideja bila je potaknuti što više članova Društva na suradnju u Svesku, postići da kolege prepoznaju Svezak kao medij koji omogućuje dodatno predstavljanje njihovih knjižnica u javnosti, ali i pruža informacije korisne za unapređenje vlastitog rada. Naše najveće snage kao Uredništva bile su timski rad i posvećenost zajedničkim ciljevima. Radili smo s velikim entuzijazmom, uz puno nezaboravnog druženja, a sve teškoće obično bi bile brzo zaboravljene kad bismo u ruke dobili gotov, novi Svezak, koji još miriše po tiskarskoj boji...

Aktivna ste članica HKD-a dugi niz godina. Kako gledate na Svezak i njegov utjecaj na struku tijekom proteklih 20 godina u samom Društvu, ali i u hrvatskom knjižničarstvu, a možda i šire?

Tina Gatalica

U vrijeme pokretanja Sveska i osobito u njegovim prvim godinama, za mnoge naše lokalne knjižnice to je bio jedini medij na kojem su mogle predstaviti svoj rad. Ni danas, čak i uz internet, važnost Sveska nije manja: dok s jedne strane bilježimo hiperprodukciju informacija dostupnih online, s druge strane vrlo malo toga ostaje trajno zabilježeno, pogotovo u tiskanom obliku, probrano i kvalitetno prezentirano kao u Svesku. O njegovoj respektabilnosti dovoljno govori podatak da je Svezak prije nekoliko godina ušao u fond te u svjetski dostupnu i prestižnu bazu podataka jedne od najpoznatijih i najvažnijih knjižnica na svijetu – Library of Congress iz Washingtona, i to na vlastiti zahtjev te znamenite knjižnice. Svezak zaista može biti ponos našeg Društva, svih koji su u njemu surađivali u zadnjih 20 godina, a moja je velika želja da tako ostane i u budućnosti.

Kolegice Zorka, urednica ste tri broja Sveska od 2009. do 2011. Kakva su Vaša iskustva i sjećanja iz tog razdoblja kao urednice?

„Velika vremena traže velike ljude“ rekao bi Hašek! Imamo sreću da se u uredništvu Sveska uvijek okuplja društvo velikih malih ljudi koji nesebično rade za interes časopisa. Kada je riječ o financiranju i poteškoćama, više se sjećam 1999. i pokretanja Sveska. Tada sam bila predsjednica Društva i sjećam se svakog dopisa i molbe za donacijom i sponzorstvom. Uskoro smo napravili ključni korak i uspjeli ustaliti financiranje – gradovi i županije na čijem području djeluje Društvo prepoznali su kvalitetu rada i potrebu naše struke za regionalnim časopisom i to je bio preduvjet opstanka! Sjećanja na rad u uredništvu su, prije svega, iznimno pozitivna, a prvo čega se sjetim je radna atmosfera, smijeh i pjesme koje smo svesrdno (bez sluha, barem što se mene tiče!) Mirjana Milinović i ja pjevale tijekom završnog rada na korekturi. Članovi uredništva koji su volunteerski obavljali ovaj posao, utrošili mnogo energije, truda i svog slobodnog vremena, bili su: Alica Bačeković Pavelić, Mira Barbarić, Ivanka Ferencić Martinčić, Tatjana Kreštan, Tina Gatalica, Marjana Janeš-Žulj, Vinka Jelić Balta, Sanja Jozić, Luca Matić, Mirjana Milinović, Ilija Pejić, Anica Šabarić, Kristian Ujlaki i Ljiljana Vugrinec. Opsežne poslove lekture i korekture radile su Alica Šabarić, Mirjana Milinović i Alica Bačeković Pavelić.

Što biste, s obzirom na svoje bogato stručno iskustvo, predložili da Svezak danas bude još kvalitetniji i sadržajniiji? Vidite li Svezak i dalje kao stručni ili možda kao znanstveni časopis? Jedno vrijeme sam vjerovala da Svezak treba urediti prema Uputama za uređivanje primarnih znanstvenih i stručnih časopisa ISSN ureda. Upute preporučuju recenzentski postupak, kategorizaciju članaka, sažetke i ključne riječi, oblikovanje naslovnice, podatak o autorima i sl. Urednik i uredništvo bi trebali slijediti Standard uredničkog rada koji je napisan prije svega za znanstvene časopise. Više smo o tome pisale Silvija Perić i ja u VBH (Dostupno na: <https://www.hkdrukstvo.hr/vjesnik-bibliotekara-hrvatske/index.php/vbh/article/view/172/167>). Sada sam uvjerena da je Svezak dobar i potreban upravo ovakav kakav jest. **Kolegice Silvija, Vi uređujete 14. i 15. broj Sveska. Po prvi put, Svezak se tiska u Virovitici. S kojim ste se još izazovima susrećali u uređivanju i stvaranju časopisa?**

Osim klasičnih uredničkih poslova, bilo je potrebno naći ponude, izabrati tiskaru, zatim pripremiti cijeli broj. Izazov je bio jako velik, ali je posao uspješno odrađen i vrijedan svakog trenutka provedenog u tiskari te sam se s velikim veseljem pripremala za idući broj. Uveli smo neke grafičke promjene unutar lista da malo osvježimo novi broj.

I dalje ste članica uredništva. Je li vam još uvijek izazov raditi kao jedna od urednica rubrika, i što preporučujete mladim kolegama i kolegicama, vezano uz pisanje i objavljivanje stručnih tema?

Volim biti članica Uredništva, s posebnim veseljem odlazim na sastanke na kojima slijede dogovori oko novoga broja, teme i sl. Naši kolege često misle da je uređivanje takvog glasila kompleksan posao, no ja smatram da je Svezak već „uhodan“ i da

Ljiljana Vugrinec i Silvija Perić

je rezultat timskog rada te zato i poseban.

Kolegice Vinka, Vi ste preuzeli uređivanje Sveska 2014. godine. Kako uspijevate pomiriti svoje obaveze kao ravnateljice gradske knjižnice, s obavezama glavne urednice stručnog časopisa?

Bio je to izazov. Dogodilo se da sam bila predsjednica Društva, a kolegica Silvija, koja je tada bila glavna urednica, otišla je na porodični dopust. S obzirom da nitko nije bio pretjerano zainteresiran za taj posao, a te godine mi je i mandat kao predsjednici istekao, rado sam prihvatila novu funkciju glavne urednice. Bila sam upoznata s poslom jer sam već bila u Uredništvu pa mi je ostao kontinuitet rada u Društvu, samo na drugoj funkciji. Naravno, sve se može kad se hoće i želi.

Kao urednica, po prvi put ste u rad na Svesku uveli grafičkog urednika, što je poboljšalo kvalitetu časopisa. Kakva poboljšanja u Svesku bi još bila potrebna po Vašem mišljenju?

S mojim dolaskom na mjesto glavne urednice Sveska poklopilo se to da je u moju knjižnicu na stručno usavršavanje došao mladi grafički dizajner Jovica Opačić, koji mi je taj posao uvelike olakšao, a i nama pokazao što grafički urednik radi i kako Svezak bolje izgleda kad imamo takvog stručnjaka. Mislim da je Svezak jako uspješan i reakcije naše struke, prije svega, su pozitivne, da ne kažem vrlo pohvalne. Ponekad bi i s određenom dozom zavisti govorili o našem Svesku. Ovo je prigoda i da se zahvalim i čestitam svim našim članovima, autorima, kolegicama i kolegama na našem predivnom Svesku. To je sinergija ideja, prakse, kolegijalnosti i prijateljstva. Slažem se s kolegicom Zorkom da je Svezak dobar i potreban upravo ovakav kakav jest.

Zorka Renić

IZ RADA DRUŠTVA

O RADU DRUŠTVA U PROTEKLOM RAZDOBLJU

Branka Mikačević, Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar

Od posljednje 35. skupštine koja se održala 26. svibnja 2017. u Gradskoj knjižnici „Franjo Marković“ u Križevcima članovi Društva, kao i članovi Glavnog odbora, Nadzornog odbora i Uredništva Sveska bili su izuzetno aktivni i sudjelovali su u mnogobrojnim programima, na stručnim skupovima, savjetovanjima u zemlji i inozemstvu. Tema skupštine, kao i novog 19. broja Sveska je bila Uloga knjižnice u poticanju čitanja. Održano je nekoliko predavanja: gostujuća predavanja Danka Plevnika, Kristine Čunović, Snježane Berak te izlaganja Zorke Renić i dviju učenica Medicinske škole Bjelovar, Ilije Pejića, Ljiljane Vugrinec i Sanje Jozić, Ivanke Ferencić-Martinčić, Silvije Perić te glavne urednice Sveska, Vinke Jelić-Balta. Na Skupštini je sudjelovalo oko 70 članova Društva. Glavni odbor i Uredništvo Sveska je u proteklom razdoblju održalo dva sastanka i to 26. listopada 2017. te 6. veljače 2018. u Narodnoj knjižnici „Petar Preradović“ u Bjelovaru. Na prvom sastanku Glavnog odbora i Uredništva Sveska donesena je odluka o točnom datumu održavanja 36. skupštine Društva, a to je 25. svibnja 2018. godine u Pučkoj knjižnici i čitaonici u Daruvaru. Tim povodom ujedno će se obilježiti i 70. godišnjica od osnutka knjižnice u Daruvaru. Na sastanku se jednoglasno donijela odluka o glavnoj temi 20. broja Sveska i 36. skupštine – Zelene knjižnice. Zbog aktualnosti pisat će se članci o promicanju zdravog načina života, prirodi općenito, recikliranju, sportu i sličnim temama. Članica Društva Andreja Babić Katanović organizirala je stručni izlet u Prag koji se održao od 21. do 24. rujna 2017. Izvješće o izletu nalazi se na službenoj stranici Društva. Izlet je dijelom sponzoriralo Društvo knjižničara

Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja, a priključili su se i knjižničari iz Rijeke, Ogulina, Hrvatske Kostajnice i Zagreba. Ukupno je sudjelovalo 43 knjižničara. Kolege iz Nacionalne knjižnice Clementinum u Pragu pripremili su za knjižničare predavanja i diskusije o mrežama knjižnica u Češkoj, projektu digitalizacije knjiga i novina, usluga i programa nacionalne knjižnice i suradnje s hrvatskim knjižnicama. Po povratku izletnici su posjetili gradić Češki Krumlov koji se, kao i srednjovjekovna jezgra Praga, nalazi na UNESCO-voj listi svjetske kulturne baštine.

Na drugom sastanku Glavnog odbora i Uredništva Sveska glavna urednica predložila je da se članci prikupljaju do 28. veljače. Urednici rubrika i dalje ostaju isti. Jovica Opačić je i ove godine pristao biti grafički urednik Sveska. Vinka Jelić-Balta je podsjetila na poslovne ponude i suradnje u protekloj godini s tvrtkama Point, Meridijani, Novi ambijent, Dominović i Šarena kuća koji su potpomogli izdavanje časopisa s ukupno 3 000 kuna. I dalje će se članci pohranjivati na Google driveu. Budući da je glavna tema 20. broja časopisa Zelene knjižnice, glavna urednica u suradnji sa svima prisutnima na sastanku je predložila da pozvani gosti u rubrici Tema broja budu sljedeći autori: Sandi Antunovac s projektom Zelena Hrvatska; Mladen Iličević koji će pisati o Eko zoni (tv emisija na HRT-u); Petar Lukačić o IFLA-inoj Green Library Award te Vinka Jelić-Balta o Eko sajmu. Skupština Hrvatskoga knjižničarskog društva održala se 15. prosinca 2017. godine u Medioteci Odjela za djecu i mladež Knjižnice grada Zagreba. Kolegica Ljiljana Vugrinec napravila je prezentaciju o sudjelovanju Romane Horvat, Vinke

Sastanak Glavnog odbora i uredništva Sveska u Bjelovaru, 6. veljače 2018.

Jelić-Balta i Ljiljane Vugrinec na godišnjoj Skupštini knjižničara Srbije u Beogradu od 13. do 15. prosinca 2017. Kolegice su održale izlaganje o radu Društva i časopisu Svezak. Prijedlog predsjednice Romane Horvat i kolegice Ljiljane Vugrinec je da se za članove Društva održi i CSSU radionica Kako pokrenuti stručni časopis: od ideje do e-časopisa. Društvo će financirati kotizaciju za članove u iznosu od 250 kuna. Odlučeno je da će se radionica održati u Daruvaru na Skupštini. Ravnateljica Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Dijana Sabolović-Krajina dobila je godišnju Nagradu NSK-a za veliki doprinos knjižničarstvu. Svečana dodjela nagrada bila je u NSK-u u Zagrebu 22. veljače 2018. Kolegica Lucija Miškić-Barunić je predložila otvaranje Flickr i Youtube računa gdje bi se pohranjivale fotografije u izvornom obliku. Odlučeno je da će kolegica Lucija uređivati i otvoriti ove račune. Romana Horvat i Antonija Mandić će zbog aktualnosti i vidljivosti sadržaja urediti web stranicu Društva. Članovi Glavnog odbora i Uredništva i ove godine aktivno prate i prijavljuju se na javne pozive i natječeje Grada Bjelovara, Grada Čazme, Grada Koprivnice te Koprivnič-

ko-križevačkoj županije kako bi dobili financijsku potporu za objavljivanje Sveska. Zbog ažuriranja službenih evidencija u adresaru, tajnica Društva slala je članovima dopise o aktiviranju članarina u Društvu. Ažuriranje adresara vodi se radi potrebe usklađivanja službenih evidencija Društva prema odredbama Zakona u udrugama. Ovim putem nastoje se animirati novi, budući i potencijalni članovi Društva. Prema uplaćenim evidencijama Društvo broji 120 članova, a nadamo se i više, što će se pokazati do Skupštine.

Ciljevi Društva knjižničara prema Statutu (čl. 6) su: unapređivanje knjižničarske struke i knjižnične djelatnosti općenito, poticanje stručnog i znanstvenog rada knjižničnih djelatnika te davanje javnih priznanja zaslužnim članovima, zalaganje za odgovarajući društveni i ekonomski položaj djelatnika s knjižničarskim zvanjima, poticanje osnivanja, razvitka i suradnje svih vrsta knjižnica i širenje zanimanja društva za knjigu i knjižnicu, poticanje prikupljanja i zaštite zavičajne baštine, sudjelovanje u kreiranju i provedbi politike na području knjižničarstva te surađivanje s drugim knjižničarskim društvima.

35. SKUPŠTINA DRUŠTVA KNJIŽNIČARA BILOGORE, PODRAVINE I KALNIČKOG PRIGORJA

Romana Horvat, Pučka knjižnica i čitaonica Daruvar

Gradska knjižnica „Franjo Marković“ Križevci bila je domaćin 35. skupštine Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja 26. svibnja 2017. godine. Skupština je bila jubilara iz dva razloga, bila je 35. po redu, a i Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja proslavilo je 40 godina svoga rada. Skupštini je prisustvovala predsjednica Hrvatskog knjižničarskog društva i sedamdesetak članova našeg društva. Domaćini su pripremili bogat i zanimljiv kulturno-umjetnički program u kojemu su sudjelovali učenici Glazbene škole Alberta Štrige Križevci i Zoran Homen svojim monologom. Nakon kulturno-umjetničkog programa uslijedio je stručni dio Skupštine. U stručnom dijelu Skupštine prvo izlaganje pod nazivom Kako je moguća nemoguća misija – motivacija mladih za čitanje imao je Danko Plevnik u kojemu je iznio svoju viziju problema (ne)čitanja djece i

mladih. Kristina Čunović iz Gradske knjižnice „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac govorila je o korisnosti čitanja za pojedinca i zajednicu i ulozila knjižnica u poticanje rane pismenosti. Snježana Berak iz Narodne knjižnice „Petar Preradović“ Bjelovar u svom je izlaganju Odgovorno i združeno u promicanju čitanja predstavila nekoliko zanimljivih projekata vezanih uz poticanje čitanja djece i mladih. Zorka Renić i dvije učenice iz Medicinske škole Bjelovar demonstrirale su vježbe pravilnog disanja. Ilija Pejić iz Narodne knjižnice „Petar Preradović“ Bjelovar i Ljiljana Vugrinec iz Knjižnice „Fran Galović“ Koprivnica predstavili su 40 godina rada Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja. Uvodno je u nekoliko rečenica rad Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja predstavila i Sanja Jozić iz Narodne knjižnice „Petar Preradović“ Bjelovar koja je za Skupštinu

Članovi Društva na 33. Skupštini Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja, 25. rujna 2015.

nu pripremila izložbu. Ivanka Ferenčič-Martinčić iz Narodne knjižnice Virje govorila je o projektima poticanja čitanja kod djece pod nazivom Putujuće priče. U pripremi i realizaciji projekta, osim Ivanke Ferenčič-Martinčić, sudjelovala je i odgajateljica Maja Šobak. Silvija Perić iz Gradske knjižnice Virovitica predstavila je istraživanje Poticanje čitanja u Virovitičko-podravskoj županiji. Novi 19. broj Sveska predstavila je Vinka Jelić-Balta, glavna urednica glasila Svezak. Tema broja bila je Uloga knjižnice u poticanju čitanja. U Svesku se ponovo mogu pročitati članci o radu knjižnica na području Društva, o znanjima stečenim na mnogobrojnim stručnim skupovima, ali i o zavičajnom nakladništvu u protekloj godini. Nakon toga uslijedila je kratka pauza na kojoj su bili predstavljeni poster: 40 godina Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja (autorica Sanja Jozić), Slavimo čitanje (autorica Dejana Bedeković), Bibliobus kao centar svijeta (autor Igor Kuzmić). U radnom dijelu Skupštine tajnica Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja je podnijela Godišnje izvješće o radu za 2017. godinu, predsjednica Društva iznijela je Plan rada za

2018. godinu, a blagajnica Društva Financijsko izvješće za 2017. godinu te Financijski plan za 2018. godinu. Izvješća su podnijeli i članovi pojedinih komisija i sekcija Hrvatskog knjižničarskog društva te članovi Nadzornog odbora Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja. Svi planovi i izvješća su jednoglasno usvojeni. Nova članica Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja, Andrea Katanović Babić, predstavila je izlet u Prag koji je realiziran krajem rujna 2017. godine. U naj-svečanijem dijelu Skupštine uslijedila je dodjela godišnjih priznanja za najknjižničare. Ovom su prigodom nagrađeni Suzana Knežević iz Gimnazije Ivana Zakmardija Dijankovečkog Križevci za iznimne uspjehe u knjižničarstvu, Lovro Janeš iz Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci za iznimne zasluge u promicanju rada Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja te Mirjana Štelcer iz Narodne knjižnice „Petar Preradović“ Bjelovar za dugogodišnji uspješan rad u knjižničarstvu. Druženje knjižničara završilo je zajedničkim ručkom u ugodnoj atmosferi u organizaciji domaćina te obilaskom grada Križevaca i knjižnice Grkokatoličke biskupije.

NAGRADE NAJKNJIŽNIČARIMA

*Martina Majdak i Marijana Janeš-Žulj, Gradska knjižnica „Franjo Marković“ Križevci;
Branka Mikačević, Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar*

Suzana Knežević, profesorica hrvatskoga jezika i književnosti, profesorica informatologije (smjer bibliotekarstvo), radi kao stručna suradnica školska knjižničarka u Gimnaziji Ivana Zakmardija Dijankovečkoga Križevci. U 15 godina stručnog rada ostavila je zamjetan trag u svim knjižnicama u kojima je radila. Knjižničnu je djelatnost u svakoj od njih vidljivo unaprijedila upravo u onim segmentima rada koji su tražili najveći trud. Krasi ju stručno znanje, organizacijske sposobnosti te izražena motivacija i volja za lobiranjem. Preoblikovala je stare i zanemarene školske knjižnice u mjesta ugodna za rad i boravak djece. Iza Suzane stoji i kontinuirani pedagoški rad na informacijskom i medijskom opismenjivanju učenika i poticanju čitanja pa je uz uključivanje u nacionalne programe za poticanje čitanja, kao što su Tulum s(l)ova i Čitanjem do zvijezda, sama osmislila i provela nekoliko pedagoških programa za djecu osnovnih i srednjih škola (Elektronička bajka, Istraživački rad u knjižnici). Sudjelovala je i u projektu Križevci sredinom 19. stoljeća potičući djecu na istraživački rad i pisanje bibliografije. Potaknula je stručno uređenje fonda knjižnice Grkokatoličke biskupije. Za seminarski rad Biblioteka grkokatoličke knjižnice u Križevcima drugi je put nagrađena Rektorovom nagradom (prvu je Rektorovu nagradu dobila za rad Franjo Marković na izvorima narodne riječi). Redovito objavljuje stručne i znanstvene radove u knjižničarskim časopisima. Svoje znanje, bogato iskustvo i strast prema školskom knjižničarstvu nesebično prenosi na druge kroz mentorski rad s mladim knjižničarima i radom u Županijskom stručnom vijeću školskih knjižničara Koprivničko-križevačke županije, Hrvatskoj udruzi školskih knjižničara, Društvu knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja te kontinuiranim, predanim i srčanim zagovaranjem struke u javnosti, ali i unutar školskog sustava u kojem radi. Suzana je dragocjena suradnica izraženog osjećaja odgovornosti prema poslu i prema ljudima, ispunjena životnim optimizmom, energijom koja pokreće promjene na bolje, ljubavlju i razumijevanjem za čovjeka.

Mirjana Štelcer je srednjoškolskim zvanjem stekla stručni naziv drvo-tehnološkog stručnog suradnika. Radila je kao stalna suradnica u „Novom Bjelovarcu“, a u Narodnoj knjižnici „Petar Preradović“ Bjelovar zaposlena je od 1996. godine, najprije kao pripravnica na određeno vrijeme. Nakon isteka pripravnčkog staža, Komisija za praćenje rada donijela je konačnu ocjenu da je Mirjana osposobljena za samostalan rad knjižničara. Godine 1997. primljena je u stalni radni odnos na mjesto knjižničarke Područne knjižnice Nova Rača. Od tada pa sve do danas kolegica uspješno i vrlo kvalitetno vodi područnu knjižnicu. Vrlo je susretljiva, puna ideja i kreativnih pothvata. Knjižnica u Novoj Rači je mala, ali bogata duhom i pozitivnom energijom čemu doprinosi entuzijazam i stvaralaštvo knjižničarke Mirjane. Da je to istina govore i mnogi korisnici knjižnice, od djece najranije do odraslih. Mirjana vodi igraonice za predškolce, razne kreativne radionice za djecu i roditelje, radionice za poticanje čitanja, organizira satove lektire u knjižnici, književne susrete i priredbe za cijelo mjesto, a dobro surađuje s lokalnim udrugama, Osnovnom školom Nova Rača i njezinim djelatnicima – učiteljicama, nastavnicima, školskom knjižničarkom te svim mještanima. Jednom mjesečno priređuje preporuku novih naslova i knjiga za Radio Tereziju te redovito piše članke za časopis Svezak i lokalne novine. Od 2012. do 2016. godine radila je i na Dječjem odjelu Narodne knjižnice „Petar Preradović“ u Bjelovaru gdje je svojim radom, zalaganjem i idejama doprinosa kvalitetnijem radu. Mirjana voli čitati, prati suvremenu literaturu i vjerojatno je jedna od najčitateljica među knjižničarima.

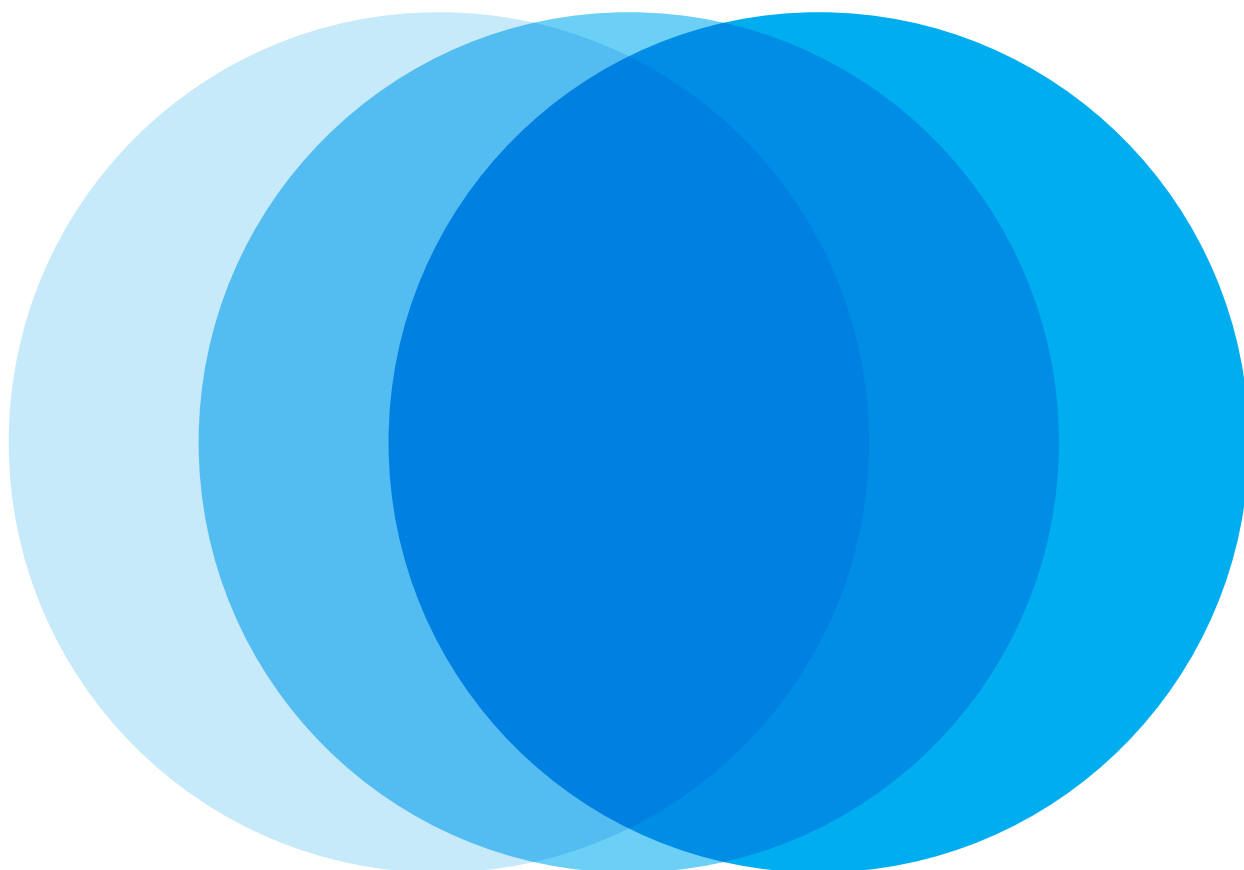
Lovro Janeš, informatički tehničar i knjižničar, ušao je u knjižničarsku struku 1999. godine i do danas uspješno obavlja raznovrsne poslove u Gradskoj knjižnici „Franjo Marković“ Križevci. Zaposlen je na radnom mjestu informatičara, ali radi i kao informator na stručno-znanstvenom odjelu. Sudjelovao je kao član tima u projektu

Najknjižničari 2017.

izgradnje i opremanja nove knjižnice, voditelj je nabave i održavanja informatičke opreme i informatičke mreže u knjižnici. Lovro je također inicijator i realizator različitih edukativnih programa u knjižnici, kao što su informatičke radionice za korisnike i knjižničare i sl. Angažiran je u kreiranju i održavanju mrežnih stranica Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci od 1999. godine, ali i mrežnih stranica Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja od 2001. Autor je baze podataka, tzv. e-kataloga koji se automatski ažurira iz baze METEL, kao i paketa interaktivnih stranica za korisnike te programa digitalizacije hemeroteke. Preseljenjem Knjižnice u novi prostor,

sudjeluje u tehničkom održavanju. Sudjelovao je u brojnim stručnim skupovima, surađuje u glasilu Svezak, časopisu Povijesnog društva Križevci Cris i aktivan je član Društva knjižničara od 1999. godine. Poslovično samozatajan, ali maksimalno posvećen poslu, zaštitni je znak knjižnice u Križevcima. Osjećaj za druge ljude i želja da im pomogne, pouzdanost, predanost, širina duha – krase kolegu Lovru i kao privatnu osobu. Zahvaljujući tome, nezamjenjiv je član stručnog tima Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci, omiljeni knjižničar među korisnicima. Naši kolege su zaslužili biti nagrađeni stoga im još jednom iskreno čestitamo!

TEMA BROJA

POKRENIMO ZELENE KNJIŽNICE

Razgovor s Ivanom Kraljevićem

Petar Lukačić, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica,

Viši knjižničar Ivan Kraljević voditelj je Posudbenog i informacijskog odjela u Sveučilišnoj knjižnici u Puli gdje je zaposlen od 2002. godine. U dva mandata obnašao je funkciju predsjednika Društva bibliotekara Istre te bio član Glavnog odbora Hrvatskog knjižničarskog društva od 2010. do 2014. godine. Od 2011. godine inicijator je i voditelj prvog i najaktivnijeg projekta Zelena knjižnica u Hrvatskoj, sa skoro dvjesto održanih aktivnosti. Od 2015. godine član je Stručnog odbora Hrvatskog knjižničarskog društva i predsjednik Radne grupe za zelene knjižnice. Autor je nekoliko stručnih radova, član uredništva mrežnih stranica Hrvatskog knjižničarskog društva te urednik mrežnih stranica Sveučilišne knjižnice u Puli, Društva bibliotekara Istre i Zelene knjižnice. Izvan struke bavi se autorskom glazbom i vodi radijsku emisiju o istarskoj urbanoj glazbenoj sceni.

Sjećaš li se trenutka kad ti je pala ideja da pokreneš projekt Zelena knjižnica?

Dugo vremena sam raspravljao, teoretizirao i filozofirao u stvarnom i virtualnom svijetu o promašenim putovima ljudskog djelovanja dok nisam shvatio da je licemjerno i uzaludno samo teoretizirati te da je nužno nešto konkretno poduzeti – pogotovo u sferi održivog društva i zaštite okoliša jer neodrživim štetnim djelovanjem rapidno i nepovratno ugrožavamo naš jedini dom i jedinu platformu za djelovanje. Konkretna ideja se iskristalizirala 2010. godine kad sam u sklopu *Međunarodne godine biološke raznolikosti* na Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli organizirao projekciju filma *Dom Yanna Arthusa Bertranda*. Film je pozivao na akciju i upozoravao da imamo jedva 10 godina da okrenemo trendove i prihvatimo činjenicu da nas prekomjerno

iskorištavanje resursa vodi u propast te da trebamo mijenjati način na koji ih trošimo. Puna dvorana studenata, profesora i medija koje je zanimalo što je idući korak potakla me da pokrenem projekt Zelena knjižnica koji bi kroz ovakve i slične aktivnosti educirao, širio svijest i pozivao na akciju.

Možeš li u nekoliko rečenica opisati projekt?

Zelena knjižnica je projekt Društva bibliotekara Istre započet u ožujku 2011. godine. Cilj projekta je preko Društva bibliotekara Istre i istarskih knjižnica educirati javnost i širiti svijest o održivom društvu i nužnosti zaštite okoliša i to kroz mrežne stranice Zelene knjižnice, projekcije dokumentarnih filmova, stručna predavanja, tribine i promocije knjiga. Projekt je već nakon godinu, dvije postao interesantan i knjižnicama izvan Istre. Tu bih kao najaktivniju izdvojio koprivničku gradsku knjižnicu. Već 2015. godine osniva se Radna grupa za zelene knjižnice s ciljem da provjereni istarski recept proširi na nacionalni nivo. Nacionalnom akcijom „Pokrenimo zelene knjižnice“ jednom godišnje svim knjižnicama i knjižničarskim društvima nudimo filmove s E-okolišnog film festivala Zelene akcije kao svojevrsnu motivaciju da po uzoru na postojeći projekt planiraju svoje daljnje samostalne aktivnosti.

Zašto je bitno da knjižnice provode programe usmjerene na „zelene teme“?

Zato što je to nužno. Imamo samo jedan planet na kojem možemo živjeti i pitanje opstanka je da mijenjamo štetnu parazitsku paradigmu u održivu simbiotsku. Svatko od nas može doprinijeti promjeni, a knjižnice trebaju biti rasadnici znanja i sijati nove ideje za održivo i zdravo društvo, društvo koje će voditi brigu o našem jedinom staništu.

Čime se najviše ponosiš, a da je vezano uz projekt?

Ponosan sam jer su zelene knjižnice prepoznate i prihvaćene u javnosti i struci i jer se ideja i dalje širi. Ponosan sam i na kolege iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu kojima sam asistirao u organizaciji prvog Zelenog festivala održanog prošle godine i s kojima najavljujem 1. međunarodnu konferenciju o zelenim knjižnicama koja će se održati u Zagrebu i na Brijunima od 8. do 10. studenog ove godine. Najviše sam ponosan što danas skoro svaki knjižničar u Hrvatskoj zna što je zelena knjižnica.

Koje smjernice možeš podijeliti s knjižničarima prilikom planiranja „zelenih“ programa?

Dobre smjernice mogu se pronaći na mrežnim stranicama Zelene knjižnice Društva bibliotekara Istre (www.zk.dbi.hr) gdje je sve pojašnjeno i gdje su arhivirane sve aktivnosti koje smo provodili od 2011. godine do sad. Savjetujem uključivanje u Nacionalnu akciju „Pokrenimo zelene

Ivan Kraljević

knjižnice“ te povezivanje s institucijama, aktivistima i udrugama koje se bave okolišnom problematikom. Za sva pitanja i eventualne nedoumice uvijek mi se možete obratiti na zelenaknjiznica@gmail.com.

Koja te se knjiga „zelene“ tematike najviše dojmila i zašto? Teško mi je izabrati jednu knjigu. Uvijek bih preporu-

čio ZMAG-ovu nakladničku cjelinu *Zeleni alati* koja nudi permakulturna praktična rješenja iz različitih područja ljudskog djelovanja. Izdvojio bih i *Ekološki otisak* Dražena Šimleše, *Drugu stranu potrošačkog raja* Valerija Vrčeka, zbornik *Odrast – pojmovnik za novu eru*, a svakako bi topla preporuka bila i Frommov *Imati ili biti* da se podsjetimo kako smo uopće došli tu gdje jesmo.

ENSULIB – MEĐUNARODNA GRUPA UNUTAR IFLA-E KOJA SE BAVI ODRŽIVIM RAZVOJEM I KNJIŽNICAMA

Petar Lukačić, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica,

Kako svrstati neku knjižnicu u kategoriju „zelenih knjižnica“ (koji su to elementi po kojima je knjižnica zelena, koje norme je potrebno zadovoljiti, je li to zgrada ili su to programi) pitanje je na koje pokušava odgovoriti posebna grupa koja djeluje unutar IFLA-e pod nazivom *Environment, Sustainability and Libraries Special Interest Group* (Grupa za okoliš, održivost i knjižnice).

Članovi ove grupe smatraju da ako je u današnje vrijeme važno proučavanje uloge čovjeka i čovječanstva na klimatske promjene i promišljanje pojma održivog razvoja onda je važno da se i knjižnice i knjižničari aktivno bave tim pitanjima.

Ova grupa svojim djelovanjem želi potaknuti knjižničare da razmišljaju o sljedećim pitanjima:

- Učinak klimatskih promjena na knjižnice (promjena uvjeta skladištenja i očuvanja, izolacija zgrada, utjecaji na knjižnične financije i upravljanje, ...)
- Primjena ekološki prihvatljivih praksi u knjižnici (iskorištavanje kišnice, korištenje obnovljivih izvora energije, kontrola ispisa papira, recikliranje papira itd.)
- Predložene preporuke za okoliš za ovu profesiju (recikliranje zastarjelih dokumenata, uporaba biorazgradivih materijala itd.)
- Povećanje i promicanje resursa i usluga vezanih za održivost (razvoj zbirke na teme zaštite okoliša, izložbe, informiranje i sl.)
- Povećanje svijesti knjižničara o problemima zaštite okoliša.

Osnivačica grupe Veerle Minner godinama je bila zabrinuta zbog činjenice da, iako bi knjižnice mogle uvelike doprinijeti povećanju svijesti o održivosti, mnogi knjižničari su činili malo ili ništa i nisu obraćali pozornost na ovu važnu temu. Godine 2008. na Svjetskom kongresu knjižničara u Quebecu oduševila se činjenicom da je glavna tema tadašnje predsjednice IFLA-e, Claudie Lux, bila baš održivost. To ju je potaknulo da pokrene inicijativu za osnivanje ove grupe. Na prvom sastanku okupio se dovoljan broj ljudi kako bi se ova grupa formirala. U posljednjim godinama mijenjali su se predsjednici grupe, a trenutni predsjednik je Harri Saharavita kojeg je autor ovog teksta upoznao u Cape Townu u Južnoj Africi prilikom sastanka ove grupe. Mogućnosti interneta omogućuju nam da s njim i napravimo kratak intervju:

P: S obzirom na to da radite u narodnoj knjižnici možete li podijeliti s čitateljima neka razmišljanja i dobru praksu iz Vaše knjižnice?

H: Kad smo u mojoj Vallila knjižnici (narodna knjižnica koja funkcionira u sustavu knjižnica grada Helsinkija) započeli naš okolišni projekt (prije 10 godina), shvatio sam da se na zelene knjižnice gleda kao na zelene zgrade s nekim ekološki svjesnim postupcima (recikliranje i raz-

vrstavanje otpada). Ako bismo stavili naglasak samo na zgradu, onda u tom trenutku nismo mogli puno toga napraviti – nismo bili u mogućnosti graditi novu knjižnicu niti napraviti opsežne popravke. Sve što smo mogli učiniti bilo je malo ekološki svjesnih prilagodbi na samoj zgradi. S druge strane, smatrali smo da nije dovoljno samo reciklirati i sortirati otpad i uštedjeti energiju – to su već standardni zahtjevi za sve zelene urede. Knjižnice imaju određene prednosti koje nemaju druge organizacije, mi smo profesionalci koji znaju pronaći informacije. Prirodno je stoga zahtijevati da zelene knjižnice omogućuju jednostavan i otvoren pristup informacijama o okolišu te da su te informacije pouzdane i ažurne. U mnogim su knjižnicama takve informacije okupljene u „zelenim kutovima“ gdje se mogu naći sve vrste informacija o okolišnim pitanjima (od knjiga do brošura i letaka o ekološkim događajima). Također, iznimno je važno da su takvi podaci i informacije stalno dostupni na lako vidljivim mjestima te da se često rade izložbe na takve teme.

P: Po vašem mišljenju koje su tri najvažnije stvari na koje knjižničari trebaju obratiti pozornost prilikom planiranja „zelenih“ aktivnosti u knjižnici?

H: 1) Korisnici trebaju lako pronaći informacije kada ih traže, 2) narodne knjižnice trebaju aktivno dijeliti informacije i povećati svijest o pitanjima okoliša, 3) narodne knjižnice trebaju svojim primjerom pokazati da su orijentirane prema očuvanju okoliša i vrijednostima koje počinjavaju na istim polazištima, tj. knjižnice bi trebale pokazati svojim korisnicima koliko su bitne te vrijednosti.

P: Na što će se ENSULIB fokusirati u nadolazećim godinama?

H: Trenutačno je ovo mala grupa s uskim interesima unutar IFLA-e, ali ima cilj da preraste u Sekciju. Da bi se to ostvarilo s vremenom je došlo i do promjene naziva grupe – izbačene su neke riječi poput **ekološke održivosti** i utjecaj knjižnice **na okoliš** te je ostala samo održivost i knjižnice kako bi se sam opseg djelovanja grupe mogao povećati. Novi naziv omogućava grupi da se ne bavi samo pitanjima okoliša, nego i drugim aspektima održivosti (ali ipak s naglaskom na održivosti okoliša). Članovi grupe smatraju da održivost i svijest o okolišu ovise i o socijalnim uvjetima: povećanje razine pismenosti i obrazovanja povećava razinu ekološke svijesti. Održivost u budućnosti ima sve veću važnost za knjižnice. Na primjer, IFLA se obvezala na poštivanje ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda koji uključuju brojne ekološke i društvene aspekte održivosti.

P: Prva Nagrada za zelene knjižnice uručena je 2016. godine – recite nam nešto o njoj.

H: Članovi ove grupe ističu da je najvažniji cilj njihovog djelovanja promicanje održivog načina poslovanja knjižnica te da su s tim na umu pokrenuli **Nagradu za zelene knjižnice**. Provođenjem natječaja podiže se svijest o odgovornosti i usmjeravanju prema ekološkom obrazovanju zajednice u kojoj knjižnica djeluje. U ocjenjivanju prijava najviše se obraća pozornost na ekološku održivost zgrada, pružanje informacija o ekološkoj održivosti te uštedi resursa i energije. Osim toga, na taj način provodi se promicanje „pokreta“ zelenih knjižnica na lokalnoj i međunarodnoj razini te se nagrađivanjem inicijativa knjižnica iz cijelog svijeta potiče veća vidljivost takvih programa. Već te 2016. godine odaziv je bio i više nego dobar – bilo je preko 30 prijava iz cijelog svijeta (od Australije i Kine do afričkih zemalja poput Kenije). Prvi je pobjednik bio iz Meksika, a prošle godine iz Njemačke. Prijave pregledava skupina od 20 recenzenata iz cijelog svijeta.

P: Što smatrate bitnijim – graditi nove zgrade ili stvarati programe koji će informirati korisnike o održivosti?

H: Najbitnije je obratiti pozornost na lokalne prilike i uvjete. Mogu postojati globalna ekološka pitanja poput klimatskih promjena ili zagađenja mora plastikom, ali posao započinje u sredini u kojoj živimo. Možda knjižničari ne mogu pokupiti sve plastične boce iz mora, ali mogu podijeliti informacije o recikliranju plastičnih boca. Zato se odlučujem za programe.

Ova je grupa na svojim stranicama podijelila **Kontrolni popis za održivu gradnju, opremu i upravu** koji je preveden i na hrvatski jezik te je dostupan na sljedećoj poveznici: <https://www.ifla.org/publications/node/12621>. Ovaj Popis se najvećim dijelom odnosi na poslove vezane uz planiranje i izgradnju održivih zgrada, ali autori ističu da on svakako nije konačan te da se na njemu može još raditi. Popis je preuzet iz knjige *The Green library: the challenge of environmen-*

tal sustainability koju su uredili i pripremili Petra Hauke, Koren Latimer i Klaus Ulrich Werner. Knjiga obuhvaća razne primjere „održivog razvoja“ knjižnica iz cijelog svijeta. Kontrolni popis obuhvaća planiranje zelenih zgrada, financiranje, odabir lokacije, strukturu, gradnju, materijale, klimu, upravljanje energijom, recikliranje, zelenu informacijsku i komunikacijsku tehnologiju (Green IT), korisničke usluge, upravljanje objektima knjižnice, strateške ciljeve, marketing, izrade certifikata i još mnogo toga.

S obzirom na to da mi knjižničari, posebno iz narodnih knjižnica, znamo da je gradnja novih knjižničnih zgrada i pronalaženje sredstava za gradnju u Hrvatskoj danas skoro nemoguća misija, na tom popisu trebamo obraćati pozornost na stavke koje možemo primijeniti u svom svakodnevnom radu kao što su:

- Kupovina opreme: obratiti pozornost na porijeklo, trajnost, mogućnosti čišćenja, recikliranje ili točnije opremanje knjižnice recikliranim i lako recikliranim materijalima kojima se može pratiti porijeklo
- Zelena informacijska i komunikacijska tehnologija (Green IT) (paziti da se kupuju računala koja imaju manju potrošnju energije poput tankih klijenata umjesto osobnih računala (ušteda energije, duži vijek trajanja); paziti da računalna oprema ima certifikat za hardver: „Energy Star“ i sl.
- Usluge za korisnike – poticanje korisnika da umjesto kopiranja skeniraju dokumente; prilikom ispisivanja da koriste obostrani ispis; umjesto plastičnih vrećica nuditi alternativna rješenja; posudba „neknjižnih“ materijala (knjižnica stvari) i sl.
- Čišćenje prostora – odvajanje otpada i recikliranje; ekonomična upotreba sredstava za čišćenje; izbjegavanje kemijskih sredstava za čišćenje te umjesto njih koristiti netoksične proizvode, radije na bazi vode nego na bazi nafte, korištenje bezmirisnih i biorazgradivih proizvoda; korištenje klasičnih ručnika umjesto papirnatih za zaposlenike i sl.

(O)KRENIMO NA ZELENO

Ana Rubić i Sandi Antonac, Nacionalna i sveučilišna knjižnica Zagreb

Uvidjevši vlastiti potencijal u brojnosti korisnika mlađe životne dobi, sukladno ulozi središnje hrvatske knjižnice, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu je 2016. godine pokrenula projekt Zelena knjižnica za zelenu Hrvatsku. Svrha mu je izobrazba korisnika i popularizacija programa organizacija s područja zaštite prirode, predstavljanje rezultata njihovih znanstvenih istraživanja, stručnih radova, nakladništva i projekata, kao i predstavljanje tematskih vrijednih ostvarenja iz svojeg fonda.

Projekt je od svojeg predstavljanja iznjedrio niz vrijednih programa poput okruglog stola s Radnom grupom za zelene knjižnice HKD-a, 9 tematskih izložbi s NP Krka, NP Risnjak, NP Paklenica i PP Kopački rit te suradnju na restauraciji i digitalizaciji starih knjiga franjevačkog samostana na Visovcu.

Kruna dosadašnjeg tijeka projekta je događanje Zeleni festival, koji je organiziran također u suradnji s Radnom grupom za zelene knjižnice HKD-a, od 6. do 8. rujna 2017. u prostoru Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Festival se održao pod geslom (O) krenimo na zeleno, a svrha je bila približiti tu bitnu

tematiku korisnicima Knjižnice i široj javnosti, dodatno istaknuti njezinu problematiku i ponuditi mogućnost drugoga izbora, učiniti pristupačnima programe znanstvenika i stručnjaka te predstaviti njihove spoznaje, radove i projekte.

U trima dimenzijama, izlagačkoj – predavanjima i predstavljanjima rezultata znanstvenih radova, izložbenoj – uz predstavljanje ekoloških proizvoda, usluga i programa na štandovima, te virtualnoj, odnosno projekcijama dokumentarnih filmova i predstavljanjima, urednici i producenti Festivala, Ana Rubić i Sandi Antonac, težište su stavili na predavače i izlagače koji dolaze iz djelokruga zelene energetike i gradnje, zelenih tehnologija i inovacija, ekološke poljoprivrede i nutricionizma te organizacija s područja zaštite prirode.

Na otvorenju Zelenoga festivala pozdravne riječi uputili su dr. sc. Ivica Poljičak, državni tajnik Ministarstva kulture Republike Hrvatske, te predstavnici organizatora, dr. sc. Tatijana Petrić, glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, i Ivan Kraljević, voditelj Radne grupe za zelene knjižni-

ce Hrvatskoga knjižničarskog društva. Događanje su svojim dolaskom poduprli Marijan Maras, pročelnik zagrebačkoga Gradskog ureda za energetiku, zaštitu okoliša i održivi razvoj, te Emil Tuk, pročelnik Gradskog ureda za poljoprivredu i šumarstvo. Otvorenje Zelenoga festivala uveličano je jazz koncertom zagrebačkoga udaraljkaša Nenada Kovačića i Ivana Kapeca na akustičnoj gitari.

Tijekom triju dana trajanja Festivala i cjelina koje su obuhvaćale energetske, građevinske, nutricionističko-agronomske, prometne te društvene zaokrete, u izlagačkom dijelu programa sudjelovalo je 40 vrhunskih znanstvenika, stručnjaka i aktivista iz istaknutih ustanova, kao što su CERN (Švicarska), Tehnološko sveučilište Delft (Nizozemska), Sveučilište u Zagrebu (Prirodoslovno-matematički fakultet, Fakultet strojarstva i brodogradnje, Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije, Građevinski fakultet, Arhitektonski fakultet i Agronomski fakultet), Sveučilište u Dubrovniku (Institut za more i priobalje), Veleučilište u Rijeci (Poljoprivredni odjel u Poreču), Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti (Zavod za ornitologiju), Institut Ruđer Bošković (Zagreb) i njegov Centar za istraživanje mora (Rovinj), Kemijski institut (Ljubljana), Institut društvenih znanosti Ivo Pilar (Zagreb), Centar odličnosti niskouglednih tehnologija CONOT (Ljubljana), ZMAG – Zelena mreža aktivističkih grupa, Nacionalni park Paklenica, Međimurska priroda – Javna ustanova za zaštitu prirode te tvrtki Biovega d. o. o. i Ducati komponenti d. o. o. Izlaganjima su se pridružili aktivisti i članovi brojnih zelenih udruga, organizacija, knjižnica i asocijacija.

U izložbenome dijelu predstavljeno je 20 afirmiranih organizacija i tvrtki, poput Renaulta Hrvatska d.o.o., Ducati komponenti d.o.o., Nacionalnoga parka Krka, Nacionalnoga parka Risnjak, Parka prirode Lonjsko polje, Hrvatskoga šumarskog instituta, Javne ustanove Priroda, Hrvatskoga planinarskog društva Zagreb-Matica, Udruge Prijatelji životinja, Udruge Ruta Cres, Udruge DOOR, Udruge SO DO – El Sistema Hrvatska, Visokoga gospodarskog učilišta u Križevcima, Narodne knjižnice i čitaonice Vlado Gotovac Sisak, Knjižnica grada Zagreba, Zagrebačkoga knjižničarskog

Autori Zelenog festivala Ana Rubić i Sandi Antonac s predavačem prof. dr. sc. Ljubomirom Miševićem.

društva i dr. Organskim poljoprivrednim proizvodima Festival su začiniili vrijedni članovi Udruge Mali plac, a učenici Srednje strukovne škole Velika Gorica izložili vozila na solarni pogon iz vlastite proizvodnje. Preko ERASMUS+ programa „Podupiranje održivog razvoja u obrazovanju“, svojim zelenim programima te projekcijom vlastitih filmova o ekologiji i održivom razvoju predstavile su Knjižnica Franca Ksavra Meška Ormož i Knjižnica Velenje (Slovenija). Izložbeni dio upotpunile su dvije izložbe fotografija: „Zelena bicikljada cikloknjižničara“ Zagrebačkog knjižničarskog društva te „Očistimo Hrvatsku od auto-olupina“ Udruge za prirodu, okoliš i održivi razvoj „Zelene stope“.

Tijekom trodnevnog održavanja međunarodnog održivog skupa, Radna grupa za zelene knjižnice prikazivala je međunarodne filmove o ekologiji i održivom razvoju. Programski savjet Festivala činili su Ivan Kraljević, voditelj Radne grupe za zelene knjižnice Hrvatskoga knjižničarskog društva, Mladen Iličković, urednik i novinar Hrvatske radiotelevizije te Sonja Karoglan Todorović, ekologinja.

Značajan doprinos komunikaciji događanja dali su i mediji, prvenstveno Hrvatska radiotelevizija i Hrvatski radio te sve afirmiranije tiskovine i internetski portali, a za potrebe Zelenoga festivala izrađena je Zelena pitalica <http://pitalica.nsk.hr/zelena-pitalica/>. U sklopu projekta Zelena knjižnica za zelenu Hrvatsku, od 8. do 10. studenoga 2018., održat će se 1. međunarodna konferencija o zelenim knjižnicama „LetsGoGreen!“, koju podupire Ministarstvo kulture Republike Hrvatske i IFLA – International Federation of Library Associations and Institutions, na kojoj će među ostalima sudjelovati renomirani članovi knjižničarske zajednice, autoriteti iz područja zelenih knjižnica, dr. sc. Petra Hauke (Njemačka) i dr. sc. Harri Sahavirta (Finska). Sve obavijesti vezane uz Konferenciju dostupne su na <http://letsogogreen.nsk.hr/>.

Izložbeni dio Zelenog festivala u predvorju NSK.

EKOLOŠKA PISMENOST I ZELENE KNJIŽNICE U HRVATSKOJ – PROBLEMI I IZAZOVI

Slaven Pejić, Narodna knjižnica „P. Preradović“ Bjelovar

Sažetak

Knjižnica kao mjesno kulturno i informacijsko središte ima utjecaj na zajednicu u kojoj djeluje. Ekologija i održivi razvoj važne su i aktualne teme ne samo u lokalnoj već i u globalnoj zajednici. U ovom radu navedena je tematika knjižnice kao zagovaratelja ekologije te djelovanja u skladu s konceptom održivog razvoja. U prvom dijelu rada opisuje se povijest ekološke misli kroz knjižničku praksu kao i sama uloga knjižnica u promicanju i zagovaranju ekologije. Spominje se pojam zelena knjižnica čiji je jedan od ciljeva poticanje zelenog korisničkog ponašanja. Nadalje, objašnjava se korelacija ekološke pismenosti s knjižnicama, odnosno usmjeravanje na zeleno opismenjavanje šire javnosti kao i na projekte javnog zagovaranja. U radu su opisane poteškoće s kojima se knjižnice susreću prilikom ispunjavanja poslanja zelene knjižnice, koje su edukacije korisnika vezane za ekologiju i održivi razvoj, zagovaranje ekološkog ponašanja kroz razne programe opismenjavanja.

Tematika zelenih knjižnica u Hrvatskoj razrađena je kroz primjere knjižničnih aktivnosti kao što su razni projekti, radionice, okrugli stolovi i sl. Kao primjer navodi se Projekt „Zelena knjižnica za zeleni Zagreb“ u Knjižnicama grada Zagreba i „Zeleni festival“ u NSK. Ostale knjižnice sudjeluju kroz razne programe kao što su primjeri knjižnica u Puli, Koprivnici, Šibeniku, Splitu, u Slavonskom Brodu i dr. U zadnjem dijelu rada govori se o problemima i izazovima zelenih knjižnica u Hrvatskoj, ponajprije potrebe za većom nabavom knjižnične građe iz područja ekologije i srodnih područja, organiziranje raznih programa i edukacija kako bi korisnici bili upoznati s problematikom ekologije i održivog razvoja. Također, spominju se programi koje su knjižnice u Čazmi, Daruvaru i Hercegovcu organizirale a sve s ciljem promicanja zelene pismenosti svojih korisnika.

Knjižnice, ekologija i održivi razvoj

Ekološka svijest, kao dio društvene svijesti, povijesna je i dinamička kategorija, određena povijesnim stanjem i stupnjem razvitka društva. Javlja se istodobno s industrijskim razvitkom, s težnjom usklađivanja industrijskog razvitka s mogućnostima okoliša. Brojni ekološki problemi, koji su kulminirali ekološkom krizom na svršetku 20. stoljeća, potakli su razvitak ekološke svijesti. „Ekologija i održivi razvoj kao goruće teme u društvu javljaju se već 70-ih godina prošloga stoljeća, osobito nakon održavanja Konferencije Ujedinjenih naroda o ljudskom okolišu u Stockholmu 1972. godine. Komisija za okoliš i razvoj Ujedinjenih naroda definirala je održivi

živi razvoj još 1987. godine u dokumentu „Naša zajednička budućnost“. Prema njoj održivi razvoj predstavlja zadovoljavanje potreba današnjih naraštaja bez ugrožavanja mogućnosti budućih naraštaja u zadovoljavanju njihovih potreba.“¹ „Ekološke aktivnosti i usmjerenost ljudi i na ekološku osviještenost samo se ponekad glorificiralo kroz bitne kalendarske događaje, primjerice, Dan zaštite voda ili Dan planeta Zemlje. Danas se vidi znatno veći napredak i trud koji rezultira mnogim akcijama na lokalnoj i globalnoj razini, što je ujedno i poticaj i motivacija za daljnji pokret u ekološkim projektima“.²

Knjižnice su se kroz povijest profilirale kao mjesta neformalnog i informalnog obrazovanja te kao promicateljice trendova i pružateljice informacija, ali i mjesta za društveni napredak unutar svojih zajednica i kao takve su se odlučile uključiti u kreiranje politika zaštite okoliša i održivog razvoja. „Prvi projekti zelenih knjižnica, nastali ranih 1990-ih godina, bili su većinom povezani s izgradnjom ekološki prihvatljivih zgrada, promicanjem ponovnog korištenja resursa i zaštitom građe i kulturne baštine. Kasniji se projekti sve više orijentiraju na pružanje informacija o ekologiji i održivom razvoju, ali i na obrazovanje korisnika različitih profila“.³ Valja napomenuti da su knjižnice prakticirale održivost davno prije nego što je koncept održivosti dobio šire prihvaćanje, održavanjem znanja i informacija od jedne generacije do sljedeće, u što se lako možemo uvjeriti kroz povijest.

Ekološka (zelena) pismenost i knjižnice

U konceptu zelene knjižnice jedan od ciljeva je svakako poticanje zelenog korisničkog ponašanja. Zelena, odnosno ekološka pismenost ključan je dio obrazovanja za održivi razvoj. Daljnji razvoj trebao bi uključiti mrežu knjižnica i usmjeravanje na zeleno opismenjavanje šire javnosti, kao i projekte javnog zagovaranja. Svakako je potrebno kod korisnika razviti vještine kritičkog promišljanja orijentiranog na ekologiju i održivi razvoj, koje će im pomoći pri svakodnevnom odlučivanju. Cijeli je niz usluga i aktivnosti koje informacijska služba pritom može kreirati za svoje korisnike, poput pružanja informacija o ekologiji i održivom razvoju, podučavanja zelene pismenosti putem tečajeva, radionica i predavanja, nabave građe vezane uz ekologiju i održivi razvoj, organizacije izdvojene zbirke u knjižnici, izrade tiskanih materijala, postavljanja obavijesti na mrežnim stranicama i društvenim mrežama, provođenja ekoloških projekata, organizacija aktivnosti, davanje informacija o lokalnim događanjima, osiguravanje fizičkog i virtualnog prostora ekološkim udrugama i projektima u lokalnoj zajednici. Valja istaknuti kako je informacijska pismenost izvrsna podloga za zelenu pismenost. Kompetencije pronalazača, vrednovanja i korištenja informacija mogu obuhvatiti održivost okoliša i doprinose pokretu zelene knjižnice. Kada se to postigne, pojedinci će biti više svjesni utjecaja njihovog informacijskog ponašanja na ekološke, ekonomske i društvene sustave a to će dovesti do ekološki prihvatljivijih aktivnosti koje mogu pomoći u zaštiti okoliša. „Knjižnice predstavljaju izvrsno mjesto za promicanje ekoloških ideja i održivog razvoja, budući da u isto vrijeme omogućava-

Let's go green! Prvi međunarodni skup o zelenim knjižnicama, Zagreb-Brijuni, 8.-10. 11. 2018.

ju dostupnost informacija, ljudskih resursa, tehnologije i fizičkog prostora.⁴⁴ Također, knjižnična uloga u lokalnoj zajednici igra vrlo bitnu ulogu. Osim kulturnog središta, knjižnica pruža i dostupnost informacija lokalnoj zajednici. Dostupnost informacija očituje se u korištenju, ali i izgradnji budućeg fonda knjižnice te korištenju mrežno dostupnih informacija. Objedinjavanje zbirke vezane uz ekologiju i održivi razvoj trebao bi biti jedan od prioriteta za izgradnju prikladnog fonda za zelene knjižnice.

Zelene knjižnice u Hrvatskoj

U Hrvatskoj je 2011. godine Društvo bibliotekara Istre pokrenulo projekt Zelena knjižnica. Otada je u Istri održano 125 aktivnosti s više od 6.000 korisnika. Projekt se ubrzo proširio i na druge županije. Utemeljenjem Radne grupe za zelene knjižnice pri HKD-u 2014. godine i pokretanjem nacionalne akcije Pokrenimo zelene knjižnice, u projekt se uključilo više od 70 knjižnica. Takve radne skupine djeluju i pri Međunarodnome savezu knjižničarskih društava i ustanova (IFLA) te u Hrvatskom knjižničarskom društvu. Cilj projekta "Zelena knjižnica", kojeg je podržalo i Ministarstvo kulture Republike Hrvatske je preko Društva bibliotekara Istre i istarskih knjižnica educirati javnost i širiti svijest o održivom razvoju i nužnost zaštite okoliša raznim aktivnostima (projekcije dokumentarnih filmova, stručna predavanja, tribine, mrežne rasprave i promocije knjiga). U projekt je do sada uključeno 15 knjižnica i veći broj drugih institucija. Korisnici projekta u prvom su redu učenici i studenti, ali i šira javnost. „Na skupštini Društva knjižničara Hrvatske u Splitu osnovana je radna grupa za Zelene knjižnice, čija je ideja bila da se cijela priča digne na nacionalni nivo, dakle da to više ne bude samo Istarska županija, već i druge županije u Hrvatskoj. Nakon toga u projekt su se uključile knjižnice u Koprivnici, Šibeniku, Splitu te Gradska knjižnica u Slavonskom Brodu. Knjižnice koje se uključuju u projekt pokreću razne aktivnosti u domeni edukacije i podizanja svijesti o održivom društvu i zaštiti okoliša.“⁴⁵

„Hrvatske knjižnice također prate svjetske trendove te razvijaju vlastite projekte i programe zelenog opismenjanja i pružanja informacija o ekologiji i održivom razvoju svojim korisnicima. Tako je u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 6. svibnja 2016. godine predstavljen projekt Zelena knjižnica za zelenu Hrvatsku koji je Knjižnica pokrenula radi izobrazbe i senzibiliziranja svojih korisnika, osobito studenata, za zaštitu i očuvanje prirode i okoliša, prirodnih bogatstava kao bitnoga elementa hrvatske kulturne baštine tj. unaprjeđenje takozvane zelene pismenosti.“⁴⁶ Također, Projekt „Zelena knjižnica za zeleni Zagreb“ u Knjižnicama grada Zagreba provodi se od siječnja 2017. godine u četrnaest knjižnica. Valja spomenuti da je Hrvatsko knjižničarsko društvo kao krovna knjižničarska organizacija u Hrvatskoj podržala projekte i inicijative zelenih knjižnica osnivanjem Radne grupe za zelene knjižnice.

Zelene knjižnice: problemi i izazovi

Vrlo je važno da ekološki osviještene knjižnice izgrađuju svoj fond u skladu s poslanjem koncepta zelene knjižnice. To znači da se osim nabave knjiga te zbirki priručnika koje će se moći posuđivati također nabavljaju informativno-edukativne brošure, plakate i naljepnice koje knjižnica može sama izraditi i korisnicima podijeliti te tako omogućiti svim građanima lako i jednostavno dolaženje do informacija, stjecanje novih znanja iz područja ekologije i održivog razvoja i načina primjene u svakodnevnom životu. Nadalje, osim same nabave građe kao jednog od segmenata uvođenja ideja održivog razvoja i ekologije u knjižnice, postoje i različiti programi i aktivnosti kojima se mogu

Plakat: 4. Eko sajam u Čazmi

popularizirati koncepti održivoga razvoja, proizvodnje organske hrane, zaštite prirode, alternativnih izvora energije te zelenih tehnologija i inovacija itd. Približiti građanima ideje energetske održivosti, i zelene gradnje, racionalnog korištenja energije u neposrednoj potrošnji što može rezultirati u konačnici uštedu u potrošnji energije u privredi i u kućanstvima. To se može postići organiziranjem edukativnih radionica samostalno ili u suradnji sa školama, ekološkim udrugama, promocijama knjiga orijentiranih prema ekologiji; prikazivanjem dokumentarnih filmova vezanih za ekologiju i održivi razvoj, promoviranjem građe vezane za ekologiju (kao što je npr. „zeleni kutak“ gdje je knjižnična građa vezana za ekologiju i održivi razvoj izdvojena). Kao pozitivne primjere zelenih knjižnica u svijetu možemo navesti Središnju knjižnicu Seattle iz SAD-u, Nacionalnu knjižnicu Singapur, El Pequeño Sol ekološku knjižnicu iz Meksika koja je dobila nagradu IFLA Green Library te Gradsku knjižnicu Bad Oldesloe iz Njemačke koja je također dobila nagradu IFLA Green Library.

Podaci vezani za nabavu i korištenje građe iz područja ekologije za 2017. godinu u šest knjižnica (Bjelovar, Čazma, Garešnica, Daruvar, Grubišno Polje i Hercegovac), govore da se vrlo malo nabavlja nove građe iz UDK skupine 574 koja predstavlja ekologiju, dijelom i zbog toga što nema puno knjiga koje se izdaju. Statistika korištenja građe iz ekologije pokazuje da korisnici ili nemaju prevelikog interesa za ekologiju i održivi razvoj ili nisu dovoljno upoznati s tom tematikom. Primjerice, iz područja ekologije UDK skupine 574 u Narodnoj knjižnici „Petar Preradović“ u Bjelovaru zabilježeno je korištenje 93 jedinice građe u 2017. godini, u Pučkoj knjižnici i čitaonici u Daruvaru njih 20, u Gradskoj knjižnici „Mato Lovrak“ u Grubišnom Polju 25 jedinica građe iz područja ekologije. Slično je bilo i u Gradskoj knjižnici S. Kolara Čazma (korišteno 45 jedinica), u Hrvatskoj knjižnici „Đ. Sudeta“ Garešnica (korišteno 16 jedinica) te u Hrvatskoj knjižnici Hercegovac (korišteno 11 jedinica). Kada govorimo o aktivnostima važnim za koncept zelenih

knjižnica valjda spomenuti programe koje nudi Gradska knjižnica Slavka Kolara Čazma, kao što su stručna predavanja o poljoprivredi, suradnja s eko sajmovima i poljoprivrednim zadrugama, radionice za učenike i građane i sl. Pučka knjižnica i čitaonica Daruvar organizira radionice vezane za tematiku sirove hrane dok primjerice Hrvatska knjižnica Hercegovac održava predavanja o gljivarstvu i ekologiji. Narodna knjižnica Petar Preradović u Bjelovaru osim dodatnog napora koji želi uložiti u edukaciju i približavanje koncepta zelene knjižnice korisnicima, planira u budućnosti kroz svoje aktivnosti educirati i poticati korisnike na djelovanje u skladu s ekologijom i održivim razvojem.

Zaključak

Klimatske promjene i zagađenje okoliša gorući su problem koji zadiru ne samo u sferu politike i ekonomskog razvoja već i društvenih zbivanja na svim razinama. Tako su se i knjižnice uključile u kreiranje projekata i politika zaštite okoliša i održivog razvoja. *Lyonska deklaracija o pristupu informacijama i razvoju*⁷ govori da povećani pristup informacijama i znanju, podupirući univerzalnu pismenosti, tvori osnovu održivog razvoja. Knjižnicama je jedno od glavnih poslanja pružanje informacija korisnicima, pa tako i onih informacija koje se odnose ekologiju i održivi razvoj. Svakako je potrebno uložiti više truda u upoznavanje korisnika s idejom ekologije te poticanje zelene pismenosti. Isto tako, knjižnice trebaju kroz svoje programe bazirane na konceptu zelene knjižnice i ekološke pismenosti približiti ideju održivog razvoja i ekologije široj javnosti, bilo uvođenjem novih usluga, nabavom građe iz ekologije i srod-

nih područja ili pak javnim zagovaranjem. Ako pogledamo postojeće primjere dobre prakse u svijetu, knjižnice zaista mogu činiti razliku. Promicanjem ekologije i održivog razvoja te odgovorno ponašanje prema okolišu temelj je očuvanja okoliša koji ostaje generacijama iza nas.

Literatura

- 1 Report of the World Commission on Environment and Development: our common future [citirano: 2018-02-03]. Dostupno na <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/5987our-common-future.pdf>.
- 2 Bešić, Amela. Ekološke aktivnosti u prvom obrazovnom ciklusu. [citirano 2018-01-06]. Dostupno na: <https://repositorij.unipu.hr/islandora/object/unipu%3A1656/datastream/PDF/view>
- 3 Kornelija Petr Balog. Zelene knjižnice: knjižnični doprinos energetske učinkovitosti. [citirano 2018-01-06]. Dostupno na: <ftp://ftp.repec.org/opt/ReDIF/RePEc/osi/eecy/PDF/EconomyofeasternCroatiaYesterdayTomorrow03/eecy0347.pdf>
- 4 Čadovska, Ivana; Tkalčić, Ana-Marija. Zelena pismenost kao dio strategije razvoja informacijske službe. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 60, 1(2017), 65-77. (citirano 2018-01-06). Dostupno na: http://www.hkdrustvo.hr/vbh_arhiva/vbh_2017-1/VBH_2017-1_065-077.pdf
- 5 Predstavljen projekt „Zelena knjižnica“ [citirano: 2018-01-06]. Dostupno na: <https://www.vecernji.hr/vijesti/predstavljen-projekt-zelena-knjiznica-971891>
- 6 Čadovska, Ivana; Tkalčić, Ana-Marija. Zelena pismenost kao dio strategije razvoja informacijske službe. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 60, 1(2017), 65-77. Dostupno na: http://www.hkdrustvo.hr/vbh_arhiva/vbh_2017-1/VBH_2017-1_065-077.pdf [citirano 2018-01-06]
- 7 Dostupno na: <https://www.lyondeclaration.org/about/>

DOPRINOS KNJIŽNICE I ČITAONICE „FRAN GALOVIĆ“ KOPRIVNICA IZGRADNJI POKRETA ZELENIH KNJIŽNICA U HRVATSKOJ

Dijana Sabolović Krajina, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Knjižničari Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica su na početku 2013. godine osmislila program koji su nazvali „Zelena knjižnica – zajedno u brizi za okoliš“ i integrirali ga u svoju redovnu djelatnost. Svrha ovog članka je informirati o koracima implementacije novog programa u knjižničnu ponudu te doprinos izgradnji pokreta Zelenih knjižnica u Hrvatskoj.

Nakon dobivanja informacija o „zelenim“ inicijativama u knjižnicama u Hrvatskoj i svijetu, a potom odluke da im se i naša knjižnica priključi, prva aktivnost bila je traženje partnera. Našli smo ih u lokalnoj zajednici – Udruzi za održivi razvoj Hrvatske (UZOR HRVATSKE), kao i u knjižničarskoj zajednici – Društvu knjižničara Istre i njenom agilnom članu, višem knjižničaru Ivanu Kraljeviću u Sveučilišnoj knjižnici u Puli, inicijatoru ideje o knjižnicama kao važnom faktoru promicanja svijesti o održivom razvoju i zaštiti okoliša u Hrvatskoj. Kroz godine se krug suradnika povećavao i uključivao brojne pojedince, udruge, ustanove, kompanije te tijela javne uprave i samouprave.

Druža je aktivnost bila osmišljavanje promotivnog materijala i izrada logotipa i *bookmarkera*, u čemu nam je kao autor pomogao domaći dizajner Alen Pavlović. Cilj je bio informirati korisnike o knjižničnim programima i uslugama kroz koje sve do danas povremeno, ali sustavno provlačimo „zelene“ teme za sve dobne i društveno-profesionalne skupine knjižničnih korisnika. To su pričaonice za bebe i malu djecu, pričaonice za predškolce, kreativne radioni-

ce za djecu i mlade, predavanja, tribine i predstavljanja knjiga za odrasle, prikazivanje filmova i slušanje glazbe, izložbe knjižne i srodne građe, individualne i grupne poduke u pretraživanju informacija „Osobni knjižničar“. Na Dječjem odjelu formiran je Eko-kutić sa slikovnicama, knjigama i drugim medijima za djecu i odrasle. U Odjelu za odrasle dijele se i prigodni informativni materijali, a kreativni knjižničari počeli su na knjige lijepiti naljepnice sa savjetima kako se domaćinski i prijateljski ponašati prema okolišu te djelovati malim koracima na promjene u svakodnevnim navikama. U suradnji s Udrugom „Bolje sutra“ za osobe s invaliditetom grada Koprivnice postavili smo u predvorje Knjižnice spremnik za stare baterije, a utrzak od njihovog zbrinjavanja donira se udruzi.

Pod znakom „zelene knjižnice“ u proteklih pet godina organizirali smo četrdesetak aktivnosti s više od 600 sudionika. Roditelji i djecu predškolske dobi poticali smo, educirali i informirali kako od najranije dobi mogu dati svoj doprinos očuvanju okoliša. Na tribinama i predavanjima za odrasle razgovaralo se o aktualnim ekološkim temama, održivom razvoju, primjerima dobre prakse, a bilo je i zanimljivih predstavljanja knjiga. Knjižničari su na izložbama u knjižničnim izlozima skretali pozornost najšire javnosti na vrijedne naslove o ovoj temi iz knjižničkog fonda, a posebice na „zelene“ priručnike u kojima će moći pronaći mnoštvo ideja kako djelovati malim

koracima i uz male promjene navika korisno utjecati na okoliš. Organizirane su i projekcije filmova. Nacionalnu dimenziju pokret zelenih knjižnica dobio je 2014. godine kada je na inicijativu potpisnice ovih redaka, ujedno ravnateljice koprivničke knjižnice, u sklopu Hrvatskog knjižničarskog društva osnovana Radna grupa za Zelene knjižnice s ciljem edukacije javnosti i podizanja svijesti o održivom društvu i nužnosti zaštite okoliša kroz knjižnice i knjižničarska društva. Osim ovog segmenta, radna se grupa bavi i pitanjima energetske učinkovitosti u knjižnicama. Za predsjednika je izabran Ivan Kraljević. Petar Lukačić iz koprivničke Knjižnice „Fran Galović“ je 2015. godine predstavio aktivnosti hrvatskog pokreta „Zelena knjižnica“ na 81. Svjetskom kongresu knjižničara u južnoafričkom Cape Townu, a izlaganje koje je objavljeno na IFLA-inim stranicama napisao je s Ivanom Kraljevićem (*Project Green Library in Croatia*. Dostupno na: <http://library.ifla.org/1208/1/095-kraljevic-en.doc.pdf>).

Te iste godine Ivan i Petar održali su pozvano izlaganje na 15. okruglom stolu „Slobodan pristup informacijama“ na temu „Knjižnice i održivi razvoj“, a u zborniku radova s istog tog skupa objavljen je i njihov članak „Zelene knjižnice u Hrvatskoj – poučavanjem do održivog društva“. Napori Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica u kontinuiranom informiranju, educiranju i senzibiliziranju svojih korisnika i najšire javnosti za problematiku očuvanja okoliša i održivog razvoja prepoznati su i u struč-

Logo koprivničke Zelene knjižnice, autor Alen Pavlović

noj javnosti dodjelom priznanja za 5. mjesto na natječaju Knjižnice Ekonomskog fakulteta u Osijeku za najbolju „Zelenu knjižnicu“ u Hrvatskoj u 2017. Slijede je gradske knjižnice iz Vukovara, Karlovca, Preloga, Sveučilišna knjižnica u Puli i Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. Kako bi došli do odabira najboljih „zelenih knjižnica“ u Hrvatskoj, organizatori su proveli anketno istraživanje. Prikupili su informacije o aktivnostima „zelenog“ i ekološkog poslovanja te načina djelovanja koje pojedine knjižnice primjenjuju. Vrednovala su se različita područja – zgrade knjižnica, knjižnične zbirke, zaposlenici i njihove aktivnosti, poslovni procesi i usluge te utjecaj knjižnica na okoliš i okruženje

ZELENE AKTIVNOSTI U GRADSKOJ KNJIŽNICI “FRANJO MARKOVIĆ” KRIŽEVCI

Marjana Janeš-Žulj, Gradska knjižnica “Franjo Marković” Križevci

Međunarodni savez knjižničarskih društava i ustanova (IFLA) u svojoj je Izjavi o knjižnicama i razvitku (2013.) naglasio da knjižnice imaju prirodnu ulogu pružanja pristupa informacijskim sadržajima i uslugama koje podupiru održivi razvoj. Sukladno IFLA-inim smjernicama, Gradska knjižnica „Franjo Marković“ se svojim programima, ali i aktivnim djelovanjem uključila u različite „zelene“ aktivnosti kojima je cilj edukacija javnosti i širenje svijesti o održivom društvu i nužnosti zaštite okoliša te energetske učinkovitosti kroz različite vidove djelovanja

1. ZELENU KNJIŽNICU ENERGETSKE EFIKASNOSTI (ZEEK) pokrenuli smo 12. 3. 2012., među prvim knjižnicama u Hrvatskoj. To je zbirka visoko tehnoloških priručnika namijenjenih stručnjacima i svim građanima s ciljem poticanja povećanja energetske učinkovitosti kroz primjenu energetske učinkovitih mjera kao i obnovljivih izvora energije. Zbirku stručnih knjiga i brošura donirao nam je UNDP Hrvatska (Program Ujedinjenih naroda za razvoj), radi poticanja uporabe obnovljivih izvora energije, približavanja građanima ideje energetske održivosti, nužnosti niskoenergetske i zelene gradnje, racionalnog korištenja energije u neposrednoj potrošnji i u konačnici uštede u potrošnji energije u privredi i u kućanstvima. Navedeno doprinosi smanjenju troškova uslijed racionalnije potrošnje energenata uz istovremeno smanjenje emisija štetnih plinova u atmosferu, a potiče se i razvoj novih djelatnosti i lokalnog poduzetništva. Zbirka priručnika i

radnih knjiga koje se mogu posuđivati, te informativno-edukativnih brošura koje se dijele, omogućit će energetskim stručnjacima, zaposlenicima javne uprave i svim građanima, lako i jednostavno dolaženje do informacija te stjecanje novih znanja i načina primjene u svakodnevnom životu. Zbirka se može pretraživati online na adresi web stranice Gradske knjižnice: <http://www.knjiznica-krizevci.hr/ekatalog/prikaz.asp?lz=true>

2. Uključili smo se u nacionalni projekt Društva bibli-

Močvara – ljetna radionica za djecu

BirdID Hrvatska 2017., predavanje, Darko Podravec

otekara Istre: "POKRENIMO ZELENE KNJIŽNICE" sa nizom aktivnosti za naše korisnike svih dobi, od djece, do umirovljenika. Tijekom lipnja i srpnja 2017.g., u Multimedijskoj dvorani Gradske knjižnice „Franjo Marković Križevci“ svakog smo utorka prikazivali igrane i dokumentarne filmove koji na različite načine obrađuju teme vezane uz zagađenje, zaštitu okoliša, zeleni aktivizam i dr. (npr. filmovi: Neslavno voće i povrće, Neposlušnost: hrabrost oslobođenja, Priča o flaširanoj vodi, Treće pismo, Jednostavniji način – kriza kao prilika, Čovjek, Rasti i sl.)

3. KREATIVNE RADIONICE za djecu osnovnoškolske dobi održavaju se na dječjem odjelu ponajviše za vrijeme školskih praznika na kojima se koriste reciklirani materijal i obrađuju različite teme iz ekologije, prirode, biologije, zemljopisa i sl.

Prošlog ljeta pripremili smo program održavanja radionica: VESELO LJETO 2017. i to svakog petka od 10 do 12 sati, sa sljedećim temama:

- o šumskom staništu ljeti i zimi, o ugroženim biljnim i životinjskim vrstama, o jadranskom podmorju i ronocima, o voću i povrću, o jezerima i rijekama, o močvarama i sl.

4. LJETNE TRŽNICE RABLJENIH KNJIGA, SLIKOVNICA, STRIPOVA, FILMOVA i GLAZBE na CD-u ili DVD-u i IGRAČAKA

- svakog petka od 8 do 12 sati ispred knjižnice održavale su se ljetne tržnice namijenjene svima koji žele razmijeniti, darovati ili prodati rabljene knjige, slikovnice, CD-e, DVD-e, stripove ili igračke, uz besplatno sudjelovanje.

5. ZELENI UTORAK, ciklus predavanja svakog utorka tijekom ožujak 2018. g.:

- „Vrtlarjenje u skladu s prirodom“ i razmjena domaćeg sjemenja – Silvija Kolar-Fodor

- Putopisno-edukativna prezentacija BirdID Hrvatska 2017. – Darko Podravec (Udruga Biom u suradnji s norveškim Sveučilištem Nord organizira BirdID trening prepoznavanja ptica, osnovna znanja o ornitološkim metodama istraživanja, pregled terenskih istraživanja; www.birdid.no dostupan i na hrvatskom jeziku.)

- Predavanje: Kako napraviti život u epruveti – dr. sc. Nenad Raos, u suradnji s časopisom Priroda.

- Izložba fotografija: „Podmorje: roniti se mora“ autora Damira Zuruba, predsjednika istoimenog kluba.

6. AKCIJE ČIŠĆENJA I SADNJE CVIJEĆA, u suradnji s volonterima. Svakog proljeća redovito provodimo akciju čišćenja okoliša knjižnice i atrija, te sadnje cvijeća u cvjetnjaku ispred igraonice u okviru programa dječje igraonice, a u suradnji s roditeljima, knjižničarima i volonterima. Nakon akcije slijedi druženje, gledanje crtića i sl.

POLJOPRIVREDNA I ZELENA KNJIŽNICA GRADSKE KNJIŽNICE SLAVKA KOLARA ČAZMA

Vinka Jelić-Balta, Gradska knjižnica Slavka Kolara Čazma,

Radionica o kompostiranju. Predavačica Cvijeta Bišćević ZMAG

Započeti projekt u knjižnici uvijek ima za cilj kako približiti knjižnicu odnosno njezine usluge i zbirke novim korisnicima i skupinama građana. Tako je i sa projektom Poljoprivredne i zelene knjižnice. Suradujući sa Poljoprivrednom savjetodavnom službom u Čazmi organizirali smo niz predavanja za naše građane. Eko vrt, pčelarstvo, vinogradarstvo, gljivarstvo samo se neke od tema predavanja. Iz suradnje stvorila se ideja o formiranju Zelene zbirke, namijenjene građanima koji se bave poljoprivredom, eko poljoprivredom, zaštitom okoliša i održivim razvojem.

Od formiranja zbirke Zelene knjižnice, suradujući sa raznim udrugama i službama koje se bave ovom tematikom, željeli smo napraviti projekt koji bismo svake godine nadopunjavali odnosno proširivali programom, sadržajem kao i sudionicima ovog projekta uključujući veći broj udruga i građana. Od 2015. godine naša Zelena knjižnica postala je Poljoprivredna i zelena knjižnica jer surađujemo s udrugama poljoprivrednih proizvođača nastojeći spojiti edukativnu i praktičnu stranu.

POLJOPRIVREDNA I ZELENA KNJIŽNICA

Logo poljoprivredne i zelene knjižnice PZK

Spajajući projekt Zelena knjižnica s „Works with us“ nastojali smo da se narodne knjižnice aktivnije angažiraju u podupiranju lokalne ekonomije i to kreiranjem zbirki i programa. Od početka Poljoprivredne i zelene knjižnice surađujemo s udrugama „Plodovi Moslavine“, „Eko Čazma“, udruge Vinograda i vinara, pčelara i dr. Svake godine sudjelujemo na Eko sajmu organizirajući predavanja i radionice na temu ekološke poljoprivrede i održivog razvoja. Na 4. eko sajmu u Čazmi u rujnu 2017. godine imali smo predavanja prof. Marjana Jošta i prof. Vesne Samobor na temu GMO, te radionicu o kompostiranju za učenike i građane, koju je vodila Cvijeta Bišćević iz ZMAG-a (Zelena mreža aktivističkih grupa) s kojima uspješno surađujemo.

Program Poljoprivredne i zelene knjižnice nadopunjujemo eko radionicama za djecu kao i nizom predavanja te tako potičemo ekološko i odgovorno življenje. Svakako valja izdvojiti ona najzanimljivija i najposjećenija predavanja kao „Moj eko vrt – razmjena iskustava

Biciklistički vodič – promocija knjige

i sjemenja“ voditelja Vjekoslava Budanca, agronoma iz zadruge „Plodovi Moslavine“ i Ljiljane Dikić iz udruge „Eko Čazma“, programe u kojima smo ujedinili biciklizam, turizam i knjižnicu promocijom knjige „Biciklistički vodič“ te vožnju biciklističke rute oko Čazmanskog kaptola, pripremljenu u suradnji s Turističkom zajednicom Čazma. Ovim projekt želimo razvijati i uključivati lokalnu zajednicu pokazujući našim korisnicima i građanima gdje možemo biti od koristi, bilo da organiziramo predavanje ili edukaciju ili otvaramo vrata knjižnice i pružamo im logistiku, mjesto susreta, tehničku podršku i sl. Naš cilj je da program Poljoprivredne i zelene knjižnice bude dio projekta razvoja našeg grada kao sastavnica ili dodana vrijednost drugim projektima. Naš program financiraju Ministarstvo kulture RH i Grad Čazma.

PREDSTAVLJANJE KNJIGE „GMO (IZ)UM BEZ (RAZ)UMA“ I OČUVANJE BIORAZNOBLIKOSTI

Neda Adamović, Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar

Knjiga GMO (iz)um bez (raz)uma autora Marijana Jošta predstavljena je u knjižnici u veljači 2017. godine. Knjiga objedinjuje članke objavljene od 1999. do 2016. godine. Profesor Jošt je stručnjak za agrikulturnu genetiku, oplemenjivanje bilja i sjemenarstvo. U svojim tekstovima progovara o težnji da se znanošću maskira ostvarenje profita multinacionalnih kompanija. Na promociji knjige profesor je pojasnio kako se konvencionalno oplemenjivanje zasniva na vertikalnom prijenosu gena od roditelja na potomstvo unutar iste vrste ili između srodnih vrsta koje se međusobno ipak mogu križati. Suprotno tome, genetičko inženjerstvo koristi „horizontalan“ prijenos gena između potpuno nesrodnih vrsta koje se u prirodi ne mogu međusobno pariti. Govorilo se još i o stanju u Hrvatskoj. Pozitivna je činjenica što je u Hrvatskoj za sada zabranjena sjetva genetski modificiranog sjemena. Međutim, s druge strane, teško je kontrolirati uvoz genetski modificirane hrane i prehrambenih artikala koji sadrže GMO. Uz profesora Jošta na predavljanju knjige sudjelovali su još i Darko Vujnović i Ivan Pokupec.

Marjan Jošt – predavljanje knjige GMO

Biovrt-Silvija Kolar-Fodor

Prošle je godine prije sezone sjetve u knjižnici održano predavanje uz razmjenu sjemena pod nazivom Očuvajmo bioraznolikost – upoznajmo životinjske saveznike u vrtu. Predavačica, Silvija Kolar-Fodor iz udruge Biovrt – u skladu s prirodom, govorila je o važnosti i o postizanju bioraznolikosti u vrtu. Također je predavanjem motivirala one koji tek razmišljaju o vlastitom vrtu da se odluče za njegovo kreiranje. Saznali smo koje su to korisne životinje u vrtu te kako osigurati ravnotežu između korisnih organizama i nametnika te si tako olakšati uzgoj zdrave hrane bez potrebe za prskanjem. Posebno je veselo bilo na razmjeni sjemena. Silvija Kolar-Fodor je donijela sjemenje starinskih sorti koje su posjetitelji mogli kupiti. Također su i sami posjetitelji donijeli svoje prikupljeno sjemenje. Tako je Studijski odjel knjižnice poprimio živu atmosferu koju vidamo na našim tržnicama.

ZELENI KUTAK DJEČJEG ODJELA

Danijela Marić, Pučka knjižnica i čitaonica Daruvar

Razvijati dobre navike i pozitivne stavove djece o očuvanju prirode, štednji energije, recikliranju... zadatak je nas odraslih. Djeca uče po modelu jer djetetova ekološka svijest razvijena je koliko je razvijena kod nas odraslih. Udruga osoba s intelektualnim teškoćama i njihovih obitelji "Korak dalje" Daruvar 2015. godine realizirala je projekt pod nazivom „Zeleni koraci“. Projekt financira Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta. Cilj ovog projekta bio je pružiti priliku najmlađim članovima udruge da nauče o zdravom životu i važnosti očuvanja prirode te se pri tome druže i dobro zabave. Kroz brojne radionice to su i učinili, a svoje mjesto u Zelenim koracima našla je i naša knjižnica. Uvijek rado prihvaćamo suradnju na dobrim i kvalitetnim projektima kao što je ovaj.

Kroz projekt su osigurana sredstva za kupnju slikovnica na temu okoliša i njegovog održivog razvoja. Dana 8. travnja 2015. godine održana je i svečana primopredaja slikovnica. Najmlađi članovi udruge „Korak dalje“ i njihovi voditelji uručili su nama knjižničarima i našim korisnicima slikovnice za naš novi Zeleni kutak. U ugodnoj

Predaja slikovnica za zeleni kutak

Igrom učimo kako razvrstati otpad

atmosferi uz igru i zabavu družili smo se na Dječjem odjelu. Već treću godinu naš Zeleni kutak ispunjava svoju svrhu. Slikovnice se rado čitaju jer je sve više odraslih svjesno važnosti očuvanja prirode i skladnog života ljudi, biljaka i životinja.

Kroz radionice i igraonice za predškolce koje se održavaju svaki tjedan, svi važni eko datumi su obilježeni, a sve kroz razgovor i igru kako bi se djeci ta tema učinila što zanimljivijom. Naravno, veliku ulogu za inspiraciju i rad imaju slikovnice na polici Zelenog kutka.

IZ NARODNIH KNJIŽNICA

SPIKAONICA Knjižnični program za mlade

Tatjana Petrec, Branka Mikačević, Narodna knjižnica Petar Preradović, Bjelovar

Narodna knjižnica ima posebnu odgovornost u zadovoljavanju potreba djece i mladih. Ako se djeca u ranoj dobi zainteresiraju za znanje i djela mašte, vjerojatno je da će kasnije u životu imati koristi od tih važnih elemenata osobnog razvoja i to na dva načina, obogaćujući sebe i povećavajući svoj doprinos društvu. U Hrvatskoj je postojala tradicionalna podjela korisnika na djecu i odrasle vodeći se formalnim granicama (završetak osnovne škole), a ne razvojem uvjetovanim potrebama i interesima tinejdžera te se o njima nije razmišljalo kao o posebnoj korisničkoj skupini. Korisnička skupina mladi može se definirati kao skupina ljudi na razmeđu djetinjstva i odrasle dobi. Knjižnica može samostalno odrediti dobni raspon za mladenačku dob, ali općenito dob između 12 i 18 godine obično se uzima kao dobni raspon za knjižnične usluge namijenjene mladima. Mladi ljudi koji se nalaze između djetinjstva i odrasle dobi razvijaju se kao članovi društva sa svojom vlastitom kulturom. Narodna knjižnica mora razumjeti njihove potrebe i svoje usluge prilagoditi tim potrebama. Kako bi spriječili gubitak članstva u najosjetljivijoj dobi, knjižnične usluge za mladež trebaju imati sadržaje koji su vezani uz odgojno obrazovnu i društvenu ulogu knjižnice, suradnju s drugim organizacijama i ustanovama u zajednici te nastojanje knjižnice da dođe do mišljenja mladih koji ne koriste njene usluge i mogućnosti te postanu njezini korisnici. Mladi bi trebali poželjeti provoditi svoje vrijeme u knjižnici, a ona bi trebala postati mjesto susreta, zabave i učenja. Knjižnici je potreban program kojim bi zadovoljila potrebe mladih za obrazovanjem, informiranjem, kulturom i raznodom. Važno je za mlade ljude da raspravljaju o važnim pitanjima, o osjećajima i ljubavi, ali i o problemima kao što su rasizam, tolerancija, nasilje itd.

Na Dječjem odjelu Narodne knjižnice „Petar Preradović“ Bjelovar, od šk. god. 2016./17., krenulo se s provođenjem programa pod nazivom Spikaonica. Program je namijenjenim učenicima i nastavnicama/nastavnicima sedmih i osmih razreda osnovne škole. Program se održavao cijelu proteklu školsku godinu te je postao jedan od stalnih programa Dječjeg odjela knjižnice. Spikaonica je zamišljena kao ciklus od 8 radionica ili predavanja koji se održavaju jednom mjesečno u dogovorenom terminu. Termin se dogovaraju u suradnji sa zainteresiranim razrednicima, nastavnicima, knjižničarima i pedagozima. Svaka radionica/predavanje ima svoju temu koja je povezana s određenim datumom ili

prigodom u mjesecu u kojem se održava npr. *sport, tolerancija, glazba, ples i sl.* Spikaonica je zamišljena kao neka vrsta parlaonice/radionice u kojoj mladi aktivno sudjeluju, iznose svoje stavove i mišljenja bez predrasuda. Ideja je bila i povezivanje knjižničarske struke i različitih skupina profesionalaca zainteresiranih za rad s mladima (stručni suradnici, psiholozi, sociolozi, profesori, stručnjaci iz društvenih i kulturnih djelatnosti, poznate osobe itd.). Gosti su uključeni u raspravu te svojim znanjima, stručnošću, kompetencijama i iskustvom iznose svoje stavove, savjete i prijedloge za bolja rješenja problema o kojem se raspravlja. Osim rasprave učenicima su ponuđene i kratke igre kojima se razbija trema, navodi se djecu da budu opuštenija i komunikativna. Na kraju svake Spikaonice donose se zajednički zaključci na temu o kojoj se raspravljalo. Nakon toga sudionici ispunjavaju evaluacijske listiće kao povratnu informaciju o uspješnosti odnosno neuspješnosti radionice.

Prva Spikaonica održana je u studenom 2016. uz Međunarodni dan tolerancije pod nazivom *Jesmo li tolerantni jedni prema drugima?*. Ostale teme bile su: *Predblagdansko šoping ludilo*, *Raznolikost je bogatstvo društva*, *Radost plesa u ljudskim srcima*, *Sportom do uspjeha*. U novoj školskoj godini 2017./18. održane su radionice

Mladi na Spikaonici pod temom „Sportom do uspjeha“ igraju Knjigovježbe

Erasmus+, Djevojčice danas, Jesmo li solidarni?, Smijeh nije grijeh, Sigurnost na internetu. Do kraja školske godine planiraju se obraditi teme *Živjeti s Down sindromom*, *Čitanjem do zabave* te zaključiti ciklus radionicom kojom bi se obilježio Svjetski dan Sunca. U ovaj program bili su uključeni učenici iz I., II., III., IV. osnovne škole i V. osnovne škole – posebne odgojno-obrazovne ustanove za učenike s većim teškoćama u razvoju, te učenici I. OŠ, PŠ Ciglena i OŠ Ivana Viteza Trnskog, Nova Rača. U suradnji s drugim organizacijama i ustanovama u zajednici na ovaj način planiralo se podržati vidove zdravog i uspješnog razvoja mladih pa su gostovali stručnjaci iz raznih bjelovarskih institucija, ustanova i organizacija: Centar za socijalnu skrb Bjelovar, Podružnica Obiteljski centar, DM-Drogerie Markt, Zagrebačka banka, Dječji forum „Bijeli vitežovi“, Centar savjetovanja, edukacije i kulture Roma Bjelovar te Romske kuće, PU Bjelovarsko-bilogorske županije, Plesni laboratorij, Bjelovarski klub AKOSI Sokol, Studio M Bjelovar, Ženski rukometni klub Veliko Trojstvo, Dječje gradsko vijeće i Župa sv. Antuna Padovanskog u Bjelovaru.

Kao posebna Spikaonica u ciklusu može se izdvojiti ona održana povodom Međunarodnog dana smijeha, 2. veljače 2018. godine, na kojoj je gost bio Mario Petreković, radijski i TV voditelj, komičar. Mladi i djeca viših školskih uzrasta u svakodnevnom životu dolaze do raznih informacija na različitim izvorima znanja i medija, ali i programima i projektima koje se nude za njih. Prema ispunjenim evaluacijskim listićima mladi su ocijenili da se na knjižničnom programu Spikaonica osjećaju ugodno, sviđaju im se aktivnosti u kojima su sudjelovali kao i gosti koji su gostovali u programu. Mladi tako zadovoljavaju potrebe za prihvaćanjem, igrom, zabavom, druženjem, informacijama te kulturne potrebe. Uključenost i angažman učitelja, stručnih suradnika te dječjih knjižničara širi sliku dječje knjižnice kao važne spona svakog pojedinca, ali i društva u cjelini.

Gostovanje Maria Petrekovića povodom Međunarodnog dana smijeha

LITERATURA:

1. IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice / uredile Christie Koontz i Barbara Gubbin. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011.
2. Smjernice za knjižnične usluge za mladež: prerađeno izdanje Smjernica koje je 1996. objavio Stalni odbor Sekcije knjižnica za djecu i mladež / priređivači Pat Muller i Ivan Chew ; Web 2.0 i knjižnične usluge za mladež: uvod za knjižničare / priredio Ivan Chew. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2009.

ČITAONICA – IGRAONICA: ČITANJE U PARKU

Ivana Blažeković, Branka Mikačević, Vjeruška Štivić, Tatjana Petrec,
Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar

U sklopu Bjelovarskog kulturnog ljeta 2017. Dječji odjel Narodne knjižnice „Petar Preradović“ Bjelovar provodio je uz svoje redovne ljetne programe u prostoru knjižnice i program **Čitaonica – igraonica** koji je održavan svake subote u središnjem gradskom parku tijekom lipnja, srpnja i kolovoza. U novije vrijeme knjižnice često razvijaju suradnju s raznim ustanovama, udrugama civilnog društva, roditeljima i sl., što se dovodi u vezu s društvenom podrškom i podrškom institucija u promoviranju knjige i važnosti čitanja. Tako su Čitaonice – igraonice organizirane i provedene u suradnji s Društvom „Naša djeca“ Bjelovar i Turističkom zajednicom „Bilogora“, pod pokroviteljstvom Grada Bjelovara i Tvornice kekša i vafla „Koestlin“.

Dječja knjižnica ima važnu odgojno – obrazovnu ulogu koja se prepoznaje upravo u programima za poticanje čitanja i razvijanju kulture čitanja. Pričaonice, igraonice, slušaonice ili kreativne igraonice su dobar primjer gdje se događa igra, vođena

i kontrolirana od strane knjižničara i suradnika, koja doprinosi stvaranju čitalačkih navika, razvoju pismenosti i čitalačke kulture.

S poticanjem čitateljskih navika kreće se od najranije djetetove dobi, kao i uključivanje roditelja u proces čitateljskih aktivnosti, pa su ciljane publika Čitaonica – igraonica bila djeca rane i predškolske dobi kao i njihovi roditelji. Glasnim čitanjem na javnom mjestu dala se i podrška nacionalnoj kampanji za poticanje čitanja *Čitaj mi!*.

Okosnica čitaonica bilo je čitanje izabranih priča iz bogatog fonda knjižnice, a nisu izostale ni mnogobrojne aktivnosti od crtanja, izrađivanja i bojanja preko pjesme i plesa do igranja igara na otvorenom.

Sve aktivnosti osmislile su i odradile knjižničarke Dječjeg odjela s volonterkama Društva „Naša djeca“ Bjelovar. Suradnja Knjižnice i Društva „Naša djeca“ pokazala se izvrsnom i produktivnom te je postavljen temelj za neke buduće projekte i surad-

nje. Pri odabiru priča koje su čitane na čitaonicama birane su kvalitetne slikovnice, uglavnom novopristigle, koje su tako popularizirane, a podsjetilo se i na one starijeg datuma, uvijek rado čitane. Park kao mjesto razgovora, opuštanja i kratkog predaha od svakodnevnih obaveza pokazao se kao stimulativan ambijent za čitanje priča maloj djeci. Okruženi zelenilom u hladovini koja je ljeti dobrodošla, sjedeći u sigurnom roditeljskom krilu na dekimama na travi, uz ugodnu pozadinsku glazbu, glasnim čitanjem na javnom mjestu promicala se knjiga, čitanje i ljepota priče.

LITERATURA:

Pšenica D. Čitanje i poticanje na čitanje – temeljna uloga knjižnice u odgojno-obrazovnom procesu djece i mladeži. // Dječja knjižnica danas i njezina odgojno-obrazovna dimenzija: Šibenik, 28. listopada 2016.: zbornik radova / uredili Marina Šimić i Vilijam Lakić. Šibenik: Gradska knjižnica „Juraj Šižgorić“, 2017.

U gradskom parku okupljeni čekaju početak čitanja priče

NAŠE TEDx ISKUSTVO

Neda Adamović i Lucija Miškić Barunić, Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar

Potaknuti pozitivnim iskustvima koprivničkih kolega u organiziranju programa TEDxKoprivnicaLibrary odlučili smo se prijaviti za TEDx licencu u 2017. godini. Dobili smo godišnju licencu za organiziranje tri TEDxNKPPBjelovar događaja s video projekcijama prethodno održanih TED i TEDx govora.

TED je neprofitna organizacija posvećena „idejama vrijednim širenja“, a započela je s radom kao konferencija u Kaliforniji prije 30 godina i od tada je kroz svoje brojne inicijative sve veća podrška idejama koje mijenjaju svijet. Organiziranjem TEDx događaja Narodna knjižnica „Petar Preradović“ je postala dio velike TED zajednice. TEDx je program lokalnih samoorganiziranih događaja, pri čemu x označava samostalno organizirani TED događaj. Knjižnica, kao kulturna ustanova, potiče na razmišljanje i cjeloživotno učenje te naravno, zabavu kod svojih korisnika pa je zbog toga idealan prostor za nastanak i razvoj ideja. Knjižnica je mjesto susreta, izvor znanja i sjedište pismenosti,

a organizacijom TEDxNKPPBjelovar postaje i **prostor za ideju**, što je ujedno i moto ovog programa.

U 2017. godini su održana tri događaja na kojima je bilo 115 posjetitelja. Nastojali smo odabrati zanimljive govore koji potiču na razmišljanje, predstavljaju nove ideje i inspiriraju promjene u svakodnevnom životu. Tako su naši posjetitelji bili upoznati s raznim temama od novih ideja za bolje obrazovanje do toga zašto je matematika vječna. Često se čuo smijeh i pljesak, iako nismo imali govornika u živo. Uspjeli smo okupiti i 15 sponzora koji su svojim materijalima i uslugama pripomogli ovom programu. Zahvaljujući sponzorima tiskali smo majice te pokrili troškove održavanja događaja. Zbog bolje komunikacije s posjetiteljima i promidžbe izrađena je Facebook i web stranica (<http://tedxnpbjelovar.com>) te newsletter. Organiziranje ovakvog tipa programa zahtjeva puno priprema, tako da smo sretni što se devet entuzijasta uspjelo okupiti u organizacijskom timu.

Sudionici TEDx predavanja u Bjelovaru

Sva naša iskustva su bila pozitivna tako da nastavljamo s TEDxNKPPBjelovar i u 2018. godini. Odobrena nam je godišnja licenca za organizaciju jednog TEDx događaja s govornicima iz naše lokalne sredine. Moramo priznati da nam je svakako dodatna motivacija za daljnji nastavak pozitivna povratna informacija od posjetitelja. Nakon svakog događaja posjetitelji na e-mail adresu dobiju kratki upitnik za vrednovanje događaja. Ovdje su neki od komentara koje smo dobili od posjetitelja:

„Inspirativno, poticajno, tjera na drugačije promišljanje, a i zabavno je.“

„Bila je to večer pozitivnih emocija i divne atmosfere. Bravo knjižnica. Samo tako dalje. Stižem i na sljedeći. Bjelovar zaslužuje takve ambiciozne knjižničare.“

„Događaj u Bjelovaru bio je jako dobro organiziran i ponudio je građanima zanimljive i poučne video projekcije. Knjižnica je ponudila novi oblik programa koji je privukao prvenstveno mnogo mladih ljudi.“

„Bilo je odlično. Nikada prije nisam čuo za TEDx ali ovaj me je oduševio. Sama ideja TEDx-a je sama po sebi genijalna, a cijeli događaj je još bolji u izvedbi. Cijeli događaj je bio dobro organiziran (posebno kad se uzme u obzir da je ovo prvi u Bjelovaru), uspjelo se je privući dosta ljudi, a i dojmovi ostalih okupljenih su se činili pozitivnim. Svakako se radujem idućem Bjelovarskom TEDx-u.“

„Besplatno, zabavno i korisno. Nakon “izlaska” se ima o čemu pričati na kavi, a da nisu standardne teme. Također, nove ideje su cool.“

NARODNA KNJIŽNICA „PETAR PRERADOVIĆ“ MEĐU PRVIMA U HRVATSKOJ U POSUDBI IMA MICRO:BIT

Sanja Jozić, Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar

Narodna knjižnica Petar Preradović od četvrtka 18. siječnja 2017. pored dosadašnje posudbe knjiga, časopisa, DVD-a, CD-ROM-ova, igračaka, e-čitača i tableta na svojim policama nudi i još jedan novi medij, a to je micro:bit – maleno računalo koje se može programirati, zamišljeno i oblikovano tako da učenje i podučavanje učini jednostavnim i zabavnim. Nakon B:IT.con 2017., najveće bjelovarske IT konferencije, održane 2. 12. 2017. u prostorijama Veleučilišta u Bjelovaru, a na poticaj gospodina Nenada Bakića osnivača IRIM-a (Instituta za razvoj i inovativnost mladih) pokrenut je projekt posudbe micro:bitova u knjižnicama. Udruga IRIM donirala je praktične kutije s

Ravnatelj Marinko Ilić, gradonačelnik Bjelovara Dario Hrebak i osnivača IRIM-a Nenad Bakić

Radionica programiranja micro:bita

kratkim uputama za korištenje, a knjižnica je nabavila 40 micro:bitova od kojih će 30 biti za posudbu na Dječjem odjelu i Odjelu za odrasle, a 10 će se koristiti za radionice programiranja koje će biti organizirane u suradnji s Udrugom informatičara Bjelovarsko-bilogorske županije i ovlaštenim edukatorom gosp. Brankom Raičkovićem. Micro:bit se može posuditi na 7 dana uz produženje posudbe najviše dva puta. Tijekom Bjelovarskog kulturnog ljeta 2017. na Dječjem odjelu knjižnice održana je radionica programiranja micro:bitova, a vodio ju je Vlado Lendvaj, instruktor Croatian Makersa i STEM revolucije u sklopu STEM-auta besplatnih tečajeva programiranja i digitalne pismenosti tako da su micro:bitovi već poznati dijelu naših korisnika.

ČITATELJSKI KLUB „HOMER“ ZA SLIJEPE I SLABOVIDNE OSOBE

Lucija Miškić Barunić, Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar

Mjesec hrvatske knjige 2017. godine u Narodnoj knjižnici „Petar Preradović“ započeo je osnivanjem čitateljskog kluba za slijepe i slabovidne osobe. Tako smo 16. listopada 2017. obilježili Međunarodni dan bijelog štapa i osnovali čitateljski klub – Homer. Klub je osnovan u suradnji s Udrugom slijepih Bjelovar. Prvim susretom kluba obilježen je Međunarodni dan bijelog štapa, tako smo osim o knjigama i čitanju razgovarali i ukazali na probleme s kojima se slijepe i slabovidne osobe susreću u svakodnevnom životu. Naši gosti bili su djelatnici Gradske knjižnice „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac i članovi Udruge slijepih Karlovac koji su predstavili su svoj čitateljski klub za slijepe i slabovidne „Bijela sova“, a posebno drag gost bio nam je i pas vodič Dart. Odabrali smo naziv Homer jer je prema nekim teorijama taj grčki pjesnik bio je slijep. Osnivanjem ovog čitateljskog kluba željeli smo ukazati na dobrobit ovakvog načina okupljanja koje osnažuje ljubav prema čitanju, omogućuje aktivno i konstruktivno provođenje slobodnog vremena te što je izrazito važno za ovu skupinu korisnika omogućuje socijalnu inkluziju. Bitno ih je uključiti u život zajednice i društva u cjelini što se realizira i ovakvim tipom programa jer tako češće dolaze u knjižnicu, više su u kontaktu s drugim korisnicima i knjižničarima. Osim toga čitateljske zajednice smanjuju izolaciju, potiče druženje i jačaju komunikacijske vještine. Naš čitateljski klub zamišljen je tako da se članovi kluba sastaju jedanput mjesečno u prostoru Knjižnice. Klub broji trinaest članova, od kojih su svi ujedno i članovi Udruge slijepih Bjelovar, ali to nije uvjet za sudjelovanje u čitateljskom klubu. Za sastanak čitateljskog kluba svi čitaju isti naslov, a uz sugestije voditelja zajedno se odabiru naslovi za čitanje. Prilikom odabira naslova moramo voditi brigu o tome je li knjiga snimljena u zvučnom formatu. Za čitateljski klub ko-

Prvi sastanak čitateljskog kluba za slijepe i slabovidne osobe

ristimo zvučne knjige na CD-ima iz naše knjižnične zbirke (oko 160 naslova) i zvučne knjige iz fonda Hrvatske knjižnice za slijepe Zagreb. Voditeljica kluba je Lucija Miškić Barunić. Kod svakog čitateljskog kluba komunikacija je bitna, ali kod ovakvog kluba to još više dolazi do izražaja. Voditelj kluba treba imati na umu kako neverbalna komunikacija nije moguća tako neverbalni dio komunikacije treba pretvoriti u verbalnu. Prema našem iskustvu potrebno je vrijeme kako bi članovi kluba upoznali voditelja i kako bi razgovor bio produktivniji i opušteniji. Čitateljski klub kod nas je došao nakon više godina rada sa slijepim i slabovidnim osobama. Drago nam je što smo uspjeli smo okupiti ljude koji vole čitati i koji puno čitaju zvučne knjige, tako da klub ima potencijala i nadamo se da će djelovati duži niz godina.

13. SUSRET NAJČITATELJA NARODNIH KNJIŽNICA BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE

Ilija Pejić, Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar

I prije pomodarskih Noći knjige, Noći muzeja, Noći kazališta... mi smo davne 2004. započeli sa susretima najčitatelja i time privukli veliku medijsku pažnju. Pozitivna strana ovakvih i sličnih susreta, noći, festivala i sl. ponajprije je medijska fokusiranost na kulturu, knjigu i čitanje. Našim susretima obilježavamo Dan hrvatske knjige, 22. travnja, sjećajući se oca hrvatske književnosti Marka Marulića i nadnevka završetka njegova velebna spjeva Judita (22. 4. 1501.). Okupiti sve sudionike oko nastajanja i distribucije knjige (urednici, nakladnici), njezine promocije i približavanju čitatelju (učitelji, knjižničari) kao i medijske prezentacije bio je i ostao cilj ovoga projekta koji na sinergiji i empatiji raste i razvija se svih ovih godina.

Trinaesti susret najčitatelja održan je 20. travnja 2017. u Studijskom odjelu Narodne knjižnice „P. Preradović“ Bjelovar. Bio je četvrtak, veoma hladan i vjetrovit dan pa smo mislili da će na susret doći malo posjetitelja. Ulazeći u dvo-

ranu u društvu vedrog i nasmijanog Kristiana Novaka, gosta susreta, nisam mogao vjerovati, sve je bilo puno, čak su neki i stajali. Očito Novakovi romani *Črna mati zemla* i *Ciganin, ali najljepši* bili su veliki izazov kako čitateljima tako i onima koji se vole družiti sa zanimljivim i duhovitim ljudima kakav je K. Novak. Vođenje programa prepustili smo gimnazijalcima Luciji Pranjić i Miranu Topljaku, oni su čitali ulomke iz njegovih romana, a poslije i razgovarali s piscem. Pozitivne reakcije publike svjedoče da je prof. Marina Šramek ispravno odlučila svjesna njihovih interpretacijskih i komunikacijskih vještina. Najčitatelji su bili nagrađeni izdanjima izdavačke kuće OceanMore iz Zagreba koja je bila sponzor našeg susreta i koja nam je dovela u goste Kristiana Novaka. Računalom je od ukupno 10 000 izabrano dvadeset najčitatelja iz Bjelovara, Čazme, Daruvara, Garešnice, Grubišnog Polja i Hercegovca. Svatko od nagrađenih uz knjigu dobio je i plaketu najčitatelja 2016.

Najčitatelji u društvu s Kristianom Novakom

godine koju grafički lijepo uređuje Sanja Jozić.

Kao svojevrsni podsjetnik može nam poslužiti i izbor najčitanijih pisaca i njihovih djela u 2016. godini. Svakako hrvatski pisci imaju prednost, a pritom mislimo na romane Pavla Pavličića *Tajno ime*, *Tri petka u travnju* i *Hladna fronta*, Gorana Tribusonca *Sestrica s jezera*, *Susjed u nevolji*, *Propali kongres*, Kristiana Novaka *Črna mati zemla*, *Ciganin*, ali najljepši, Mani Gotovac *Snebivaš me*, Marinu Vujčić *Mogla sam to biti ja*, *Susjed* i Zorana Ferića *Na osami blizu mora*. Od svjetskih pisaca čija su djela često posuđivana i čitana u našim knjižnicama navest ćemo neke kao Jennifer Probst *Bračna klopka* i *Bračni ugovor*, Paula Hawking *Djevojka u vlaku*, Jude Deveraux *Baršunasto obećanje*, Jo Nesbo *Krv na snijegu*, Alice Munro *Život djevojaka* i žena i Anya Seton *Katherine*. U kategoriji pisaca za djecu i dalje se name-

ću dvije Sanje, Sanja Pilić serijom knjiga o djevojčici Maši te romanima *Što mi se događa?* i *Vidimo se na Fejsu* i Sanja Polak *Dnevnikom Pauline P.*, *Skijaškim dnevnikom Pauline P.* i *Morskim dnevnikom Pauline P.* Iza njih su Miro Gavran *Ljetom za pamćenje* i Jasminka Tihi Stepanić *Moja neprijateljica Ana*. Djeca su rado čitala i djela svjetskih pisaca Jeffa Kinneya, Dava Pilkeya, Jo Nesboa, a oni najmlađi slikovnice Mladena Kušeca i Sunčane Škrinjarić. Teme iz ekonomije, globalizma, klime, zdrave hrane, zdravlja i tolerancije imaju svoje poklonike, no taj bi nas niz odveo daleko. Susret ja započeo, a i završio je glazbom, pjevanjem Lucije Pranjić uz glazbenu pratnju Luke Mihajlovića nakon čega nas je domaćin, ravnatelj Marinko Ilić pozvao na domjenak i druženje s piscem. Sljedeći, 14. susret najčitatelja najavljen je za 20. travnja 2018. u Čazmi.

MAČAK „POMAGAO“ TIJEKOM REVIZIJE I POSTAO MALA MEDIJSKA SENZACIJA

Petra Dravinski, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Revizija knjižne građe u Knjižnici i čitaonici „Fran Galović“ koja je provedena početkom siječnja ove godine nije prošla nezapaženo i bez neočekivanih događaja. Pored svih zanimljivosti koje su se nakon deset godina našle među knjigama i policama, od zalutalih knjiga, „bookmarkera“, razglednica,

Mačak na polici koprivničke knjižnice

papirnatih novčanica, pisama; do fotografija i sličnih memorabilija, prava mala medijska senzacija ipak je postao jedan izgubljeni crni mačak. Koprivnička knjižnica ima više izdvojenih spremišta, a upravo u jednom od njih, spremištu u Kampusu, knjižničari su zatekli izgubljenog crnog mačka. U sljedeća tri dana provedena tamo, mačak bi ih dočekaio ispred ulaza i svim silama se trudio da im se svidi jer je očigledno bio bez doma i vlasnika. Kako je vrlo brzo uspio u svojoj nakani, sljedeća tri dana uživao je u finoj hrani za koju su se pobrinuli knjižničari, a vjerujemo da mu nije smetalo biti okružen mnoštvom knjiga. Mačak je odmah postao dio ekipe, a kako se ispostavilo da nema vlasnika, knjižničari su ga odlučili udomiti te su na svojoj društvenoj mreži Facebook ponudili financijsku pomoć za potrebe troškova veterinaru. Uz pomoć lokalnog medijskog portala objava je prenesena i novi vlasnik je ubrzo pronađen. Njegov medijski trag tu ne staje. Isto tako, jedna je lokalna televizija odlučila raditi prilog o reviziji koprivničke knjižnice, a kako je već do tada postao poznat, ni oni ga nisu zaboravili uključiti u svoj prilog. Mačak koji se nije odvajao od knjiga i knjižničara tijekom revizije s pravom je zaslužio nadimak „mačak knjižničar“.

„PRINCEZA NA KRAJU SVIJETA“

Poticanje čitanja u digitalnom okruženju

Petra Dravinski, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Tijekom ljeta 2017. godine, u Knjižnici i čitaonici „Fran Galović“ održana je literarno – kreativna pilot radionica za djecu od 5 do 12 godina u sklopu koje je nastala digitalna slikovnica. Slikovnicu naziva „Princeza na kraju svijeta“ napisala je odgojiteljica i spisateljica Ivana Kranželić, dok su likove osmislili i nacrtali polaznici radionice. Grafičku pripremu online slikovnice ostvarile su volonterke Valentina Mikac i Hana Živko. Ista je dostupna na digitalnoj issuu platformi knjižnice. Iz cijelog pozitivnog iskustva oko izrade online publikacije, osmišljen je i projekt istoimenog naziva, „Princeza na kraju svijeta“, a koji će se provoditi tijekom 2018. godine. Cilj projekta je poticanje čitanja i navike korištenja digitalnih tehnologija te poticanje dječje kreativnosti i inovativnosti kroz iskustveno učenje i sudjelovanje u samom procesu kreiranja digitalnih slikovnica. Program izrade izvodit će Ivana Kranželić koja ima dugogodišnje iskustvo u provođenju kreativnih radionica te knjižničari i volonteri unutar knjižnice. Ovaj projekt osim poticanja čitanja i jačanja informacijskih i informatičkih kompetencija djeteta ide u prilog svemu pozitivnom što tehnologija danas nudi. Na ovaj način djeca će imati usmjereno učenje kroz korištenje digitalnih tehnologija. Upravo e-slikovnice koje će nastati idu u prilog pozitivnim stranama e-knjiga općenito kada govorimo o uštedi papira i tinte. Još jedna pozitivna strana je što će više djece, odnosno korisnika, moći čitati i pregledavati slikovnice istovremeno, što nije slučaj prilikom korištenja fizičke slikovnice. Teme koje su odabrane za izradu kombiniraju lokalne i univerzalne motive, a svrha im upoznavanje djece predškolskog i školskog uzrasta s legendama vlastitog podneblja kao i usvajanje osnovnih elemenata bajke.

Radionica ispred Knjižnice

Neke od tema su: Čarobnjak Gordon, Grad u koprivama, Dravski vilenjak, Div Leđan... Očekuje se da slikovnice koje nastanu u sklopu ovog projekta i koje će biti dostupne djeci, roditeljima i svima zainteresiranim preko web stranice koprivničke Knjižnice, povećaju interes djece za novim tehnologijama u službi poticanja čitanja. Isto tako, ovim se želi povećati interes roditelja na poticanje rane pismenosti na inovativan i kreativan način te buđenje interesa djece za lokalnu, zavičajnu i kulturnu baštinu jer će baš ona, kroz zavičajnu zbirku Knjižnice, biti jedan od temelja na kojima će nastajati digitalne slikovnice.

NACIONALNA KAMPANJA „I JA ŽELIM ČITATI!“

Rezultati provođenja u Knjižnici i čitaonici „Fran Galović“ Koprivnica

Danijela Petrić, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Tijekom 2017. godine jedan od prioriteta u radu Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica bilo je provođenje Nacionalne kampanje za osobe s teškoćama u čitanju i disleksijom „I ja želim čitati!“. Cilj je bio osvijestiti javnost o teškoćama u čitanju i disleksiji, pružiti stručnu pomoć odgojiteljima, učiteljima i roditeljima, privući korisnike s teškoćama čitanja u knjižnicu i ponuditi im građu. U okviru kampanje održana su savjetovanja s logopedom, kreativne i edukativne radionice, predavanja za roditelje i stručne djelatnike i to u suradnji s logopedima, odgojiteljima i rehabilitatorima. U 2017., organizirano je 10 programa s 246 posjeta. Pored **individualnih savjetovanja s logopedom** u Dječjem odjelu Knjižnice, organizirana je i **Pričaonica za bebe i malu djecu** naziva „Pričaj!“ – govorno-jezični razvoj djeteta s logopedinjom Majom Krušić. Knjižničari su prezentirali roditeljima kvalitetne slikovnice i ritmič-

ke brojalice te napomenuli koliko je važna čitateljska atmosfera u kojoj je roditelj glavni uzor djetetu. Svoju **priču o odrastanju s disleksijom ispričao je Antonio Stipan, prof. biologije i kemije**. Disleksija mu je dijagnosticirana u nižim razredima osnovne škole koju je završio uz velike napore i potporu roditelja, a najveći problem predstavljala je koncentracija i pronalaženje odgovarajuće tehnike usvajanja gradiva. Tom prigodom savjetovao je roditelje i djecu kako što lakše prevladati prepreke te potaknuo učitelje na pružanje još veće podrške učenicima. Održane su i dvije edukativno-kreativne radionice izrade taktilnih slikovnica u suradnji s odgojiteljicom Bojanom Kežman, autoricom taktilnih slikovnica i predstavnicom Hrvatske na međunarodnom natjecanju Typhlo&Tactus grupe. Jedna radionica bila je namijenjena djeci, a druga je organizirana u svrhu edukacije odgojitelja i učitelja. Izrađene

Radionica za malu djecu i bebe u sklopu programa Čitaj mi!

su dvije taktilne slikovnice prema pričama Željke Horvat-Vukelja za koje je volonterka Knjižnice Ana Glavaš Jambreušić napisala tekst na brajici. Dijana Lukačić,

socijalna pedagoginja održala je predavanje „Samopouzdanje djeteta s teškoćama čitanja i disleksijom“. U svom izlaganju naglasila je kako je važno poticati dijete da prepozna područja u kojima je ono uspješno i svoje najbolje karakteristike. Pored sudjelovanja u programima, uvidom u statističke podatke u 2017. zabilježeno je 65 posjeta osoba s teškoćama čitanja i disleksijom te je posuđeno 80 zvučnih knjiga i 96 priručnika iz zbirke knjiga „Čitamo s vama: kako prepoznati teškoće u čitanju – disleksiju“. U odnosu na 2016. uočen je porast korisnika s teškoćama u čitanju i disleksijom za 3,25 puta, a posudba zvučnih knjiga za 2,9 puta više. Knjižničarke su tijekom cijele godine educirale korisnike kako da se učlane u Hrvatsku knjižnicu za slijepe, pretražuju i preuzimaju e-knjige. Roditeljima su upućeni online upitnici kako bismo dobili povratnu informaciju o zadovoljstvu s provođenjem svakog pojedinog programa te kako bi mogli iskazati interes za provođenje programa u budućnosti.

Najviše roditelja predložilo je radionicu na temu kako pomoći djeci pri izradi domaće zadaće, iskustvo odrastanja djeteta s disleksijom te kako djeca s disleksijom uče strane jezike. Iako je kampanja trajala godinu dana, Knjižnica će nastaviti provoditi programe koji omogućavaju jednak pristup informacijama i čitanju korisnicima koji imaju teškoće u čitanju i disleksiju.

„HARRY POTTER: 20 GODINA MAGIJE“ Prijedlog aktivnosti u knjižnici

Valentina Mikec, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Sudionici radionice „Magični gosti“ u koprivničkoj Knjižnici sami su izradili svoje „čarobne štapiće“

Harry Potter i Kamen mudraca, prva knjiga u serijalu o malome čarobnjaku Harryju Potteru prvi je puta izdana 26. lipnja 1997. godine na engleskom jeziku. Tako je 2017. godine izdavačka kuća Bloomsbury koja ju je izdala odlučila obilježiti dvadesetu godišnjicu prvog izdanja novim izdanjima oblikovanim u skladu s bojama i atributima četiriju domova u koje se razvrstavaju učenici Škole vještičarenja i čarobnjaštva u Hogwartsu. Obilježavanju velike godišnjice pridružila se i Britanska knjižnica, planiranjem i organiziranjem izložbe *Harry Potter: A History of Magic* (Harry Potter: povijest magije) na kojoj su izložene rijetke knjige, rukopisi, originalne skice teksta i crteži autorice J. K. Rowling te brojni magični artefakti iz stvarnoga života, uz brojne događaje poput tematskih kvizova, predavanja i diskusija. Osim ove godišnjice, prošle godine je obilježeno šesnaest godina od premijere prvoga filma iz serijala, a ove godine obilježava se dvadeset godina od Bitke za Hogwarts (2. svibnja 2018.) koja je opisana u posljednjem nastavku serijala (Harry Potter i Darovi smrti) i dvadeset godina od prvog izdanja druge knjige u serijalu (Harry Potter i Ođaja tajni) na engleskom jeziku (2. srpnja 2018.).

Mnoge su se knjižnice u svijetu i u Hrvatskoj već uključile u proslavu i obilježavanje velikih godišnjica vezanih uz serijal o Harryju Potteru. Najčešće su takvi događaji organizirani u obliku tematskih zabava, filmskih maratona i „Tjedna Harryja Pottera“ s raznim aktivnostima. Neke hrvatske knjižnice odlučile su u sklopu takvih događaja surađivati s relativno mladom Udrugom ljubitelja Harryja Pottera „Ministarstvo magije Hrvatska“, čiji se članovi organiziranjem raznovrsnih radionica, predavanja i kvizova bave promoviranjem serijala o Harryju Potteru. Jedan od

najjednostavnijih načina obilježavanja godišnjica vezanih uz serijal o Harryju Potteru u knjižnicama je promoviranje povezane građe iz vlastitog fonda (knjiga, zvučnih knjiga, filmova, video-igara i dr.), primjerice u obliku izložbe s različitim dekoracijama i artefaktima. Što se tiče aktivnosti s korisnicima, može ih se poticati na samostalno čitanje i gledanje filmova ili im omogućiti da filmove, isječke iz filmova i druge materijale pročitaju ili pogledaju u knjižnici, uz što više raznovrsnih medija koji ukazuju jedan na drugoga. Također, korisno je omogućiti korisnicima koji su za to zainteresirani raspravu o onome što su pročitali ili pogledali, primjerice o razlikama između knjiga i filmova ili sastankom čitateljskoga kluba na kojemu bi glavna tema bila rasprava o najnovijoj knjizi u serijalu, Harry Potter i ukleto dijete, koja je zapravo scenarij za istoimenu londonsku predstavu, a koja je izazvala oprečna mišljenja među obožavateljima serijala. Najmlađim obožavateljima svakako bi najzanimljivije bile igre poput lova na blago ili metloboja te kreativne radionice, primjerice razvrstavanje

u domove ili izrada čarobnih štapića, zlatnih zvrčki ili bookmarkera koje bi mogli ponijeti kući. Adolescentima i odraslim obožavateljima svidjele bi se aktivnosti poput tematskih igara i kvizova, primjerice o elementima iz knjiga kojih nema u filmovima i o čarobnim zvijerima, ili poput predavanja s temama vezanima uz svijet Harryja Pottera, primjerice o psihologiji likova i o magičnim elementima u stvarnom svijetu i životu koji se spominju u serijalu o Harryju Potteru (biljke i napitci zanimljivih svojstava, proricanje sudbine i sl.). Za sve dobne skupine korisnika, odnosno obožavatelja, mogao bi se napraviti čitateljski izazov s dobim kategorijama prema kojima bi se čitalo knjige u žanrovima fantastike i znanstvene fantastike, a najuspješniji čitatelji bili bi nagrađeni. Glavni ciljevi svih predloženih aktivnosti bili bi razvijanje mašte i kreativnosti, suosjećajnosti i komunikativnosti, kritičkoga mišljenja, inkluzivnosti i tolerancije, a posebice poticanje čitanja iz užitka i zadovoljavanje vlastitih interesa kroz čitanje, istraživanje i druženje.

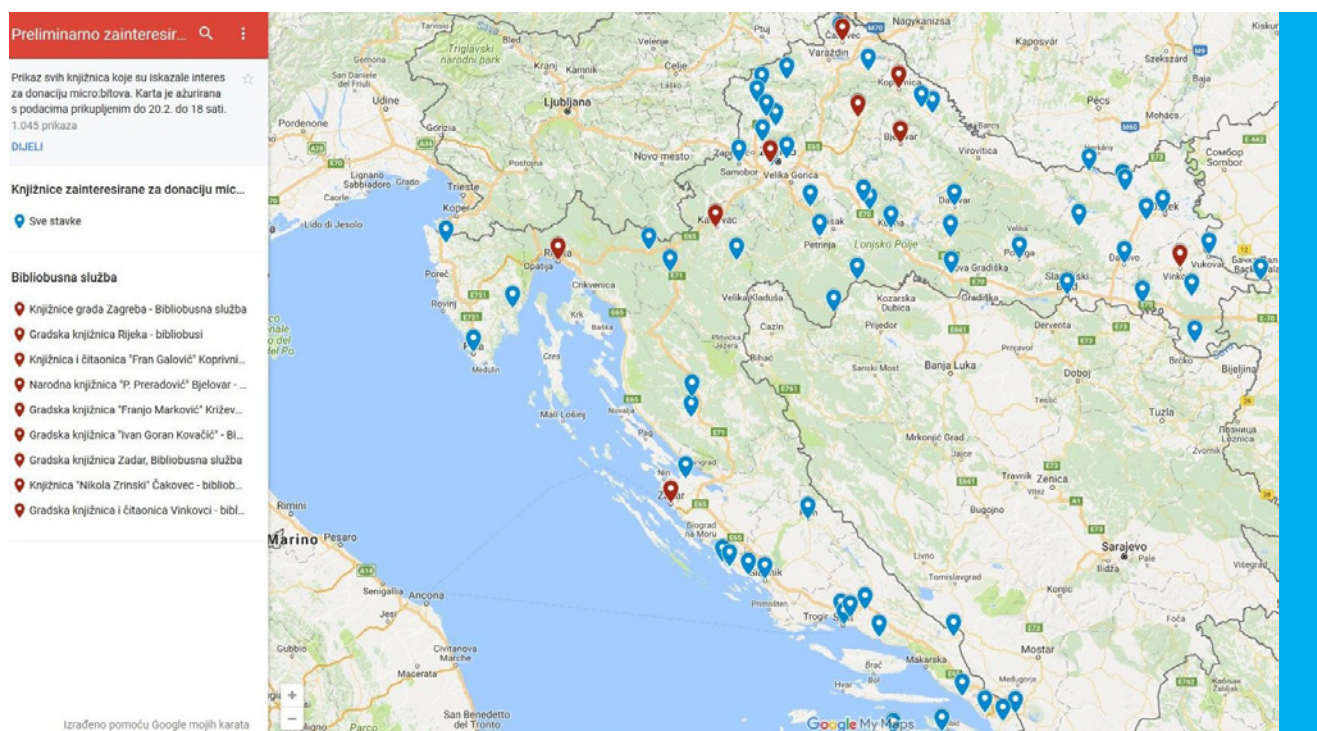
STEM REVOLUCIJA STIŽE I U BIBLIOBUSE!

Ljiljana Vugrinec, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Tri bibliobusne službe s područja Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja – iz Bjelovara, Koprivnice i Križevaca pridružile su se svim ostalim bibliobusnim službama u Hrvatskoj i na poticaj Komisije za pokretne knjižnice iskazale interes za donaciju Micro:bitova za bibliobuse. Kampanju „STEM revolucija se nastavlja – Knjižnice!“ putem koje su knjižnice pozvane da se jave, ukoliko žele u svoju ponudu uključiti i Micro:bitove za korisnike, pokrenula je Udruga IRIM – Croatian Makers na inicijativu g. Nenada Bakića. Svojim prijavama na poziv za uključivanje u kampanju, sve hrvatske bibliobusne službe (ukupno njih devet) iskazale su spremnost da u svoje programe rada uvrste

aktivnosti rada s novim tehnologijama kao što su Micro:bitovi te da uz edukativne radionice organiziraju i posudbu Micro:bitova korisnicima bibliobusa. Na taj se način i pokretne knjižnice uključuju u STEM revoluciju, stvarajući temelje za svoj budući rad, u kojem će nove tehnologije i digitalna pismenost zauzimati sve veće i sve važnije mjesto.

Više o kampanji „STEM revolucija se nastavlja – Knjižnice!“ može se pročitati na poveznici <https://www.indiegogo.com/projects/stem-revolucija-se-nastavlja-knjiznice#/>, a na poveznici <http://bit.ly/2CPWeR2> nalazi se mapa sa svim označenim knjižnicama koje su iskazale interes za donaciju Micro:bitova.

Karta s označenim knjižnicama i bibliobusima koji su iskazali interes za donaciju Micro:bitova

POTRAŽITE QR KOD

Otkrijte novu dimenziju knjige

Maja Krulić Gačan, Knjižnica i čitaonica "Fran Galović Koprivnica"

Poznato je da se mladi i moderna tehnologija vole. Iskustvo nam pokazuje da im ni čitanje nije strano. U Odjelu za odrasle Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica spojili smo tehnologiju i knjige i osmislili novi način poticanja čitanja usmjeren prije svega mladima. Kako bismo one koji još nisu otkrili svu čaroliju pisane riječi potaknuli da uzmu knjige u ruke, ali i olakšali izbor onima koji ne znaju što odabrati za čitanje, knjige u kutku za mlade opremili smo QR kodovima koji korisnicima nude više informacija o knjigama. Kodovi su kasnije dodani i knjigama na teen polici u Dječjem odjelu. QR kodovi najčešće se koriste u marketinške svrhe, no njihova primjena moguća je i u obrazovne i razne druge promotivne svrhe. Oni omogućuju izravan pristup zaista različitim sadržajima, od tekstualnih zapisa, videozapisa i sl., dakle pristup člancima, *booktrailima*, društvenim mrežama, općenito, korisnim sadržajima na internetu. Pomoću QR code readera, aplikacije na pametnom telefonu ili tabletu, moguće je učitati kôd koji onda vodi izravno na sadržaj o knjizi, autoru i sl. Projekt smo počeli provoditi tijekom ljeta 2017. godine kad su nam na raspolaganju bili volonteri i studenti koji su marljivo birali sadržaje, od poveznica generirali QR kodove, ispisivali ih i lijepili na knjige. Osim što su uživali u traženju informacija na internetu, mnogo su novog naučili o knjigama, ali i o snalaženju u knjižnici i u knjižničnom katalogu. Najzanimljivije je da su sadržaje koji će se pridruživati knjigama i koji će mladima biti zanimljivi birali upravo mladi, dakle, njihovi vršnjaci. Moguć zanimljiv nastavak projekta bio bi stvaranje sadržaja koji će se pridruživati knjigama.

Prošecite po knjižnici i upoznajte Galovića pomoću QR kodova! Koprivnička knjižnica iskoristila je mogućnosti koje nude QR kodovi kako bi na neobičan način, koristeći novu informacijsko-komunikacijsku tehnologiju, obilježila 130. godišnjicu rođenja Frana Galovića, zacijelo najpoznatijeg podravskog pjesnika. Tom su se prilikom QR kodovi mogli naići na raznim mjestima u zgradi Knjižnice i u knjižničnim izlozima, a upućivali su na Galovićevu poeziju te zanimljive sadržaje na internetu vezane uz autora. Svi zainteresirani mogli su koristeći kodove na jednostavan način naučiti nešto novo i zanimljivo o ovom autoru.

Knjige označene QR kodovima

„BOJE, SLOVA & SLIKE“ CIKLUS RADIONICA ZA KNJIŽNIČARE I KNJIŽNIČARKE

Jasminka Vajzović, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Goethe-Institut Kroatien u suradnji s književnim projektom „Pinselfisch“ i Hrvatskim knjižničarskim društvom organizirao je modularni ciklus stručnog usavršavanja za knjižničarke i knjižničare iz Hrvatske. Stručno usavršavanje obuhvaćalo je tri modula koji se bave trima različitim

Detalj s radionice „Boje, slova & slike“

aspektima književnosti za djecu i mlade u dobi od 7 do 14 godina. Svaki modul osmišljen je kao dvodnevna radionica. Prva radionica iz ciklusa „Boje, slova & slike“ održana je 19. i 20. 10. 2017. u Goethe-Institutu Kroatien u Zagrebu i okupila je dvadeset i pet sudionika. Radionicu su vodile Jule Pfeiffer-Spiekermann i Katrin Seewald iz organizacije Pinselfisch. „Sve je u boji“ moto je prvog modula u čijem se fokusu nalazi boja kao kreativni medij, kao odraz emocija i elementarni sadržaj učenja. U dvodnevnoj radionici voditeljice su sudionicima predstavile metode pristupa knjizi kroz igru i potaknule ih da i sami isprobaju, razviju i realiziraju vlastite ideje. U periodu između dva modula sudionici su trebali primijeniti neke od naučenih metoda u mjestima i organizacijama u kojima rade, a na radnom sastanku koji se održao 20. 1. 2018. u Zagrebu, prezentirali su svoje aktivnosti i razmjenili iskustva. Drugi modul stručnog obučavanja održat će se 14. i 15. 5. 2018. u Zagrebu, naglasak je na slovima, a nakon završetka stručnog obučavanja, na radnom sastanku u Zagrebu, dogovoreno je da sva usvojena znanja objedinimo i objavimo kako bi bila dostupna svim knjižničarima.

O REVIZIJI U KNJIŽNICI I ČITAONICI „FRAN GALOVIĆ“ KOPRIVNICA

Ranka Janus, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Revizija u knjižnici jedan je od poslova koji nije omiljen među knjižničarima i od nje zaista glava može zaboljeti, no bez obzira na to, ne može se izbjeći jer svakih nekoliko godina ovisno o vrsti i veličini knjižnice prema utvrđenim knjižničarskim standardima, zakonska je dužnost knjižnica utvrditi stanje knjižničkog fonda. Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica bila je dužna prema zakonskoj obvezi i Pravilniku o reviziji i otpisu knjižnične građe provesti u 2018. godini reviziju svojih najvećih odjela; Odjela za odrasle i Stručno-znanstvenog odjela te Zavičajne zbirke „Caproncensis“ i Zbirke Leandera Brozovića. Revizija je obuhvatila tri knjige inventara i četiri različite lokacije, uključujući još i lokacije novih spremišta, a zasebne zbirke revidirane su krajem 2017. godine. Obzirom na zadnju provedenu reviziju koja je provedena prije deset godina, knjižni je fond narastao gotovo do 102000 svezaka knjiga i dodatno se proširio na nova dislocirana spremišta u Kampusu Sveučilišta Sjever i spremište na Trgu bana Josipa Jelačića (stari spremišni prostori nalaze se unutar Službe nabave i obrade i Matične službe na prvom katu knjižnice kao i u prostoru podruma), čekao nas je ogroman posao revidiranja ogromne količine fizičkih primjeraka knjiga, kao i revidiranje knjižnog fonda izvan prostora knjižnice. Držeći se pravila da je u svakom poslu dobra i temeljita priprema ujedno pola obavljanog posla (ili i više) – s pripremama smo počeli u jesen prošle godine, utvrđujući sve faze koje jedan posao revizije donosi sa sobom – trajanje revizije, mogućnost otvorenosti/zatvorenosti knjižnice, priprema fonda za reviziju, timovi za provođenje obuhvata, broj radnih mjesta i računala, izlučivanje građe tijekom revizije, faze u obuhvatu revizije u računalnom programu Metelwin. Nakon donesene odluke o provođenju revizije i odluke o povjerenstvima i njezinim članovima, jedna od najvažnijih pretpostavki za dobro obavljen posao je do-

bro utvrđeni rok ili vrijeme trajanja revizije. Dakako, tu se oduvijek ukrštavaju interesi različitih strana, s jedne strane ravnatelji knjižnica uvijek žele da knjižnica bude što manje zatvorena zbog korisnika kako ne bi bili zakinuti za knjižnične usluge, a s druge strane djelatnici knjižnice žele dovoljno vremena za obavljanje svih poslova tijekom revizije kao što su obuhvat revizije, izlučivanje dotrajale i uništene knjižne građe, ispravci podataka u fizičkim primjercima knjiga i na signaturnim naljepnicama ili u računalnim knjigama inventara. Revizija je obavljena u 9 dana koliko je i knjižnica bila zatvorena za korisnike, odmah nakon prvog dana u godini. Specifičnost ovogodišnje revizije bila je u tome što su pored 15 knjižničara bile uključene i 4 osobe na javnim radovima i 3 volontera pa je u prvih nekoliko dana formirana čak 10 timova. Svaki se tim sastojao od iskusnog knjižničara i volontera kako bi uspješno mogli obaviti sve poslove tijekom obuhvata u programu revizije. Nadalje je ove godine obuhvaćen knjižni fond u dislociranim spremištima gdje se radilo na prijenosnim računalima s kojih se baza revidiranih knjiga trebala prebacivati u glavnu bazu na serveru u knjižnici. Sam obuhvat knjižne građe, kao i uvijek, zahtijevao je koncentraciju i pažnju usmjerenu na podatke na fizičkim primjercima knjiga kao i na podatke u programu, i dosta okretnosti i snage za skidanje knjižne građe svih vrsta i oblika s polica i pomičnih regala, i tako uzastopno devet dana.

Kad je preko sto tisuća svezaka knjiga prošlo kroz ruke knjižničara i ne knjižničara, na red je došla obrada podataka u računalnom programu – utvrđivanje lista nestalih knjiga za koje valja utvrditi da li su zaista nestale ili nisu, utvrđivanje lista revidiranih knjiga i vrijednosti revidiranog knjižnog fonda. U veljači ove godine, još se uvijek radi na obradi podataka revizije i planira skori završetak i krajnji rezultati, a za desetak godina ponovo slijedi isti posao!

U NARODNE KNJIŽNICE ILI BIBLIOBUSE UČLANJUJE SE SVAKI 7. STANOVNIK KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE

Ljiljana Vugrinec, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Mrežu narodnih knjižnica u Koprivničko-križevačkoj županiji čini **pet narodnih knjižnica** koje djeluju kao samostalne ustanove u kulturi. To su: Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica (županijska matična knjižnica), Gradska knjižnica „Franjo Marković“ Križevci i Gradska knjižnica Đurđevac, te dvije općinske knjižnice – Narodna knjižnica Virje i Općinska knjižnica Sidonije Rubido Erdődy Gornja Rijeka. Vrlo su važan dio županijske knjižnične mreže i pokretne knjižnice – bibliobusi koji djeluju u okviru **dvije bibliobusne službe – u Koprivnici i u Križevcima**, svaka sa po jednim bibliobusnim vozilom. Dugogodišnjom planskom izgradnjom županijske knjižnične mreže narodnih knjižnica, za što su glavne smjernice u županijskoj matičnoj službi osmišljene još prije dvadesetak godina, te su-

stavnom financijskom podrškom općina, gradova, Koprivničko-križevačke županije i Ministarstva kulture RH, **ostvareno je 100% obuhvata područja knjižničnim uslugama narodnih knjižnica**. U knjižnice i bibliobuse u Županiji, sa stanjem na dan 31. 12. 2016. godine, bio je upisan ukupno **15.281 korisnik što znači da je svaki 7. stanovnik Županije bio član neke narodne knjižnice ili bibliobusa**. Prema podacima Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu za 2016. godinu, prosjek učlanjenosti stanovnika u narodne knjižnice za KKŽ iznosi 13,2% i najviši je među svim županijama u Hrvatskoj (ako se izuzme grad Zagreb), odnosno, viši i od ukupnog hrvatskog prosjeka koji iznosi 12,4%. Od ukupnog broja učlanjenih u sve županijske narodne knjižnice u 2016., njih 3.254 bili su korisnici bibliobusa, što iznosi

21% od ukupno učlanjenih. Dva bibliobusa, koprivnički i križevački, knjižničnom uslugom pokrivaju ukupno čak 20 općina.

Koprivnički bibliobus pokriva 17 općina, a križevački bibliobus pokriva 3 općine bez knjižnica. U 2016. bibliobusi u KKŽ pružali su usluge na ukupno 84 stajališta, među koja su uključena i stajališta uz 62 školske ustanove i 16 dječjih vrtića. Od ukupno 9 hrvatskih bibliobusnih službi koje djeluju u 8 županija i u Gradu Zagrebu te imaju ukupno 13 bibliobusnih vozila, samo Koprivničko-križevačka županija ima organizirane dvije službe pokretnih knjižnica u dva grada – u svim ostalim županijama postoji samo po jedna bibliobusna služba i to isključivo u okviru županijske matične knjižnice. Prema podacima za 2016. godinu, **Koprivničko-križevačka županija prva je u Hrvatskoj po broju stajališta i broju učlanjenih korisnika u pokretne knjižnice.** Dva bibliobusa zajedno u KKŽ imaju 84 stajališta ili 36% stajališta više od hrvatskog prosjeka koji iznosi 55 stajališta po županiji.

Koprivničko-križevačka županija prva je u Hrvatskoj i po broju učlanjenih u pokretne knjižnice – na kraju 2016. godine dva županijska bibliobusa imala su ukupno 3.254 upisana člana, što je čak 50% više od hrvatskog prosjeka po županiji koji iznosi 1.633 učlanjena. Korisnici su u 2016. posjetili županijske bibliobuse u KKŽ 21.928 puta i posudili ukupno 66.708 jedinica knjižnične građe. Više posjeta i veća posudba bilježi se samo u Zagrebačkoj bibliobusnoj službi koja jedina u Hrvatskoj radi u dvije smjene tj. tijekom cijelog dana.

Sve narodne knjižnice i bibliobusi u KKŽ zajedno imaju prosječno ukupno oko 800 posjeta dnevno i oko 1.000 posuđenih jedinica knjižnične građe svakog radnog dana, što iznosi oko 225.000 posjeta i 300.000 jedinica posuđene građe na godišnjoj razini. U svim narodnim knjižnicama i bibliobusima Koprivničko-križevačke županije zajedno, održi se oko 1.000

programa s više od 20.000 posjetitelja godišnje. Ne postoji niti jedna druga, ovako sustavno organizirana i na sličan način uspješno koordinirana institucionalna županijska usluga u Županiji koju redovito, na dnevnoj bazi, koristi ovako veliki broj stanovnika na tako velikom području Županije.

Da bi opisana organizacija županijske knjižnične mreže uopće bila moguća, nužno je da u financiranju djelatnosti, uz osnivače knjižnica – gradove i općine, sudjeluju i Ministarstvo kulture RH, kao i Županija. Upravo zahvaljujući sustavnoj i dugogodišnjoj podršci na svim razinama financiranja, od lokalne, preko regionalne do državne, narodne knjižnice u KKŽ i ostvaruju ovako zapažene rezultate. Knjižnice u Koprivničko-križevačkoj županiji nastoje stalno prilagođavati svoje usluge potrebama zajednice i samih građana: predvodnici su u svojim sredinama u primjeni novih tehnologija, kao i u edukaciji za korištenje inovativnih alata za čitanje, učenje, kreativnu igru i stvaranje.

Iako se narodne knjižnice u Koprivničko-križevačkoj županiji u svom radu susreću i s cijelim nizom problema – od rada u neodgovarajućim i pretijesnim prostorima (osobito u Koprivnici!) ili premalog broja zaposlenika, preko nedostatka novca za nabavu nove knjižnične građe i opreme pa sve do stalnog smanjivanja sredstava za redovnu djelatnost na svim razinama (u svim knjižnicama!) koje je posljednjih godina postalo više pravilo nego izuzetak, knjižničarima ipak još uvijek ne manjka entuzijazma i ideja kako i dalje razvijati djelatnost svojih knjižnica, dodatno obogatiti fondove novim naslovima, a programe novim sadržajima, u skladu s potrebama korisnika. Na taj način se još jednom pokazuje kako se zajedničkim snagama, međusobnom razmjenom iskustava te stalnim učenjem od drugih može doći do dobrih rezultata i u nepovoljnim uvjetima, u stalnoj težnji da knjižnice i njihove usluge budu što kvalitetnije, dostupne i primjerene svima.

USAMLJENA SVJETILJKA

Ivana Molnar, Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica

U predblagdansko doba godine, vrijeme ljubavi i mira, kada posebno pomažemo drugima i sve oko nas svjetluca, zasvijetlilo je i u našoj knjižnici na predstavljajući slikovnice naslova *Usamljena svjetiljka*. Riječ je o promotivno-edukativnoj slikovnici čija je autorica teksta i ilustracija Ivana Molnar, voditeljica Igraonice Gradske knjižnice i čitaonice u Virovitici i čija je svrha baš kao što je u uvodu rečeno, olakšati i pomoći drugima. Tisak slikovnice financijski je omogućilo Ministarstvo unutarnjih poslova u sklopu Nacionalnog programa za sigurnost cestovnog prometa. Slikovnica je prvenstveno namijenjena djeci predškolskog uzrasta i nižih razreda osnovne škole, a svrha joj je edukacija djece iz područja sigurnosti u prometu. Na samom kraju spomenute slikovnice nalazi se mala pjesmarica s notnim zapisima. Sadržaj i stihovi u pjesmarici vezani su uz prometnu preventivu. Pjesmice „Nogostup“, „Kolnik“, „Pješčki prijelaz“, „Prometni znakovi“, „Kaciga“ i „Semafori“ vesele su i melodične te ih djeca s radošću pjevaju. Glazbu za pjesmice napisao je Dean Premrl,

profesor u Glazbenoj školi Jan Vlačimsky iz Virovitice. Slikovnica je nastala kao produkt desetogodišnje suradnje između PU virovitičko-podravske i Igraonice Gradske knjižnice i čitaonice u Virovitici. Suradnja se odvija već spomenuti dugi niz godina kroz različite sadržaje, a sve s ciljem educiranja djece kako bi na zabavan i neposredan način postali sigurniji sudionici prometa. Na promociji su osim autorice govorile policijska službenica Policijske uprave virovitičko-podravske Anita Relić i dugogodišnja članica Likovnog kluba Nikola Trick, Jaroslava Lulić te gosti koji su dramskim i glazbenim točkama upotpunili cjelokupnu svečanost. Odnedavno se slikovnica koristi u provedbi promotivno-edukativnih aktivnosti u školama Virovitičko-podravske županije. Aktivnosti se provode u suradnji policijske službenice za preventivu u cestovnom prometu i autorice slikovnice u cilju edukacije djece za sigurno i samostalno sudjelovanje u prometu, smanjenja stradanja djece i podizanju prometne kulture. U nadi da će ovakvih sadržaja biti još više, s veseljem očekujemo neke nove sadržaje i daljnju suradnju.

ZELENA IGRAONICA

Ivana Molnar, Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica

U sklopu kontinuiranih i povremenih programa u Igraonici Gradske knjižnice i čitaonice, teme o recikliranju omiljene su i često zastupljene. Osim što su materijali za reciklažu lako dostupni i besplatni, dragi su djeci i pružaju mnoge mogućnosti za izradu kreativnih i originalnih upotrebnih i dekorativnih predmeta. Kreativne radionice imaju za cilj buđenje ekološke svijesti, edukaciju djece i roditelja o ponovnom korištenju otpadnih ambalaža i predmeta, razvoj stvaralačkog duha te poticanje i razvoj svijesti o važnosti čuvanja okoliša u kojem živimo. Spomenute radionice i programi namijenjeni su predškolskoj djeci, a često i djeci osnovnoškolskog uzrasta. Djeca bez obzira na dob lako uče i usvajaju nova znanja o načinu života u skladu s prirodom i važnosti recikliranja za očuvanje planeta. Spomenute kreativne radionice uvijek započinju pričom o važnosti recikliranja i razgovorom o "zelenim" temama. Otpadni materijali koji se koriste u radu s djecom razne su vrste plastične, staklene i kartonske ambalaže, stari i neispravni cd-ovi, otpisane i potrpane knjige, novinski papir, otpadni drveni materijali u različitim oblicima, tkanine i krpice, stara odjeća i obuća i dr. Neke od tema Igraonica u kojima su korišteni isključivo materijali za reciklažu su: ukrasi za prozore od starih cd-a, grad pod snijegom nastao od malenih kartonskih kutijica, košarice za pisanice nastale savijanjem novinskog papira, livada prepuna proljetnog cvijeća nastala od kartonskih

kutija za jaja, fenjeri i jaslice od drvenih letvica, hobotnice i bube od plastičnih flaša, ukrašavanje staklenki te njihovo korištenje za pospremanje sitnog materijala; ukrasni broševi od tkanina. Od starih, potrpanih i otpisanih knjiga nastale su mnoge dekoracije. Našao se tu jež, veliki cvijet te borići koji su krasili prostor knjižnice u blagdansko vrijeme. Uradci nastali recikliranjem različitih materijala zanimljivih oblika i kombinacija uvijek izmame osmijeh na licima najmlađih, a ujedno su i poruka kako na zanimljiv način i sami možemo sudjelovati u očuvanju našeg okoliša.

Uradci sa Zelene igraonice

KROZ JESEN SA ŠUMSKIM ŽIVOTINJAMA

Mirjana Kotromanović, Gradska knjižnica i čitaonica u Virovitici

Tema Mjeseca hrvatske knjige 2017., *Enciklopedistika*, različitim je sadržajima obilježena i u Gradskoj knjižnici i čitaonici u Virovitici, a na Dječjem odjelu i u Igraonici provodila se uz program s temom *Kroz jesen sa šumskim životinjama*. Ovaj mini projekt bio je podijeljen u nekoliko etapa; programi su bili namijenjeni predškolcima i djeci nižih razreda osnovne škole, a provodili su se u suradnji Igraonice, Dječjeg odjela i vanjskih suradnika. Naš mali projekt počeo je izložbom enciklopedija i slikovnica o šumskim životinjama koja je bila postavljena na prostoru Dječjeg odjela, ispred Igraonice Knjižnice. Izložba je bila posudbena, a veliki interes za sadržajima ovoga tipa zahtijevao je stalnu nadopunu iste. Na prvoj radionici posvećenoj jeseni, naziva *Jež i životinje koje spavaju zimski san kroz dječja enciklopedijska izdanja*, mališani su slušali priču o šumskim životinjama, tražili tekstove u enciklopedijama te na koncu izrađivali ježeve od različitih materijala. Kako se uvijek i sve vrti oko knjige, tako su i ježići izrađeni od starih knjiga bili najzanimljiviji uradci. Druga radionica u sklopu programa bila je posvećena omiljenom Ježurki Ježiću. Učenici nižih razreda osnovnih škola slušali su o dogodovštinama životinja iz priče Branka Ćopića *Ježeva kućica*, a sve kako bi knjižnicom zavladao pravo vedro šumsko ozračje. Različitim natjecateljskim i kreativnim igrama učenici su ponovili, ali i nešto novo naučili o šumskim životinjama. Dio u kojem su nakon pročitane istoimene priče imali zadatak točnim i netočnim karticama odgovoriti je li riječ o životinji iz priče ili nekoj

drugoj koja se u priči ne pojavljuje bio je posebno napet jer je u djeci probudio natjecateljski duh.

Na posljednjoj u nizu radionica izrađivala se kostimografija za nadolazeći dramski prikaz ulomaka iz *Ježeva kućica*. Radionicu je vodila Anja Brabec, nastavnica likovne kulture iz Osnovne škole Ivane Brlić – Mažuranić iz Virovitice. Program „Kroz jesen sa šumskim životinjama“ koji su provodili Dječji odjel i Igraonica Gradske knjižnice i čitaonice u Virovitici završio je dramskim prikazom ulomaka iz *Ježeva kućica*.

Likovna radionica – izrada kostimografije

RAZNOVRSNSNI I BOGATI PROGRAMI I MANIFESTACIJE U GRADSKOJ KNJIŽNICI I ČITAONICI VIROVITICA

Višnja Romaj, prof. i dipl. knjižničarka, Gradska knjižnica i čitaonica u Virovitici

Čudesna moć hormona

U bogat i raznovrstan program manifestacija u Gradskoj knjižnici i čitaonici u Virovitici uključeni su i oni programi koji se tiču našega zdravlja. Tako je u studenom prošle godine organizirano predstavljanje knjige Čudesna moć hormona. Autorica je ugledna zagrebačka doktorica Sanja Toljan. Doktorica Toljan nas je podsjetila što su to hormoni te istaknula važnu ulogu hormona u organizmu, simptomima i prirodnim načinima liječenja. Bilo bi dobro prilagoditi prehranu, poštovati dnevni i noćni ritam kao što je to činio naš daleki predak u ledenom dobu, jer iako živimo u 21. stoljeću, naši hormoni su kao kod našeg pretka. Užurban i stresan stil života ne doprinosi stvaranju hormona. Suvremen način života nije u skladu s biološkim zakonitostima našega tijela, zato je važno naći vremena za odmor. Istaknula je važnost urednog i dovoljnog spavanja za zdravlje čovjeka, jer najvažniji sati u kojem se stvaraju hormoni su od 22.00 sata do ponoći. U protivnom narušavamo stvaranje hormona u našem organizmu te ozbiljno narušavamo naše zdravlje. Ako nemamo obitelj, živimo sami, doktorica je preporučila da nam društvo prave kućni ljubimci jer to utječe na ukupno dobro zdravlje organizma. Kako je rekla: „Zagrljaj je ljekovit“.

U društvu psihologa

Noć knjige 2017. proveli smo u društvu ugledne hrvatske psihologinje Ljubice Uvodić Vranić i predsjednice Društva psihologa Virovitičko-podravske županije Jasne Per Kožnjak. Izbor psihološke teme bio je presudan zbog ubrzanog stila života koji svi danas živimo. Autorica Uvodić predstavila je knjigu Devet vježbi opuštanja na kauču na duhovit, njen prepoznatljiv način. Istaknula je da za dobru samokontrolu nije dosta izbrojiti do deset. Znanstvenici su potvrdili da treba izbrojiti do šesnaest. Tako je te večeri smijeha i druženja bilo sve u šesnaest! Prof. Jasna Per Kožnjak govorila je o značaju psihologije te istaknula kako psiholozi rade s običnim, zdravim

ljudima, a ne samo s pacijentima koji već imaju neku dijagnozu. Jer, ako se ne možemo nositi s teškim situacijama u našem životu bilo bi dobro potražiti psihologa koji će imati toplu riječ, razumijevanje, ali i rješenje problema. Psihologinje su predstavile metode opuštanja koje nam zbilja mogu pomoći, a onda smo se u Knjižnici svi lijepo opustili pod vodstvom prof. Per Kožnjak. Na kraju večeri prof. Uvodić-Vranić individualno je razgovarala s posjetiteljima.

Montažne kuće u svrhu očuvanja okoliša

S tvrtkom Domprojekt iz Zagreba organizirana je tribina na temu promidžbe izgradnje montažnih kuća koje nastoje očuvati okoliš i prostor na kojem su izgrađene. Razgovaralo se o niskoenergetskim montažnim kućama i polumontažnim zidanim kućama. Gosti su nas upoznali sa sistemima montažne gradnje te iskustvima kupaca ovih kuća. Posjetitelje je zanimala kvaliteta izvedbe, brzina gradnje, certificirani materijali, izoliranost od buke, otpornost na jake udare vjetrova i naravno cijena. Domprojekt nudi izvedbe u nivou visoki roh-bau i ključ u ruke. Zbog mnoštva pitanja tribina je trajala oko dva sata. Čula su se proturječna mišljenja. No, zaključeno je da sva detaljnija pitanja i odgovore naši građani mogu dobiti u Domprojekt poslovnici u našem gradu. Zainteresiranih svakako ima.

Predstavljanje bloga kao suvremenog načina promicanja čitanja i pisanja

S ciljem da se javnost upozna sa suvremenim načinom promicanja dobrih knjiga i samostalnog pisanja nekih tekstova na portalima, u suradnji sa Sandrom Pocrnić Mlakar održana je tribina s poznatom književnicom Ingrid Divković i blogericom Alis Marić. Gospođa Marić je istaknula da među prisutnom publikom ima autorica iz Virovitice koja redovito objavljuje tekstove na njenoj mreži. Time je potaknula i sve nazočne, kao i druge građane Virovitice da se uključe u slanje tekstova na njenoj društvenoj mreži. Književnica Ingrid Divković koja je poznata na književnoj sceni priznala je da je svoju prvu knjigu promovirala prvi put na društvenoj mreži gospođe Alis Marić. Time one zapravo potiču mlade i talentirane autore koji još nisu dovoljno afirmirani da se jave gospođi Alis Marić da putem njene društvene mreže postanu uspješni i čitani, jer je poznato, kako je napomenula gospođa Marić da mladi pisci koji su kvalitetni teško dolaze do afirmacije. Ove dvije uspješne žene svojim životnim pričama i savjetima oduševile su našu publiku.

Izložba Franje Martina Fuisa

Dodite u Gradsku knjižnicu i čitaonicu u Virovitici! Posjetite stalnu izložbu i originalnu i kreativnu Zbirku Franje Martina Fuisa koju sam osmislila i ostvarila s djelatnicima Knjižnice i suradnicima na projektu pod nazivom „Fra Ma Fu se vratio kući“. Upoznajte se i izdvojite ono najbolje što možemo vezati uz literarnu baštinu našeg sugrađanina, Franju Martina Fuisa: začetnika turističke reportaže, prvog hrvatskog novinara istraživača, fotoreportera, ali i pisca, pjesnika i strip scenarista. Krenite na jedno doista zanimljivo putovanje s našim Franjom i to

Izložba Franjo Martin Fuis

Predstavljanje bloga – Alis Marić i Ingrid Divković

po Hrvatskoj, Grčkoj, Turskoj, Sloveniji, Bugarskoj i po mnogim drugim zemljama. Nudimo Vam romane, pripovijetke, poeziju, reportaže te stripove čije tekstove je Fuis pisao s najistaknutijim autorima stripa, koje uostalom možete naći i u našoj Zbirci stripa, koju smo nastojali osmisлити kao zasebni kutak za čitanje. I upravo time se nadamo da ćemo svojim zalaganjem i trudom ostaviti u Gradskoj knjižnici i čitaonici u Virovitici trajni trag za buduće generacije naših građana i turista koji borave u našem gradu. Sigurni smo da će zastati i zamisliti se nad ovako interesantnom i vrijednom Zbirkom. Sve to donosi trajnoj promociji ciklo turizma u Virovitici.

Ovaj projekt sam pokrenula 2016. godine, a projekt sadrži stalnu izložbu i Zbirku koja se kontinuirano izgrađuje. Izložba je smještena na Odjelu za odrasle, ima status stalnog postava, također s ciljem sustavnog popunjavanja. Dakle, izložba sadrži: Zbirku Franje Martina Fuisa, preslike dokumenata i fotografija iz Fuisovog života, postere s biografskim podacima i antikni namještaj. Zanimljivost ove izložbe je lutkarska izvedba Fuisa i ambijent prostora koji će Vas barem na trenutak odvesti u tridesete godine prošlog stoljeća. Podsjetimo, Franjo Martin Fuis uvršten je u Hrvatsku enciklopediju, Hrvatski biografski leksikon i u Povijest europske fotografije.

NOVA DRUŠTVENA MREŽA ZA KNJIŽNICE KOJE SU U RAČUNALNOM SUSTAVU METEL-WIN

Višnja Romaj, prof. i dipl. knjižničarka, Gradska knjižnica i čitaonica u Virovitici

U Gradskoj knjižnici i čitaonici u Virovitici koja je ujedno i informacijsko, informatičko i jedno od najznačajnijih kulturnih središta grada Virovitice, a koja je unazad nekoliko godina napravila doista velike iskorake u organizacijskom, stručnom i programskom radu, održan je 22. siječnja 2018. sastanak ravnatelja županijskih matičnih knjižnica koje su ujedno i gradske knjižnice, te Općinske narodne knjižnice Drenovci, a na skupu je bio nazočan i voditelj ugledne varaždinske informatičke kuće Point d.o.o. Danko Tkalec, kreator jednog vrlo uspješnog informatičkog sustava u kojem posluje i obavlja knjižničnu djelatnost većina knjižnica u kontinentalnom dijelu naše zemlje. Edukativni sastanak kojem su prisustvovali predstavnici sedam knjižnica potaknuo je ravnatelj Općinske narodne knjižnice u Drenovcima, dobitnice nagrade Knjižnica godine 2018., gospodin Goran Pavlović. Predstavio je inovativni pokusni projekt za kojeg se nadamo da će već tijekom veljače u potpunosti i zaživjeti. Ema Čelebić, specijalizantica u Općinskoj narodnoj knjižnici u Drenovcima i prezentirala je kako lako i bez previše potrebnih informatičkih znanja unositi stručne podatke za otpisane knjige koje odlučimo kao pojedina knjižnica staviti na društvenu mrežu. Reakcije rav-

natelja gradskih i županijskih knjižnica bile su doista različite: od onih koji su se zaista oduševljeno odlučili priključiti ovom za sada pilot projektu (koji pretendira da postane nacionalni projekt) do onih koji smatraju da on nema previše budućnosti jer je jedan velik broj knjižnica u nekim drugim računalnim sustavima (Zaki). No, većina onih koji su prisustvovali ovom sastanku i koji imaju uređena spremišta knjiga kao što je to primjerice i Gradska knjižnica i čitaonica u Virovitici, izjavili su da su spremni izlučiti potrebne knjige za ovu društvenu mrežu. Smatram da će ova mreža doista podići kvalitetu rada osobito županijskih matičnih knjižnica, budući da se time podiže i brzina razmjene međuknjižnične posudbe i vjerujem da će ova inicijativa zaista zaživjeti jer bi se knjižnice riješile problema s otpisima koji ih već duže muče. Na sastanku bio je prikazan kraći film o uređenom spremištu Gradske knjižnice čitaonice u Virovitici gdje se knjige nalaze u tri prostori-je opremljene policama i gdje su knjige razvrstane po signaturnim oznakama. Time je Gradska knjižnica i čitaonica u Virovitici dobila još jednu manju knjižnicu s 25 000 svezaka, od kojih će dio nakon provedenih stručnih sastanaka biti spreman za naznačenu društvenu mrežu koja je brza, efikasna i zaista učinkovita.

INFORMACIJA VIŠE O DIJABETESU

Nela Krznarić, Gradska knjižnica i čitaonica u Virovitici

Na Okruglom stolu na temu Dijabetes i prevencija od te bolesti, održanom u travnju 2017. godine u Gradskoj knjižnici i čitaonici u Virovitici, okupio se tim liječnika različitih stručnih profila. Govorili su o nastanku dijabetesa, mogućim komplikacijama i problemima s kojima se susreću oboljele osobe, adekvatnoj prehrani, mogućnostima liječenja i rizičnoj skupini ljudi. Potom su u raspravi otvorena još mnoga pitanja. Bilo je vrlo korisno i poučno. Prije Okruglog stola sudionici su prekontrolirali svoje zdravstveno stanje mjerenjem krvnog tlaka i šećera u krvi.

Ovo je jedan od niza zdravstvenih programa koje Knjižnica organizira u suradnji s Općom bolnicom i različitim udrugama. Ovaj put ostvarena suradnja bila je s „Udrugom dijabetičara Virovitice“.

Dijabetes i prevencija od te bolesti

ČITALI SMO IM CIJELI DAN! Radio – stari prijatelj knjige i čitanja

Martina Majdak Gradska knjižnica „Franjo Marković” Križevci

Akcija „Danas ti čitam!“

Mjesec hrvatske knjige manifestacija je promicanja knjige i čitanja u kojoj je jedan dan, 23. listopada, posvećen cjelodnevnom čitanju. Na cijelom području Republike Hrvatske, u različitim knjižnicama, školama, vrtićima, bolnicama, domovima umirovljenika, parkovima, na trgovima i sl., taj se ponedjeljak održavala jednodnevna akcija s ciljem popularizacije čitanja: **Danas ti čitam!**

Odlučili smo doslovno shvatiti ideju cjelodnevnog čitanja, a da to ne uključuje nužno jednu ili više osoba koje 24 sata čitaju u prostoru knjižnice ili negdje drugdje, dok ih glas ne izda. Sjetili smo se Prvog i Trećeg programa Hrvatskog radija s redovitim čitanjem priča za laku noć, poezije, eseja, radio romana i sl. i odlučili s tom formom pristupiti križevačkom slušateljstvu. Radio Križevci odmah se odazvao pozivu na suradnju i ponudio 27 termina emitiranja unaprijed snimljenih ulomaka iz književnih djela. Naime, eventualno bismo na internetu u nekom obliku *live streama* mogli emitirati 24 sata bez prestanka, a da je logistički i financijski izvedivo, no cilj nam je bio doprijeti do što šire publike i to naše zajednice. Odlučili smo prihvatiti ponuđeno. Izbor je pao na devet različitih ulomaka koji bi se od 6:30 sati do 22:00 sata tri puta emitirali u programu Radija Križevci. Sljedeći partner kojemu smo se obratili za suradnju bila je Osnovna škola Ljudevita Modeca. Odabrane je tekstove s učenicima pripremila Martina Valec Rebić, prof.

Najveći je problem na kraju bio odabir samih tekstova. Naime, nismo na vrijeme napravili izbor suvremenijih autora i zatražili njihovo dopuštenje, odnosno dopuštenje izdavača za javno izvođenje ulomaka iz njihovih djela, prijevoda i izdanja pa smo se morali držati ili ulomaka iz djela starijih hrvatskih pisaca ili stranih djela čijim su prijevodima istekli rokovi trajanja autorskog prava.

Povratna reakcija na ovakav oblik približavanja književnog teksta javnosti bila je iznimno pozitivna i podržavajuća i dokazala da dobroj priči ne treba velika reklama, samo medij preko kojeg će naći svog čitatelja/slušatelja, knjiga, kazalište, kino, televizija, podcast ili dobar stari radio.

KRIŽEVAČKI ČITATELJSKI KLUB "KriČaK"

Mjesto gdje nastaju nova prijateljstva

Zdenko Balog, Gradska knjižnica Franjo Marković Križevci

U Križevcima se već godinu i pol, u okrilju Gradske knjižnice Franjo Marković, sastaje Križevački čitateljski klub. Na prijedlog članice Marije Milas, članovi su se složili da se klub nazove „KriČaK.“ O radu Kluba nešto nam je više rekla njegova voditeljica, Maja Baksa Žeda:

– Čitateljski klub KriČaK djeluje od rujna 2016. Do sad smo čitali 19 naslova različitih autora. Prvenstveno čitamo djela živućih autora. Sastajemo se jednom mjesečno te raspravljamo o pročitanoj knjizi. Svi članovi između dva sastanka pročitaju isti naslov što nam omogućuje Martina Majdak iz Gradske knjižnice Križevci, koja pribavi dovoljno istih naslova. Na sastancima raspravljamo o knjizi, te članovi daju ocjenu pročitane knjige. – pojasnila je te dodala kako Klub trenutno broji 7 članova.

– Članstvo je bez obveza, nemamo članarinu, ovdje smo zbog druženja uz knjigu i zbog njegovanja aktivnog čitanja. Otvoreni smo za nove članove, pa ovo možete shvatiti i kao poziv, ako nam se želite pridružiti i čitati s nama! – istaknula je Maja Baksa Žeda.

– Imali smo prilike razgovarati i s autorima, te s jednim prevodiocem. Tako smo čitali pripovijetku Zdenka Baloga „Venera u Ovnu“ i razgovarali o tome s autorom, a nakon čitanja novog romana Kristiana Novaka, „Ciganin, ali najljepši“, sudjelovali smo na susretu s autorom. Također, bilo je zanimljivo družiti se s prevodiocem s ukrajinskoga, Domagojem Kličekom uz roman S. Aleksijevič „Černobilska molitva“, kojeg je Kliček preveo. – rekla je. – Volim debatirati o pročitanoj, iznijeti svoje ali i saslušati tuđa mišljenja. Sve u svemu, drago mi je što sam članica Kluba otpočetka, što sam uvela nove ljude u svoj život i dala priliku nečemu zanimljivom, korisnom i nadasve poučnom. Tko nam se god pridruži, neće mu biti žao jer su druženja stvarno inspirativna. – kaže Sandra Knajp. Marija Milas, umirovljena profesorica hrvatskog, također je od početka u Klubu. – Godinu i pol druženja s Kričkovcima obogatio me za lijepa prijateljstva, razmjenu mi-

šljenja o pročitanim knjigama i novim pogledima o istoj tematici. Svaki naš sastanak željno iščekujemo i veselimo se novim naslovima. Bilo bi mi drago da nam se pridruže i novi članovi! – rekla je prof. Milas.

Među „osnivače“ pripada i Grozdana Boba Pavičić: – Koначno, u mirovini, imam nešto više vremena družiti se sa knjigom i razmijeniti svoje dojmove u društvu s prijateljima različitih generacija i zanimanja. S toga su susreti Kričkovaca zanimljivi, jer svatko od nas ima svoje mišljenje o istoj knjizi. Taj jedan sat druženja jednom mjesečno očekujem s veseljem. – kazala je.

Filip Mladenović učlanio se u Klub nakon završetka fakulteta i povratka u Križevce. – Učlanio sam se jer mi je nedostajala diskusija na koju sam se navikao tijekom studija. KriČaK mi omogućuje upravo to, uz dobru atmosferu i zanimljive knjige vrlo se radujem svakom dolasku. Mišljenja su često različita, ali upravo to čini diskusiju zanimljivijom. – rekao je Mladenović.

Članovi čitateljskog kluba "KriČaK"

OD PRIČAONICE DO IGRAONICE U 40 GODINA

Marina Srblić, Gradska knjižnica „Franjo Marković“ Križevci

Igraonica Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci započela je s radom 1978. pod nazivom Pričao-nica kao kraći program u okviru Dječjeg odjela gdje su se djeci pričale isključivo priče i ove godine slavi svoj 40. rođendan. U studenom 2017. godine, ususret oblježavanja 40. godina rada Dječje Igraonice, održali smo zanimljivo druženje u samoj Igraonici. Mama Miljenka koja je kao dijete polazila Dječju Igraonicu, čitala je sadašnjim polaznicima Igraonice priče, pričala je djeci o igračkama s kojima se najviše igrala. Djeci je bilo najzanimljivije kada im je pričala o prijateljstvu koje je stekla u Igraonici, a u najljepšem sjećanju ostale su joj ispričane i pročitane priče. Njezin sin Josip koji ide u drugi razred također je sudjelovao u ovom druženju jer je i on nekoć polazio Igraonicu. Ispričao je kako mu

je tada u Igraonici najbolje bilo crtati i voziti drvene vlakove. Josip nas i danas posjećuje u Igraonici jer sada u Igraonicu dolazi i njegova sestra Aida koja ima pet godina i ne propušta niti jedan susret.

Igraonica je već 1984. godine ozbiljno započela s radom u organiziranim skupinama od po četiri sata dnevno, a broj radnih sati 1993. godine povećao se s četiri na šest. Rastom interesa roditelja i djece za tom aktivnošću, Igraonica se 2005. godine fizički odvaja od Dječjeg odjela i seli u vlastiti prostor koji se nalazi u sklopu Knjižnice u dvorištu. Obuhvaća oko 60m² prostora, opremljena je namještajem i igračkama te radi tri puta tjedno po četiri sata i to u jutarnjoj smjeni. Organizirani rad s djecom po skupinama se nastavlja, puno se čita

Mama Miljenka, sin Josip i kći Aida

i razgovara o pročitanim pričama. Interes novih polaznika i dalje raste zbog čega 2006. godine Igraonica započinje s radom i u popodnevnom terminima. U jutarnjoj smjeni uvode se Igraonice za mame i bebe koje su namijenjene za djecu od jedne do tri godine života, a 2010. zbog velikog interesa uvode se i popodnevne Igraonice za mame i bebe.

Veliki pomak dogodio se 24. travnja 2015. godine kada se cijela Knjižnica seli na novu adresu, Trg Sv. Florijana 14, a Igraonica dobiva potpuno novi prostor, opremljena je novim namještajem i igračkama s posebnim ulazom te se ponovno izravno povezuje s Dječjim odjelom. Broj upisane djece je oko 125 polaznika mjesečno. Igraonica se održava u osam organiziranih grupa od čega su četiri jutarnje i četiri popodnevne grupe. Pet je grupa za djecu od tri do šest godina i tri grupe za djecu od jedne do tri godine.

NAGRADNI KVIZ „NAŠA KNJIŽEVNOST“ PUČKE KNJIŽNICE I ČITAONICE U DARUVARU

Irena Ivković, Pučka knjižnica i čitaonica Daruvar

Naša književnost 1

Nastavni predmet hrvatski jezik obuhvaća tri nastavna područja: hrvatski jezik, hrvatsku i svjetsku književnost te jezično izražavanje. U sklopu navedenih područja učenici tijekom školovanja imaju priliku natjecati se u dramskom, literarnom, novinarskom izrazu te poznavanju hrvatskoga jezika. Pučka knjižnica i čitaonica Daruvar želi pružiti daruvarskim srednjoškolcima mogućnost natjecanja u poznavanju povijesti hrvatske književnosti i nagraditi njihovo znanje. Stoga smo u 2017. godini po prvi put priredili kviz koji potiče srednjoškolcima u učenju nastavnog gradiva iz hrvatske književnosti te čini dobru osnovu za usvajanje gradiva potrebnog za polaganje državne mature iz hrvatskog jezika. Tijekom priprema za Kviz srednjoškolci dobivaju upute o snalaženju u knjižnici, stječu osnovne kompetencije pretraživanja knjižničnih kataloga i baza podataka te internetskih izvora u koje ih upućuje knjižničarka Studijskog odjela. Kviz se održava u Mjesecu hrvatske knjige. Pobjednički tim kviza, zajedno sa svojim mentorom, osvaja nagradno putovanje u rodno mjesto ili mjesto života hrvatskoga pisca čija se obljetnica rođenja ili smrti obilježava u godini održavanja Kviza. Izletom u navedeno mjesto učenici dobivaju priliku upoznati svoj širi zavičaj, posjetiti rodnu kuću navedenog pisca, steći

uvid u kulturno-povijesne okolnosti njegova života i književnog stvaralaštva kao i upoznati se s turističkom ponudom toga mjesta koja uključuje obilazak kulturnih znamenitosti. Na ovaj način učenici upoznaju hrvatske kulturne institucije radi izgrađivanja hrvatskog identiteta i svijesti o pripadnosti europskom civilizacijskom krugu, upoznaju uži i širi zavičaj kroz turističke destinacije, integriraju teorijske s praktičnim sadržajima, razvijaju i učvršćuju brigu i ljubav za hrvatski jezik i književnost, stječu književno znanje, književnu kulturu i upoznaju se s ponudom kulturnog turizma destinacija Republike Hrvatske. U kvizu sudjeluju ekipe od 4 natjecatelja. Pravo sudjelovanja imaju učenici gimnazije te učenici ostalih srednjih četverogodišnjih škola koji imaju obvezu ili pravo polaganja državne mature. Svaka ekipa preuzima popis literature na Studijskom odjelu Pučke knjižnice i čitaonice te se na temelju dobivenog popisa priprema za kviz. Ekipu čine po jedan natjecatelj iz svake generacije, tj. po 1 natjecatelj iz 1., 2., 3. i 4. razreda. Kviz se provodi u aplikaciji Kahoot! Prošlogodišnji pobjednici osvojili su putovanje u Slavonski Brod, grad u kojemu je naša najpoznatija spisateljica za djecu Ivana Brlić Mažuranić provela veći dio života te u njemu napisala svoja najvažnija djela, jer se u 2018. godini obilježava 80. obljetnica smrti Ivane Brlić-Mažuranić.

Posjet Slavonskom Brodu

DVADESET GODINA RADA I POSTOJANJA HRVATSKE KNJIŽNICE I ČITAONICE OPĆINE HERCEGOVAC (1998.–2018.)

Tihomir Pokopac, Hrvatska knjižnica i čitaonica Općine Hercegovac

U Hrvatskom seljačkom domu u Hercegovcu, u petak 2. veljače 2018. Općina Hercegovac sa Zmajskim stolom Bjelovar Družba „Braća Hrvatskog Zmaja“, a povodom Dana Općine Hercegovac upriličila je svečanost kojoj su nazočili brojni građani te zmajska braća Stjepan Kustrin i Vladimir Strugar (ZS Bjelovar), Dražen Podravec i Zvonimir Ištván (ZS Križevci). Upravo za tu prigodu prof. Ilija Pejić, Zmaj od Česme, uredio je knjigu Deset pučkih komedija Stjepana Banasa, Zmaja od Hercegovca koju su izdali HPKZ – Ogranak Bjelovar, Općina Hercegovac i Zmajski stol u Bjelovaru. Skup je započeo prigodnim predavanjem Tihomira Pokopca o djelovanju Hrvatske knjižnice Hercegovac u proteklom vremenu, a nastavljen promocijom spomenute knjige u kojoj je uz urednika o Banasovu dramskom stvaralaštvu govorila prof. Gordana Ščrbašić.

Treći dio ove svečanosti pripao je premijeri komedije Stjepana Banasa Škripi đeram ko je na bunaru u izvedbi Ladislavskog amaterskog kazališta Danjuge.

Općina Hercegovac je 7. ožujka 1996. godine zaprimila dopis Županijske matične službe Narodne knjižnice „Petar Preradović“ o potrebi osnivanja vlastite knjižnice. U organizacijskom pogledu to je trebao biti ogranak veće gradske knjižnice ili samostalna knjižnica. Dopisom Županijske matične službe Općini Hercegovac, 6. lipnja 1996. godine, dogovoren je sastanak voditelja ŽMS-a prof. Ilije Pejića s pročelnikom Općine Ivanom Milošem i voditeljem Hrvatske čitaonice Krešimirom Perešom. Općina je podržala ovaj projekt. Budući da Hrvatska čitaonica u Hercegovcu djeluje od 1920. godine i da postoji tradicija, a i značajan inicijalni fond, dogovoreno je da se mora pronaći veći, bolji i primjereniji prostor, a kad se iznađe prostor, počinje se s građevinskom adaptacijom specifičnim potrebama knjižnice, a poslije i opremanjem standardnim namještajem za knjižnice u suradnji s Matičnom službom. Do tada je knjižnica bila zapostavljena, bila je smještena u prizemlju veličine 20 m². Fond je brojao oko 300 svezaka knjiga, nije bio obrađen i nije bio uveden u knjigu inventara. Općina Hercegovac je 21. siječnja 1998. godine uputila dopis

Pročelje Hrvatske knjižnice Hercegovac danas

Narodnoj knjižnici „Petar Preradović“ za imenovanje Povjerenstva za utvrđivanje uvjeta osnivanja Hrvatske knjižnice. Dopis je potpisao načelnik Dragutin Kučera. Tako su članovi Povjerenstva za utvrđivanje stručnih uvjeta za osnivanje knjižnice postali Marinko Iličić, ravnatelj knjižnice „Petar Preradović“ i Ilija Pejić, voditelj ŽMS. Od ideje u lipnju 1996. godine do osnivanja prošle su gotovo dvije godine. U tom vremenu preuređen je prostor veličine 100 m² u prizemlju Češkog doma. Projektna dokumentacija građevinskog preuređenja napravljena je do kraja listopada 1996. godine, a s preuređenjem je započeto u proljeće 1997. godine. Opremanje novim knjižničnim namještajem povjereno je Školskom servisu iz Zagreba kao najpovoljnijem ponuđaču. Općina Hercegovac financirala je građevinske radove u iznosu 130.000,00 kuna, Ministarstvo kulture kupnju namještaja 104.000,00 kn, a Bjelovarsko-bilogorska županija za nabavu knjiga 20.000,00 kuna. Temeljni preduvjet osnivanja svake knjižnice je fond. I ovdje smo morali početi ispočetka. Zato su nam dobro došle donacije Narodne knjižnice iz Bjelovara (100 svezaka), Češke besede iz Hercegovca (100 svezaka), Hrvatske čitaonice (100 svezaka) te pomoć Bjelovarsko-bilogorske županije u kupnji još 300 svezaka knjiga.

U nazočnosti brojnih gostiju i uzvanika Hrvatska knjižnica i čitaonica otvorena je 5. veljače 1998. godine. Prije ulaska u novu knjižnicu profesor Stjepan Banas stihovima S. S. Kranjčevića „Moj dom“ pozdravio je mnogobrojne uzvanike. Knjižnicu je otvorila gđa Ankica Janković, načelnica Odjela za knjižničnu djelatnost Ministarstva kulture s načelnikom Općine Dragutinom Kučerom. Na sam dan otvaranja knjižnice, otvorena je i izložba slika akademskog slikara Milana Pavlovića nadahnuti stihovima Đure Sudete. Godinu dana poslije osnivanja Ilija Pejić, voditelj ŽMS je o iskustvima Hrvatske knjižnice i čitaonice pisao u časopisu Svezak. Tako je nakon godinu dana rada u fondu bilo 1700 svezaka knjiga od toga 300 svezaka na češkom jeziku te 50 kompleta igračaka. Sva knjižnična građa bila je obrađena i u planu je bila informatizacija. Bilo je 140 članova od toga 90 učenika. Knjižnica je bila otvorena za građane 20 sati tjedno, gostovali su Mladen Kušec i Marija Drobňak-Posavec, a slike su izlagali Dragica Cvek Jordan i Milan Pavlović. Knjižnica je bila u proračunu Republike Hr-

Gosti i uzvanici na proslavi 20. godišnjice Hrvatske knjižnice Hercegovac 2. 2. 2018.

Svečanost otvaranja Hrvatske knjižnice Hercegovac 5. veljače 1998.

vatske. Osvrnuvši se na prijedeni desetogodišnji put, valja istaknuti da se je knjižnica 2007. godine izdvojila iz Općine i ušla u sastav Hrvatske knjižnice „Đuro Sudeta“ Garešnica. Informatizacija je završena 2002. godine, u fondu je bilo 7000 svezaka knjiga, 500 svezaka na češkom jeziku, 200 jedinica AV građe i 50 kompleta igračkaka. Članova je bilo 189, a sredstva za nabavu su iznosila 45.000,00 kuna. U deset godina gostovali su pisci Mladen Kušec, Zlatko Krilić, Anto Gardaš, Marija Drobniak-Posavec, Žana Tušek, Ivan Borković, Ratko Bjelčić, Melita Rundek, a slike su izlagali Milan Pavlović, Dragica Cvek Jordan, Vasilije Jordan, Ivan Milat i Igor Taritaš. Knjižnica je i dalje otvorena 20 sati tjedno.

Knjižnica je bila dva puta, 2010. i 2016. godine domaćin Susreta najčitatelja narodnih knjižnica Bjelovarsko-bilogorske županije. Susreti se održavaju na Dan hrvatske knjige 22. travnja, a temelje se na redovitom godišnjem

anketnom upitniku o najčitanijim djelima hrvatskih i svjetskih pisaca s naglaskom na dječjoj knjizi i čitateljima s najviše pročitanih naslova. Knjižnica je sudjelovala i na nacionalnom kvizu za poticanje čitanja. Svoju djelatnost i funkciju knjižnica obavlja u informativno-posudbenom odjelu, dječjem kutku s igraonicom i slikovnicama. Voditelj knjižnice skrbi o redovitoj nabavi i stručnoj obradi knjižnične građe. Knjižnica sukladno aktima koji reguliraju njenu djelatnost nabavlja knjižnu građu hrvatske i svjetske književnosti, djela znanstvene i stručne literature, nabavlja časopise i novine za djecu i odrasle, nabavlja AV-građu za djecu i odrasle, obrađuje i daje na korištenje knjižnu građu, sudjeluje u međuknjižnoj posudbi, organizira animatorski rad s djecom predškolskog uzrasta, priređuje književne susrete, izložbe, radionice za djecu i odrasle i surađuje s drugim ustanovama u lokalnoj sredini i izvan nje.

U dvadeset godina rada i postojanja knjižnica ima u registru 196 stalnih članova, 12 300 svezaka knjiga, 300 jedinica multimedija, 50 kompleta igračkaka, 500 svezaka knjiga na češkom jeziku i prima 11 naslova časopisa i novina. Tjedna otvorenost je 40 sati, sva građa je računalno obrađena, besplatan internet građanima, godišnje ju posjeti oko 1000 građana koji posude oko 2000 knjiga. Gostovali su brojni pisci i slikari, održano je puno susreta i igraonica. Ustaljen je rad i osigurana su sredstva za nabavu. Knjižnica u svome radu i djelovanju ima izvrsnu suradnju s Osnovnom školom Slavka Kolara i školskom knjižničarkom Barbarom Evaj, Dječjim vrtićem „Maslačak“, Knjižnicom i čitaonicom Đuro Sudeta i ravnateljicom Majom Dizdarević, Narodnom knjižnicom „Petar Preradović“ i ravnateljicom Marinkom Iličićem i naravno, Županijskom matičnom službom i njenim voditeljem Ilijom Pejićem. Za kraj, istaknuo bih veliku potporu Općine Hercegovac i načelnika Bore Bašljana. Hrvatska knjižnica i čitaonica postala je prepoznatljiva u Općini, mjesto je susreta, razmjene znanja i druženja.

GRADSKA KNJIŽNICA ĐURĐEVAC TIJEKOM 2017. GODINE

Martina Makar, Gradska knjižnica Đurđevac

Đurđevačka gradska knjižnica već je afirmirano središte informacijskog, kulturnog i kreativnog života Đurđevca i okolice, „dnevni boravak“ grada. Svake godine novim uslugama i sadržajima želimo našim korisnicima biti što pristupačniji i udovoljiti njihovim zahtjevima i potrebama. Uz književne susrete, tribine, promocije knjiga, obilježavanje zavičajnih, nacionalnih i svjetski važnih obljetnica, značajno je i održavanje radionica na Dječjem odjelu.

U ljetnim mjesecima 2017. (cijeli srpanj i kolovoz) provodilo se svakodnevno *Ljeto u knjižnici*. Djeca su svaki dan imala određenu aktivnost: radionicu, pričaonicu, filmsku projekciju, računalnu radionicu, kreativnu likovnu radionicu te aktivnosti izvan knjižnice. Jednom mjesečno tijekom 2017. *Bibliokofer* je posjećivao Dječji vrtić Maslačak. Riječ je o susretu vrtičke djece s knjižničarkom koja djeci čita priče i slikovnice, a djeca sa svojim odgojiteljicama posuđuju knjigu iz kofera i vraćaju knjigu od prethodnog mjeseca. *Bibliokofer* od 2017. godine posjećuje i Dječji vrtić Bubamara u Kalinovcu te Udrugu „Mali princ“.

Zahvaljujući odličnoj suradnji s Udrugom za pomoć oso-

bama s mentalnom retardacijom „Mali princ“ i njenim korisnicima, uspješno se nastavlja program *Ruka prijateljstva*. Aktivnosti se odvijaju jednom mjesečno u trajanju od 2 sata. Ponekad su knjižničari gosti Udruge, a ponekad članovi Udruge dolaze u knjižnicu. Aktivnosti su raznolike: kreativne radionice, jezične radionice, pričaonice ili, jednostavno, druženje. Obilježavamo različite obljetnice, učimo, stvaramo, a što je najvažnije, širimo ljubav i toleranciju. Program *Mala ruka prijateljstva* temelji se na aktivnostima i radionicama za romsku osnovnoškolsku djecu koje se odvijaju jednom tjedno u trajanju od 90 minuta. Tijekom ljetnih praznika organizira se učenje za predstojeću školsku godinu, a tijekom 2017. radili smo na poboljšanju kvalitete života romske manjine, senzibiliziranju građana za marginalizirane skupine te stvaranju uvjeta za jednake mogućnosti u lokalnoj zajednici. U projektu *Dječje jezične igre*, namijenjenom učenicima 3. razreda osnovne škole, voditelji radionica, naši sugrađani koji dolaze iz različitih dijelova svijeta (Bugarska, Rusija, Nizozemska, Bangladeš, Filipini), predstavili su se djeci na svojem materinjem je-

Mjesec hrvatske knjige '17. u đurđevačkoj Gradskoj knjižnici

ziku te ih naučili osnovnim riječima, kao što su pozdravi, predstavljanje, "čarobne riječi" s ciljem prihvaćanja različitosti i manjinskih skupina.

Uz aktivnosti na Dječjem odjelu sa srednjoškolcima i mladima kontinuirano se provode i aktivnosti Odjela za odrasle, posebice u Noći knjige i Mjesecu hrvatske knjige, npr. kroz predstavljanje knjiga i gostovanje autora Aleksandra Stankovića, Marka Gregura, Brune Šimleše, Ivane Plechinger, Hrvoja Šalkovića i drugih. Neizostavna je praksa

održavanje putopisnih predavanja jednom mjesečno, koja bilježe izrazito veliku posjećenost i interes. Osim poznatih imena, u knjižnici se predstavljaju i zavičajni autori. Knjižnica je kao partner 2017. godine prijavila projekt Umjetnost i kultura 54+ koji se financira iz sredstava EU, a obuhvaća osobe treće životne dobi na području Đurđevca i okolnih prigradskih naselja. Uključivanje same knjižnice u projekt predviđeno je kroz tribine, čitateljske klubove i radionice za navedene skupine. Uz pregršt događanja i usluga, želja nam je i dalje graditi odličan odnos s korisnicima, ali i još više približiti knjižnicu svim društvenim skupinama.

Dječji odjel prima donaciju tvrtke RASCO d.o.o.

ZBIVANJA U GRADSKOJ KNJIŽNICI I ČITAONICI SLATINA

Dajana Alinčić, Ana Knežević i Marija Cindrić, Gradska knjižnica i čitaonica Slatina

Svjetski dan sladoleda

Priča o sladoledu počinje u Kini gdje su na kraljevskim dvorovima pravili mješavinu leda i mlijeka, a nastavlja se kod starih Rimljana koji su miješali snijeg i led s voćnim sokovima i usitnjenim voćem. Industrijska proizvodnja sladoleda započela je u 19. stoljeću u SAD-u kada je izmišljen prvi aparat za pravljenje sladoleda. Svjetski dan sladoleda ustanovljen je u Sjedinjenim Američkim Državama prije 33 godine i slavi se 17. srpnja, a 20. 7. 2017. obilježen je i u Gradskoj knjižnici i čitaonici Slatina. U Knjižnici smo i mi pravili svoj sladoled različitih oblika i pomoću različitih materijala. Izrađivali smo sladoled u kornetu i na štapiću. Za sladoled u kornetu smo koristili papir i balone koji su poslužili kao kuglice. Pojedinci su se vrlo uspješno okušali i u origami tehnici izrade sladoleda. U Knjižnici je vladao kreativan nered te su naši sladoledi bili vrlo šaroliki i različitih okusa, a kakav bi to dan sladoleda bio da sve na kraju nismo začinili pravim sladoledom za sve sudionike radionice!

Književni susreti sa Sanjom Polak za učenike slatinskih osnovnih škola

Gradska knjižnica i čitaonica Slatina u suradnji s knjižarom „Pin“ iz Našica poklonila je učenicima slatinskih osnovnih škola književni susret s jednom od najpoznatijih hrvatskih književnica, Sanjom Polak. Svi susreti protekli su uz puno smijeha i sanjarenja, a književnica je učenicima poručila neka čitaju barem po petnaest minuta dnevno jer čitajući svi postajemo bolji i uspješniji ljudi.

Čitateljski klub Gradske knjižnice i čitaonice Slatina

Članovi Čitateljskog kluba Gradske knjižnice i čitaonice Slatina redovito se sastaju u prostoru knjižnice, kako bi razmijenili svoja čitateljska iskustva i razgovarali o pročitanim knjigama. Ovi ljubitelji knjiga i čitanja u knjižnici se nalaze na „svom“ prepoznatom terenu, a ipak svaki puta drugačijem, iznenađujućem, jer za čitanje i razgovor biraju se različite knjige, koje pojedini članovi kluba različito doživljavaju. Ipak, svi zajedno najviše se vole slatko nasmijati zabavnim i duhovitim dogodovštinama glavnih junaka u pojedinim djelima. Sudjelovanjem u Čitateljskom klubu članovi obogaćuju sebe, ali i samu knjižnicu jednim novim, vrijednim iskustvom.

Književnica Sanja Polak s učenicima u Slatini

ČAZMANSKA RAZGLEDNICA

Vinka Jelić-Balta, Gradska knjižnica Slavka Kolara Čazma

U protekloj godini najveći hit u knjižnici su bili pub kvizovi. Pub kviz u knjižnici? Zvuči kao oksimoron. Ako je vjerovati književnici Julijani Matanović, čitaonica nije uvijek samo

čitaonica, nego više od toga. Pročitajte „Zašto sam vam lagala“ pa ćete se u to i uvjeriti. Imali smo sedam izdanja kviza i, naravno, zadovoljni čazmanski kvizaši traže još.....

Hit godine – Pub kviz

Od aktivnosti namijenjenih djeci i učenicima izdvajamo gostovanja kazališta *Prijatelj i Artomobil* s predstavama *Igra se nastavlja*, *Priča o Bogici* i *Prvo more* te gostovanja dječjih književnika Jelene Pervan, Snježane Babić Višnjić, Željke Horvat Vukelja, Jadranka Bitenca i dr.

Od ostalih događanja izdvojiti ćemo predstavljanje Zbornika sa stručnog skupa o Đuri Šurminu te *Trilogije o Rijeci* profesora dr. sc. Ante Simonića, sveučilišnog profesora iz Rijeke. Valja spomenuti i promociju knjige našeg kolege Ilije Pejića *Mirisi iscrpljenog vala* te književne susrete s Bekimom Sejranovićem, Markom Gregurom, Milanom Vlaović i dr.

Predstava „Priča o Bogici“

Proglašenje pobjednika – „Dani Slavka Kolara“

I na kraju, Dani Slavka Kolara započeli su Natjecanjem u čitanju naglas za učenike Osnovne škole Čazma. Književnica i novinarka Božica Brkan održala je radionicu pod nazivom Oblutak o lijepom pisanju, lijepom čita-

nju i lijepom gledanju za učenike Srednje škole Čazma. Manifestaciju smo završili proglašenjem pobjednika Natječaja za kratku priču – satiru. Pobjednici za 2017. godinu su Andy Jelčić, Marko Gregur i Nenad Stojković.

IZ ŠKOLSKIH KNJIŽNICA

BOJE LI SE KNJIŽNIČARI SUVREMENE KNJIŽEVNOSTI ZA DJECU I MLADE?

Sanja Pajnić, OŠ Ivane Brlić–Mažuranić Virovitica

Književnost za djecu i mlade zasigurno je, prema svakodnevnom iskustvu školskih knjižničara, najposuđivaniji dio knjižničkog fonda, bilo da je riječ o lektiri propisanoj u kurikulumu hrvatskoga jezika ili o knjigama za užitak i samorazvoj. Iako plan stručnog usavršavanja knjižničara uključuje upravo praćenje novih naslova iz lektire i literature za djecu i mladež, nameće se pitanje koliko novitete uspijevamo pratiti (koliko ih u slobodno vrijeme čitamo?) i jesmo li doista ukorak sa suvremenom dječjom i tinejdžerskom književnom scenom. Iskrenost i barem malo samokritičnosti daje nam odgovor da to često nismo, čime najčešće nenamjerno zanemarujemo ulogu knjižničara kao informatora. To otvara nekoliko pitanja, a prvo od njih nameće se samo: o kojim temama govori suvremena književnost za djecu i mlade?

Kratki pregled hrvatske dječje književnosti

Nije naodmet pritom podsjetiti i na razvoj hrvatske dječje književnosti, od prvih nagovještaja u 18. stoljeću (Vranić: *Mlajši Robinzon*), njezine poučavateljske uloge tijekom 19. stoljeća te pravog procvata u 20. stoljeću. Tada dominiraju bajkovite forme Ivane Brlić–Mažuranić, autobiografizam i poetski realizam Jagode Truhelke, Lovrakov aktivizam u likovima angažirane djece, a poslije Drugog svjetskog rata i novi pristup dječjoj književnosti u djelima Kušana i Viteza koji odstupaju od isključive uloge dječje književnosti kao „služkinje pedagogije“ (Hranjec, 2008.).

Sedamdesete godine 20. stoljeća smatraju se počecima suvremene dječje književnosti u kojoj se razvijaju teme aktualne i danas. To su bajkovite i fantastične teme (primjerice u djelima Hercigonje, Gardaša, Miloša i dr.), stvarne teme o suvremenoj urbanoj obitelji (Pilić, Polak, Šesto, Mihoković–Kumrić i dr.), devedesetih godina i o Domovinskom ratu (Tomaš, Pulić), a još su uvijek zanimljive i kriminalističke strukture u kojima djeca preuzimaju ulogu uplašanih i radoznalih istražitelja. Nešto slabiju recepciju imaju povijesne teme, a vjerske se pojavljuju kao protuteža suvremenom konzumerizmu. (ibid.)

Tabu teme i cenzura u dječjoj književnosti

Posebnu kategoriju čine one knjige za djecu i mlade koje se otvaraju onome što nazivamo (uvjetno rečeno) tabu temama¹, a to su droga, bolest, smrt i erotika, a u posljednje vrijeme, čini se, i različite političko–ideološke koncepcije. Da se ove teme i dalje smatraju tabuima, vidljivo je u slučajevima pojedinih knjiga za djecu i mlade čiji su dijelovi

¹ Prije čak 16 godina objavljen je i zbornik *Tabu teme u književnosti za djecu i mladež*, što nas navodi na zaključak da one danas više i nisu toliki eksces u književnoteorijskom smislu, ali taj status, čini se, zadržavaju u prostoru javne komunikacije.

u posljednjih desetak godina izazvali burne javne rasprave (podsjetimo na slučaja *Bum Tomice* Silvije Šesto Stipančić), a izazivaju ih i danas (od novog popisa lektire i „slučaja“ Ferić do slikovnice o istospolnim obiteljima).

Mnoga su poznata književna djela izazvala slične reakcije, od nestašnih djevojčica Durice i Pipi Duge Čarape, do „druga“ Ježa koji je postao „drag“ Jež, pa čak i šegrt Hlapića koji je postao „hrabar kao vitez“ umjesto kao „kraljević Marko“. (Hameršak; Zima, 2015.) Da se dječja književnost mijenjala kroz vrijeme, vrlo dobro prikazuju i izvorne Grimmove bajke² koje tematiziraju zanemarivanje djece, incest i obilje nasilja, budući da su u prvim verzijama bile namijenjene odraslima i usmenoj predaji. Moguće je pronaći još mnoge druge primjere koji svjedoče o intervenciji u tekstove namijenjene djeci i mladima, odnosno one koji su bili izloženi nekoj vrsti cenzure. To se kroz povijest nerijetko događalo zbog ambivalentnog i marginalnog društvenog statusa dječje književnosti, ali i zbog percepcije njezinih čitatelja kao nezrelih, a time i kao onih kojima je potrebna zaštita. (Hameršak; Zima, 2015.)

Izazov knjižničarskoj struci

Ni knjižničarska struka nije uspjela izbjeći reakcije na tabuiziranu, a time i na potencijalno cenzuriranu književnost. Pokazalo se to i na primjeru stručnog skupa Hrvatske udruge školskih knjižničara održanog još 2011. godine pod nazivom *Horori a priori?! Knjige o kojima se ne govori, a tražene su u školskim knjižnicama*. Skup je tematizirao horor knjige za mlade (kao što su primjerice popularne knjige R. L. Stine-a koje su problematizirane kao dio fonda školske knjižnice) i knjige s tematikom nasilja, odnosno one knjige koje nisu na popisu obavezne lektire, a među učenicima postoji interes za njima. Nerijetko se takve knjige smatraju neprikladnim s obzirom na dob korisnika, zbog čega propituju ulogu knjižničara kao odgojno–obrazovnog djelatnika. Smije li knjižničar onemogućiti pristup informaciji djetetu ukoliko procijeni da je ona neprimjerena? Kada su u pitanju odrasli korisnici, odgovor je nedvojbjen. No kada je riječ o djeci kao korisnicima, odnosno čitateljima, otvaraju se burne javne rasprave budući da se u nekim djelima javljaju predodžbe djeteta koje odstupaju od one općeprihvaćene.

Smije li knjižničar djeci onemogućiti pristup nekim sadržajima?

Koja je onda uloga knjižničara kao dobrog informatora i pedagoga? Preuzima li i on ponekad ulogu cenzora? IFLA–

² Zipes, Jack. 2014. *The Original Folk and Fairy Tales of the Brothers Grimm*. Princeton: University Press.

in *Etički kodeks za knjižničare i druge informacijske djelatnike* navodi da knjižničari i drugi informacijski djelatnici odbijaju svaki oblik cenzure. Za školske knjižnice značajna je primjena UNESCO-ovog *Manifesta za školske knjižnice* u kojemu stoji da se svim članovima školske zajednice, bez obzira na dob, rasu, spol, vjeru, nacionalnost, jezik, profesionalni i društveni položaj, moraju pružiti jednake usluge te da se korištenje usluga knjižnice i pristup zbirkama mora temeljiti na *Općoj deklaraciji UN-a o ljudskim pravima*, a korisnik ne smije biti izložen bilo kakvom obliku ideološke, političke ili vjerske cenzure, kao ni tržišnim pritiscima. Na istom svjetonazorskom tragu napisane su i IFLA-ine *Smjernice za knjižnične usluge za mladež* u kojima se napominje da „Knjižnica jasno podržava pravo mladih na slobodan pristup knjižničnoj građi i izvorima informacija i poštuje pravo mladih ljudi na odabir informacija koje odgovaraju njihovim potrebama, bez cenzure.” (Smjernice 2009: 12)

Iako je struka prilično jasna, knjižničar nije izoliran od mogućih pritužbi na sadržaje u pojedinim knjigama. Zbog toga se preporučuje izgraditi jasan *Pravilnik o radu školske knjižnice* koji može pomoći u sučeljavanju s pritužbama te definirati nabavnu politiku knjižnice, odnosno odrediti jasne smjernice za nabavu (Horvat, A.). Pri njihovu određivanju ne trebaju zanemariti ni interesi samih korisnika koje valja uputiti, savjetovati, dati im preporuku, odnosno što je više moguće njegovati informatorsku ulogu. Stoga, vratimo li se pitanju stručnog usavršavanja knjižničara, jasno je da je uputno pratiti suvremenu dječju i tinejdžersku književnu produkciju³ te pritom ne zaboraviti promociju prava na čitanje, kao i prava da štitimo svoju struku.

LITERATURA:

Horori a priori?! Knjige o kojima se ne govori, a tražene su u školskim knjižnicama. Split: Hrvatska udruga školskih knjižničara, 2011. (brošura) Hamersak, Marijana: Težak, Dubravka. Uvod u dječju književnost. Zagreb: Leykam international, 2015.

Horvat, Aleksandra. Pravo na čitanje. <http://www.ffzg.unizg.hr/infoz/dzs/text/PravoNaCitanje.htm> (pristup 15.2.2018.)

Hranjec, Stjepan. „Suvremeni hod dječje književnosti“. Kolo, god. XVIII, (2008), 3.-4., 280-293.

IFLA Code of Ethics for Librarians and other Information Workers. <https://www.ifla.org/files/assets/faife/news/IFLA%20Code%20of%20Ethics%20-%20Short.pdf> (pristup 16.2.2018.)

Manifest za školske knjižnice. <http://www.nsk.hr/wp-content/uploads/2012/01/Unesco-ov-manifest-%C5%A0K.pdf> (pristup 16.2.2018.)

Smjernice za knjižnične usluge za mladež. Priredio Ivan Chew. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2009.

Tabu teme u književnosti za djecu i mladež. Priredila Ranka Javor. Zagreb: Knjižnice Grada Zagreba, 2002.

³ U tome nam mogu pomoći stručne recenzije i prikazi knjiga za djecu i mlade kojih je, nažalost, još uvijek vrlo malo i većinom se svode na kratke opise samih nakladnika. Preporučujemo blog Mali čitači i Rockabyebaby (za slikovnice) te dječji čitateljski blog Tragači i blog za tinejdžere Knjiški frikovi.

GODINA FRANJE FANCEVA U VIROVSKOJ ŠKOLSKOJ KNJIŽNICI

Otvoriti školske knjižnice stanovnicima malih mjesta – je li potrebno i moguće?

Đurđica Krčmar Zalar, OŠ prof. Franje Viktora Šignjara, Virje;
Suzana Knežević, Gimnazija Ivana Zakmardija Dijankovečkoga Križevci

Povodom 135. godišnjice rođenja virovskog odličnika Franje Fanceva u Osnovnoj školi prof. Franje Viktora Šignjara Virje na posljednji dan *Mjeseca hrvatske knjige*, 15. studenoga 2017., organiziran je stručni skup *Franjo Fancev na pragu kurikularne reforme*. Skupu su nazočili uvaženi akademici Stjepan Damjanović i Josip Bratulić, prof. dr. sc. Sanja Nikčević, a o samom Fancevu i njegovu radu govorili su Nikola Cik, predsjednik Ogranka Matice hrvatske u Đurđevcu, ravnateljica škole Marica Cik Adaković i Đurđica Krčmar Zalar, školska knjižničarka. Đurđica Krčmar Zalar održala je izlaganje o doprinosu Franje Fanceva, kao ravnatelja Sveučilišne knjižnice, razvoju knjižničarstva, posebno potaknuta njegovom studijom *Naša sveučilišna biblioteka* iz 1911. u kojoj Fancev iznosi svoje smjernice za razvoj Sveučilišne knjižnice, a među kojima je uočila da su neke aktualne i danas, posebno u školskim knjižnicama. Zato je tu temu predstavila i knjižničarskoj zajednici izlaganjem na 8. okruglom stolu za školske knjižnice u Virovitici 5. listopada 2017. i na državnom stručnom skupu XXX. proljetnoj školi školskih knjižničara (18. – 21. travnja 2018.). Tamo je zajedno s kolegicom Natašom Karlovćec iz Osnovne škole Sokolovac održala

radionicu na temu *Suradnja školske knjižnice i lokalne zajednice u poticanju čitanja – kurikularno planiranje aktivnosti*. Na spomenutim je izlaganjima predstavila ideje Franje Fanceva o razvoju knjižnica posebno povezujući njegova nastojanja za otvaranjem sveučilišne knjižnice svem narodu s današnjom potrebom otvaranja školskih knjižnica svim mještanima u malim mjestima.

Knjižničar i ravnatelj Sveučilišne knjižnice

Franjo Fancev (Virje, 1882. – Zagreb, 1943.), filolog i književni povjesničar, najpoznatiji kao profesor starije hrvatske književnosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu (1922. – 1943.), prije toga je bio knjižničar (od 1908.) i ravnatelj Sveučilišne knjižnice u Zagrebu (1919. – 1927.). Kao knjižničar u Sveučilišnoj knjižnici započeo je raditi zajedno s Ivanom Kostrenčićem i Velimirom Deželićem na poslovima katalogizacije i sređivanja zbirke starih i rijetkih knjiga. Nakon preseljenja knjižnice u novu zgradu na Marulićevu trgu 1918. Fancev se, nastavljajući se na Kostrenčića i Deželića, zalagao za to da što više dođe do izražaja općenarodna uloga Sveučilišne knjižnice, uz dotadašnju visokoškolsku.

Programatski članak o razvoju Sveučilišne knjižnice, ali i knjižničarstva

Za spomenuti članak Franje Franceva Naša sveučilišna biblioteka, koji je objavljen 1911. godine u časopisu *Suvremenik*, Josip Stipanov kaže da ga slobodno možemo smatrati njegovim programatskim člankom jer u njemu iznosi važne smjernice za razvoj Sveučilišne knjižnice. Tako Franjo Fancev na prvom mjestu objašnjava značenje knjižnice, ističe povezanost knjižničarstva s napretkom i razvojem jednog naroda te kritizira odnos našega društva prema knjižnicama. Smatra da je školovano osoblje preduvjet za funkcioniranje knjižnice kao uređene zbirke. Iznosi potrebu za posebnim školama za knjižničare, a već tada govori i o knjižničarskim stručnim ispitima koji se uvođe tek 1929. godine. Osobitu pažnju Fancev pridaje katalogizaciji knjiga, a posebno značenje pridaje jedinstvenosti odrednica. Što se tiče nabave knjižnične građe, evidentno je da su i tada u sveučilišnoj knjižnici imali financijskih poteškoća za kvalitetnu nabavu knjiga i opremanje knjižnica, kao što je danas još uvijek slučaj u brojnim školskim knjižnicama. U članku Fancev piše o potrebi uređenja knjižnice, boljem statusu knjižničara, a završava time da je nužno potrebna autonomija knjižnice u odnosu na Sveučilište, kako bi se ona mogla staviti na raspolaganje svoj kulturnoj zajednici, odnosno cijelome narodu.

Otvaranje školskih knjižnica stanovnicima malih mjesta

Potaknuti upravo ovim nastojanjima Franje Franceva za otvaranje sveučilišne knjižnice svim građanima, cijelom narodu, samo se od sebe nameće pitanje zašto ne bismo današnje školske knjižnice u malim mjestima također otvorili narodu – roditeljima, bakama i djedovima, predškolskoj djeci – potičući tako čitanje i pismenost cijele obitelji. U ruralnim sredinama najčešće nema narodnih knjižnica ili je knjižnična usluga dostupna samo putem povremenih dolazaka bibliobusne službe, a škole, koje su mještanima još uvijek vrlo važne, imaju u sebi knjižnice s osiguranim prostorom, visokoobrazovanim knjižničarima

Durdica Krčmar – Zalar na jednom od svojih izlaganja o Franji Fancevu

rem i dostupne su svaki dan. Otvaranje školske knjižnice svim mještanima malih mjesta ujedno bi potaknulo općine na sufinanciranje nabave knjiga u školskim knjižnicama, iz čega su one danas najčešće izuzete jer su osnivači malih škola ujedno i (potencijalni) financijeri županije. Vjerujemo da bismo otvaranjem školskih knjižnica lokalnoj zajednici, što podrazumijeva ravnopravnu raspodjelu sredstava za nabavu građe, ali i raspodjelu usluga između školskih i narodnih knjižnica, napravili velik iskorak u poticanju čitalačke kulture djece, mladih i njihovih obitelji, a time, zapravo, cijelog društva.

O ideji proširivanja i osmišljavanja ove školsko-narodne uloge školskih knjižnica ruralnih krajeva prigodno je razmišljati upravo u ovoj, 2018. godini koju je Europski parlament proglasio *Europskom godinom kulturne baštine*, jer baština živi u domovima naših učenika koji samo naizgled ne vole čitati. Tu su baštinu stvorili njihovi roditelji, bake i djedovi, a u temeljima toga stvaranja jest upravo čitanje i knjiga. Zato knjigu treba dovesti u svaki dom koristeći potencijal široke mreže školskih knjižnica u malim sredinama.

NOVA ŠKOLSKA KNJIŽNICA U MOLVAMA

Ana Molnar Šadek, OŠ Molve

Nakon dugih deset godina konačno se ostvarila želja ravnatelja i školske knjižničarke Osnovne škole Molve da učenici, njih oko 230 u matičnoj i područnim školama, imaju školsku knjižnicu koja zadovoljava njihove potrebe.

Stara knjižnica u prostoru od 15 m²

Naime, do 2018. godine knjižnica je bila smještena na drugom katu škole, u kabinetu od svega 15 m². To nije bilo dovoljno niti za smještaj svih knjiga, a kamoli za organiziranje bilo kakvih aktivnosti s učenicima. Želja za novim prostorom školske knjižnice javila se još šk. god. 2003./2004. kada je školi odobren zahtjev za puno radno vrijeme knjižničara. Prva knjižničarka odmah si je dala u zadatak srediti fond knjižnice te je najprije provela reviziju učeničkog fonda, a kasnije i reinventarizaciju nastavničkog. Započela je raditi s fondom od približno 2000 jedinice građe, a do kraja 2017. godine fond se udvostručio. Zbog pomanjkanja prostora u knjižnici knjige su bile rastrkane po školi – u učioni-

cama, uredima ili smještene u kutije i pospremljene. Knjižničarka je samo djelomično mogla obavljati svoj posao jer nije mogla niti ugostiti učenike, a kamoli npr. organizirati susrete s piscima. Stoga se snalazila na drugačiji način: predavanja su održavana u razredima gdje su donošeni samo potrebni materijali, susreti s piscima organizirani su u školskom restoranu ili općinskoj konferencijskoj sali, a za pričaonice je služio i školski hol ispred knjižnice.

Nadogradnjom škole dobili i knjižnicu od 76 m²

Osnivač OŠ Molve, Koprivničko-križevačka županija, prijavila je projekt nadogradnje škole za Program podrške regionalnog razvoja koji je raspisalo Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije. Projekt nadogradnje uključivao je nadogradnju školske knjižnice, multimedijske dvorane, kuhinjskog spremišta i rekonstrukciju kotlovnice, a cjelokupna investicija iznosila je 1.007.975,91 kn. Preko programa podrške regionalnog razvoja dobiveno je 750.000 kn, ostatak je

pokrila Županija, dok se Općina Molve uključila s opremanjem knjižnice u vrijednosti od oko 250.000 kn. Radovi na nadogradnji škole započeli su u kolovozu 2017. godine, a završili iste godine u prosincu. Školska se knjižnica danas može pohvaliti prostorom od 76 m² u kojem je smješteno oko 4000 jedinica knjižnične građe, prostor za rad učenika, kutak za najmanje đake i računalni kutak. Preko zimskih praznika šk. god. 2017./18. organizirana je akcija prenošenja knjiga iz stare u novu školsku knjižnicu, a u tome su pripomogle i vrijedne članice knjižničarske grupe preselivši građu i smjestivši je na police u svega dva dana. Svečano otvorenje knjižnice upriličeno je 19. veljače 2018., a knjižnicu je otvorio župan Koprivničko-križevačke županije Darko Koren, uz načelnika općine, ravnatelja škole te druge uzvanike. Posebnost ove knjižnice i cjelokupnoga projekta je i ta da će knjižnicu, osim učenika škole, moći koristiti i mještani Molva, čime će ona, zapravo, imati školsko-općinsku funkciju.

Što sveradimo u novoj knjižnici, a nismo mogli u staroj?

Da je nova školska knjižnica pun pogodak, najbolje se vidi u reakcijama njezinih korisnika – učenika. Svaki odmor knjižnica je puna veselih dječjih glasova, učenici razgledavaju slikovnice i knjige za slobodno čitanje ili koriste odmor za igranje jedne partije domina i/ili memoryja, ili sjede u svom kutku želeći nacrtati nešto lijepo za knjižničarku, ili borave u knjižnici jer su im stolci toliko udobni... A ono što posebno veseli jest i to da sve više učenika koristi knjižnicu za pisanje domaćih zadaća dok čekaju autobus ili izvannastavne aktivnosti.

U tri mjeseca rada u novoj knjižnici već je organizirano i nekoliko aktivnosti kao što su nastavni sat o korištenju enciklopedija, večer ljubavi pod maskama za Valentinovo, obilježavanje Dana hrvatskog jezika... Provođenje različitih aktivnosti u školskoj knjižnici jako je važno kako bi se, osim novim, lijepim prostorom, poticala u učenicima ljubav prema knjigama i čitanju.

Nova školska knjižnica koju će moći koristiti i mještani Molva

NOVA KNJIŽNICA TEHNIČKE ŠKOLE VIROVITICA

Tanja Kolar Janković, Tehnička škola Virovitica

Zbog pomanjkanja prostora u školskoj zgradi školska je knjižnica Tehničke škole Virovitica od 2005. godine bila smještena u skučenom prostoru od 38 m². Godinama se pokušalo pronaći najbolje rješenje za preseljenje u veći prostor. Prostorne i financijske mogućnosti poklopile su se početkom 2017. godine pa su inicijativom ravnatelja škole, Ivana Kućana, u srpnju 2017. započele aktivnosti oko preseljenja i uređenja knjižnice u novom prostoru. Radovi su trajali sve do prosinca kada je nova knjižnica otvorila svoja vrata. Uređenje i opremanje nove knjižnice financirala je sama škola iz vlastitih prihoda, u iznosu od 30.000 kuna.

Do novog se prostora za školsku knjižnicu došlo tako da su školski majstori srušili dio pregradnog zida i spojili 2 prostorije. Obojili su zidove i uredili električne instalacije tako da odgovaraju potrebama knjižnice. Dovedeno skućena knjižnica sada je u skladu s postojećim Standardom za školske knjižnice te zadovoljava svojom veličinom. Od ukupno 80 m² prostora, knjižnica s čita-

onicom zauzima 70 m², a kabinet za knjižničara 10 m². Knjižnica je opremljena i novim namještajem koji je dizajnirao nastavnik strukovnih predmeta u drvodjeljskoj struci Saša Drajić. Napravljene su nove, dvostruke drvene police, veliki radni stol s pultom za knjižničarku, 3 šesterokutna stola za čitaonicu i stol za 3 računala za učenike. Kupljeni su i novi stolci za čitaonicu, montiran je LCD-projektor i trakaste zavjese. Sredinom studenoga postavljen je novi namještaj, a zatim su uz pomoć učenika i nastavnika preseljene knjige i ostala knjižnična građa.

Proširenje prostora, nov namještaj i tehnička oprema (upravo je u tijeku i nabava novih računala za učenike) omogućili su primjeren smještaj postojeće knjižnice i neknjižne građe, a korisnicima su pružene veće mogućnosti korištenja usluga u ugodnijem prostoru. Ugodan ambijent polako, ali sigurno potiče učenike, nastavnike i ostale korisnike na češće korištenje knjižnice i kvalitetniju suradnju s knjižničarkom. Učenici

Pogled na sada prostranu čitaonicu

vrlo rado dolaze u knjižnicu, uče, uključuju se u aktivnosti ili ih sami stvaraju te na kvalitetniji i kreativniji način provode svoje slobodno vrijeme. Neizmjerno ve-

seli zadovoljstvo na njihovim licima jer je zadovoljan korisnik školske knjižnice najbolji promotor njenih djelatnosti.

RENOVIRANA KNJIŽNICA STRUKOVNIH ŠKOLA U KOPRIVNICI

Ljiljana Mraz, Obrtnička škola Koprivnica; Irena Nevjestić, Srednja škola Koprivnica

Knjižnice Obrtničke škole Koprivnica i Srednje škole Koprivnica dijele zajednički prostor. Taj najveći nedostatak, nemogućnost odvajanja dviju knjižnica zbog pomanjkanja prostora u školskoj zgradi, svakodnevno se pokušava pretvoriti u prednost. U tome se uspjelo kada je nakon 43 godine postojanja knjižnice, tijekom 2017. godine zajedničkim ulaganjima obje škole planski preuređen prostor školske knjižnice.

Povijest razvoja knjižnice

Današnja knjižnica nalazi se u prizemlju zgrade izgrađene 1975. za potrebe nekadašnjeg Centra za odgoj i usmjereno obrazovanje „Ivo Marinković“. Prestankom rada Centra početkom 1990-ih godina nastale su tri škole: Gimnazija „Fran Galović“, Srednja škola i Obrtnička škola koje su nastavile dijeliti školsku zgradu, ali i zajednički prostor knjižnice. Ukupni fond prelazio je 20 tisuća svezaka, a knjižnici je svakodnevno moglo pristupiti oko 2500 učenika. To ju je činilo najvećom školskom knjižnicom u Koprivničko-križevačkoj županiji i jednom od najvećih u Republici Hrvatskoj, i to sa zaposlenom samo jednom dipl. knjižničarkom, prvo Ljiljanom Ernečić (Vugrinec), a potom Ankom Simović. Gimnazija „Fran Galović“ se 2007. uselila u novu zgradu na drugoj lokaciji i ostavila dvije strukovne škole da i dalje dijele prostor od 87 četvornih metara. Te su godine Obrtnička i Srednja škola Koprivnica konačno zaposlile i svoje knjižničarke: profesorice i diplomirane knjižničarke Ljiljanu Mraz i Irenu Nevjestić. Prvi zadatak bio je podjela fonda nabavljenog prije 1995. na tri jednaka dijela te osmišljavanje izgleda knjižnice bez većih ulaganja u preuređenje jer je prioritet bio izgradnja i uređenje fonda. Smanjenjem broja knjiga i količine potrebnih polica nakon iseljenja gimnazije 2007. dobiveno je više mjesta za čitaonički dio

knjižnice pa su u njega smješteni radni stolovi i računala. Time je knjižnica počela postajati mjesto okupljanja (što do tada fizički nije bilo moguće), a ne samo posudbe i vraćanja knjiga. Nakon nekog vremena fond je povećan, ali javila se potreba i za postepenim preuređenjem prostora. Prvo su kupljeni stolci, a nakon toga stol za čitaonicu koji se može oblikovati po potrebi. Rekonstrukcija cijele škole radi poboljšanja energetske učinkovitosti zgrade utjecala je

Učenici i nastavnici su sami izrađivali namještaj i izvodili radove u knjižnici

Nov knjižnični pult i višenamjenska čitaonica

i na knjižnicu – postavljeni su novi prozori i fasada, čime je prestala dotadašnja opasnost od prokišnjavanja.

Veliko preuređenje u suradnji s učenicima i nastavnicima

Deset godina nakon odvajanja od gimnazijske knjižnice, knjižnica strukovnih škola postala je mjesto odvijanja mnogih aktivnosti, održavanja nastave, prostor za učenje i druženje te se zbog toga sve više počela uviđati potreba za planskim preuređenjem prostora i izradom namjenskoga namještaja. Odlukom ravnatelja obiju škola početkom šk. god. 2016./2017. počela se zajedničkim snagama planirati obnova, a početkom travnja 2017. započeli su radovi: uređenje parketa, zidova i polica, izrada novog namještaja i postavljanje nove informatičke opreme. Knjižnica je privremeno preseljena u obližnju prostoriju, nakon čega se započelo s radovima. Učenici Obrtničke škole Koprivnica zanimanja *monter suhe gradnje* sa svojim su stručnim učiteljima tijekom sati stručne prakse izbrusili i polakirali parkete. Učenici zanimanja *elektrotehničar* i *elektroinstalater* sa svojim su nastavnicima planski postavili nove utičnice i prilagodili ih potrebama knjižnice. Učenici zanimanja *soboslikar-ličilac* pripremali su te obojili zidove i police.

Metalne police za knjige nisu mogle biti zamijenjene, ali su nabavljena sredstva za njihovo bojanje kako bi ih se zaštitilo i učinilo ljepšima.

Istovremeno, učenici *stolari* sa svojim su stručnim učiteljima izrađivali namještaj za knjižnicu: radni pult s dvama radnim mjestima za knjižničarke te prostorom za časopise, priručnu zbirku i zbirku audiovizualne i elektroničke građe. Izradili su i novi stol za pet računala za korisnike. Od pomoćnog ulaza u prostoriju (koji se inače ne koristi) napravljen je ugradbeni ormar na čija je vrata postavljeno ogledalo, čime se dobio dojam većeg prostora. U svibnju 2017. počeli su se postavljati dijelovi namještaja, a potom vraćati police i knjige. Približavanjem redova polica dobiveno je više mjesta za čitaonicu, a prostor je učinjen vizualno većim. Usljedilo je dotjerivanje prostora: na zid je postavljena magnetna ploča po kojoj se može i pisati kredom te služi za obavješćavanje o najnovijim događanjima u knjižnici, zabavne zadatke za učenje i pretraživanje i sl. Učenici strojarskih struka izradili su držače za knjige kako bi se knjige manje oštećivale i ljepše stajale na policama. Ponovno je postavljen veliki LCD-ekran koji se koristi za razne prezentacije i nastavu, a postavljeni su i detalji koji uljepšavaju prostor i čine ga ugodnijim: sat, radio i biljke. Ijekom lipnja 2017. knjižnica je u potpunosti namještena i bila je spremna za rad u novom prostoru. Početkom nove školske godine 2017./18. učenici smjera *tehničar za računalstvo* sa svojim su nastavnicima pripremili i postavili nova, prijenosna računala za korisnike umjesto dotadašnjih stolnih računala. U ovaj cjelokupan projekt preuređenja knjižnice škole su, osim besplatnoga rada svojih učenika i nastavnika, uložile oko 40 000 kn za kupnju materijala za rad.

Anketa među učenicima pokazala: Uspjeli smo!

Zahvaljujući dobroj suradnji s tadašnjim ravnateljima koji su shvatili važnost školske knjižnice te sa Županijom kao osnivačem škola, knjižnica je napokon postala privlačno, ugodno i opuštajuće središte dviju škola. U provedenoj anketi, u kojoj je sudjelovalo 108 ispitanika, 78 posto ih se osjeća ugodno u novom prostoru knjižnice, a prostor nakon preuređenja 60 posto ispitanika ocijenilo je peticom. Čak 30 posto ispitanika korisnika reklo je da nakon preuređenja radije dolazi u knjižnicu i time dokazalo da je izgled knjižničnog prostora izrazito važan u poticanju čitanja i korištenja knjižnice. Korisnici sada radije i češće borave u školskoj knjižnici koja potiče njihovu kreativnost i želju za cjeloživotnim učenjem.

VIŠEGODIŠNJE UREĐENJE KNJIŽNICE BJELOVARSKIH STRUKOVNIH ŠKOLA

Katarina Belančić Jurić, Obrtnička škola Bjelovar; Rajna Gatalica, Tehnička škola Bjelovar

Zajednička knjižnica Tehničke i Obrtničke škole Bjelovar postoji već dulji niz godina. Iako u školskom arhivu ne postoje materijalni dokazi o počecima njezina rada, iz razgovora s ljudima došlo se do informacije da je ona sigurno postojala u vrijeme Školskog metalnog centra u sklopu kojega je Obrtnička škola djelovala od 1963. do 1978. kad se osniva Centar za odgoj i usmjereno obrazovanje. Knjižnica se od samih početaka do danas u potpunosti izmijenila i razvila u svakom smislu. Od „špajzice“ s knjigama od svega nekoliko kvadrata gdje slobodan pristup knjigama nije bio fizički moguć, pretvorila se u knjižnicu u pravom smislu te riječi, sa slobodnim pristupom knjigama, policom s

petnaestak naslova časopisa, kutkom za odmor, dvanaest stalnih radnih mjesta za učenike, tri prijenosna računala s pristupom internetu, projektorom i platnom za projekcije te stručnim osobljem. Sad se može reći da je školska knjižnica Tehničke i Obrtničke škole Bjelovar pravo multimedijalno središte obiju škola. Promjene se nisu dogodile preko noći, puno je uloženo truda, vremena, volje i živaca nekoliko generacija knjižničara kako bi se došlo do spomenutih rezultata. Najveća promjena dogodila se 2008. godine kada se knjižnica preselila u današnji prostor koji veličinom od 49 m² za obje škole također ne zadovoljava standarde, ali zadovoljava potrebe svojih korisnika jer u njemu uspijevaju

ostvariti sve svoje planove i aktivnosti. Nakon preseljenja u novi prostor nastavilo se s daljnjim uređenjem, osobito u posljednjih nekoliko godina. U rujnu 2015. godine premještene su police kako bi se dobilo više prostora za rad učenika i knjižnične aktivnosti, radionice, predavanja, projekcije i sl. Nakon toga u knjižnicu su stigle nove trakaste zavjese koje omogućuju zamračivanje tijekom projekcija i zaštitu knjiga od izravne sunčeve svjetlosti, potom su pristigli novi stolovi za učenički rad, projektor i platno za projekcije koji su instalirani na strop knjižnice i uvijek su spremni za rad. Novost su i brža i kvalitetnija računala s pristupom internetu za učenike, ali i za knjižničarke, te kutak za odmor, opuštanje i čitanje u slobodno vrijeme s vrećom za sjedenje. Trenutno je u izradi konstrukcija za fotelju od knjiga za taj kutak. Osim toga, na zidovima knjižnice napisane su dvije mudre poruke, rad učenika škola. Sa svim navedenim promjenama školska je knjižnica Tehničke i Obrtničke škole Bjelovar oživjela i privukla više korisnika. To je dokaz da za kvalitetan rad knjižničara nisu dovoljne samo njegova stručnost i kreativnost, već su potrebni prostor i oprema bez kojih knjižničar ne može ostvariti svoje ideje, koliko god one jednostavne, kvalitetne i inovativne bile.

Kontinuiranim radom do ugodnog prostora knjižnice

UREĐENJE PROSTORA ŠKOLSKJE KNJIŽNICE U ČAČINCIMA

Marija Blažević, OŠ Antuna Gustava Matoša Čačinci

U knjižnici Osnovne škole Antuna Gustava Matoša Čačinci 2017. godine završena je adaptacija prostora koja se odvijala tijekom nekoliko godina, uz veliko zalaganje školske knjižničarke i podršku ravnateljice škole. Adaptacija se provodila postepeno jer škole su danas u teškim financijskim situacijama. Potrebno je puno truda, zalaganja, prijavljivanja na razne projekte kako bi se dobilo i ono malo što se u drugim sredinama dobije redovito kroz proračun. U jesen 2015. čačinačka je škola bila prva u Virovitičko-podravskoj županiji koja je kompletnu staru rasvjetu zamijenila novom LED-rasvjetom radi uštede energije. Tu je i knjižnica konačno zablistala novim svjetlom. Nadalje, škola se 2016. uključila u projekt energetske obnove (obnovljen je dio krovišta, zamijenjena je stolarija i fasada), čime je u knjižnici postalo puno toplije, što se odmah odrazilo na broj učenika koji sada puno češće dolaze u knjižnicu i u njoj dulje borave. U 2017. godini lokalna tvrtka donirala je knjižnici parket

koji su potom postavili školski spremači i domar, bez dodatnih troškova za školu. Osim školskog tehničkog osoblja uređenju knjižnice doprinijeli su i učenici koji su pomagali u prenašanju knjiga. Nakon promjene poda obojani su i zidovi knjižnice. Što se tiče namještaja, nije bilo potrebno ništa novo nabavljati jer „ne treba tražiti kruha nad pogaçom”. Knjižnici još nedostaje nešto tehničke opreme za koju se u školi nadaju da će je nabaviti putem redovnih opremanja od strane nadležnog ministarstva ili putem projekata.

Uz puno razgovora, dogovora, razumijevanja, želje i poznanstava, može se dobiti sve! Ako ne baš sve, onda onaj nužni – prijeke potreban dio. Najveću ulogu u ovoj je obnovi odigrala ravnateljica te dobri ljudi svojim donacijama. Tako je ova školska knjižnica (i škola) zablistala u svom novom ruhu, a sretna i zadovoljna lica učenika najveći su dar. Nije potrebno niti spomenuti s kojim zadovoljstvom knjižničarka sada dolazi na svoje radno mjesto.

Obnovljeni prozori, rasvjeta, pod i zidovi knjižnice

KUTCI ZA ČITANJE I OPUŠTANJE U ŠKOLSKIM KNJIŽNICAMA

Marina Aragović Švarbić, OŠ Vladimir Nazor Virovitica;
Tatjana Petrincec, Turističko-ugostiteljska i prehrambena škola Bjelovar

Kako djecu i mlade potaknuti na kvalitetno provođenje slobodnog vremena te kako im ponuditi edukativne sadržaje u njima prihvatljivoj i zanimljivoj formi, sve je veći izazov onima koji se bave odgojem i obrazovanjem. Školski knjižničari, uz to, razmišljaju o tome kako učenike potaknuti na čitanje neobvezne literature. U tu svrhu neki od njih pobrinuli su se za to da u svojim knjižnicama urede posebne kutke u kojima učenici, privučeni ležernijim namještajem i atmosferom, vole boraviti – čitati ili se samo družiti. Donosimo primjere iz dviju školskih knjižnica u kojima je uređenje knjižničnih kutaka znatno potaknulo dolaske učenika u knjižnicu.

„Moja oaza“ u knjižnici Turističko-ugostiteljske i prehrambene škole Bjelovar

Velik broj učenika ove škole su putnici koji često dolaze u školu dosta ranije od početka nastave pa se nametnuo problem njihovog provođenja slobodnog vremena. Škola ima i razrede s učenicima koji se školuju za pomoćna zanimanja, a njima je potreban poseban, individualizirani pristup. Tako se rodila ideja za sudjelovanjem na Natječaju Poslovnog edukatora i Udruga tajnika i računovođa u školstvu koji je za kvalitetan edukativni program osigurao nagradu od 10 000 kuna. Školska knjižničarka Tatjana Petrincec i tajnica Anita Katalinić Lovrić osmislile su projekt „Moja oaza“ čiji je cilj stvaranje neformalnog kutka u školskoj knjižnici (drukčijeg od tipičnog čitaoničkog) kako bi mladi provodili više slobodnog vremena čitajući stručne časopise (iz područja turizma, ugostiteljstva, prehrane), zabavnu literaturu i određene probrane sadržaje s interneta (putem aplikacija na tabletima), slušajući glazbu koristeći slušalice i na trenutak predahnuli od školskih obaveza. Ovakav neformalni kutak prilika je da učenici dožive knjižnicu kao svoju oazu u kojoj se mogu ugodno osjećati, opustiti se i nešto novo naučiti uz stručnu pomoć i preporuku knjižničarki.

Od dvanaest je prijavljenih projekata „Moja oaza“ osvojila najveći broj bodova te je ocijenjena kao projekt koji maksimalno doprinosi jačanju odgojno-obrazovne ustanove s jasno iskazanim ciljevima i maksimalno postignutom optimalnom iskoristivošću troškova. Ovaj projekt primjer je uspješne suradnje kojom su postignuti izvrsni rezultati. Učenici i nastavnici sad svoje slobodno vrijeme provode u oazi školske knjižnice u kojoj u ugodnoj atmosferi mogu potražiti korisne sadržaje za nastavu ili samo odmoriti misli uživajući.

Kutak u knjižnici OŠ Vladimir Nazor Virovitica

Nakon zimskih praznika školske godine 2017./2018. učenike je u školskoj knjižnici dočekalo iznenađenje – u najsvjetlijem, donjem dijelu čitaonice stvoren je kutak za čitanje i opuštanje. U kutku su smješteni stolić, dvosjed, taburei te vrtuljak sa slikovnicama, aktualnim dječjim časopisima i raznim poučnim brošurama. Kutak je postao središnje mjesto u knjižnici u kojemu učenici najradije provode svoje slobodno vrijeme pod odmorima, između smjena ili prilikom čekanja

Kutak u knjižnici TUPŠ Bjelovar

autobusa. No on ne služi samo za opuštanje, već je i idealno mjesto za čitanje manjih skupina učenika. Tako je knjiga Zlatka Krilića „Zagonetno pismo“, koja je izabrana za čitanje u projektu „Čitajmo zajedno – čitajmo naglas: zaboravljene knjige“ pročitana upravo ondje. Isto tako, opušteno, u ugodnom kutku čita se knjiga Janje Vidmar, „Bucka“ u sklopu projekta „Čitanje ne poznaje granice“.

Gotovo sve aktivnosti s manjim skupinama učenika odrađuju se baš u tom kutku. Ovaj kutak idealno je mjesto jer spaja ugodno s korisnim.

Učenici su dobili svoj kutak za opuštanje, mjesto gdje „zavaljeni“ u dvosjedu mogu pročitati knjigu, prolistati časopis, ponoviti gradivo ili jednostavno „visjeti“ u knjižnici s ekipom iz razreda. Knjižničarka je također sretna što sad učenici puno češće borave u knjižnici jer upravo su oni glavni razlog njezina postojanja.

KUTAK ZA ČITANJE U PODRUČNOJ ŠKOLI GLOGOVAC

Dijana Pleadin, OŠ Koprivnički Bregi

U Područnoj školi Glogovac pri Osnovnoj školi Koprivnički Bregi u svibnju 2018. otvoren je kutak za čitanje. S obzirom na to da školska knjižnica matične škole zbog svoje udaljenosti od područne škole nije uvijek dostupna učenicima, već je dulje vrijeme postojala želja za stvaranjem kutka koji će učenicima područne škole pružiti priliku za svakodnevni doticaj s knjigama za slobodno čitanje i redoviti užitek čitanja.

Zajedničkim trudom djelatnika škole i koprivničkog

bibliobusa knjižni je kutak opremljen časopisima, stripovima, slikovnicama i dječjim enciklopedijama iz školske knjižnice matične škole te iz bibliobusa, a knjižnična će se građa redovito zamjenjivati kako bi učenicima stalno bili dostupni aktualni i zanimljivi naslovi. Dio namještaja kojim je kutak opremljen (policu i taburee za sjedenje) kupila je škola u suradnji s Općinom Koprivnički Bregi, a dio je već postojao u školi, ali je, uz malo kreativnosti, sada dobio drugu svrhu te doprinio stvaranju oaze za čitanje.

Kutak je odmah postao mjesto gdje učenici rado provode svoje slobodno vrijeme, a s vremenom će se u njemu odvijati aktivnosti poticanja čitanja, satovi informacijske pismenosti i druge aktivnosti.

Kutak za čitanje je postao omiljeno mjesto za odmor u školi Glogovac

LOKALNA ZAJEDNICA I ŠKOLA ZAJEDNO U POTICANJU ČITANJA

Projekt uređenja knjižnih kutaka u područnim školama s akcijom čitanja djeci

Nataša Karlovčec, OŠ Sokolovac

Projekt školske knjižnice Osnovne škole Sokolovac Biblioteka - školska knjižnica putuje u područne škole dobio je potporu na natječaju „Naš doprinos zajednici“ koji je objavila Regionalna zaklada za lokalni razvoj „Zamah“. Iznos od 10 000 kn dodijeljen je školi za provedbu građanske akcije koja je imala dva cilja: urediti knjižne kutke u područnim školama i povezati lokalnu zajednicu i školu u aktivnostima promocije čitanja.

Priče iz cekera – suradnja s lokalnom udrugom žena
Tijekom ljetnih školskih praznika 2017. godine za sve četiri područne škole nabavile su se police za knjige, vreće i kocke za sjedenje i ono najpotrebnije – knjige! Građanska akcija nastavila se tijekom rujna i listopada, a na završetku je upriličeno i svečano otvorenje knjižnih kutaka. Partneri u ovoj akciji bile su žene iz udruge Društvo žena Sokolovac koje su s iskrenim oduševljenjem odlučile učenicima darovati svoje vrijeme te su im gotovo svaki dan kroz četiri tjedna dolazile u goste čitati priče. Aktivnost je nazvana Priče iz cekera jer su zaštitni znak akcije bili „bibliotekeri“ – starinski cekeri u kojima su se učenicima donosile knjige za čitanje. Učenici su s velikom radošću prihvatili svoje neuobičajene gošće i priče koje im donose u cekerima, a žene koje su prihvatile izazov i odazvale se na suradnju nisu požalile, već svjedoče kako im je to bilo jedno novo i vrijedno iskustvo. Najljepši dar koji možemo darovati djeci jest da im kroz pričanje i čitanje priča širimo vidike i oplemenjujemo im duše ljepotom pisane i izgovorene riječi. Uz to, žene su im svojim primjerom svjedočile kako je čitanje važno bez obzira jesi li domaćica, medicinska sestra ili nešto drugo. I još nešto bitno su im osvijestile – da nismo nikada prestari za dobru slikovnicu ili priču!

Zašto područne škole?

U školi se kontinuirano radi na poticanju čitanja, ali knjižničarka i učitelji razredne nastave su primijetili da je puno više mogućnosti za to u matičnoj školi nego u četiri područne škole. Naime, matična škola u Sokolovcu ima školsku knjižnicu i knjižničarku, ali učenici u područnim školama nemaju baš nikakvu literaturu koja bi im bila dostupna tijekom njihovog školovanja i odrastanja, dakle, nemaju jednake mogućnosti kao

djeca u matičnoj školi. Samim time uskraćeni su za iste početne uvjete učenja, stvaranje navike čitanja i izbora literature, koji su bitne za daljnje školovanje. Djeca moraju biti okružena kvalitetnom literaturom da bi se u njima potaknula prirodna dječja znatiželja i potreba za čestim posezanjem za knjigom te stvaranjem navike čitanja. Vođeni željom da sva djeca imaju jednake mogućnosti (a pristup knjigama trebao bi biti uz bok pitkoj vodi i grijanju, čak prije računalu), uredili smo male knjižnice, tj. kutke za knjige koji svojim izgledom i sadržajem pozivaju na čitanje. Police nismo uspjeli do kraja popuniti knjigama pa smo s Bibliobusnom službom Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ iz Koprivnice dogovorili međuknjižničnu posudbu njihove građe za sva četiri kutka. Građu smo već jednom zamijenili tako da će kompletan fond, od nekih

Knjižni kutak u područnoj školi Mala Mučna

„Priče iz cekera“ učenicima pripovijeda članica Društva žena Sokolovac

četiristotinjak knjiga, proći kroz sve područne škole.

Kutci koji pozivaju na čitanje

Rezultati ovog projekta već se vide. Učenici više čitaju, slobodno vrijeme do čekanja autobusa (80% učenika su nam putnici) krata čitanjem, a manje uz ekrane pametnih telefona, roditelji su zadovoljni jer im djeca donose knjige i slikovnice kući, a knjižni kutak učenicima je postao, uz travnata igrališta naših područnih škola, omiljeno mjesto. Ova je akcija jako dobro popraćena od strane lokalnih medija i televizije, što je pomoglo nastojanjima promocije čitanja, ali i vidljivosti knjižničarske struke. Projekt se nastavlja i dalje. Kroz različite natječe nastoji se nabaviti još knjiga, a po potrebi i proširiti kutke. Ove male knjižnice služe kao oaze koje nude užitak čitanja ne samo svojim učenicima, već i njihovim obiteljima. Jer, iako područne škole pohađa mali broj učenika, škole su u tim malim mjestima centar kulturnog i društvenog života.

BIBLIOTERAPIJA U NASTAVI

Predavanje za učitelje Koprivničko-križevačke županije

Nataša Karlovčec, OŠ Sokolovac

Na poziv svoje kolegice, voditeljice jednog od Županijskih stručnih vijeća učitelja razredne nastave u Koprivničko-križevačkoj županiji, na stručnome skupu održanom 14. ožujka 2018. u Osnovnoj školi Sokolovac održala sam predavanje za šezdesetak učitelja i učitelja na temu *Vođeno čitanje (biblioterapija) u nastavi*.¹ S obzirom na to da vođeno čitanje provodim u svojoj školi već desetak godina, kroz redovite pričaonice i u suradnji s učiteljima, željela sam to „oruđe“ za izgradnju dobrog razreda i njegovo uspješno vođenje ponuditi i učiteljima izvan svoje škole. Vođeno čitanje koristim za rješava-

¹ Budući da biblioterapija ima svoje izvorište u medicini i najviše se provodi klinička biblioterapija u institucijama za liječenje, preporučuje se da se ova razvojna biblioterapija koja se provodi u školama naziva vođeno čitanje ili razgovor o knjizi. (prema: Mikuletić, N. Biblioterapija u školskoj knjižnici ili razgovor o knjizi, *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 53, 2(2010), 133-140.)

Knjižničarka Nataša Karlovčec govori učiteljima o važnosti redovitog čitanja za odgoj učenika

nje nekih razrednih problema uzrokovanih ponašanjem pojedinca ili neslaganjem u skupini. Međutim, jako je dobro i kao prevencija određenih vrsta lošeg ponašanja. Cilj mi je bio osvijestiti učiteljima snagu pisane riječi i moć dobro odabrane priče koja može mnogo utjecati na ponašanje pojedinca i razreda.

Također, željela sam da učitelji promisle o tome mogu li u svoj svakodnevni rad u razredu uvesti samo 10 minuta (koliko obično traje čitanje slikovnice primjerene dobi njihovih učenika) čitanja lijepe književnosti s ciljem da svoje učenike, osim odgojno, potaknu i na samo čitanje koje im je važno za rezultate u obrazovnim postignućima. Nažalost, djeca uglavnom ne dobivaju u obiteljima prvu poduku o važnosti čitanja. Kad razgovaram sa svojim učenicima, šokiram se koliko ih malo ima kojima roditelji ili ostali ukućani čitaju, a koliko ih mnogo ima koji kod kuće uopće nemaju niti jednu slikovnicu! Zato je u poticanju čitanja (i odgoja kroz dobre priče) ključna uloga učitelja i knjižničara u školi.

U novije vrijeme nastaju mnoge problemske slikovnice i priče koje nam mogu biti korisne u školi, ako ih znamo ispravno primijeniti. Naravno, tu su i bajke na kojima možemo graditi odnose u razredu, empatiju, pravednost i ostale moralne vrijednosti. Pokazala sam učiteljima i neke konkretne slikovnice i priče koje bi im mogle biti korisne i uputila ih na to kako će prepoznati kvalitetnu, odgojno poticajnu slikovnicu. Potaknula sam ih i na suradnju sa svojim školskim knjižničarima.

Učitelji su pred sve većim izazovima u odgoju, nedostaje im vremena i učinkovitih metoda za rješavanje problema u razredima. Vođeno čitanje neće riješiti sve probleme, ali je jedno od ljepših i lakših načina pozitivnog utjecaja na učenike.

Reakcije učitelja na ovo predavanje bile su jako pozitivne pa vjerujem da će bar neki od njih prihvatiti izazov i početi koristiti vođeno čitanje kao odgojnu i obrazovnu metodu.

KNJIŽEVNI SUSRETI U ŠKOLAMA U ŠK. GOD. 2017./18.

Suzana Knežević, Gimnazija Ivana Zakmardija Dijankovečkoga Križevci; Vesna Zvečić, OŠ Ivane Brlić–Mažuranić Virovitica

U nastojanjima oko poticanja čitanja svojih korisnika knjižnice redovito organiziraju književne susrete. Kako bismo doznali koliko je književnih susreta održano te koje su to pisce ugostile naše škole tijekom školske godine 2017./18., proveli smo anketu među školskim knjižničarima. U tri županije koje obuhvaća naše Društvo knjižničara ima 100-tinjak školskih knjižnica i knjižničara, od kojih je njih 44 ove godine organiziralo čak 70 susreta (u brojnim školama se godišnje održi i po nekoliko susreta). Najviše školskih knjižnica koje su organizirale književne susrete bilo je u Koprivničko-križevačkoj županiji (20), zatim u Bjelovarsko-bilogorskoj (14) te u Virovitičko-podravskoj županiji (10). Neki od susreta, posebno u manjim mjestima, održani su u su-

organizaciji sa županijskim bibliobusnim službama. Škole su ugostile ukupno 40 pisaca, a oni koje su knjižničari najčešće ugošćivali bili su Jasminka Tihi – Stepanić (6 susreta) te, s po 4 susreta, Branka Primorac, Želimir Hercigonja, Sanja Polak i Sanja Pilić. Veseli nas i to što je na čak 6 susreta gost bio zavičajni križevački pisac Josip Petrić Pjer, a posebnost ove godine jest to što su školske knjižnice ugostile i 6 stranih pisaca (4 uživo i još 2 putem Skypea). O književnim susretima sa stranim piscima pročitajte u posebnome članku, **a ovdje možete detaljnije pogledati pregled svih održanih književnih susreta** te dobiti ideju koga sve (još) možete pozvati da gostuje u vašoj knjižnici!

RB	ŠKOLA	MJESTO	ŽUP.	KNJIŽNIČAR/KA	KNJIŽEVNICI KOJI SU GOSTOVALI
1	OŠ Berek	Berek	BBŽ	Andrea Petrić	Sanja Pilić
2	III. OŠ Bjelovar	Bjelovar	BBŽ	Margareta Popčević	Jasminka Tihi – Stepanić
3	IV. OŠ Bjelovar	Bjelovar	BBŽ	Dejana Bedeković	Josip Petrić Pjer, Zlatko Krilić, Nada Trgovac
4	V. OŠ Bjelovar	Bjelovar	BBŽ	Tihana Doskočil	Josip Petrić Pjer
5	OŠ u Đulovcu	Đulovac	BBŽ	Vlatka Tokić	Branka Primorac
6	OŠ Garešnica	Garešnica	BBŽ	Maja Mišinec (zamjena za Margaretu Cvitanović)	Zlatko Krilić
7	OŠ Slavka Kolara	Hercegovac	BBŽ	Barbara Evaj	Jasminka Tihi – Stepanić
8	OŠ Ivanska	Ivanska	BBŽ	Tanja Nađ	Đurđica Runtas, Melita Rundek
9	ČOŠ Josipa Ružičke	Končanica	BBŽ	Višnja Veber Malina	Sanja Pilić
10	OŠ Ivana Viteza Trnskog	Nova Rača	BBŽ	Ines Vidović	Sanja Pilić, Vlasta Golub
11	OŠ Štefanje	Štefanje	BBŽ	Ana Milaković	Jadranko Bitenc
12	OŠ Veliko Trojstvo	Veliko Trojstvo	BBŽ	Vivijana Krmpotić	Sanja Pilić
13	Ekonomska i birotehnička škola	Bjelovar	BBŽ	Alica Bačeković Pavelić	Ivica Prtenjača
14	Tehnička i Obrtnička škola	Bjelovar	BBŽ	Katarina Belančić Jurić, Rajna Gatalica	Jurica Pinter
15	OŠ Fran Koncelak	Drnje	KKŽ	Stjepana Kadić	Branka Primorac, Nives Madunić Barišić
16	OŠ Mihovil Pavlek Miškina	Đelekovec	KKŽ	Dijana Pleadin	Darko Pero Pernjak
17	OŠ Grgura Karlovcana	Đurđevac	KKŽ	Nataša Švaco	Gordana Lukačić, Nena Lončar
18	OŠ Ferdinandovac	Ferdinandovac	KKŽ	Lidija Levačić Mesarov (u suradnji s bibliobusnom službom – Ana Škvarić)	Sanja Polak
19	OŠ Ivan Lacković Croata	Kalinovac	KKŽ	Igor Radmilović	Sanja Polak
20	OŠ "Antun Nemčić Gostovinski"	Koprivnica	KKŽ	Luca Matić	Josip Petrić Pjer
21	OŠ "Braća Radić"	Koprivnica	KKŽ	Adrijana Hatadi	Želimir Hercigonja, Branka Primorac, Josip Petrić Pjer
22	OŠ "Đuro Ester"	Koprivnica	KKŽ	Nikolina Sabolić	Želimir Hercigonja, Josip Petrić Pjer, Branka Primorac, Marina Gabelica
23	OŠ Kloštar Podravski	Kloštar Podravski	KKŽ	Bernarda Ferderber	Siniša Cmrk, Želimir Hercigonja
24	Centar za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju	Križevci	KKŽ	Tihana Doskočil	Josip Petrić Pjer
25	OŠ Ljudevita Modeca	Križevci	KKŽ	Romana Erhatic	Sonja Zubović, Jasminka Tihi–Stepanić, Željka Horvat Vukelja

26	OŠ "Vladimir Nazor"	Križevci	KKŽ	Andrea Katanović Babić	Željka Horvat Vukelja, Ines Hrain, susreti sa stranim autorima putem Skypea: Cythia Reeg, Kara Andrade
27	OŠ Sokolovac	Sokolovac	KKŽ	Nataša Karlovčec	Siniša Cmrk, Jasminka Tihi - Stepanić
28	OŠ Molve	Molve	KKŽ	Ana Molnar Šadek	Jasminka Tihi Stepanić, Jadranka Čunčić Bandov
29	OŠ prof. Franje Viktora Šignjara	Virje	KKŽ	Đurđica Krčmar Zalar	Željka Horvat Vukelja, Božidar Glavina
30	Strukovna škola Đurđevac	Đurđevac	KKŽ	Jasmina Rep	Matej Perković
31	Gimnazija "Fran Galović"	Koprivnica	KKŽ	Anka Simović	Kristijan Novak
32	Obrtnička škola Koprivnica	Koprivnica	KKŽ	Ljiljana Mraz	Kees van Meel, Jan Gavura
33	Srednja škola Koprivnica	Koprivnica	KKŽ	Irena Nevjestić	Kees van Meel, Jan Gavura, Nataša Hrupec
34	Srednja škola "Ivan Seljanec"	Križevci	KKŽ	Maja Baksa Žeda	Pavao Pavličić, Julijana Matanović, Franjo Nagulov, Tibor Weiner Sennyey
35	OŠ Ivane Brlić-Mažuranić	Orahovica	VPŽ	Marijana Čelig	Jadranka Čunčić-Bandov
36	OŠ Petra Preradovića	Pitomača	VPŽ	Ksenija Grudić-Kukavica	Jasminka Tihi - Stepanić, Marica Milčec, Marijana Rešetar, Bojana Meandžija
37	OŠ Eugena Kumičića	Slatina	VPŽ	Melita Schmitz	Sanja Polak
38	OŠ Josipa Kozarca	Slatina	VPŽ	Jelena Martinović	Sanja Polak
39	OŠ Suhopolje	Suhopolje	VPŽ	Vlatka Valentić	Bojana Meandžija
40	OŠ August Cesarec	Špišić Bukovica	VPŽ	Martina Kucljak	Nena Lončar
41	OŠ Ivane Brlić-Mažuranić	Virovitica	VPŽ	Sanja Pajnić, Vesna Zvečić	Svjetlana Dupan
42	OŠ Vladimir Nazor	Virovitica	VPŽ	Marina Aragoić Švarbić	Marijana Rešetar
43	Srednja škola "Stjepan Ivšić"	Orahovica	VPŽ	Damir Najmenik	Milana Vuković Runjić
44	Industrijsko-obrtnička škola	Slatina	VPŽ	Svjetlana Dupan	Oliver Jukić

SUSRETI SA STRANIM PISCIMA U ŠKOLSKIM KNJIŽNICAMA

Maja Baksa, SŠ „Ivan Seljanec“ Križevci; Andrea Katanović Babić, OŠ „Vladimir Nazor“ Križevci; Ljiljana Mraz, Obrtnička škola Koprivnica; Irena Nevjestić, Srednja škola Koprivnica; Suzana Knežević, Gimnazija Ivana Zakmardija Dijankovečkoga Križevci

O književnim susretima održanima u školama pišemo vrlo rijetko jer su oni uobičajena aktivnost školskih knjižnica. No kad školske knjižnice uspiju ugostiti strane pisce, onda je to tema o kojoj svakako vrijedi pisati.

Do stranih pisaca putem književnog festivala Galovićeve jesen u Koprivnici

Koprivničke strukovne škole, Srednja i Obrtnička škola koje dijele zajednički prostor školske knjižnice, već godinama ugošćuju strane pisce zahvaljujući odličnoj suradnji s lokalnim kulturnim udrugama. U sklopu Međunarodnog festivala književnosti Galovićeve jesen organizator festivala, Podravsko-prigorski ogranak Društva hrvatskih književnika, omogućuje dolazak stranih pisaca i u školske knjižnice. Do sada je na taj način u školi gostovalo nekoliko zanimljivih pisaca, npr. danski književnik podrijetlom iz Dervente Alen Mešković, slovački književnik Peter Šulej, a u sklopu zadnjih Galovićevih jeseni 2017. pjesnici Jan Gavura iz Slovačke te Kees van Meel iz Nizozemske. Voditelj ovih književnih susreta bio je Petar Lukačić, knjižničar iz Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica.

Prednost za učenike je slušanje stranih jezika od izvornih govornika jer ulomak svojeg djela pisci čitaju na izvornom jeziku, dok učenici usporedno prate prijevod na hrvatskom. Razgovor tijekom književnih susreta vodi se na engleskom jeziku, što je poticaj učenicima da preispitaju vlastite jezične mogućnosti i nauče nešto novo. Ovakvi susreti prilika su i za raspravu o obveznoj lektiri, o tome kakva je uopće lektira u drugim zemljama, kako se živi od pisanja, kada se i kako piše te smišlja novo djelo. Ponekad se raspravlja i o politici te aktualnim događanjima u svijetu pa često ovi susreti ostave jak dojam ne samo na učenike, već i na pisce.

Alpe Adria festival mladih pisaca doveo strane pisce u Križevce i Koprivnicu

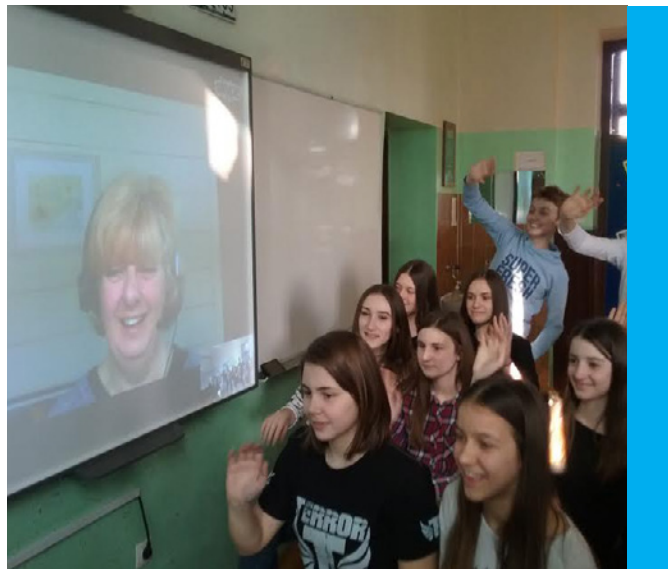
Alpe Adria Festival mladih pisaca čiji je organizator Umjetnička organizacija „Artikulacije“ ima za cilj okupiti i povezati mlade autore iz Austrije, Mađarske, Slovenije i Hrvatske te time sudionicima dati uvid u suvremenu srednjoeuropsku književnost. Drugi po redu festival održao se od 1. do 3. lipnja 2017. u sva tri grada Koprivni-

ko-križevačke županije. U sklopu tog festivala u već spomenutoj knjižnici srednjih strukovnih škola u Koprivnici gostovali su Anja Mugerli, mlada slovenska književnica i austrijski književnik Andreas Unterweger.

U knjižnici Srednje škole „Ivan Seljanec“ Križevci gostovali su mađarski književnik Tibor Weiner Sennyey i Vinkovčanin Franjo Nagulov. Srednjoškolci su bili oduševljeni neposrednošću i dobrom komunikacijom mladih autora koji su s njima pričali o lektiri, djetinjstvu, mladenaštvu, početku pisanja te životu uopće. Potom su o književnosti, prevođenju i izdavaštvu razgovarali s voditeljem programa Darkom Petrinjakom.

Susreti sa stranim autorima putem Skypea – primjer iz Križevaca

Skype in the classroom je online zajednica koja tisućama učitelja omogućuje da inspiriraju buduće generacije kroz učenje putem Skypea. Za sudjelovanje je potrebno registrirati se na njihovu portalu koji nudi razne mogućnosti – od dogovaranja lekcija putem Skypea, susreta, radionica, do *Mystery Skypea* (globalne igre kroz koju učenici uče o geografskim i kulturnim značajkama različitih zemalja). Jedini uvjet za sudjelovanje je vrlo dobro poznavanje engleskog jezika jer se sve aktivnosti provode upravo na tom jeziku. Osnovna škola „Vladimir Nazor“ Križevci članica je ove virtualne zajednice pa se u toj školskoj knjižnici putem Skypea provode susreti i radionice književne tematike, ali i radionice medijske pismenosti koje vode novinari i filmski djelatnici. Prvi takav susret održan je 2017. godine uoči *Noći knjige* kada je dva puta održan Skype sastanak sa spisateljicom i ilustratoricom Hazel Mitchell. Okupljeni su čitali ulomke iz njezine slikovnice *Toby*, dobili korisne savjete za interpretaciju djela i obrazloženje zašto su slikovnice važne i primjerene za tinejdžere, pa čak i za odrasle. Ove, 2018. godine, ponovno uoči *Noći knjige*, održana su dva virtualna susreta. Susret s američkom spisateljicom Cythiom Reeg bio je koncipiran kao radionica u kojoj su učenici uz vodstvo gošće napisali predložak za vlastitu kratku priču. Susret s novinarkom i filmašicom Karom Andrade bio je učenicima posebno za-

Susreti sa stranim piscima putem Skypea u OŠ „V. Nazor“ Križevci

nimljiv. Kara se dvadesetak godina bavi istraživačkim novinarstvom. Iza sebe ima nekoliko velikih priča u kojima se bavila razotkrivanjem kriminala u svojoj rodnoj Guatemali. Bila je vrlo inspirativna, njena znatiželja i odlučnost zadivili su učenike. Imali su priliku saznati kako izgleda pravo novinarstvo i kako novinari mogu mijenjati svijet u kojem živimo. Susreti se održavaju na engleskom jeziku i svi učenici aktivno sudjeluju, a za svaki susret se i dobro pripreme. Obično sudjeluje dvadesetak učenika sedmih i osmih razreda. Na ovaj način šire svoje poglede na svijet, razvijaju sposobnost komuniciranja na stranom jeziku, upoznaju zanimljive ličnosti različitih profesija, shvaćaju važnost medijske pismenosti i moći medija u svakodnevnom životu. Nadamo se da će vas primjeri svih ovih književnih susreta i načina njihove organizacije potaknuti da se i sami odvažite na ugošćivanje stranih pisaca. Pogotovo što su svi susreti sa stranim autorima opisani u ovome članku za škole u potpunosti – besplatni!

KAKO UGOSTITI MRTVOGA PISCA?

Suzana Pušić, Srednja škola Čazma

Slovenska spisateljica i austrijski pisac u knjižnici Srednje i Obrtničke škole Koprivnica

Otkako je prije dvije godine u knjižnicu Srednje škole Čazma stigla kutna garnitura¹, privukla je ne samo učenike koji se vole na njoj družiti, odmarati se i listati časopise, već su i mnogi poznati gosti (stvarni i izmišljeni), sjedeći na njoj, sa zainteresiranim slušateljima podijelili svoje tajne, uspjehe i neuspjehe. Na njoj su obrađivane lektire na zanimljiv način – Mersault iz Camusova *Stranca* gostovao je u TV-studiju, a Raskolnikov je uz pomoć psihijatra izlazio na kraj sa svojim dilemama i strahovima. U studenome 2017. godine navršilo se šezdeset godina od smrti Marije Jurić Zagorke, najčitanije hrvatske spisateljice, novinarkе, zagovornice prava žena te gorljive protivnice germanizacije i mađarizacije. Tri su učenice poželjele bolje upoznati Zagorku i njezine romane. U suradnji sa školskom knjižničarkom Suzanom Pušić krenule su u

¹ O tome smo pisali u Svesku 18 (2016.), str. 47.

Zagorka kao gošća „talk-showa“ u školskoj knjižnici

istraživanje. Pretraživale su različite izvore informacija kako bi što više saznale o samoj Zagorki i vremenu u kojem je živjela. Kad su saznale sve potrebno, mogle su je oživjeti i ugostiti na kutnoj garnituri u školskoj knjižnici. Knjižnica se pretvorila u TV-studio u kojem je voditeljica *talk-showa* Na čaju s Paulom razgovarala sa Zagorkom o njezinu životu, neuspjelom braku, usponima i padovima, omalovažavanju njezinih djela samo zato što je bila žena i, na sreću, danas promijenjenom stavu prema njezinu stvaralaštvu. Pročitana je i ulomak s početka ciklusa romana Grička vještica, a Zagorka se od publike oprostila porukom: „Ljudi uvijek spoznaju vrijednost tek kad je izgube.“ Gosti u knjižnici – „studiju“ pažljivo su slušali domaćicu i gošću, a kako bi provjerili što su upamtili, na kraju su odigrali kviz napravljen u alatu Kahoot. Bilo im je zabavno i obećali su da će pročitati Gričku vješticu. Ovakav spoj modernoga i tradicionalnoga učenicima je zanimljiv pa se nadaju još kojem (pokojnome) gostu u knjižnici!

PROGRAMI POTICANJA ČITANJA U ŠKOLSKIM KNJIŽNICAMA PROVEDENI U ŠK. GOD. 2017./18.

Suzana Knežević, Gimnazija Ivana Zakmardija Dijankovečkoga Križevci; Vesna Zvečić, OŠ Ivane Brlić – Mažuranić Virovitica

Pregled programa poticanja čitanja koji se provode u školskim knjižnicama Koprivničko-križevačke, Bjelovarsko-bilogorske i Virovitičko-podravске županije (na području čiji su knjižničari članovi Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja) donijeli smo prije nekoliko godina u Svesku.¹ Ponavljanjem sličnog anketnog upitnika ove smo godine htjeli zabilježiti današnje stanje. Ono je bitno drugačije, čini nam se, prije svega zahvaljujući puno većem odazivu školskih knjižničara na ispunjavanje ankete (zahvaljujemo svima njima!). Također, pojavili su se neki novi organizirani programi, zaživjeli (da ne kažemo „razmahali se“) neki nešto stariji, što je sve potaknulo brojne kolege da se uključe u od njih. Veseli nas i velik broj kolega koji, i pored velikog izbora već gotovih programa koje „samo“ treba provesti u svojoj školi, sami osmišljavaju vrlo kreativne programe poticanja čitanja. O nekima od tih programa čitat ćete na narednim stranicama u Svesku. Što se tiče brojnosti sudjelovanja u programima, među našim školskim knjižničarima „najpopularniji“ su programi Hrvatske mreže

školskih knjižničara, udruge koja je i osnovana zato da bi knjižničari mogli sami pokrenuti i registrirati projekte koje žele dijeliti s drugima. U programima HMŠK-a sudjeluje čak 56 škola.² Nadalje, u odnosu na anketu iz 2014. ogroman je porast školskih knjižnica koje sudjeluju u nacionalnome programu Noć knjige (37 knjižnica) koji je usmjeren na sve vrste knjižnica. To nas veseli jer time podižemo vidljivost školskih knjižnica i unutar knjižničarskog sustava i u javnosti općenito. Iz svega navedenoga vidi se da je poticanje čitanja školskim knjižničarima važno – jer svjesni su da ako se čitateljske vatre dobro zapale u našim korisnicima u školsko doba, najčešće ih oni održavaju kroz cijeli život kasnijim korištenjem ostalih vrsta knjižnica (narodnih prije svega). Zato je poticanje čitanja glavno poslanje školskih knjižničara, a programi poticanja čitanja su im u tome najvažnija metoda rada. **Donosimo ovdje pregled svih programa za poticanje čitanja provedenih u našim školskim knjižnicama u šk. god. 2017./18.**

² Skupne podatke o programima HMŠK-a ustupili su nam voditelji pojedinih programa HMŠK-a, na čemu im zahvaljujemo, a posebno kolegici Dejana Beđeković koja je objedinila te podatke i poslala nam ih.

¹ Vidi: Svezak, 16(2014), str. 49–50.

NAZIV PROGRAMA	ORGANIZATOR/I PROGRAMA	ŠKOLA	MJESTO	ŽUP.	KNJIŽNIČAR / KA
PROGRAMI NA MEĐUNARODNOJ RAZINI					
Bookmark Exchange Project	Međunarodna udruga školskih knjižničara (IASL)	III. OŠ Bjelovar	Bjelovar	BBŽ	Margareta Popčević
		OŠ Slavka Kolara	Hercegovac	BBŽ	Barbara Evaj
		SŠ „Ivan Seljanec“	Križevci	KKŽ	Maja Baksa Žeda
		OŠ Ivane Brlić – Mažuranić	Virovitica	VPŽ	Sanja Pajnić, Vesna Zvečić
		SŠ Stjepana Sulimanca	Pitomača	VPŽ	Diana Musić
Čitanje ne poznaje granice	Sekcije za školske knjižnice Hrvatskog i Slovenskog knjižničarskog društva (HKD-a i ZBDS-a)	OŠ Ivana Viteza Trnskog	Nova Rača	BBŽ	Ines Vidović
		OŠ Veliko Trojstvo	Veliko Trojstvo	BBŽ	Vivijana Krmpotić
		OŠ „Đuro Ester“	Koprivnica	KKŽ	Nikolina Sabolić
		OŠ „Antun Nemčić Gostovinski“	Koprivnica	KKŽ	Luca Matić
		OŠ Ljudevita Modeca	Križevci	KKŽ	Romana Erhatic
		OŠ „Vladimir Nazor“	Križevci	KKŽ	Andrea Katanović Babić
		OŠ Vladimir Nazor	Virovitica	VPŽ	Marina Vajagić

Noć s Andersenom	Knjižnice Češke Republike	Češka OŠ Josipa Ružičke	Končanica	BBŽ	Višnja Veber Malina
PROGRAMI NA NACIONALNOJ RAZINI					
Noć knjige 2018.	Zajednica nakladnika i knjižara, Nacionalna i sveučilišna knjižnica (NSK) i dr.	16 knjižnica (OŠ i SŠ)		BBŽ	
		13 knjižnica (OŠ i SŠ)		KKŽ	
		8 knjižnica (OŠ i SŠ)		VBŽ	
Nacionalni kviz za poticanje čitanja	Knjižnice Grada Zagreba (KGZ)	11 knjižnica OŠ u sve 3 županije			
I ja želim čitati	Hrvatsko knjižničarsko društvo (HKD)	OŠ Ivanska	Ivanska	BBŽ	Tanja Nađ
		OŠ Ferdinandovac	Ferdinandovac	KKŽ	Lidija Levačić Mesarov
		OŠ Antuna Gustava Matoša	Čačinci	VPŽ	Marija Blažević
Čitamo mi, u obitelji svi	Hrvatska mreža školskih knjižničara (HMSK)	10 knjižnica (OŠ)		BBŽ	
		2 knjižnice (OŠ)		KKŽ	
		2 knjižnice (OŠ)		VPŽ	
Tulum s(l)ova		4 knjižnice (OŠ i SŠ)		BBŽ	
		5 knjižnica (OŠ i SŠ)		KKŽ	
Čitanjem do zvijezda (za OŠ i SŠ)		13 knjižnica (OŠ i SŠ)		BBŽ	
		15 knjižnica (OŠ i SŠ)		KKŽ	
		5 knjižnica (OŠ i SŠ)		VPŽ	
Čitajmo zajedno, čitajmo naglas: zaboravljene knjige	Hrvatska udruga školskih knjižničara (HUŠK)	OŠ Čazma	Čazma	BBŽ	Miljenko Kovačić
		OŠ Garešnica	Garešnica	BBŽ	Maja Mišinec
		OŠ Ferdinandovac	Ferdinandovac	KKŽ	Lidija Levačić Mesarov
		OŠ Antuna Gustava Matoša	Čačinci	VPŽ	Marija Blažević
		OŠ Vladimir Nazor	Virovitica	VPŽ	Marina Aragović Švarbić
Stvarajmo e-kreativno	Hrvatska udruga školskih knjižničara (HUŠK) – podružnice OBŽ i VSŽ	OŠ Ivanska	Ivanska	BBŽ	Tanja Nađ
		OŠ Mihovil Pavlek Miškina	Đelekovec	KKŽ	Dijana Pleadin
		OŠ Koprivnički Bregi	Koprivnički Bregi	KKŽ	Dijana Pleadin
Moja prva knjiga (ovaj program najčešće provode učitelji razredne nastave, u suradnji s knjižničarem)	Udruga Kalibra Karlovac	OŠ Ivanska	Ivanska	BBŽ	Tanja Nađ
		OŠ “Đuro Ester”	Koprivnica	KKŽ	Nikolina Sabolić
		OŠ Koprivnički Bregi	Koprivnički Bregi	KKŽ	Dijana Pleadin
		OŠ “Vladimir Nazor”	Križevci	KKŽ	Andrea Katanović Babić
		OŠ prof. Franje Viktora Šignjara	Virje	KKŽ	Katarina Franjo
Riječ dana	Školska knjiga (školska knjižničarka Ida Bogadi)	OŠ Suhopolje	Suhopolje	VPŽ	Vlatka Valentić
		OŠ Ivane Brlić – Mažuranić	Virovitica	VPŽ	Sanja Pajnić, Vesna Zvečić
Natjecanje u čitanju naglas	Narodna knjižnica i čitaonica V. Gotovac Sisak	8 knjižnica OŠ		BBŽ	
PROGRAMI NA ŽUPANIJSKOJ RAZINI					
Međuškolski književni kviz Bjelovarsko-bilogorske županije	Hrvatska mreža školskih knjižničara (HMSK)	17 knjižnica OŠ		BBŽ	
PROGRAMI NA GRADSKOJ RAZINI					
Koprivnica čita!	Knjižnica i čitaonica “Fran Galović” Koprivnica	6 knjižnica (sve OŠ i SŠ)	Koprivnica	KKŽ	
Olimpijada čitanja		OŠ “Braća Radić”	Koprivnica		Adrijana Hatadi
		OŠ “Đuro Ester”	Koprivnica		Nikolina Sabolić
INDIVIDUALNI PROGRAMI (OSMIŠLJENI NA POJEDINIM ŠKOLAMA)					
Posvojeni pisac		OŠ Ivana Viteza Trnskog	Nova Rača	BBŽ	Ines Vidović
		OŠ Ivanska	Ivanska	BBŽ	Tanja Nađ
		OŠ Ljudevita Modeca	Križevci	KKŽ	Romana Erhatic
Ono si što čitaš		Medicinska škola Bjelovar	Bjelovar	BBŽ	Zorka Renić
		Obrtnička škola Bjelovar	Bjelovar	BBŽ	Katarina Belančić Jurić
		Tehnička škola Bjelovar	Bjelovar	BBŽ	Rajna Gatalica
Čitajmo zajedno!		V. OŠ Bjelovar	Bjelovar	BBŽ	Tihana Doskočil
Kreativno čitanje		OŠ u Đulovcu	Đulovac	BBŽ	Vlatka Tokić
Čitam svaki dan – znanje dobivam		OŠ Ivana Viteza Trnskog	Nova Rača	BBŽ	Ines Vidović

Vrijeme za priču – čitam, pričam, uživam!		OŠ Rovišće	Rovišće	BBŽ	Mirjana Milinović
Čitaj mi, čitam ti!		Komercijalna i trgovačka škola Bjelovar	Bjelovar	BBŽ	Tatjana Kreštan
Preporučim knjigu!					
Svjetski dan čitanja naglas					
Djeca koja čitaju postaju ljudi koji misle		SŠ "August Šenoa"	Garešnica	BBŽ	Margareta Miloš
Čarobna škrinjica priča		OŠ Mihovil Pavlek Miškina	Đelekovec	KKŽ	Dijana Pleadin
Književni klub "Fantazija"		OŠ Ferdinandovac	Ferdinandovac	KKŽ	Lidija Levačić Mesarov
Poboljšajmo čitanje					
Ruksak zabave i znanja		OŠ "Đuro Ester"	Koprivnica	KKŽ	Nikolina Sabolić
Čarobna škrinjica priča		OŠ Koprivnički Bregi	Koprivnički Bregi	KKŽ	Dijana Pleadin
Čitajmo zajedno!		COOR Križevci	Križevci	KKŽ	Tihana Doskočil
Priče iz cekera (Biblioceker)		OŠ Sokolovac	Sokolovac	KKŽ	Nataša Karlovčec
Čitanje u obitelji		OŠ Sveti Petar Orehovec	Sveti Petar Orehovec	KKŽ	Stojanka Lesički
Kvizovi u alatu Kahoot		OŠ Sveti Petar Orehovec	Sveti Petar Orehovec	KKŽ	Stojanka Lesički
S knjigom izlazim...		OŠ prof. Franje Viktora Šignjara	Virje	KKŽ	Đurđica Krčmar Zalar / Katarina Franjo
Čitamo hrvatske pisce		Gimnazija "Fran Galović"	Koprivnica	KKŽ	Anka Simović
Čitateljski klub					
Čitam, kroz maštu igrom skitam		OŠ Josipa Kozarca	Slatina	VPŽ	Jelena Martinović
Čitanje naglas		OŠ Suhopolje	Suhopolje	VPŽ	Vlatka Valentić
Čitam na glas - više pamtim		COOR Virovitica	Virovitica	VPŽ	Marija Blažević
Pričočitalica		OŠ Vladimir Nazor	Virovitica	VPŽ	Marina Aragović Švarbić
Čitanje s razumijevanjem		Industrijsko-obrtnička škola Virovitica	Virovitica	VPŽ	Karmela Živković

MEĐUNARODNI PROJEKT „ČITANJE NE POZNAJE GRANICE“

Marina Vajagić, OŠ Vladimir Nazor Virovitica

U međunarodnom projektu za poticanje čitanja i razvoja različitih vrsta pismenosti *Čitanje ne poznaje granice / Branje ne pozna meja*¹ Osnovna škola Vladimir Nazor Virovitica već drugu školsku godinu zaredom sudjeluje s partnerskom školom Osnovnom školom Borcev za severno mejo iz Maribora. Posebno smo sretni što negujemo prijateljstvo sa slovenskom školom koja u svojem programu učenicima nudi pohađanje Hrvatskog jezika kao izbornog predmeta od 7. razreda.

U ovom projektu čitaju se prijevodi odabranih književnih djela, no učenici iz te slovenske škole jako su hrabri i marljivi te osim prijevoda hrvatskog romana na slovenski jezik čitaju i djelo na izvornom, hrvatskom jeziku. Prošle godine im je Nazorov *Veli Jože* zadavao puno muke, no ove je bilo puno lakše uz roman Debela Silvije Šesto. Virovitičani su pak, i to naglas, prema pravilima projekta, prošle godine čitali djelo slovenske autorice Dese Muck *Sama kod kuće*, a ove godine roman Janje Vidmar *Bucka*.

Sve doživljeno i naučeno pokazali su na završnim sum-

sretima u Mariboru prošle godine i u Virovitici ove godine. Susrete su organizirale škole domaćini, a aktivnosti su zajednički isplanirale voditeljice projekta u obje škole – školske knjižničarke i učiteljice. Na susretu u Mariboru 2017. godine održala se svečana priredba koju su pripremili učenici slovenske škole. Zajedničke aktivnosti učenici su proveli u knjižnici uspoređujući slovensku i hrvatsku književnost kroz narodne junake.

Hrvatski su učenici roman Dese Muck prikazali kroz monologe koje su sami napisali i izveli, a nakon toga ih povezali s izjavama o slobodi koje su slovenski učenici pronašli u djelu *Veli Jože*. S obzirom na to da projekt osim književnog dijela sadrži i znanstveno-istraživački dio, predah od učenja sudionici su potražili u prirodnim ljepotama Maribora kroz koji su ih proveli domaćini. Večer su završili čitanjem lirske pjesme zajedno s dvjema književnicama koje su im se pridružile povodom obilježavanja *Noći knjige*.

Ovogodišnja završnica projekta održana je u Virovitici u travnju 2018. S obzirom na to da su ove godine za čitanje odabrani tematski slični romani koji se bave problemima anoreksije, bulimije i općenito, stav-

ljanjem fizičkog izgleda ispred karaktera, učenici su romane analizirali kroz upotrebu novih medija u nastavi: tiska, reklama, interneta, s naglaskom na ideal ljepote koji nam se nameće u medijima. Učenici su kroz radionicu došli do zaključaka da je svaka osoba jednako vrijedna bez obzira na fizički izgled te da *lice s naslovnice* nije lice u koje se trebaju ugledati.

Pravi su uzori oko njih i stvarni su. Slovenski i hrvatski učenici druženje su završili obilaskom Virovitice. Učenici su ovim projektom razvijali svijest o važnosti i utjecaju čitanja naglas, promicali nacionalnu dječju književnost, jezik, povijest i kulturu, koristili nove medije u interpretaciji književnih djela, unaprijedili vještine i sposobnosti javnog nastupa. No najviše od svega veseli što su upoznali nove prijatelje i stekli nova iskustava koja će im pomoći u daljnjem obrazovanju.

Hrvatski i slovenski učenici na završnom susretu u Mariboru

USPJEŠNI NA NACIONALNOM NATJECANJU „ČITANJEM DO ZVIJEZDA“

Dijana Pleadin, OŠ Koprivnički Bregi; Nikolina Sabolić, OŠ „Đuro Ester“ Koprivnica

Projekt Hrvatske mreže školskih knjižničara *Čitanjem do zvijezda – natjecanje u znanju i kreativnosti* započeo je prije devet godina. Peta po redu nacionalna razina ovog projekta za poticanje čitanja održana je 4. svibnja 2018. u Srednjoj školi Čakovec. Projekt podržava i Ministarstvo kulture pa je natjecanje otvorila Maja Zrnčić, koordinatorka Povjerenstva za izradu Nacionalne strategije poticanja čitanja pri Ministarstvu kulture. Ove godine natjecatelji su trebali pročitati tri knjige: *Kora od jabuke* Jadranke Klepac, *Tajni Dnevnik Adriana Molea* Sue Townsend i *Gregov dnevnik: Kronike Grega Heffleyja* Jeffa Kinneyja. Predstavnici Koprivničko-križevačke županije imali su izvrstan nastup na natjecanju. Učenica 8. razreda Sara Bednaić iz Osnovne škole Koprivnički Bregi predstavila se plakatom koji je nastao kao odraz razumijevanja pročitanih knjiga i kreativnog prikaza na temu *Zapisi iz škrinje sjećanja*. Pred četveročlanim povjerenstvom Sara je uspješno predstavila svoj plakat povezujući ga s pročitanim knjigama te osvojila 1. mjesto. Ekipe učeni-

ca iz Osnovne škole „Đuro Ester“ Koprivnica pokazala je odlično poznavanje svih književnih djela te je u testu znanja, među ukupno 30 ekipa, osvojila 3. mjesto. Koprivničko-križevačku županiju predstavljala je i ekipa iz Osnovne škole Grgura Karlovčana Đurđevac koja je osvojila 5. mjesto. Mentorice svim učenicima su njihove školske knjižničarke.

Svi sudionici natjecanja družili su se s Jadrankom Klepac, autoricom knjige *Kora od jabuke* te iz prve ruke saznali sve što ih je zanimalo o djelu i likovima. Za natjecatelje su bile organizirane radionice i razgledavanje grada Čakovca. Učenici su prema vlastitim afinitetima mogli sudjelovati u radionici animacije, foto-video radionici, radionici keramičkog modeliranja i oslikavanja keramike ili razgledati najvažnije kulturne znamenitosti grada uz pratnju učenika Ekonomske i trgovačke škole Čakovec, smjer hotelijersko-turistički tehničar. Natjecanje je prošlo u ugodnoj atmosferi, na zadovoljstvo svih učenika i mentora.

Učenica Sara Bednaić kraj svog pobjedničkog plakata

PROJEKT „ONO SI ŠTO ČITAŠ“

Katarina Belančić Jurić, Obrtnička škola Bjelovar; Rajna Gatalica, Tehnička škola Bjelovar;
Zorka Renić, Medicinska škola Bjelovar

Knjižničarke Tehničke, Obrtničke i Medicinske škole Bjelovar osmislile su i s učenicima provele projekt poticanja čitanja *Ono si što čitaš*. Provodile su ga tijekom dviju školskih godina, 2015./2016. i 2016./2017. Projekt je to u kojemu prevladavaju aktivnosti vezane uz vođeno čitanje i čitanje naglas te uz korištenje informacijske i komunikacijske tehnologije (korištenje različitih mrežnih alata). Tijekom projekta učenici su radili u skupinama u svojim školskim knjižnicama, a skupine su međusobno virtualno surađivale putem portala eTwinning. Glavni je cilj projekta poticanje čitanja kod tinejdžera te razvijanje pozitivnih karakternih osobina važnih za aktivno građanstvo. Podciljevi su: razvijanje navike čitanja i kritičkog promišljanja o pročitanom, vježbanje čitanja naglas, uključivanje u život lokalne zajednice i razvijanje osjetljivosti za društvene probleme, poticanje volontiranja, razvijanje vještina za rad u timu, učenje na suvremen način, razvijanje samopouzdanja, argumentirana obrana vlastitih stavova. Vrijednost projekta leži i u usmjerenosti na šest od ukupno osam kompetencija navedenih u Nacionalnom okvirnom kurikulumu, a to su: komunikacija na materinjem jeziku, digitalna kompetencija, učiti kako učiti, socijalna i građanska kompetencija, inicijativnost i poduzetnost te razvijanje kulturne svijesti i izražavanja. Osim toga projekt prati ostvarenje Kurikuluma građanskog odgoja i obrazovanja jer osposobljava učenika za aktivno i učinkovito sudjelovanje u životu zajednice.

Odabir romana za vođeno čitanje i čitanje naglas

Roman za čitanje odabrale su knjižničarke prema nekoliko kriterija. Trebalo se raditi o romanu za mlade u kojem je glavni lik tinejdžer, koji obrađuje neki problem blizak mladima, ali i kao poruku prenosi jednu od temeljnih ljudskih vrijednosti. Naime, učenicima se željelo pokazati da ono što čitaju utječe na oblikovanje njihove osobnosti – odatle i naziv projekta „Ono si što čitaš“. Odabir je pao na roman

Edbin Nade Mihelčić. U romanu je riječ o srednjoškolcu koji živi u disfunkcionalnoj obitelji, materijalno bogatoj, no siromašnoj emocionalno. Na prijedlog djevojčice Erme, u koju je zaljubljen, on nevoljko pristaje na volontiranje. Upravo kroz pomaganje drugima Edbin nalazi vlastito zadovoljstvo te razvija suosjećanje, toleranciju i poduzetnost. Vođeno čitanje i čitanje naglas bili su temeljni metodički postupci koji su korišteni u projektu. Vođeno čitanje je metodički postupak u kojem učitelj vodi učenike postavljanjem pitanja, a učenici aktivno sudjeluju u procesu čitanja, kritičkoj analizi i kritičkoj refleksiji. Cilj korištenja ovih metodičkih postupaka bio je pomaknuti učenike od mišljenja nižega reda (doslovna, memorijska pitanja) do mišljenja višega reda (evaluacijska pitanja). Postavljanjem pitanja višega reda učitelj proširuje učnički rječnik i učničke mogućnosti artikulacije novih i kreativnih ideja. Učenici stvaraju nova znanja integracijom novih postupaka i koncepcija u već postojeće znanje.¹

Korištenje mrežnih alata

Prvi sastanak započeo je igrom upoznavanja, a svaki sljedeći aktivnostima opuštanja i motivacije. Slijedilo je čitanje dijela romana naglas. Nakon čitanja učenici su diskutirali o pročitanom, komentirali postupke likova te ih uspoređivali s vlastitim postupcima. Uloga knjižničarki bilo je usmjeravanje rasprave te postavljanje poticajnih pitanja. Nakon diskusije slijedio je stvaralački rad u jednom od besplatnih mrežnih alata: Linoit (alat za izradu online-panoa), Toondoo (alat za izradu stripova), Moviemaker (alat za izradu filma), Piktochart (alat za izradu e-postera), TodaysMeet (alat za diskusiju u stvarnom vremenu), Photostory (alat za izradu video-priče), CARNet Libar (alat za izradu e-knjiga), Testmoz (alat za izradu kviza). Dodatnu zanimljivost projektu dalo je i korištenje QR-kodova koje su učenici mogli očitati svojim pametnim telefonima te tako pročitati ulomak iz romana.

Volontiranje u „Šapi“ i predstava *Zovem se Edbin*

Jedna od aktivnosti u projektu bilo je i volontiranje učenika, prema uzoru na likove iz romana. Početkom 2017. godine posjetili su Društvo za zaštitu životinja „Šapa“ nedaleko od Bjelovara te odnijeli hranu napuštenim životinjama. Ovim je ostvaren i jedan od temeljnih ciljeva projekta, a to je uključivanje učenika u aktivno građanstvo i poticanje njihovih inicijativa. Sastanci s učenicima u sve tri škole protekli su uz smijeh, ali i žustru raspravu. Svi su uživali u pozitivnom radnom okruženju te u razmjeni informacija i iskustava. Lik Edbina toliko je zaokupio učenike da su odlučili uprizoriti nekoliko scena iz romana. S predstavom *Zovem se Edbin* učenici Tehničke škole Bjelovar nastupili su na gradskoj smotri LiDraNo. Ostali uradci učenika, nastali u različitim mrežnim alatima, postavljeni su na eTwinning platformu. Za ovakav uspjeh ovoga projekta od presudne je važnosti bio izbor romana za čitanje jer je njegova tema mladima bila bliska – glavni lik tipični je predstavnik tinejdžera koji odbija autoritet, ali, s druge strane, traži vodstvo. Zato je taj roman potaknuo toliko aktivnosti i kreativnosti kod učenika, a cijeli je projekt utjecao i na njihov pozitivniji stav prema školi, knjigama i knjižnici.

Zajednički virtualni pano učenika svih triju škola (alat Linoit)

1 Usp. Jeannie L. Steele, Kurtis S. Meredith, Charles Temple: Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje. Nove strategije za promicanje kritičkog mišljenja. Vodič kroz projekt IV. Forum za slobodu odgoja. Zagreb. 2001. Str. 18–32.

PROJEKT POTICANJA ČITANJA „POSVOJENI PISAC“

Romana Erhatic, OŠ Ljudevita Modeca Križevci; Vesna Zvečić, OŠ Ivane Brlić Mažuranić Virovitica

Posvojeni pisac projekt je poticanja čitanja nastao na temelju ideje Andreje Vukmir, školske knjižničarke OŠ Marije Vere iz Kamnika (Republika Slovenija). Ideju je u svojem izlaganju 101 ideja za poticanje čitanja na Međužupanijskom stručnom vijeću školskih knjižničara u Ivancu 2012. godine predstavio knjižničar Josip Rihtarić iz II. OŠ Varaždin, čime se ona proširila i među hrvatskim knjižničarima. Projekt je zamišljen tako da razredni odjel „posvoji“ određenog pisca tijekom cijele jedne školske godine. Učenici čitaju pišćeva djela, istražuju njegov život, pišu mu e-pisma, šalju mu ilustracije djela koja su pročitali, svoje fotografije i dr. U ovaj projekt, tijekom šk. god. 2016./2017., uključili su se učenici 1. b razreda Osnovne škole Ljudevita Modeca Križevci predvođeni svojom učiteljicom Suzanom Balić te knjižničarkom Romanom Erhatic. S obzirom na to da su brojne knjige Željke Horvat-Vukelja na popisu djela za čitanje u prvome razredu, upravo je ona bila odabrana za počasnu književnicu ovih prvašića. Projekt je realiziran kroz razne aktivnosti koje su se odvijale u razredu i školskoj knjižnici. Učenici su se na početku upoznali s kratkim crticama iz književničina života i njezinim stvaralaštvom za djecu. Tijekom drugog polugodišta družili su se s njezinim pričama, razgovarali o njima, dramatizirali ih, čitali ih naglas, ilustrirali ih, izrađivali plakate, sudjelovali u kvizu čitanja i izboru najljepše ilustracije. Svojoj su posvojenoj spisateljici slali pisma i e-pisma, dojmove o pričama i ilustracije. Na taj su se način ne samo upoznivali s književnicom, nego i stvarali naviku čitanja i razvijali ljubav prema knjizi. Na kraju ovog projekta, koji je podržala izdavačka kuća Školska knjiga, 8. lipnja 2017. dogodio se i susret uživo s posvojenom književnicom. Ugodno ih je iznenadila pokazavši

im mapu koju je napravila od njihovih primljenih pisama, crteža i dojmova. Svakog je učenika prozvala, porazgovarala s njim i pohvalila ga. Susret s književnicom i cijeli projekt bili su jako dojmljivi za sve učenike pa se *Posvojeni pisac* nastavlja i u drugom razredu, u kojem će se učenici upoznati s nekim drugim književnikom ili književnicom.

Učenici izvode igrokaz prema priči „Leteći glasovir“ svoje „posvojene“ spisateljice

PROJEKT „RIJEČ DANA“ U MJESECU HRVATSKOGA JEZIKA

Vesna Zvečić, OŠ Ivane Brlić–Mažuranić Virovitica

Mjesec hrvatskoga jezika obilježava se na inicijativu Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje u razdoblju od 21. veljače do 17. ožujka. Cilj je ove manifestacije istaknuti važnost očuvanja materinjeg jezika i upoznati javnost s bogatom hrvatskom jezičnom baštinom. Osnovna škola Ivane Brlić–Mažuranić Virovitica ove je godine Mjesec hrvatskoga jezika povezala s provedbom projekta *Riječ dana* koji je osmislila Ida Bogadi, školska knjižničarka Osnovne škole Gustava Krkleca iz Zagreba. U njezinoj se školi projekt provodi već pet godina, a s vremenom su joj se pridružile i mnoge druge škole iz cijele Hrvatske. Namijenjen je učenicima od drugog do osmog razreda osnovne škole koji svakodnevno dolaze u školsku knjižnicu i nasumičnim otvaranjem *Rječnika hrvatskog jezika* biraju riječ dana. Knjižničarka tu riječ zajedno s njezinim značenjem izloži na panou pored knjižnice. Za dvije osvojene riječi učenici dobivaju titulu *tragača riječi*, od tri do devet *sakupljača*, a za osvojenih deset ili više riječi postaju *čuvari riječi*. Nakupljene se riječi pregledaju i napravi se popis od njih tridesetak čija značenja nauče zainteresirani učenici. Njihovo se znanje provjerava pred povjerenstvom na školskom Skupu *pamtitelja riječi*. Cijeli se projekt provodi pod pokrovitelj-

stvom Školske knjige koja organizira *Veliki skup pamtitelja riječi* na kojem se sučeljavaju pobjednici školskih natjecanja. Virovitičkim se učenicima svakodnevna aktivnost skuplja-

Riječi iz „Rječnika hrvatskog jezika“ koje su učenici prikupljali

nja riječi jako svidjela pa su nakon prvoga sata u obje smje-
ne jurili u knjižnicu kako bi riječ izabrali baš oni. Riječi su
se gomilale i nakon tri mjeseca prikupilo ih se i izložilo
čak sto i osam. Zainteresirani su učenici naučili znače-
nja četrdeset odabranih riječi pa je 7. ožujka 2018. godine
održan školski Skup pamtitelja riječi. Nakon pisanog is-
pita proglašene su i nagrađene najbolje pamtiteljice riječi.
Svi učenici uključeni u projekt dobili su diplome, a tri čuvara

riječi primila su i slatke poklončice. Korist od provođenja projekta *Riječ dana* mnogostruka je – učenici otkrivaju hrvatsku jezičnu baštinu, obogaćuju svoj rječnik, usavršavaju vještinu čitanja, uče se služiti stručnom literaturom, natječu se i pritom provode kvalitetno vrijeme u školskoj knjižnici.

Projekt je učenicima (i knjižničarkama) bio jako dinamičan i zanimljiv i u ovoj će se školi svakako provoditi i dogodine.

KNJIŽEVNI LIKOVI U PERIODNOM SUSTAVU ELEMENATA

Kako je jedan pano pokrenuo čitateljsku znatiželju?

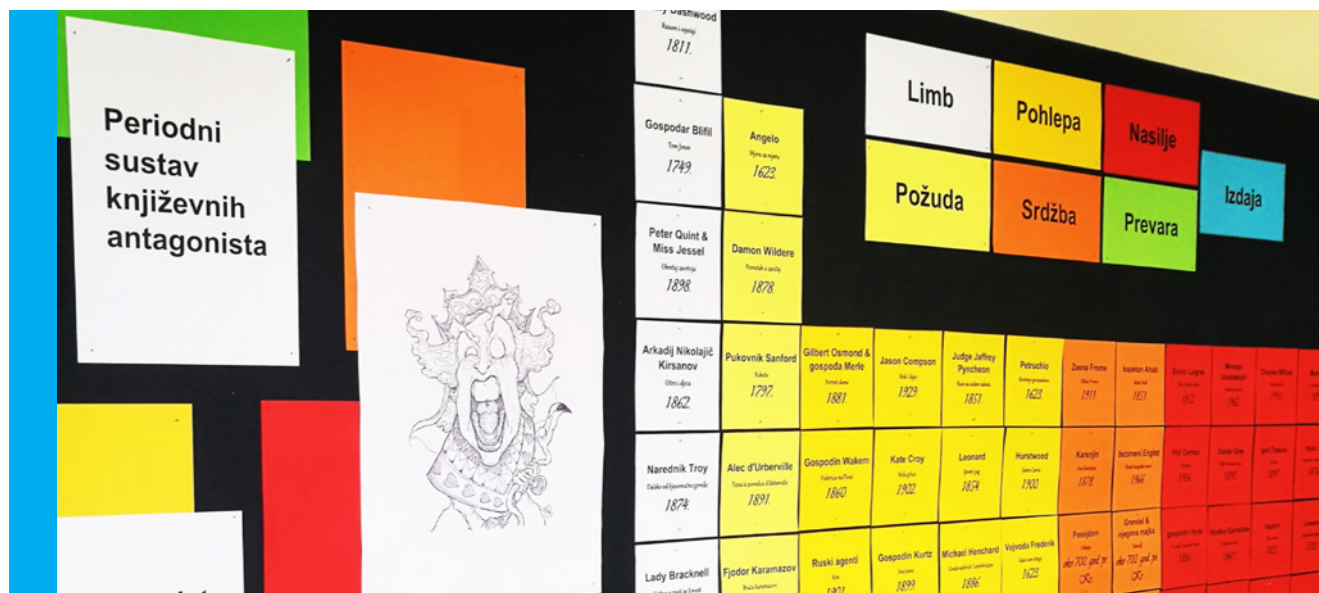
Josip Strija, Gimnazija Petra Preradovića Virovitica

Od grofa Drakule i lady Macbeth, preko gospodina Hydea i Tartuffa, do Kraljice srca i Raskoljnikova... Periodni sustav književnih antagonista postavljen na panou ispred školske knjižnice Gimnazije Petra Preradovića Virovitica donosi pregled nekih od najpoznatijih antagonista svjetske književnosti razvrstanih prema sedam krugova Danteova Pakla. Tako su u ovom neobičnom periodnome sustavu književni negativci podijeljeni u skupine koje nose nazive: limb, požuda, pohlepa, srdžba, nasilje, prevara i izdaja.

Ideja koja je nastala prema *The Norton critical edition periodic table of literary villains* kod učenika i nastavnika pokrenula je pravu malu lavinu interesa za književna djela i likove njima do tada nepoznate, bilo da su učenici pokušavali doći do egzotičnih im knjiga ili su nastavnici bili ti koji su se prisjećali svoje lektire i

pokušavali odgonetnuti vezu pojedinih naslova s Danteovom klasifikacijom ili drugim djelima općenito.

Materijal na panou nije temeljen samo na korelaciji kemije i hrvatskoga jezika i književnosti gdje učenici na primjerima mogu razjasniti sličnosti između skupina periodnoga sustava kemijskih elemenata i ovoga sustava književnih likova ili vidjeti kako se elementi u skupinama periodnoga sustava mijenjaju te to povezati s promjenama likova i njihovih antagonističkih obilježja, već je postao iskoristiv i u nastavi ostalih predmeta. Npr. učenici su na izornoj nastavi hrvatskoga jezika i književnosti istražili zašto se određeni likovi nalaze u nekoj od skupina, a pokušali su i izdvojiti djela koja se još nisu čitala, djela koja će se tek čitati ili se uopće neće čitati, predvidjeti temu ili sadržaj djela... Mogućnosti koje ovakav malen projekt nudi

Periodni sustav književnih antagonista

su ogromne. Osim izmjene likova i knjiga periodni se sustav može postaviti i tako da antagoniste zamijene protagonisti, samo muški ili ženski likovi, samo likovi hrvatske književnosti, bajki, romana ili drugačije: povijesni pregledi, teorijski pristupi, pravci, stilovi, razdoblja... Kategorije prema kojima se sadržaj može podijeliti u skupine također su brojne.

U prilogu članku skenirajte QR-kod i potražite gotove radne materijale koje možete oblikovati po svojoj želji.

ŠKOLSKI PROJEKT „450 GODINA BITKE KOD SIGETA“

Damir Balković, Srednja škola Marka Marulića Slatina

Školsku knjižnicu definiramo kao mjesto učenja na izvorima znanja, mjesto traženja i izražavanja, mjesto kreativnog pristupa radu, a zbog toga je ona idealno mjesto za nastajanje i provođenje školskog projekta.

Školski je projekt oblik posebnog istraživačkog učenja, poznat već dulji niz godina u školskom knjižničarstvu. Njime se istraživačko učenje proširuje na više sadržaja i predmeta objedinjujući ih jednom temom. Danas je to suvremeni oblik rada koji zahtijeva istraživanje na različitim mjestima, a to znači izlazak iz prostora i oblika klasičnog učenja. Uvjeti za izvođenje školskog projekta su pojava značajnog i kompleksnog obrazovnog sadržaja koji nije predviđen nastavnim programom i potreba da se njime obuhvati što veći broj učenika. Razlozi zbog kojih je istraživačko učenje uspješnije od klasičnog su bolja motivacija učenika za rad, mogućnost individualnog pristupa učeniku prilagodbom zadataka prema njegovim sklonostima i sposobnostima, poticanje kreativnosti, uvođenje najsuvremenijih metoda poučavanja, vrednovanje drugačije od klasičnog ocjenjivanja te vidljivost rezultata kroz prezentacije, izložbe i u medijima. Za realizaciju školskog projekta treba proći nekoliko faza. Potrebno je izabrati temu, odrediti cilj i ishode, planirati i organizirati aktivnosti, motivirati sudionike, napraviti mikro-plan predviđenih aktivnosti, raditi na zadacima projekta, prezentirati ga i vrednovati. Školskim se projektom aktiviraju svi sudionici odgojno-obrazovnog procesa (učenici, nastavnici, stručni suradnici, roditelji...). Stvaraju se suradnički odnosi s drugim ustanovama (muzejima, knjižnicama...). Samostalno se pretražuju izvori znanja i razvijaju se pozitivna svojstva ličnosti (marljivost, kreativnost, samopouzdanje, kritičnost). Školski knjižničar pomaže u organizaciji, pripremi potrebnih izvora znanja, stručnom vođenju kroz istraživanje, učenje i realizaciju postavljenih zadataka, motiviranju i educiranju učenika i nastavnika novim oblicima obrazovanja. Uspješno provedenim projektom škola se afirmira u široj zajednici.

U školskom projektu *450 godina bitke kod Sigeta – Nikola Šubić Zrinski – sigetski junak* sudjelovali su učenici 2. b razreda Srednje škole Marka Marulića Slatina, smjer opća gimnazija. Prvi je sastanak održan 21. rujna 2016. Bio je to uvodni sat u pro-

jekt, a cilj mu je bio poučiti učenike vještinama informacijske pismenosti, korelacijskim odnosima među predmetima i sadržajima te vještinama prezentiranja znanja. Korelacija je uspostavljena s nastavom Povijesti, Hrvatskoga jezika, Glazbene umjetnosti i Informatike. Pred učenike su bili postavljene sljedeći ishodi učenja: prosuditi važnost prikupljenih informacija, koristiti referentnu zbirku, prepoznati relevantne mrežne stranice, analizirati najkvalitetnije uratke te izraditi prezentaciju svojih radova. Učenici su bili podijeljeni u četiri skupine. Prve tri skupine pretraživale su literaturu u školskoj knjižnici, a četvrta je na mrežnim stranicama pronalazila sve podatke koji bi bili zanimljivi i korisni članovima ostalih skupina. Na sljedećem susretu u listopadu učenici su sumirali rezultate svojih pretraživanja. U radu su im, osim knjižničara, pomagali njihovi nastavnici pojedinih predmeta.

Novi je susret održan u Gradskoj knjižnici i čitaonici Slatina gdje su učenici pretraživali fond knjižnice te pravili bilješke za svoje radove, a zatim su se sastali u školskoj knjižnici kako bi sve prikupljene materijale pripremili za izradu svojih plakata i prezentacija. Prije Dana škole (22. travnja 2017.) održan je završni susret u knjižnici na kojem su učenici pripremali materijale za izložbene panoje i uređivali prezentaciju. Dan uoči Dana škole učenici su postavili svoje uratke u školski hol i bili pored njih kako bi "znatiželjnicima" dali dodatne informacije o svome radu i projektu. Na početku same prezentacije Gradsko je pjevačko društvo „Zrinski“ otpjevalo ariju *U boj, u boj* iz opere Nikola Šubić Zrinski, a učenik Juraj Sertić pročitao je stihove Antuna Schwartza Zrinska poput: *Nakon toga informatolozi su učenicima i djelatnicima prezentirali svoj uradak. Projektne su aktivnosti nastavljene 20. listopada 2017. godine posjetom Szigetvaru.*

Sudionici projekta obišli su muzej, šetali dvorcem, otkrivali tajne džamije Sulejmana Veličanstvenog, posjetili crkvu svetog Roka, tursku kuću, kulturni centar i na kraju otišli na Poljanu prijateljstva. Učenici su mogli vidjeti velik dio onoga što su istraživali, naročito oni koji su se bavili samom bitkom s povijesnog gledišta. Kako bi se projekt realizirao u potpunosti, planirano je još i gledanje opere Ivana pl. Zajca *Nikola Šubić Zrinski*.

U sklopu projekta ostvaren je i posjet Szigetvaru

PROJEKT „KRSTO ŠPOLJAR“

Alica Bačeković Pavelić, Ekonomska i birotehnička škola Bjelovar

Zatvaranjem izložbe *Ja svakidašnji: sjećanje na Krstu Špoljara (1977. – 2017.)* početkom veljače 2018. godine u Ekonomskoj i birotehničkoj školi Bjelovar završen je projekt Krsto Špoljar – četrdeseta obljetnica smrti književnika. Provodio se tijekom dvije školske godine i sastavni je dio školskoga kurikula, a središnje mjesto njegova provođenja bila je školska knjižnica. Nositeljice projekta bile su profesorica Željka Crnković i knjižničarka Alica Bačeković Pavelić, a u njemu su sudjelovali zainteresirani učenici trećeg i četvrtog razreda. Premda je kao književnik strastveno i marljivo radio, a iza sebe ostavio golemi književni opus, Krsto Špoljar, rođen 1930. u Bjelovaru, nezasluženo se rijetko spominje u književnim priručnicima i leksikonima. Njegovo bogato književno stvaralaštvo obuhvaća čak sedam romana, tri zbirke pjesama, dramu, pripovijesti i novele, a isticao se i kao vrstan urednik i književni kritičar te ravnatelj izdavačke kuće „Zora“ u Zagrebu.

Učenici istraživali o zavičajnom književniku

Budući da se Špoljar ne spominje u nastavnim programima Hrvatskoga jezika, projektom se učenicima nastojalo približiti stvaralaštvo i život zavičajnog književnika. Osim toga učenike se upućivalo i na samostalno istraživanje te korištenje različitih izvora znanja. Tako je jedna grupa pretraživala online katalog Nacionalne i sveučilišne knjižnice te zavičajnu zbirku Bjelovarianu u Narodnoj knjižnici „Petar Preradović“ u Bjelovaru. Zadatak je bio istražiti koja se Špoljarova djela nalaze u njihovim bazama podataka te koji su autori pisali o ovome književniku. Rezultati istraživanja prikazani su na nekoliko postera koji su tijekom prošle školske godine postavljeni u školskome hodniku. Dvije grupe učenika svoj su doprinos projektu dali čitajući i interpretirajući Špoljarovu poeziju i prozu. Sudjelujući u programu za Svjetski dan pjesništva (21. ožujka 2017.) jedna je grupa učenika kazivala književnikovu poeziju, dok je druga grupa na otvorenju izložbe *Ja svakidašnji: sjećanje na Krstu Špoljara (1977. – 2017.)* čitala ulomke iz njegovih romana.

Izložba povodom 40. obljetnice Špoljarove smrti

Otvorenje izložbe bilo je 28. studenoga 2017. godine, na dan kad se ovome bjelovarskome književniku obilježavala 40. godišnjica smrti. Tom je prigodom održano predavanje

profesora i knjižničara Ilije Pejića pod nazivom *Propješačene pustinje – kratka povijest identiteta: u povodu 40. godišnjice smrti Krste Špoljara*, koji je učenicima približio piščev život i književno stvaralaštvo. On je, uostalom, u svojoj nedavno objavljenoj knjizi *Mirisi iscrpljena vala: književni i kulturni život šireg bjelovarskog prostora u 20. stoljeću* značajan broj stranica posvetio i Špoljaru pa je knjiga bila važan i relevantan izvor pri nastajanju izložbe. Autorica izložbe, knjižničarka

Izložba o Krstu Špoljaru – završna aktivnost dvogodišnjeg projekta

Alica Bačeković Pavelić, na posterima je prikazala književno stvaralaštvo, urednički posao te ono što je kod Krste Špoljara snažno i vrijedno, a to je njegovo djelovanje, organizacijske sposobnosti i angažman u promicanju slobode izražavanja u vremenima kada to nije bilo jednostavno. Naročito su bile interesantne izložene knjige koje je Špoljar vlastoručno potpisao i posvetio svojoj sestri Sanki i majci Elzi, a koje je za izložbu ustupio njegov nećak i ravnatelj Ekonomske i birotehničke škole Bjelovar, Vojislav Kranželić. Osim toga, prvi su se put mogle vidjeti i neke književničke obiteljske fotografije, a neke su od njih nastale 50-ih godina 20. stoljeća na poznatim mjestima u gradu Bjelovaru (groblje sv. Andrije, bjelovarski korzo, sajmište). Izložbu je posjetilo tristotinjak učenika i profesora, a zainteresirani su nakon njezina razgledavanja mogli ispuniti križaljku posvećenu književniku.

PROJEKT „TRADICIONALNI OBIČAJI U SUVREMENOM ŽIVOTU ŠKOLSKA KNJIŽNICE“

Bernarda Ferderber, OŠ Kloštar Podravski

Uloga školskog knjižničara kao odgojno-obrazovnog djelatnika je, između ostalog, i poticanje istraživačkog i projektnog učenja, timskog rada i suradnje, empatije te multikulturalizma. Samim time školska knjižnica postaje ishodište svake projektne aktivnosti i istraživanja te ključno mjesto za početak svakog učenja. Projektna nastava učenicima omogućuje da budu aktivni u procesu učenja, što podrazumijeva partnerski odnos učenika i učitelja, otvorenost prema problemskim situacijama i zadacima, korelaciju s

drugim područjima ljudske djelatnosti, kao i razvijanje komunikacijskih i organizacijskih sposobnosti učenika te primjenu novih nastavnih metoda poučavanja. Učenička zadruga „Kotačica“ u Osnovnoj školi Kloštar Podravski djeluje od 2004. godine. Sudjeluje na brojnim izložbama, natjecanjima i državnim smotrama i pravi je primjer očuvanja tradicije svoga mjesta. Suradnjom s mnogobrojnim udrugama koje njeguju i promoviraju tradicijske običaje, voditeljice izvannastavnih skupina koje djeluju u radu učeničke zadru-

ge prenijele su ljubav prema tradicijskoj baštini i na mlađe naraštaje. Tijekom školske godine 2017./18. školska knjižnica i učenička zadruga povezale su se u zajednički projekt *Tradicionalni običaji Učeničke zadruge „Kotačica“ u suvremenom životu školske knjižnice*. Ovaj je projekt primjer kvalitetne i uspješne suradnje školske knjižničarke s učenicima polaznicima izvannastavnih aktivnosti i njihovim voditeljima. Zajedničkim radom kroz nekoliko projektnih aktivnosti različite tematike osvijestili su važnost očuvanja tradicijske kulture svoga zavičaja koristeći pri tome suvremene metode i oblike učenja i poučavanja.

Mali kreativci i likovna skupina oživjeli tradicijski podravski vez

Vrijedne učenice i svi zainteresirani djelatnici škole jednom su tjedno tijekom cijele školske godine tijekom ugodnog i veselog druženja u školskoj knjižnici pretvarali omote knjiga, straničnike, spomenare, korice za umatanje spisa i „košuljice“ za čuvanje članskih iskaznica u prava mala umjetnička djela. Okosnica svih nastalih unikatnih kreativnih uradaka bila je tradicionalna tkanina žutica na koju su tehnikom veza, koristeći konce različitih boja, učenici utkali tradicionalne oblike podravskog veza. Najčešće su to bili cvjetići i razni geometrijski oblici tipični za podravski kraj. Izradili su tako uporabne predmete koje mogu koristiti u svakodnevnom životu, a predstavili su ih i na izložbi radova.

Cvjećarska skupina istraživala biljke u Bibliji

Za potrebe ove projektne aktivnosti bilo je potrebno prevesti knjigu – herbarij *Donne Frawley Herbs of the Bible* pa je u projekt uključena i učiteljica engleskog jezika. Ovaj prijevod bio je dobro polazište i osnova za daljnje provođenje projekta. Vjeroučiteljica je voditeljica cvjećarske skupine i s učenicima se brine o biljkama oko škole. Ona je učenike upoznala s osnovnim podacima o Bibliji te im prikazala kronološki redoslijed spominjanja biljaka u Bibliji nakon čega su učenici te biljke prepoznavali na fotografijama (aloe vera, korijander, kumin, kopar, tamjan, menta, gorušica...). Izdvojili su one koje se u Bibliji najviše spominju i koristeći različite izvore znanja (časopise, enciklopedije, internet, dokumentarne filmove) analizirali njihov izgled, karakteristike i zna-

čenje. Iz prikupljenih fotografija, kratkih opisa i karakteristika proučavanih biljaka, učenici su napravili prezentaciju i pokazni plakat koji su prezentirali na javnom predstavljanju projekta povodom Dana škole. Osmislili su i pitanja za kviz kojim su htjeli provjeriti kakvo je znanje o Bibliji među okupljenima na javnom predavanju. Straničnike su oslikali biljkama koje su upoznali tijekom ovog projekta i na njih ispisali citate iz Biblije koji su vezani uz proučavane biljke.

Ekološka skupina proučavala biljke Đurđevačkih peski

Kako bi učenici mogli prepoznati i opisati Đurđevačke peske kao poseban geografsko-botanički rezervat, posjetili su to područje u dva navrata, u pratnji učitelja geografije i biologije. Uočili su biljke koje rastu samo na ovom području (trava gladica, vlasulja bradica, majčina dušica pješčarka, poljski pelin, grm zečjak) pa su ih kasnije u školskoj knjižnici istraživali pomoću referentne građe. Učenici su napravili plakat kojim su stečeno znanje prenijeli okupljenima na javnom predstavljanju projekta.

Ljekovito bilje đurđevačke Podravine u referentnoj građi

Koristeći referentnu građu (atlase) uz pomoć učitelja geografije učenici su definirali i analizirali područje đurđevačke Podravine. Sljedeći je zadatak bio identificirati koje ljekovito bilje raste na tom području. Osnovno polazište bila je knjiga Radovana Kranjčeva *Priroda Podravine* iz koje su saznali koje se biljke najčešće koriste u ljekovite svrhe, a rastu na spomenutom području (kopriava, stolisnik, neven, crni gavez, poljska preslica, bijeli sljez, matičnjak...). Izdvojili su ih i analizirali pomoću Atlasa ljekovitog bilja Josipa i Jasenke Gelenčir. Dizajnirali su i napravili kratki vodič s opisima i fotografijama najčešćeg ljekovitog bilja svog kraja. U goste je pozvana bivša učenica škole koja je završila srednju školu za farmaceutskog tehničara i koja je pokazala postupak izrade kreme od gaveza, ali i objasnila svojstva, djelovanje i učinke te biljke. Tijekom provođenja ovog projekta u rad svake izvannastavne aktivnosti uključivali su se i učenici koji polaze Foto-video skupinu. Oni su u svome radu koristili Web 2.0 alate pa su tako stvarali umne mape pomoću alata Mindomo, zanimljive plakate pomoću alata Glogster i izrađivali video-materijale pomoću alata Animoto. Koristeći navedene alate prikazali su tradicijske običaje naše učeničke zadruge na suvremen i zanimljiv način.

Zaključak

Zajednički projekt školske knjižnice i učeničke zadruge pokazao je kako se tradicionalni običaji koji se njeguju u radu s učenicima mogu obraditi i prezentirati na nešto drugačiji način od uobičajenog – primjenom novih nastavnih metoda i oblika učenja i poučavanja. Kroz ovaj projekt učenici su postali aktivni sudionici u rješavanju različitih problemskih situacija i zadataka, razvijali su svoje komunikacijske i organizacijske sposobnosti u korelaciji s različitim područjima ljudske djelatnosti te sudjelovali na brojnim radionicama, predavanjima i stručnim ekskurzijama. Osvijestila se važnost očuvanja tradicijske kulture mjesta i zavičaja koja je povezana sa suvremenosti kroz rad školske knjižnice i knjižničara. Projektom je pokazano da je školska knjižnica kao informacijsko, medijsko i kulturno središte škole jedna od najvažnijih poveznica svih oblika nastavnog procesa i sudionika u njemu.

Tradicijski podravski vez zaživio je u školskoj knjižnici

PROJEKT „HRVATSKA U RUKSAKU“

Kako spojiti čitanje i putovanja?

Dijana Pleadin, OŠ Mihovil Pavlek Miškina Đelekovec

U Mjesecu hrvatske knjige tijekom školske godine 2016./2017. učenici četvrtog razreda OŠ Mihovil Pavlek Miškina iz Đelekovca pod vodstvom svoje učiteljice i školske knjižničarke započeli su cjelogodišnji školski projekt pod nazivom *Hrvatska u ruksaku*. Ovim je projektom ostvarena korelacija između sadržaja knjižničkog odgoja i obrazovanja te nastavnih predmeta Hrvatski jezik i Priroda i društvo. Na temelju pročitanih knjiga učenici su cijele godine išli na stvarna ili virtualna putovanja Hrvatskom, upoznajući tako književna djela, ali i svoju zemlju – tako što su učili o onim krajevima koji se spominju u književnim djelima. Krajeve i osobe koje su upoznali preko knjiga, dokumentarnih filmova i istraživanja u školskoj knjižnici prema mogućnostima su i posjetili.

Putovanje u Zagreb, u Lovrakov Veliki Grđevac i u Kopački rit gdje prebiva „duh u močvari“

Učenici su istraživali osnovna obilježja i simbole svoje domovine, učili o njezinu glavnom gradu, a potom ga i posjetili obišavši Zoološki vrt te glavni zagrebački trg i okolicu. Prošetali su gornjogradskim ulicama i slušali o zagrebačkim legendama. Proučavali su grbove i odgonetavali njihovu simboliku te izrađivali grb svojeg razreda koji je trebao predstavljati njih i mjesto iz kojeg dolaze. Knjigom i kazališnom predstavom učenici u mašti otputovali u Veliki Grđevac te se družili s Perom, Šilom, Medom i ostalim članovima Lovrakove družbe. U brzopoteznom kvizu vježbali su spretnost i provjeravali svoje znanje te se dobro zabavljali. Uspoređivali su knjigu, kazališnu predstavu i film *Družba Pere Kvržice* te učili o obilježjima svakog od ovih medija. Proljeće je donijelo i izlet u stvarni Veliki Grđevac te su učenici mogli izravno doživjeti sve ono o čemu su prethodno slušali i čitali. S *Hrvatskom u ruksaku* krenuli su i u istočnije krajeve. Nakon pročitane knjige i gledanja igranoga filma *Duh u močvari* otisnuli su se na virtualno putovanje u Kopački rit. Istraživali su o tom parku prirode, upoznali njegovu floru i faunu. Upoznali su se i s dokumentarnim filmom kao filmskim žanrom te kroz kratke video-materijale naučili sve o hrvatskim nacionalnim parkovima.

Učenici slušaju Priču iz davnine – putem medija iz davnine

Književna putovanja u Brlićkin Ogulin i Marušićev Split
Novo virtualno, književno putovanje odvelo ih je u Ogulin, odakle su preko Karlovca i Zagreba došli do Slavonskog Broda. Razlog je, naravno, bila Ivana Brlić-Mažuranić i njezine *Priče iz davnine*.

Povodom stote obljetnice objavljivanja priča učenici su istraživali tko je Ivana te gdje je pronalazila inspiraciju za pisanje svojih priča. Otkrili su koja je veza između nje i prvog hrvatskog bana pučanina, Ivana Mažuranića te zašto ju zovu hrvatskim Andersenom i hrvatskim Tolkienom.

Učenici su imali jedinstvenu priliku poslušati priču *Šuma Striborova* na gramofonu te razigrati maštu, osmisliti likove i napisati vlastitu bajku koju su oživjeli pomoću web 2.0 alata Storybird.

Čitajući *Priču u snijegu* književnika Matka Marušića književno su otputovali u južnije krajeve, u Split. Učenici su saznali zašto su se glavni likovi priče toliko začudili kada je u Splitu pao snijeg te zbog čega su mu se toliko veselili. Saznali su da je u Splitu rođen Marko Marulić, otac hrvatske književnosti te su imali priliku u rukama držati *Judit* iz 1901. godine koja je dio zaštićene zbirke njihove školske knjižnice. Radom na tekstu učenici su istraživali posebnosti Splita, saznali kako je dobio ime te koje su njegove znamenitosti. Novim informacijama nadopunili su svoja znanja, a zatim ih prezentirali ostalim učenicima.

Društvena igra i igrokaz *Hrvatska u ruksaku*

Na svakom stvarnom ili književnom putovanju učenici su saznali nešto novo o svojoj domovini, učili o poznatim Hrvatima i hrvatskim legendama, a najzanimljivije informacije koje su saznali bilježili su na karti Hrvatske koju su tijekom cijele godine izrađivali.

Kako bi oživjeli svoja znanja, školu u prirodi proveli su u Gorskom kotaru, a uz pomoć ravnateljice i razrednice osmislili su i igrokaz *Hrvatska u ruksaku* koji su izveli na završnoj školskoj priredbi.

Cjelogodišnji projekt *Hrvatska u ruksaku* završen je izradom društvene igre istoimenog naziva koja se nalazi u školskoj knjižnici te će služiti novim generacijama učenika kao pomoć u upoznavanju Lijepe Naše.

PROJEKT „SVETI JOSIP – ZAŠTITNIK HRVATSKE“

Vesna Benković, OŠ „Grigor Vitez“ Sveti Ivan Žabno

U Osnovnoj školi „Grigor Vitez“ Sveti Ivan Žabno tijekom školske godine 2017./2018. proveden je školski projekt *Sveti Josip – zaštitnik Hrvatske*. Početnu ideju za projekt dao je školski knjižničar u mirovini, sada volonter u školi, Jerko Barišić, a ideju je kroz projekt osmislila knjižničarka Vesna Benković. Cilj projekta bio je na razini škole obilježiti 330. obljetnicu otkako je Hrvatski sabor odabrao svetog Josipa za zaštitnika hrvatskoga kraljevstva i naroda. Različite aktivnosti vezane uz temu projekta provodile su se u okviru više nastavnih predmeta i izvannastavnih aktivnosti, a u njima su sudjelovali brojni učenici predvođeni svojim učiteljima. Geografska grupa istražila je hrvatska svetišta posvećena svetom Josipu, učenici šestog razreda rješavali su računalni kviz Kahoot, učenici koji pohađaju dodatnu nastavu njemačkog jezika izradili su plakat na njemačkom i hrvatskom jeziku, a nastao je i niz likovnih radova na temu sv. Josipa.

Učenici osmog razreda koji pohađaju dodatnu nastavu iz fizike istražili su najznačajnije teorije i dostignuća na području fizike hrvatskoga znanstvenika Josipa Ruđera Boškovića, imenjaka sv. Josipa. Učenici 5. b razreda izradili su straničnike nadahnete životom i likom svetog Josipa koje su potom razmijenili s učenicima Osnovne škole „Vladimir Nazor“ iz Duge Rese.

Završna priredba na kojoj su prikazane sve projek-

Straničnici na temu sv. Josipa poslani iz Sv. Ivana Žabna u Dugu Resu

tne aktivnosti održana je 13. ožujka 2018. godine. Na njoj su članovi Dramske skupine izveli čak dva igrokaza – *Sveti Josip* i *Važno je zvati se Josip*, a školski zbor i tamburaši pjesmu *Vodi nas, Josipe*.

ŠKOLSKIM PROJEKTOM KREATIVNO OBILJEŽILI VALENTINOVO

Tanja Nađ, Osnovna škola Ivanska

Tijekom siječnja i veljače 2018. školska knjižnica Osnovne škole Ivanska provela je projekt *U srce sam te zaključao/zaključala*. U njemu su sudjelovali učenici od 1. do 8. razreda, a cilj mu je bio potaknuti učenike na stjecanje novih spoznaja o ljubavi, ali i potaknuti ih na čitanje, slušanje, istraživanje i stvaranje.

Kako bi saznali što učenici misle o temi ljubavi, skupina Mladih knjižničara provela je kratku anketu. Školska knjižničarka Tanja Nađ raspisala je literarni natječaj na zadane ljubavne teme, a najuspješniji su literarni radovi nagrađeni i izloženi u knjižnici. U suradnji s nastavnicima u školskoj su knjižnici održane stvaralačke radionice. Učenici šestog razreda sudjelovali su na radionici izrade stripa prema ljubavnoj pjesmi koju su prethodno pročitali, a najoriginalniji strip poslan je na natječaj *Stvarajmo e-kreativno*. Za učenike razredne nastave organizirana je tombola prilikom koje je svaki učenik dobio mali znak pažnje. Učenici sedmog razreda istražili su ljubav u medijima te izradili plakate koje su izložili. Po uzoru na djela *Tajni dnevnik Adriana Molea*, *Romeo i Julija* te *Alkar* učenici osmog razreda izradili su ljubavni leksikon. Nastavnica kemije održala je radionicu izrade mirisnih kuglica za kupanje u kojoj su sudjelovali učenici sedmih razreda. Učenici su

Kako nastaje suvremeni spomenar

izrađivali i prigodne ukrase, a na Dan zaljubljenih provedena je aktivnost *Ljubavna pošta*. Za tu prigodu učenici su tehnikom kaširanja izradili poštarske torbe u obliku srca. Ljubavni poštari raznosili su ljubavna pisma te slatkim darovima nagradili one koji su ih dobili najviše.

Radionica izrade spomenara

Petaši su sudjelovali na radionici izrade spomenara. Prije toga su kroz prezentaciju naučili što je to spomenar, u koju svrhu se piše, koje su tehnike ukrašavanja, koje teme prevladavaju u pjesmama i koje su likovne teme zastupljene. Pročitali su poznate stihove iz spomenara te ih razvrsta-

vali prema temama o kojima govore. Naučili su ponešto o prijateljstvu i ljubavi, karakteristikama dječaka i djevojčica te čuli i korisne savjete koje su obično učitelji pisali svojim učenicima.

Zaključili su da iz spomenara možemo saznati i kako dje-luje određena dječja grupa. Razredne spomenare koje su učenici načinili uvezali su i poklonili ih svojim razredni-cima. U knjižnici je postavljena i izložba spomenara (naj-stariji izloženi spomenar datira iz 1956. godine!) koja je dobila naziv prema poznatim stihovima koji su se nekada upisivali na stranice spomenara: *U srce sam te zaključao/zaključala*.

PROJEKT „ADVENT U ŠKOLSKOJ KNJIŽNICI“

Biljana Barišić Mudri, Gimnazija Bjelovar; Tanja Nađ, OŠ Ivanska

Advent u školskoj knjižnici projekt je koji se kroz različite aktivnosti tijekom adventa 2017. godine provodio u Osnovnoj školi Ivanska i Gimnaziji Bjelovar. Osmislile su ga školske knjižničarke Tanja Nađ i Biljana Barišić Mudri i provele ga u suradnji s kolegama i učenicima. Cilj mu je naglašavanje važnosti čitanja, razvijanje kritičnog stava prema informacijama, stvaranje novog znanja, kreiranje uradaka inspiriranih pisanjem, čitanjem i istraživanjem, osposobljavanje učenika za aktivan i odgovoran život u školi i lokalnoj zajednici, poznavanje i poštovanje tradici-onalnih obilježja adventa.

Aktivnosti školske knjižnice OŠ Ivanska

U Osnovnoj školi Ivanska u ovome su projektu sudjelovali učenici iz svih razreda, od 1. do 8. Učenici prvog razreda izrađivali su vlastite slikovnice, a učenici trećeg razreda božićne čestitke. Najbolji čitači u drugom razredu natje-calili su se u čitanju blagdanskih slikopriča pronađenih u dječjim časopisima. Učenici četvrtog razreda u poštanski su sandučić u školskoj knjižnici ubacili svoja pisma Djedu Božićnjaku, a izradili su i prigodne poštanske marke za ta pisma. Učenici petog razreda dizajnirali su reklamni plakat za Božićni sajam i priredbu učenika. Učenici šestog razreda sudjelovali su na literarnoj radionici na kojoj su pisali pjesme u akrostihu.

Bjelovarski gimnazijalci čitaju djeci u bolnici

Dvojezičnu audiovizualnu slikovnicu *Uvijek čini dobra djela / Always do good deeds* izradile su učenice šestog i sedmog razreda. Napisale su vlastitu priču, izradile ilustracije i prevele priču na engleski jezik u suradnji s nastavnicom engleskoga jezika. Uz pomoć školske knjižničarke uporabom web 2.0 alata oblikovale su audiovizualnu slikovnicu.

Učenice koje su uključene u izvannastavnu aktivnost Mladi knjižničari otvorile su čitateljski blog *Razglednice*. Riječ je o preporukama za čitanje knjiga osmišljenima u obliku razglednica koje učenice šalju jedna drugoj. Također, izradile su i adventski podlistak i objavile ga na mrežnoj stranici škole, a u njemu su objavile izvješća o događanjima u školskoj knjižnici tijekom adventa. Školska knjižničarka raspisala je literarni natječaj *Advent 2017.* nakon kojeg su radovi izloženi u prostoru škole, a najoriginalniji su i nagrađeni.

Kalendar s preporukama za čitanje knjiga

Učenici sedmoga razreda su na satu Informatike izradili kalendar za 2018. godinu. Uz svaki mjesec na kalendaru nalazi se po jedna mudra izreka, prigodan datum i preporuka za čitanje knjige vezana uz obilježavanje prigodnog datuma. Tako je npr. u mjesecu svibnju, uz Dan osoba s cerebralnom paralizom, kao preporuka za čitanje stavljena je knjiga Melite Rundek *Hrvač* u kojoj je glavni lik dijete s cerebralnom paralizom. Preporuku za čitanje knjiga po mjesecima, prigodne datume te mudre izreke sastavile su knjižničarka i defektologinja.

Jedno od događanja u školskoj knjižnici bio je i posjet poznatog glumca Ivana Ožegovića te redatelja Filipa Maloče. Redatelj F. Maloča je učenicima objasnio što je sve posao redatelja i koliko je zahtjevan, a glumac I. Ožegović pokazao im je kako si glumom mogu pomoći u čitanju. Učenici su predvođeni glumcem vježbali in-terpretacijsko čitanje biblijskoga teksta, a potom i upr-izorili taj tekst. Dio projekta bilo je i zajedničko obilježavanje blagdana Svetog Nikole učenika OŠ Ivanska i I. OŠ Bjelovar koji su pripremili prigodan program tijekom kojeg su jedni drugima predstavili igrokaze, lutkarske izvedbe i recitacije.

Aktivnosti školske knjižnice Gimnazije Bjelovar

Projektne aktivnosti u bjelovarskoj je gimnaziji provela školska knjižničarka u suradnji s profesoricom vjeronauka. Bile su namijenjene učenicima sva četiri razreda, a cilj im je bio razvijanje učenikove svijesti o važnosti osobnog doprinosa svojoj zajednici. Učenici su sudjelovali u izra-

di jaslica koje su potom krasile prostor školske knjižnice cijelo vrijeme adventa. Istraživali su božićne običaje bilogorskog kraja prema predlošku knjige *Božić: bilogorski običajnik* Gordane Marte Matunci i zaključili kako su se danas neki običaji znatno izmijenili ili potpuno nestali. Izrađivali su blagdanske straničnike i proučavali biblijske priče, a posjetili su i Odjel za pedijatriju Opće bolnice Bjelovar te bolesnoj djeci pročitati nekoliko božićnih priča i družili se s njima, na obostrano zadovoljstvo.

Humanitarna akcija za pomoć siromašnima

Vrhunac projekta ostvarili su učenici 4. c razreda organiziranjem humanitarne akcije za pomoć siromašnim obiteljima grada Bjelovara. Na razini škole organizirali su izradu božićnih čestitki i ukrasa koje su zatim prodavali

na bjelovarskom adventskom sajmu. U kupoli škole organizirali su humanitarni koncert, a ulaznica za koncert bio je humanitarni prilog ili živežna namirnica. U realizaciji koncerta sudjelovao je školski zbor, a pojedini učenici kazivali su poeziju te iskazali svoja pjevačka i glazbena umijeća. Prodajom čestitki i ukrasa te zahvaljujući održanom koncertu učenici su uspjeli prikupiti dovoljno novaca kojim su kupili namirnice za potrebe siromašnih obitelji i na taj način im uljepšali blagdane. Projekt je završen posjetom učenika i knjižničarke OŠ Ivanska Gimnaziji Bjelovar. Na susretu su učenici jedni drugima predstavili aktivnosti provedene u svojim školama i razmijenili iskustva. Zahvaljujući dobroj suradnji školskih knjižničarki ovih škola, ovaj je projekt primjer kako dobro mogu surađivati učenici osnovne i srednje škole.

HUMANITARNI PROJEKT „DAJ ŠAPI GLAS!“

Biljana Barišić Mudri, Gimnazija Bjelovar

Zbog velikog interesa učenika Gimnazija Bjelovar škole se godine 2017./2018. uključila u projekt *Daj šapi glas!* – projekt brige za napuštene životinje kroz volonterski i humanitarni angažman učenika. Projekt se održava na nacionalnoj razini u organizaciji Hrvatske mreže školskih knjižničara, a osmislila ga je Draženka Stančić, knjižničarka Osnovne škole Ivana Kukuljevića Sakcinskog u Ivancu. Cilj projekta jest briga učenika o napuštenim životinjama, pomoć udrugama koje se brinu o tim životinjama te na taj način aktivno uključivanje učenika u rješavanje društvenih problema.

U projektu je aktivno sudjelovalo 30-ak učenika, a škola je suradnju ostvarila s Društvom za zaštitu životinja „Šapa“ i Udrugom za zaštitu životinja „Vau-vau“. Prva projektna aktivnost bila je kreiranje vizualnog identiteta projekta. Nakon toga uslijedio je istraživanje o napuštenim životinjama i udrugama koje se brinu o njima. Učenici su odgovore predstavili u obliku plakata koji je postavljen u školskoj knjižnici. Prva humanitarna aktivnost organizirana je uoči Božića kada su učenici u školi prikupljali deke

i hranu za životinje zbrinute u „Šapi“. U veljači 2018. u školskoj je knjižnici održano stručno predavanje dr. Gordane Knežević Milčić s temom *Uloga građana volontera u zbrinjavanju nezbrinutih pasa (mačaka)*. Na predavanju su se učenici upoznali s problemima napuštenih životinja i načinima na koje se na njih može utjecati kako bi se spriječilo odbacivanje pasa i mačaka. Ovako osviješteni, učenici su izdvojili svoje slobodno vrijeme izrađujući ukrase od recikliranog materijala te ih prodavali na Tržnici Bjelovar. Uoči Dana planeta Zemlje u školi je organizirana humanitarna akcija prikupljanja plastične ambalaže u sustavu povratne naknade. Zараđenim novcem kupljena je hrana i ostale potrepštine te donirana udrugama „Šapa“ i „Vau-vau“. Na kraju projekta uslijedila je aktivnost kojoj su se svi najviše veselili: volontiranje u navedenim udrugama prilikom kojeg su učenici bili u izravnom kontaktu sa životinjama kojima su pomagali cijele školske godine. Nakon provedenih svih aktivnosti, projekt je predstavljen cijeloj školi.

RUKSAK (PUN) KULTURE

Stjepana Kadić, OŠ Fran Koncelak Drnje; Dijana Pleadin, OŠ Mihovil Pavlek Miškina Đelekovec;
Nataša Švaco, OŠ Grgura Karlovčana Đurđevac

Ministarstvo kulture i Ministarstvo znanosti i obrazovanja od 2013. godine zajednički provode program *Ruksak (pun) kulture* čija je svrha poticanje djece i mladih na sudjelovanje u kulturnim i umjetničkim programima, s naglaskom na djecu iz manjih gradova i sela te iz prometno slabije povezanih krajeva Republike Hrvatske. Područja obuhvaćena programom su kazališna, filmska, glazbena, plesna i vizualna umjetnost, književnost, kulturna baština i programi studenata umjetničkih akademija. Program je namijenjen djeci i mladima od 3 do 18 godina u čije vrtiće i škole dolaze profesionalni umjetnici ili studenti umjetničkih akademija uz mentorstvo svojih profesora. Po objavljenom natječaju vrtići i škole prijavljuju se za sudjelovanje u programu, a potom se po zadanim kriterijima odabiru ustanove u kojima će se program provoditi u narednoj školskoj godini.

Brojni hrvatski vrtići i škole sudjeluju u ovome programu, a nerijetko su njegovi inicijatori i organizatori u školama upravo školski knjižničari jer je njihov redovni posao kulturna i javna djelatnost školske knjižnice. Donosimo vam ovdje primjere aktivnosti provedenih tijekom školske godine 2017./2018. u tri osnovne škole u Koprivničko-križevačkoj županiji.

Radionica *Svijet u mojim bojama* u PŠ Sigetec

Učenici Područne škole Sigetec Osnovne škole Fran Koncelak Drnje sudjelovali su u radionici *Svijet u mojim bojama* – učenje o djelu suvremenog umjetnika Dimitrija Bašićevića Mangelosa, koju je provela udruga Echo. Radionicu je vodila umjetnica Tamara Ražov, a započela ju je kratkim uvodom o suvremenom umjetniku Mangelosu i njego-

Učenici u Sigecu izrađuju globuse sa svojim porukama ljudima u svijetu

vim najpoznatijim konceptualnim djelima – globusima. Mangelos je poznati i nagrađivani umjetnik čiji je globus specifičan zbog promicanja jednakosti i tolerancije među ljudima unatoč njihovim socijalnim, etničkim, vjerskim, rasnim, spolnim, starosnim ili drugim razlikama. Na njegovom globusu nema kontinenata, država i gradova, nego taj globus predstavlja malo umjetničko djelo koje nosi svoju poruku svijetu. Nakon analize različitosti između geografskog i Mangelosovog globusa uslijedila je izrada vlastitog globusa – učenici su svoje globuse oblijepili papirima u boji i ispisivali na njih svoje poruke ljudima u svijetu.

Radionica Sve(i)mir u Đelekovcu

Učenici OŠ Mihovil Pavlek Miškina Đelekovec sudjelovali su u radionici Sve(i)mir. Voditelji radionice, akademske slikarice Nina Bešlić i Ivana Kutuzović te magistar fizike i kemije Goran Gatalica, na jedinstven su način povezali znanost i umjetnost. Naime, poeziju, likovnu umjetnost, fiziku, geografiju, povijest umjetnosti i tehničku kulturu povezali su s temom svemira. Tijekom radionice učenici su izrađivali kaleidoskope koji su formirani u „svjetlosni greben“.

Predstava Tko je to izumio? u Đurđevcu

Za učenike drugog razreda OŠ Grgura Karlovčana Đurđevac održana je radionica Priča iz kofera koju je vodila Gordana Lukačić, autorica edukativnih slikovnica koje potiču pozitivan stav prema očuvanju prirode. U prvom dijelu druženja učenici su uz čaj i čajne kolutiće razgovarali o ceremoniji ispijanja čaja, očuvanju prirode te o navikama čitanja slikovnica i knjiga u knjižnici. Potom je autorica djeci čitala svoje slikovnice Čajana na Mjesecu i Uzbuna u Bambusgaju, nakon čega su učenici pisali pismo glavnom liku druge slikovnice, pandi Mandi, a sudjelovali su i u postavljanju scenografije za novu priču koja „raste“ u koferu.

Za učenike viših razreda u školi je gostovalo Kazalište „Tirena“ iz Zagreba s interaktivnom predstavom Tko je to izumio?, o hrvatskim izumiteljima i njihovim izumima. Nakon predstave u knjižnici su održane dvije radionice pod vodstvom Maje Sviben i Nine Horvat. Učenici su improvizirali zamišljene scene i dramatizacijom prikazali što bi bilo da su oni ili njihovi prijatelji izumitelji. Uočili su važnost hrvatskih izumitelja u svjetskoj povijesti te tako aktivno sudjelovali u očuvanju hrvatske znanstvene baštine. Učenicima u malim sredinama veliko zadovoljstvo pričinja to da ih posjeti netko od umjetnika, da nakratko zaborave na školski plan i program, naprave nešto nesvakodnevno i pritom se zabave, stoga je provedba programa Ruksak (pun) kulture jedan od mogućih načina održavanja kulturne živosti svake škole.

Kaleidoskopi nastali na znanstveno-umjetničkoj radionici u Đelekovcu

U EUROPSKOJ GODINI KULTURNE BAŠTINE

Nove izložbe u bjelovarskim školskim knjižnicama

Alica Bačeković Pavelić, Ekonomska i birotehnička škola Bjelovar; Tatjana Kreštan, Komercijalna i trgovačka škola Bjelovar

Europski parlament i Vijeće Europe proglasili su 2018. godinu Europskom godinom kulturne baštine kako bi se što više ljudi uključilo u istraživanje vlastite kulture, njezino očuvanje i prenošenje budućim generacijama. Ovom se temom već dulji niz godina, a na poseban način ove godine, bave knjižničarke četiriju bjelovarskih srednjih strukovnih škola koje u prostoru svoje zajedničke knjižnice redovito organiziraju izložbe kojima promoviraju njegovanje kulturne baštine među svojim učenicima, ali i među vanjskom publikom koja također posjećuje njihove izložbe. Ove godine izdajamo dvije nove izložbe priređene u njihovoj knjižnici.

Iz Ivanove škrinje – izložba narodnoga ruha

U knjižnici Ekonomske i birotehničke škole Bjelovar 19.

ožujka 2018. otvorena je izložba Iz Ivanove škrinje: narodno ruho iz privatne zbirke Ivana Vinkovića. Ovaj mladi entuzijast, strastveni sakupljač narodnoga blaga te zaljubljenik u tradicijsku kulturu već se dvanaest godina bavi folklorom, no zadnjih šest godina intenzivno otkupljuje narodne nošnje te bilježi i prikuplja podatke od kazivača koji mu govore o tome kako se u selima nekada živjelo. Ukoliko neku nošnju ne uspije pronaći na terenu, samostalno izrađuje njezinu repliku. U njegovoj se privatnoj zbirci nalazi oko 1000 tekstilnih predmeta, a na izložbi je prikazao devet kompleta svećanih nošnji iz bilogorskog, moslavačkog, podravskog te prigorskog kraja.

Autor izložbe aktivan je i u nekoliko kulturno-umjetničkih društava pa su otvorenje izložbe plesom i pjesmom uljep-

šali članovi KUD-a Prigorje iz Križevaca. O izložbi su govorili i poznavatelji narodne baštine, etnolozi Vesna Peršić Kovač i Tomislav Matić iz gradskih muzeja Koprivnica i Bjelovar. Ovime je knjižnica uspostavila i lijepu suradnju s kulturnim ustanovama i udrugama, i to iz više gradova. Za neke je učenike ovakva izložba u školskoj knjižnici jedini susret s predmetima i običajima koji prikazuju i opisuju živote ljudi u prošlosti. Njezino je postavljanje i predstavljanje srednjoškolcima značajno jer ih se na taj način upoznaje s hrvatskom tradicijskom kulturom i potiče ih se na njezino očuvanje.

Izložba ciklusa slika *Kuća u prirodi*

Knjižnica Komercijalne i trgovačke škole Bjelovar razvila je unazad deset godina bogatu kulturnu i javnu djelatnost. Među značajnijim aktivnostima umjetničke su izložbe kojima se kod učenika nastoji razvijati osjećaj za lijepo i ljubav prema umjetnosti. Budući da učenici u strukovnoj školi u svom nastavnom planu i programu nemaju likovnu kulturu, ovakve izložbe prigoda su da im se približi svijet umjetnosti i omogući susret s umjetnicima.

Upravo iz ovih razloga proslava Dana zaljubljenih u školi održana je pod geslom „zaljubljeni u slikarstvo“. U školskoj je knjižnici na samo Valentinovo, 14. veljače 2018. otvorena izložba ciklusa slika *Kuća u prirodi* bjelovarske akademske slikarice Ivane Barišić Tomšić koju je predstavila knjižničarka Tatjana Kreštan. Autorica je svojim slikama uspjela dočarati univerzalnost ljepote krajolika, čovjekovu uvjetovanost prirodom, potrebu boravka u njoj,

Otvorenje izložbe narodnih nošnji doživljaj njezine ljepote, ali i potrebu očuvanja prirode. Bjelovarska kulturna javnost još nije imala prilike vidjeti ovaj autoričin ciklus slika pa to što je svoje nove radove slikarica odlučila predstaviti upravo ovdje dovoljno govori o izgrađenoj reputaciji ove školske knjižnice kao važnom izložbenom prostoru u gradu.

U ŠKOLSKIM KNJIŽNICAMA OBILJEŽILI SMO...

Tatjana Petrincec, Turističko-ugostiteljska i prehrambena škola Bjelovar; Jasmina Rep, Strukovna škola Đurđevac; Zorka Renić, Medicinska škola Bjelovar; Josip Strija, Gimnazija Petra Preradovića Virovitica

U sklopu kulturne i javne djelatnosti školske knjižnice redovito se obilježavaju različite obljetnice, značajni datumi, tjedni i mjeseci. Izdvajamo ovdje četiri zanimljiva povoda za još zanimljivije aktivnosti.

Tjedan zabranjenih knjiga u Virovitici

„Ne morate spaljivati knjige da biste uništili kulturu. Samo natjerajte ljude da više ne čitaju.“

(Ray Bradbury)

Pod geslom „Podrži slobodu čitanja selfijem!“ u Gimnaziji Petra Preradovića Virovitica obilježen je Tjedan zabranjenih knjiga (24. – 30. rujna 2017.) posvećen knjigama koje su zbog prigovora članova trebale biti uklonjene s polica knjižnica. Svrha je ovoga tjedna osvijestiti vrijednost slobodnog protoka informacija te promicati slobodu govo-

ra i čitanja. Tim povodom u svim se razrednim odjelima pod satom razrednika ili satom hrvatskoga jezika održalo kratko izlaganje na temu slobodnog pristupa informacijama, cenzure te zabrane knjiga i čitanja, a u školskoj je knjižnici postavljena izložba knjiga koje su u prošlim vremenima bile zabranjene ili su ponegdje zabranjene još i danas. Ispred školske knjižnice postavljen je pano na kojemu se nalazilo i mjesto za selfie.

Kako bi učenici i nastavnici i sami podržali slobodu čitanja, pravo na pristup svim informacijama bez cenzure i slobodu govora, ispred poruke na panou ili/i s knjigom mogli su fotografirati selfi i dodati hashtagove te ga podijeliti na Instagramu, Pinterestu ili Facebooku škole.

Gotovu prezentaciju koju uz dopuštenje autora smijete slobodno preurediti prema vlastitim potrebama preuzmite na svoj uređaj skeniranjem QR-koda.

Prezentacija o Tjednu zabranjenih knjiga (autor: J. Strija)

Svjetski tjedan svemira u Đurđevcu

Svake godine od 4. do 10. listopada obilježava se Svjetski tjedan svemira. Skupina Mladih knjižničara Strukovne škole Đurđevac u školskoj je knjižnici izrađivala stranicke s ilustracijama na temu svemira te kratkim, znanstvenim činjenicama o svemirskim istraživanjima i otkrićima. Dijelili su ih svim učenicima koji su posjećivali školsku knjižnicu. Tjedan svemira završili su projekcijom znanstveno-fantastičnog filma „Interstellar“ u školskoj knjižnici. Nakon projekcije učenici su raspravljali o tome jesmo li sami u svemiru, je li vrijeme doista relativno i postoji li mogućnost života na drugim planetima.

Svjetski dan izumitelja u Bjelovaru – radionica stripa

Povodom Svjetskoga dana izumitelja (9. studenoga) u školskoj su knjižnici Medicinske škole Bjelovar u studenome 2017. održane dvije radionice stripa na temu *Izumitelj – moj superjunak*. Voditeljica radionica bila je svjetski poznata, nagrađivana hrvatska autorica stripa i animiranih filmova Irena Jukić Pranjić. U uvodnome dijelu gošća je govorila o osnovama stripa kao devete umjetnosti i ukazala na nekoliko vrhunskih djela i autora hrvatskoga stripa. Potom je učenike zainteresirala i potaknula na izradu vlastitih stripova upoznavši ih s osnovama izrade stripa. Učenici su osvijestili koliko je vještine, znanja, talenta, strpljenja i vremena potrebno za izradu samo jedne table stripa. Budući da su učenici trebali istražiti dostupne izvore informacija o izumiteljima koji su ostavili traga u svjetskoj povijesti i koji su trebali preuzeti uloge superjunaka u njihovim stripovima, radionica je održana u školskoj knjižnici. Učenici su za temu svojih stripova odabrali priče o izumima električne struje, automobila, telefona i dr. Radionica je aktualizirala i teme vezane uz intelektualna i autorska prava potaknuvši učenike na poštivanje istih, što je osnova za vrednovanje intelektualnog stvaralaštva. Po završetku radionice napravljena je mala izložba u školskim prostorima, a stripovi nekolicine sudionika poslani su i na nagradni natječaj za najbolji uradak na temu "Inovacije za bolji život".

Dan (iznimnih) žena u Bjelovaru

Prava žena te zaštita njihova dostojanstva u posljednje su vrijeme vrlo aktualna tema. Kako bi i učenici postali svjesni važnosti položaja žena u društvu, u zajedničkoj školskoj knjižnici četiriju bjelovarskih srednjih strukovnih škola *Dan žena* 8. ožujka 2018. obilježen je na malo drugačiji način. Kao poticaj poslužila je izvrsna knjiga *Priče za laku noć za mlade buntovnice* autorica Elene Favilli i Francesce Cavallo. U knjižnici je priređena izložba ilustracija iz navedene knjige te su umnožene priče koje su učenici

Priče o ženama čitane su na nastavi i dijeljene učenicima

mogli pročitati pa čak i zadržati. Knjižničarke su nastavnicima pripremile materijale i objasnile ideju da 8. ožujka za svaki nastavni sat odaberu priču o jednoj iznimnoj ženi te je na početku sata pročitaju učenicima.

Kako knjiga sadrži sto priča, našlo se dovoljno iznimnih žena iz svih područja pa su nastavnici odabirali one priče koje su odgovarale predmetu koji predaju. Tako su najčešće nastavnici kuharstva birali Juliu Child, nastavnici francuskoga jezika Coco Chanel, a nastavnici književnosti Jane Austen ili sestre Bronte.

Nakon čitanja priče učenici su u školskoj knjižnici razgledali izložbu ilustracija, pročitali još poneku priču i na taj način upoznali život mnogih iznimnih žena. Ova je inicijativa odlično prihvaćena te su i nastavnici i učenici s oduševljenjem, na ovaj način, obilježili Dan (iznimnih) žena.

MOZAIK VIJESTI IZ ŠKOLSKIH KNJIŽNICA¹

Osnovan Čitateljski klub školskih knjižničara u Virovitici

U Virovitici je osnovan Čitateljski klub Županijskog stručnog vijeća školskih knjižničara osnovnih i srednjih škola Virovitičko-podravске županije, čiji je idejni začetnik Josip Strija, voditelj Vijeća. Jedno od poslanja svakog knjižničara je popularizacija knjige i čitanja pa je osnivanje kluba prilika da knjižničari to vlastitim primjerom pokažu – da čitaju, razgovaraju o knjigama, ali i da se neobavezno druže. Prvi čitateljski susret održan je 25. studenoga 2016. u školskoj knjižnici Gimnazije Petra Preradovića u Virovitici. Dogovorom članova kluba odlučeno je da će klub biti zatvorenog tipa i da će svi čitati istu knjigu (*single-title* klub, za razliku od *multi-title* kluba). Mjesta održavanja susreta članova kluba se mijenjaju, no polako i sigurno čitateljski klub raste, brojčano i sadržajno. Rad kluba moguće je pratiti na njihovom blogu ili skeniranjem QR-koda priloženog uz ovaj tekst.

Prikupljali stari papir za kupnju novih knjiga u Hercegovcu

Osnovna škola Slavka Kolara iz Hercegovca članica je obitelji Eko-škola od 2005. godine. Glavna je ekološka aktivnost škole prikupljanje starog papira koje se u školi provodi dva puta tijekom svake školske godine, a za prikupljeni papir škola dobiva i novčanu nagradu. Prijašnjih godina tim iznosom sufinancirali su se učenički izleti, a nešto sitno kapnulo je i za školsku knjižnicu pa bi se kupila pokoja nova knjiga za lekturu. Zahvaljujući upornosti knjižničarke Barbare Evaj, iznos namijenjen knjižnici postupno se povećavao. Vr-

¹ Članak uredila urednica rubrike Suzana Knežević prema vijestima koje su poslali: Biljana Barišić Mudri, Gimnazija Bjelovar; Barbara Evaj, OŠ Slavka Kolara Hercegovac; Tanja Kolar Janković, Tehnička škola Virovitica; Tatjana Kreštan, Komercijalna i trgovačka škola Bjelovar; Damir Najmenik, Srednja škola „Stjepan Ivšić“ Orahovica i Jasmina Rep, Strukovna škola Đurđevac.

huna se dogodio u školskoj godini 2016./2017. kada je čitav iznos nagrade (4.000 kn) utrošen na kupnju novih knjiga. Veselje i zadovoljstvo učenika dovelo je do povećanja broja posudbi i sve brojnijih upita o novim knjigama, čime se odluka o ulaganju čitavog iznosa novca u školsku knjižnicu pokazala pravim pogotkom.

Predavanje *Tko je knjižničar?* u Đurđevcu

U Mjesecu hrvatske knjige 2017. u školskoj je knjižnici Strukovne škole Đurđevac održano predavanje za učeničke na temu *Tko je knjižničar?*. Održala ga je knjižničarka Jasmina Rep želeći učenicima razbiti mit o knjižničaru kao osobi čiji je posao jedino posudba knjiga. Učenici su tako mogli naučiti da je knjižničar danas prije svega stručnjak za informacije, da je njegov posao orijentiran i na analizu, pronalazak i obradu kvalitetnih informacija te zaštitu autorskih prava. Predstavljen je kao čuvar kulturne baštine, osoba koja se mora konstantno usavršavati, znati koristiti nove informacijsko-komunikacijske tehnologije, ali i osoba koja je otvorena, komunikativna, prihvaća različitosti i ne prihvaća diskriminaciju u bilo kojem obliku.

Učenicima su objašnjeni i općeniti stručni pojmovi poput inventarizacije, klasifikacije, katalogizacije, signiranja i UDK-sustava – što je jesu temeljne djelatnosti knjižničarske struke. Učenici su postavljali mnogobrojna pitanja o studiju knjižničarstva, težini, ali i ljepoti ovoga posla i time dobili puno širu sliku o radu svoje školske knjižničarke i knjižničara općenito.

Bogat program Mjeseca hrvatske knjige u Orahovici

U Srednjoj školi „Stjepan Ivšić“ u Orahovici školski knjižničar Damir Najmenik već tradicionalno je organizirao vrlo bogat program Mjeseca hrvatske knjige. Manifestaciju je otvorila svjetska putnica, prof. Svjetlana Dupan, koja je održala predavanje *Žene svijeta* predstavivši svoja putovanja na kojima je fotografijama zabilježila zanimljiv život žena iz različitih dijelova svijeta. Potom, u suorganizaciji s Ogrankom Matice hrvatske u Orahovici, u holu škole postavljena je izložba *Prvi svjetski rat* povodom obilježavanja 100 godina od završetka rata. Izloženi su bili predmeti iz fundusa orahovačkog kolekcionara Pavla Kovačevića: novac, oružje, odličja, fotografije sudionika te predmeti vezani uz svakodnevni život.

U mjesecu u kojem se, osim knjige i čitanja, obilježava i *Dan sjećanja na žrtvu Vukovara* školu je posjetila dr. Vesna Bosanac koja je pričala o ratnim strahotama prije i nakon pada Vukovara. Poznata književnica Milana Vuković Runjić na održanom je književnom susretu učenicima predstavila svoj književni rad. Mjesec hrvatske knjige zaključen je gostovanjem umjetnica iz Udruge TRAS iz Zagreba koje su izvele plesno-dramsku igru nastalu na temelju drame *Tri sestre* A. P. Čehova. Nakon predstave uslijedila je radionica *Reći ću ti tijelom*. Ovaj događaj dio je programa *Ruksak (pun) kulture* u kojem škola sudjeluje.

Promocija novoga Ljetopisa Komercijalne i trgovačke škole Bjelovar

Među programima kulturne i javne djelatnosti koje provodi školska knjižnica promocija najvažnije školske publikacije posebno je značajan događaj i prilika da se javnosti predstavi rad učenika i djelatnika škole. Zato je u Mjesecu hrvatske knjige i Mjesecu školskih knjižnica 26. listopada 2017. u knjižnici Komercijalne i trgovačke

škole Bjelovar već tradicionalno održana promocija novoga školskoga Ljetopisa (za 2016./2017.). Na promociji je pohvaljen sadržaj i izgled publikacije, bogati slikovni prilozi te mnogobrojne aktivnosti u kojima sudjeluju učenici i nastavnici tijekom školske godine. Publika je mogla uživati u suglasju glazbe, lijepe riječi i stihova u izvedbi učenika, kao i u izložbi novih likovnih radova Gordane Petak, kolegice u mirovini. Promociju je organizirala i vodila knjižničarka Tatjana Kreštan.

Noć knjige u Gimnaziji Bjelovar

U kupoli Gimnazije Bjelovar 23. travnja 2018. održan je program u okviru manifestacije *Noć knjige*. Sukladno ovogodišnjoj temi *Budućnost knjige* program je započeo vođenom fantazijom kojom su učenici kroz igru mogli naslutiti temu koja će se protezati kroz sve ostale aktivnosti – vrijeme. Nakon predavanja školske knjižničarke o neobičnim svjetskim knjižnicama učenici su raspravljali o tiskanoj i elektroničkoj knjizi te naslućivali kako bi knjiga mogla izgledati u budućnosti. Zatim su oni koji su sudjelovali u literarnom natječaju Ja sam pisac čitali svoje uratke, a knjižničarka je proglasila „najčitatelje“ škole te im uručila pohvalnice. Program je nastavila profesorica Hrvatskog jezika Mirjana Maretić predstavljanjem znanstveno-fantastičnih knjiga. Kako bi učenicima što uvjerljivije dočarala njihov smisao, poslužila se predmetima koji se spominju u radnji predstavljenih romana. Tako su učenici mogli degustirati „superrasturač“ i naučiti čemu sve ručnik može poslužiti u svemiru. Program su nastavile učenice uprizorenjem teksta *Čovjek koji je izmislio vrijeme*. Cijela je večer bila prožeta i glazbom u izvedbi učenika.

Gimnazija Bjelovar

BEZ PANIKE

Noć knjige

23.4.2018.
nocknjige.hr

SUDJELUJU:

UČENICI,
PROF. KRGOVIĆ,
PROF. MARETIĆ,
PROF. PEULJA,
PROF. IVEZIĆ,
KNJIŽNIČARKA

Tema: „Budućnost knjige“

PROGRAM:

- *Vođena fantazija: „Kakve ćemo priče pričati djeci u budućnosti?“
- *Predavanje: „Neobične knjižnice“ - virtualna šetnja svjetskim knjižnicama
- *Radionica: „Bez panike... terapija čitanjem“
- *Debata: tiskana vs. digitalna knjiga
- *„Knjige na meniju“ - predstavljanje SF/Fantasy knjiga
- *Glazbeni predah
- *Pub kviz: književno-glazbeno-filmski kviz
- *Radionica opuštanja: „3 minute za sebe“

ŠKOLSKA KNJIŽNICA
23.4.2018.
19-23H

Bogat program Noći knjige u Gimnaziji Bjelovar

RAD S DAROVITIM UČENICIMA U ŠKOLSKOJ KNJIŽNICI

Nikolina Sabolić, OŠ „Đuro Ester“ Koprivnica

Daroviti učenici škole najčešće su heterogena skupina sa specifičnim interesima i sposobnostima, različitim osobnim i socijalnim vještinama te različitog stupnja tjelesnog i socijalno-emocionalnog razvoja. Svaki odgojno-obrazovni djelatnik koji se odlučuje na rad s ovom posebnom grupom natprosječno inteligentnih učenika susreće se s bazičnim pitanjem kako raditi s darovitim učenicima, tj. kako zadovoljiti potrebe za znanjima i informacijama iz različitih područja njihova interesa i pritom razvijati njihove individualne vještine, ali i druge sposobnosti. U okviru školskog projekta Svijet oko nas školska je knjižničarka izravno uključena u rad s darovitim učenicima. U literaturi koja se bavi ovim područjem naglasak se stavlja na istraživački rad, rješavanje problema, produkciju ideja, prezentaciju rada, poticanje emocionalnog i socijalnog razvoja, poticanje kreativnosti i stvaralaštva, stimulaciju razvoja funkcionalnog razmišljanja, divergentnog mišljenja uz korištenje različitih metoda poučavanja te izbjegavanje izravnog poučavanja u korist drugih metoda. U Plan i program rada s potencijalno darovitim učenicima petih i šestih razreda u ovoj školi naglasak je stavljen na obogaćivanje sadržaja. Sadržaj za darovite mora biti tako metodički posložen da njime razvijamo različite vještine i sposobnosti učenika, npr. timski rad, komunikacijske vještine, sposobnost izražavanja vlastitih mišljenja i stavova, zagovaranja svojih ideja, ali i samopouzdanje, stvaranje pozitivne slike o sebi i sl.

Izrada društvene igre na temu pročitane bajke

Radionice za darovite u školskoj knjižnici

Radionice koje školska knjižničarka održava s darovitim djecom u knjižnici često se odvijaju u komunikacijskim krugovima, pri čemu se za vježbanje socijalnih vještina koriste različite igre. Radionice su usmjerene na stimulaciju razvoja asocijativnog mišljenja (asocijacije, vizualizacije), poticanje stvaralačkog mišljenja (npr. osmišljavanje priče prema pojmovima s kartica, osmišljavanje društvene igre na određenu temu), poticanje različitih načina ekspresije korištenjem tijela (mimikom, igranjem uloga, dramskim improvizacijama)... Budući da obrazovanje u suvremenom okruženju pretpostavlja korištenje informacijsko-komunikacijske tehnologije, učenici se na radionicama upoznaju s mogućnostima različitih web alata te ih koriste za prezentiranje svojih znanja, ideja i rezultata provedenih istraživanja. Nastoji se poticati razvoj metakognitivnih vještina tako da učenici budu proizvođači, ne samo konzumenti znanja. Prilikom rada na tekstu primjenjuju se heurističke taktike, a uz pomoć web alata učenici stvaraju vlastite digitalne materijale (kvizove, križaljke, plakate). Radionice se održavaju u školskoj knjižnici jer je ona, kao mjesto zadovoljavanja potreba za informacijama iz različitih izvora znanja, mjesto okupljanja i provođenja slobodnog vremena te ostvarivanja osobnog prostora za učenje, najbolje mjesto za realizaciju rada s darovitim učenicima. Knjižničarka s učenicima izlazi i izvan prostora knjižnice u organizirani posjet kulturnim i drugim ustanovama u gradu jer učenje na terenu dodatno iskustveno obogaćuje svakog pojedinca.

Inozemna iskustva u radu s darovitima

Od školske godine 2017./2018. knjižničarka je uključena i u projekt Znanje kao dar financiran iz Europskog socijalnog fonda u okviru kojeg polazi edukacije za izradu i provedbu individualiziranih programa rada s darovitim učenicima. Kao dio projekta ostvarila je stručni posjet školi za darovitu djecu u Bratislavi, jedinstvenoj u Europi. Školu vodi ravnateljica Jolana Laznibatová koja je 1993. godine razvila APROGEN – program za obrazovanje posebno nadarene djece. Sudionici ovog studijskog putovanja dobili su uvid u organizaciju, načine i metode rada s darovitim djecom koje primjenjuju djelatnici ove uspješne škole. Nakon edukacija slijedi izrada programa za rad s novom grupom darovitih učenika škole, koji će služiti kao temelj za pružanje obrazovne podrške u svrhu razvoja potencijalnih sposobnosti i osobitosti svakog učenika.

SURADNJA ŠKOLSKJE KNJIŽNICE S UDRUGAMA SLIJEPIH

Jasmina Rep, Strukovna škola Đurđevac

Projekt Odluč – nauči – primijeni povezo je Strukovnu školu Đurđevac, Hrvatski savez slijepih i Dramski studio slijepih i slabovidnih „Novi život“. U školskoj knjižnici održano je pet radionica kojima se učenike nastojalo upoznati s poteškoćama kroz koje prolaze osobe s oštećenjima vida, ali i kako im oni kao članovi društva mogu pomoći i olakšati im svakodnevne zadatke. Glumci Dramskog studija i stručni suradnici Hrvatskog saveza slijepih redovito su svaki tjedan dolazili u

školsku knjižnicu kako bi tridesetak učenika educirali o svakodnevnim problemima s kojima se susreću osobe s oštećenjem vida.

U prvom predavanju učenike se educiralo o pravilnom pristupu i vođenju slijepih osoba, a potom su teorijsko znanje mogli isprobati i na vlastitoj koži. Dobili su poveze preko očiju i jedino što su imali na raspolaganju bilo je povjerenje u onog drugog prilikom kretanja po školskoj knjižnici i školi. Ostale radionice uključiva-

le su zadatke poput čitanja tekstova pomoću naočala koje simuliraju različita oštećenja vida uzrokovanih moždanim udarom, očnom mrenom i raznim drugim očnim bolestima te „party“ u mraku gdje su se povezanih očiju pola sata morali samostalno kretati u prostoru knjižnice, a glumci su ih pritom iznenađivali neželjenim i neočekivanim zvukovima. Uz sve to morali su obavljati svakodnevne radnje poput jedenja, pijenja i slobodnog kretanja što im je odjednom postao veliki problem.

Zanimljiva suradnja završila je izvođenjem kratkih predstava za sve učenike i nastavnike Strukovne škole Đurđevac i Gimnazije Dr. Ivana Kranjčeva Đurđevac u kojima su problematizirani svakodnevni problemi s kojima se slijepe i slabovidne osobe susreću u školi. Ovaj projekt je samo jedan u nizu projekata koji se svake godine izvode u prostorima škole i školske knjižnice zahvaljujući izvrsnoj suradnji socijalne pedagoginje i školske knjižničarke.

Učenici čitaju tekstove pomoću naočala koje simuliraju oštećeni vid

MEĐUŠKOLSKA DRUŽENJA UČENIKA S POSEBNIM POTREBAMA

Marina Aragović Švarbić, OŠ Vladimir Nazor Virovitica; Marija Blažević, COOR Virovitica; Tihana Doskočil, COOR Križevci

U ustanovama koje se bave odgojem i obrazovanjem djece s posebnim potrebama kao stručne suradnice rade i školske knjižničarke. Na njihovu inicijativu ili na inicijativu njihovih kolegica iz redovnih osnovnih škola ostvaruju se lijepi uzajamni susreti učenika, na kojima se i zdrava djeca i djeca s poteškoćama susreću s djecom različitim od sebe, uče te različitosti prihvaćati te razvijaju svoje socijalne i komunikacijske vještine. Na taj način ovakvi susreti obogaćuju učenike obiju vrsta škola. Donosimo primjere uspješnih suradnji škola iz Križevaca, Koprivnice, Bjelovara i Virovitice.

Susreti učenika s posebnim potrebama iz Križevaca, Koprivnice i Bjelovara kroz eTwinning projekt *Upoznajmo se!*

U eTwinning projekt *Upoznajmo se!*, koji se provodi u školskoj godini 2017./2018., uključene su tri škole za djecu i učenike s većim teškoćama u razvoju: V. osnovna škola Bjelovar (Martina Hautman Matijaš, prof. rehabilitator), COOR Podravsko sunce Koprivnica (Ivana Đikić, školska knjižničarka) i COOR Križevci (Tihana Doskočil, školska knjižničarka). Cilj projekta je poticati učenike na samostalno i samouvjereno predstavljanje sebe drugima, uvažavanje različitosti te uviđanje kako je među svima nama više sličnosti nego razlika, razviti komunikacijske sposobnosti učenika, ovladati razmjenom informacija i iskustva.

Ovim projektom učenici uviđaju sličnosti i razlike među učenicima iz drugih gradova, svaka škola priprema materijale o gradu u kojem učenici žive, svojoj školi, učenici upoznaju običaje drugog kraja te ih šalju školama partnerima. Partneri dijele aktivnosti, uče komunicirati te koristiti informatičku tehnologiju. Tako su npr. na prvoj radionici radili kratki film u kojem su učenici predstavili sebe i svoje hobije te prezentirali školu koju pohađaju, na drugoj su izradili prezentaciju o gradu u kojem žive, a krajem svibnja dogovoren je zajednički susret na bazenima u Velikom Grđevcu kojem se svi vesele.

Redovita druženja učenika osnovne škole i COOR-a iz Križevaca

Nakon prošlogodišnje uspješne suradnje Centra za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju Križevci i Osnovne škole Ljudevita Modeca Križevci, suradnja je nastavljena i ove školske godine, 2017./2018., kroz projekt nazvan *Zajedno u radu i igri*. Ideju za taj projekt dala je knjižničarka COOR-a Tihana Doskočil, a vrlo rado su je prihvatile učiteljice kombiniranog 5./6./7./8. razreda COOR-a Snežana Premužić i učiteljica 2. razreda Suzana Balić iz „Modeca“. Projekt je pokrenut najviše iz potrebe socijalizacije i integracije učenika COOR-a, a cilj mu je upoznavanje, povezivanje različitosti, razvoj tolerancije, razmjena iskustva te suradnja. Susreti se odvijaju tijekom cijele školske godine, svaki put u drugoj školi, a teme aktivnosti uglavnom se biraju prema prigodnim datumima. Tako su na prvom susretu učenici

Međuškolska druženja učenika

čitali slikovnicu *Elmer o različitosti* i izrađivali šareno cvijeće od papira, potom su čitali *Slikopriče* Željke Horvat-Vukelja i izrađivali čestitke za mame povodom Majčinog dana, a svi zajedno bili su i na književnom susretu sa spomenutom književnicom koji posebno pamte. Za Dan kruha recitirali su pjesmice na temu kruha i izrađivali pekara od kolaž papira, a na Dan otvorenih vrata COOR-a učenici domaćini naučili su svoje prijatelje izrađivati božićne ukrase *quilling* tehnikom. Ove školske godine slijede još dva susreta, a projekt će se nastaviti i iduće godine.

Susret učenika osnovne škole i COOR-a iz Virovitice
Povodom Međunarodnoga dana tolerancije (16. studenoga) u knjižnici OŠ Vladimir Nazor Virovitica dana 29. studenog 2017. održao se susret učenika 7. razreda s učenicima kombiniranog 7./8. razreda Centra za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju Virovitica. Knjižničarke ovih škola, Marina Aragović Švarbić i Mari-

ja Blažević, odlučile su, u duhu dosadašnje dobre suradnje i nadovezujući se na prošlogodišnji zajednički projekt *Različitost u školskoj knjižnici*, i ove godine povezati učenike i nastavnike svojih škola.

Na početku radionice svi su se učenici predstavili i rekli po jednu svoju osobinu koja ih karakterizira, nakon čega su u „čarobnoj kutiji“ u krug poslali ogledalo u kojem je svatko od učenika uočio svoj odraz. Nakon te aktivnosti učenici su zaključili kako su po nekim obilježjima isti, a po nekima se razlikuju. Tako su npr. kao obilježja koja ih povezuju naveli da su svi učenici i da su svi djeca, a ono po čemu se razlikuju jest upravo njihov odraz u ogledalu, njihov izgled. Potom su učenici poslušali indijansku legendu *Duga*, pomoću koje su osvijestili koliko je važno prihvaćati različitosti. Kao rezultat radionice nastao je zajednički plakat na kojemu su bili zaključci i mišljenja učenika o toleranciji.

MODELI SUFINANCIRANJA NABAVE U ŠKOLSKIM KNJIŽNICAMA BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE 2007. – 2016.

Usporedna analiza s drugim županijama u Republici Hrvatskoj

Ilija Pejić, Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar

U ovoj analizi financiranja nabave knjižnične građe prikazano je trenutno stanje te predložen model nabave u školskim knjižnicama Bjelovarsko-bilogorske županije u razdoblju 2007. – 2016. Evidentno je stalno smanjenje nabave knjiga kupnjom, povećavanje udjela darova u nabavi knjiga, kontinuirano smanjenje nabave novina i časopisa za učenike i učitelje te izostanak nabave elektroničke i AV-građe. Nabava se uspoređuje sa Standardom za školske knjižnice (NN 34/00) te se na temelju statističkih pokazatelja predlažu sredstva koja bi osnivači škola (Grad Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija) trebali stalno izdvajati za nabavu u školskim knjižnicama kako bi se ona usustavila i kako bi se poboljšalo sadašnje stanje. Modeli sustavnog financiranja predloženi su na Okruglom stolu Nabava knjižnične građe u školskim knjižnicama Bjelovarsko-bilogorske županije (Bjelovar, 28. travnja 2015.), ali oni nisu u cijelosti zaživjeli.

Okrugli stol Nabava knjižnične građe u školskim knjižnicama Bjelovarsko-bilogorske županije (Gimnazija Bjelovar, 28. 4. 2015.)

Županijska matična služba Narodne knjižnice „P. Preradović“ Bjelovar i Županijsko stručno vijeće (u daljnjem tekstu: ŽSV) školskih knjižničara Bjelovarsko-bilogorske županije (u daljnjem tekstu: BBŽ) organizirali su panel raspravu o nabavi knjižnične građe za školske knjižnice u BBŽ-u s namjerom da ponudena rješenja kao model postanu stalni način financiranja nabave u školskim knjižnicama.

Uz knjižničare osnovnih i srednjih škola (30) te ravnatelje (12) skupu su se odazvali Đurđica Ištef Bemšić, zamjenica župana BBŽ-a, Milan Mateković, pročelnik za društvene djelatnosti Grada Bjelovara, Mira Zovko, viša stručna savjetnica u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta, Veronika Čelić-Tica, knjižničarska savjetnica Razvojne službe Zavoda za knjižničarstvo pri Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu te mr. sc. Zorka Renić, voditeljica ŽSV-a školskih knjižničara BBŽ-a, Mirjana Milinović, savjetnica, dugogodišnja voditeljica spomenutog ŽSV-a i Ilija

Pejić, knjižničarski savjetnik, voditelj Županijske matične službe za BBŽ.

Grad Bjelovar je ponuđeni model financiranja u školama u svojoj nadležnosti (ukupno 5 škola) prihvatio i uvrstio u svoj proračun te je redovito školama dostavljao namjenska sredstva za 2015. i 2016. g. Bjelovarsko-bilogorska županija još uvijek nije prihvatila taj model sufinanciranja i ne dostavlja školama namjenska sredstva unatoč zamolbama Županijske matične službe 2015., 2016. i 2017. g. i sastancima sa zamjenicima župana (27. 4. 2015. s Đurđicom Ištef Bemšić i 5. 7. 2017. s Bojanom Hribljan), a i sa samim županom Damirom Bajsom (1. 3. 2017.).

Predloženi model sufinanciranja nabave knjižnične građe

Model sufinanciranja nabave napravljen je prema Standardu za školske knjižnice prema kojem bi godišnja nabava knjiga trebala iznositi 0,5 do 2 knjige po učeniku i nastavniku (u ovom modelu uzeta je srednja vrijednost, odnosno 1 knjiga po učeniku i nastavniku). Godišnja nabava elektroničke i AV-građe trebala bi iznositi 0,5 jedinice po učeniku i nastavniku te 15 naslova časopisa.

Predloženi model temelji se na broju učenika i nastavnika u školama, a škole su razvrstane po sljedećim kategorijama: 1. osnovne škole – 7 kategorija: 1. do 100 učenika: 1.500 kuna; 2. 101–250 učenika: 3.000 kuna; 3. 251–400 učenika: 4.500 kuna; 4. 401–600 učenika: 6.000 kuna; 5. 601–800: 7.500 kuna; 6. 801–1000 učenika: 9.000 kuna i 7. iznad 1000 učenika: 10.000 kuna.

2. srednje škole – 5 kategorija: 1. do 250 učenika i nastavnika: 3.000 kuna; 2. 251–400 učenika i nastavnika: 5.000 kuna; 3. 401–650 učenika i nastavnika: 7.500 kuna; 4. 651–800 učenika i nastavnika: 9.000 kuna i 5. iznad 800 učenika i nastavnika: 10.000 kuna. Prema ovome modelu Grad Bjelovar bi za pet osnovnih škola kojima je osnivač trebao izdvojiti ukupno 31.500 kn. (u prosjeku oko 6.000 kn po školi), a Bjelovarsko-bilogorska županija 164.000 kn, i to 80.000 kn za 23 osnovne škole kojima je osnivač i 84.000 kn za 14 srednjih škola (u prosjeku oko 4.400 kn po školi).

Urušavanje sustava financiranja školskih knjižnica u Republici Hrvatskoj

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa do 2007. izdvajalo je namjenska sredstva za nabavu knjižnične građe u osnovnim i srednjim školama. Iako su ta sredstva bila skromna, 10 kuna po učeniku i učitelju u osnovnoj školi, odnosno 12 kuna po učeniku i nastavniku u srednjoj školi, ipak su jamčila kakvu takvu ujednačenost nabave. Izostankom navedenih sredstava sustav se počeo urušavati jer lokalne vlasti (župani, gradonačelnici, ali i mnogi ravnatelji škola) nisu bile spremne slušati glas struke pa je nabava po opsegu prepolovljena, broj darova rastao je do enormnih razmjera...

Mukotrpno stvaranje sustava školskog knjižničarstva, kao jednog od uspješnijih u hrvatskom knjižničarstvu glede novih, preuređenih i opremljenih prostora, zahvaljujući pojedinim kompetentnim ravnateljima škola, a i glede stručne zastupljenosti većinom diplomiranih knjižničara s punim radnim vremenom, u samo deset godina pokazao se krhkim zdanjem jer nisu bila osigurana sredstva za nabavu. Taj sustav muče još neka pitanja, kao npr. dvojni stručni ispiti knjižničara, nedorečenost Zakona o knjižnicama kojim se dopušta da se na mjesto dipl. knjižničara zaposli djelatnik s visokom stručnom spremom bilo koje struke, s obaveznom klauzulom završetka izvanrednog studija knjižničarstva, što je nezamislivo na drugim radnim mjestima u školi (npr. kod nastavnika hrvatskog jezika, matematike...).

Konstantno smanjenje nabave knjiga u školama Bjelovarsko-bilogorske županije (2007.-2016.)

Nabava knjiga u osnovnim školama BBŽ-a počevši od 2007. (5381 sv.) iz godine u godinu je smanjivana pa je na kraju 2016. u svih 26 knjižnica osnovnih škola nabavljeno ukupno 3047 sv., dakle manje za 2334 sv. ili 43,37%, s važnom napomenom kako je ostvarenje Standarda za školske knjižnice u pogledu nabave knjiga bilo u stalnom padu: od 43% (2007.) do 31% (2016.). Slično se dogodilo i sa sredstvima: od utrošenih 419.568 kuna 2007. za nabavu knjiga i ostale građe, na kraju 2016. došlo se do utrošenih 221.317 kuna, tj. manje za 198.251 kuna ili 47,25%, ponovno s napomenom kako su sredstva za nabavu u usporedbi sa sredstvima predviđenim Standardom za školske knjižnice u stalnom padu, od 2007. (48,67% ostvarenje Standarda) do 2016. (31,75%), dakle manja za gotovo 17%. Udio darova istovremeno je povećavan s 35% na 49%. Stanje u srednjim školama BBŽ-a slično je kao u osnovnim školama u pogledu nabave knjiga pa je tako 2007. nabavljen 2001 sv. (ostvarenje Standarda 34%), a deset godina poslije 1648 sv. (ostvarenje Standarda 28%), dakle manje za 353 sv. ili 17,64%. U nabavi je udio darova stalno povećavan s 30% na 42%. Od utrošenih 219.223 kn 2007. za nabavu knjiga i ostale građe, na kraju 2016. došlo se do utrošenih 133.703 kuna

Anketni upitnik o financiranju nabave u školskim knjižnicama u Hrvatskoj (rujan 2017.)

Upitnik koji se sastoji od deset pitanja proveden je uz pomoć Hrvatskog zavoda za knjižničarstvo i savjetnice za školske knjižnice Frیده Bišćan u rujnu 2017. i njime su obuhvaćene sve županije. Od 20 županija i Grada Zagreba na upitnik je odgovorilo 17 županija ili 85%, s napomenom kako podatke o nabavi nije dostavila Zagrebačka županija i Grad Zagreb. Anketom se nastojala prikazati nabava u školskim knjižnicama po županijama u posljednjih deset godina, od 2007. kada je tadašnje Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa prestalo sufinancirati nabavu pa zaključno s 2016.

godinom. Naglasak je na udjelu darova u nabavi, kao i na pregledu koliko pojedini gradovi i županije, osnivači škola, i po kojemu modelu financiraju nabavu knjižnične građe. Slična tendencija u nabavi knjiga u osnovnim školama BBŽ-a pokazuje se i u drugim županijama pa je tako prema tablici županija koje su dostavile podatke u deset godina od 2007. do 2016. nabavljeno manje za 43% (2007. nabavljeno je 104.531 sv., a 2016. samo 59.965 sv. knjiga). Udio darova je rastao s 32% (33.450 sv.) na 49% (29.383 sv.). U srednjim školama u drugim županijama Republike Hrvatske nabava je u razmatranom razdoblju manja za 34%, odnosno 2007. ukupno je nabavljeno 37.364 sv., a 2016. g. 24.672 sv. Udio darova je rastao u nabavi s 28,7% (10.835 sv.) na 47% (11.595 sv.).

Iz anketnog upitnika doznajemo da **samo 10 gradova (Bjelovar, Koprivnica, Zadar, Split, Pula, Rovinj, Labin, Umag i Karlovac) redovito financira nabavu u školama svoje nadležnosti, a 1 povremeno (Rijeka). Samo 4 županije (Osječko-baranjska, Zadarska, Karlovačka i Sisačko-moslavačka) izdvajaju namjenska sredstva za nabavu knjižnične građe u knjižnicama osnovnih i srednjih škola svoje nadležnosti, dok preostalih 16 ne izdvajaju.** Svi voditelji županijskih matičnih službi jednoglasni su da su gradovi i županije dužni sufinancirati nabavu u školskim knjižnicama svoje nadležnosti, kao i da je potrebno vratiti namjenska sredstva Ministarstva znanosti i obrazovanja za nabavu u školskim knjižnicama kako je bilo do 2007. godine.

Model financiranja predložen na 8. okruglom stolu za školske knjižnice (Virovitica, 5. 10. 2017.)

Na 8. okruglom stolu za školske knjižnice, održanom u Virovitici 5. listopada 2017. u organizaciji Sekcije za školske knjižnice Hrvatskog knjižničarskog društva, također je naglašena potreba sustavnog rješenja nabave u školskim knjižnicama od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja (u daljnjem tekstu: MZO) te osnivača škola na području Republike Hrvatske.

Predložen je model financiranja prema sljedećim kriterijima:

1. Knjižnična građa kao potpora nastavnom procesu (lektira, referentna zbirka, nastavnički fond) – 30,00 kn po učeniku, odnosno nastavniku i stručnom suradniku (15,00 kn MZO; 15,00 kn osnivač)
2. Knjige za slobodno čitanje, didaktičke igre – 1.000,00 kn fiksno za sve škole
3. AV i e-građa (CD-i, DVD-i, baze podataka, online publikacije i dr.) – 1.000,00 kn fiksno za sve škole (koristi se kao pomoćni nastavni materijal)
4. tiskovine (časopisi, novine i sl.) – 1.000,00 kn fiksno za sve škole (neovisno o broju učenika).

Ministarstvo znanosti i obrazovanja odgovorilo je već 15. 11. 2017. Hrvatskom knjižničarskom društvu koje je zajedno sa Zavodom za knjižničarstvo NSK i Hrvatskom udrugom školskih knjižničara oblikovalo zahtjev temeljen na ovim istraživanjima i modelu financiranja: „Naglašavamo da su u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2017. godinu i projekcije za 2018. i 2019. godinu (Narodne novine, broj 119/16) osigurana, odnosno planirana znatna financijska sredstva za opremanje školskih knjižnica osnovnih i srednjih škola obveznom lektirama i stručnom literaturom.“

Iako nigdje nije navedeno da će MZO sufinancirati nabavu prema predloženom modelu, ovakav odgovor možemo samo pozdraviti. Isto tako za pozdraviti je i brz odgovor Bjelovarsko-bilogorske županije koja je u svoj proračun za 2018. uvrstila i nabavu knjižnične građe u školskim knjižnicama i to prema predloženom modelu (15 kuna po učeniku i nastavniku u osnovnim i srednjim školama).

IZ SPECIJALNIH KNJIŽNICA

SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA NA SJEVERU

Antonija Mandić, Knjižnica Sveučilišta Sjever

Knjižnica Sveučilišta Sjever djeluje u dva sveučilišna centra, Koprivnici i Varaždinu. Posebnost Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Sjever jest u tome što je najmanja Sveučilišna knjižnica u Republici Hrvatskoj i tek na putu da se generira u pravu sveučilišnu knjižnicu. Svojim djelovanjem, veličinom i brojem zaposlenih knjižnica ustvari zauzima formu visokoškolske, fakultetske knjižnice. Osim svih onih zadaća koje sve knjižnice u sastavu obnašaju, zadaća ove knjižnice je briga o znanstvenom napredovanju svojeg nastavnog kadra te educiranje studenata. Knjižničar dobiva novu ulogu, ulogu u kojoj je on informacijski stručnjak u punom smislu jer njegovo primarno djelovanje oslanja se na pretraživanje baza podataka te upravljanje njima.

Ove godine je tome na tragu organizirano nekoliko edukacija za studente i znanstveno-nastavno osoblje.

Radionice su provedene u okviru projekta "Povećanje pristupa elektroničkim izvorima znanstvenih i stručnih izvora informacija – e-Izvori" koji se ostvaruje u sklopu Operativnog programa "Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020." Europskog socijalnog fonda, a čiji je nositelj Nacionalna i sveučilišna knjiž-

nica u Zagrebu. Cilj edukacije je upoznavanje mladih znanstvenika i znanstveno-nastavnog osoblja s mogućnostima pristupa elektroničkim izvorima znanstvenih i stručnih informacija te osposobljavanje za samostalno pretraživanje. Provedba projekta potaknuta je nedovoljnom međunarodnom vidljivošću hrvatskih znanstvenika te nedovoljnom mobilnošću znanstvene radne snage, posebno mladih znanstvenika.

Realizacijom projekta hrvatskim će se znanstvenicima olakšati pristup međunarodnim časopisima i bazama podataka, što izravno utječe na poboljšanje istraživačkoga okruženja za znanstvenike i otvara mogućnosti njihove bolje međunarodne vidljivosti. Ove vrijedne radionice nastavak su kvalitetne suradnje Sveučilišta Sjever i Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu koja rezultira različitim zajedničkim aktivnostima značajnima za obje institucije.

Visokoškolska knjižnica educira, pomaže i usmjerava svoje korisnike, a to su osim studentske populacije prije svega znanstveno-nastavni kadar koji sve više knjižnicu vidi kao podršku u svojoj znanstvenoj vidljivosti i produktivnosti.

Edukacija znanstveno nastavnog osoblja

NOVI PRAVILNIK O IZDAVAČKOJ DJELATNOSTI VISOKOG GOSPODARSKOG UČILIŠTA U KRIŽEVCIMA

Sanela Rogina, Visoko gospodarsko učilište u Križevcima

U listopadu 2017. godine, Stručno vijeće Visokog gospodarskog učilišta u Križevcima donijelo je novi Pravilnik o izdavačkoj djelatnosti kojim se pobliže određuju njeni opći uvjeti i način obavljanja. U daljnjem tekstu se ukratko navode zadaće, glavne značajke i dokumenti novog Pravilnika. Zadaća je izdavačke djelatnosti doprinos razvitku nastavnih, znanstvenih, stručnih i obrazovnih djelatnosti Učilišta koja obuhvaća izdavanje udžbenika, monografija, prijevoda knjiga, zbornika znanstvenih i stručnih radova, izvješća s konferencija i ostalih tiskanih djela, kao i elektroničkih publikacija, video i tonskih zapisa i drugih oblika izdanja.

Glavno tijelo zaslužno za brigu oko izdavačke djelatnosti je Povjerenstvo Učilišta za izdavačku djelatnost koje se sastoji od 5 članova: prodekana za nastavu, voditelja knjižnice i po jednog predstavnika svake katedre. Predstavnik katedre izabire Stručno vijeće na prijedlog katedre na vrijeme od četiri godine dok Povjerenstvo među sobom bira svog predsjednika i zamjenika predsjednika. Sve odluke se donose glasačkom većinom.

Zadaća je Povjerenstva da, između ostalog, razmatra prijedloge autora za izdavanje i financiranje udžbenika i drugih djela, predlaže godišnji plan izdavačke djelatnosti, predlaže pojedinu cijenu izdanja te jednom godišnje podnosi izvješće o izdavačkoj djelatnosti Stručnom vijeću Učilišta. Postupak izdavanja publikacija autori pokreću podnošenjem *Zahtjeva za izdavanje publikacije* Povjerenstvu kojemu također podnose i predloženi materijal na mekom uvezu i na CD-u uz potpisanu suglasnost koautora ako on postoji. Svaka publikacija mora imati urednika, biti recenzirana i lektorirana. Autori udžbenika moraju biti osobe koje su izabrane u znanstveno-nastavna, znanstvena, nastavna ili suradnička zvanja dok recenzenti moraju biti istaknute osobe iz odgovarajućeg znanstvenog područja ili polja (najmanje jedan recenzent ne smije biti zaposlenik Učilišta). Ured-

nik, koji treba imati uređivačko iskustvo ili biti autor/koautor neke publikacije, predlaže autor a imenuje Povjerenstvo. Financiranje izdavanja publikacija obavlja se u okviru sredstava Učilišta namijenjenih za izdavačku djelatnost kao i putem dodatnih sredstava poput natječaja za financijsku potporu. Autori publikacija zajedno s Povjerenstvom podnose prijavu na raspisane natječeaje kao i molbe za dodatnu financijsku potporu. Evidencija o izdanjima Učilišta vodi se u Knjižnici Učilišta koja po odluci Povjerenstva, dobiva dvadeset primjeraka za svoj fond i pet primjeraka za trajno čuvanje koji se također čuvaju u Knjižnici. Prema Zakonu o knjižnicama, Povjerenstvo dostavlja devet primjeraka Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, jedan primjerak Gradskoj knjižnici „Fran Galović“ u Koprivnici (koja služi kao Županijska matična služba), dva primjerka Gradskoj knjižnici „Franjo Marković“ u Križevcima za njenu Zavičajnu zbirku i jedan primjerak Zavodu za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Koprivničko-križevačkoj županiji, Križevci.

Dokumenti Pravilnika su:

- Zahtjev za izdavanje publikacije
 - Suglasnost koautora
 - Recenzentski obrazac
 - Izjava lektora
 - Izjava autora da je djelo korigirano prema naputcima recenzenata i lektora
 - Obrazac za prikupljanje ponuda za tisak
 - Zamolba za izdavanje ISBN-a
 - Izjava urednika da je rukopis spreman za tisak
- Kompletan Pravilnik kao i obrasci, tj. dokumenti Pravilnika u elektroničkom obliku, dostupni su na stranicama Učilišta (<https://www.vguk.hr/>).
- Ovim Pravilnikom unaprijediti će se izdavačka djelatnost Visokog gospodarskog učilišta u Križevcima.

Zgrada Uprave u kojoj se nalazi Knjižnica

STRUČNI SKUPOVI I TEME

SVJETSKI INFORMACIJSKI I KNJIŽNIČARSKI KONGRES IFLA WLIC 2017.

Maja Krulić Gačan, Ida Gašpar, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Predstavnice Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica, Maja Krulić Gačan i Ida Gašpar, od 19. do 25. kolovoza 2017. sudjelovale su zajedno s 3100 knjižničara, informacijskih i drugih stručnjaka iz 122 zemlje svijeta na Svjetskom knjižničarskom i informacijskom kongresu IFLA WLIC održanom u Wrocławu u Poljskoj. Središnja tema kongresa bila je „Knjižnice. Solidarnost. Društvo.“, a predavanja i radionice u fokusu koprivničkih knjižničarki uglavnom su bile vezane uz narodne knjižnice, nove knjižnične zgrade, programe i usluge za mlade te nove tehnologije. Pogledale su i izlaganja na posterima više od 180 sudionika te posjetile Narodnu knjižnicu Tadeusz Mikulski u samom središtu Wrocława.

Maja Krulić Gačan održala je izlaganje u iznimno posjećenoj sesiji „Pričanje za održivost i solidarnost – Referentne i informacijske usluge“ na temu „Kriza profesionalnog identiteta ili prilika za osobni razvoj: iskustvo knjižničara informatora“ (dostupan na poveznici: <http://library.ifla.org/1638/1/122-krulic-en.pdf>). U spomenutoj je sesiji naglasak bio na važnosti promocije knjižnica kroz pričanje efektivnih priča koje promoviraju knjižnične programe i usluge na kreativan način, povećavaju vidljivost knjižnice, ali i uključuju zajednicu u kreiranje novih usluga. U radu je stavljen naglasak na nove kompetencije koje bi knjižničari informatori trebali imati u današnje vrijeme, a koje tijekom redovitog knjižničarskog obrazovanja ne stječu. Istovremeno, predstavila je i različite aktivnosti knjižničara u Knjižnici i čitaonici „Fran Galović“ Koprivnica kojima se nastoji promovirati programe i usluge, kao i knjižnične zbirke te povećati vidljivost knjižnice u zajednici.

U središtu pažnje ovogodišnje konferencije bila je i nova online platforma promovirana pod sloganom IFLA Global Vision Discussion, a ideja je da se na globalnoj razini, putem javne rasprave ujedine svi knjižničari svijeta i zajedno traže rješenja za izazove koji slijede u budućnosti.

Osim prisustvovanja sesiji u okviru koje je Maja Krulić Gačan održala izlaganje, knjižničarke su prisustvovala nizu paralelnih sesija. Neke od zanimljivijih su „Pismenost je važna: uloga zajednice u kreiranju čitatelja“ tijekom koje su predstavljeni primjeri projekata poticanja rane pismenosti iz više zemalja, naglasak je bio na ulozi suradnika u kreiranju programa, kao i uključivanja novih tehnologija u knjižnične usluge i „Angažirane zajednice – transformacija uloge knjižničara“ u kojoj smo imali priliku vidjeti kako se knjižničari prilagođavaju izazovima koje donosi globalizacija, a upečatljiva je bila sažeta i jasna usporedba

transformacije knjižničnih usluga nekad i sad.

U sesiji „Brendiranje, povezivanje, izgradnja – prostor koji priča sam za sebe – knjižnične zgrade i oprema“ svojim se izlaganjem istaknuo ravnatelj Nacionalne knjižnice u Norveškoj, Aslak Syra Mire, koji je koristio izraz „social glue“ opisujući knjižnice kao mjesta susreta i povezivanja ljudi. U sesiji „Narodne knjižnice kao središta današnjih gradova – urbani razvoj, elastičnost i društvena jednakost“ predstavljene su nove knjižnične zgrade „Word“ – nacionalni centar pisane riječi u South Shieldsu, Velika Britanija i nova, impresivna zgrada knjižnice u Helsinkiju te drugi zanimljivi projekti vezani uz razvoj knjižničnih zgrada i usluga. Sesije novih tehnologija u izložbenim prostorima „Roboti i tableti u vašoj knjižnici“ i „BooksGo – gejmifikacija literature na mobilnim uređajima u knjižnicama“ posebno su bile zanimljive upravo zato što koprivnička knjižnica nastoji pratiti nove tehnološke trendove kako bi svojim korisnicima osigurala nove programe i unaprijedila postojeće.

Ida Gašpar i Maja Krulić Gačan

NEXTLIBRARY – AARHUS – DOKK1 – KONFERENCIJA KOJA SE PAMTI

Petar Lukačić, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

U 2016. godini knjižnica Dokk1 proglašena je najboljom na svijetu, a upravo tamo se održala međunarodna knjižničarska konferencija pod nazivom Next Library 2017. od 11. do 14. 6. 2017. kojoj je prisustvovalo preko 350 knjižničara iz 38 zemalja svijeta. Svima vama, koji radite u knjižnici, potpuno je jasno da je za sudjelovanje na takvoj konferenciji potrebna velika financijska potpora koju najčešće mi zaposlenici knjižnica nemamo na raspolaganju. Zbog toga se snalazimo prijavljujući se na razne natječe te se tako i autor ovog teksta prijavio za stipendiju i osvojio je te je kao stipendist EIFL Public Library Innovation Programme-a (EIFL-PLIP) proveo najljepši profesionalni tjedan u knjižničarskoj karijeri.

U Aarhus, europski grad kulture u 2017. godini, stigao sam nekoliko dana prije konferencije, a hotel u kojem sam bio smješten bio je udaljen svega nekoliko stotina metara od knjižnice. Nisam odolio. Odmah sam otišao tamo. Na Facebooku sam napisao – umro sam i ušao u knjižničarski raj. Prostor „knjižnice“ nije ekskluzivan samo za programe i potrebe knjižnice već kao gradski prostor obavlja više funkcija – u njemu se nalazi kantina/kafić, prostor za inovatore, gradski ured za izdavanje osobnih dokumenta, ured osoba zaduženih za kulturne aktivnosti u gradu... Knjižnica je pretvorena u zatvoreni gradski trg na koji su svi pozvani, da prodaju, da se igraju, uče i stvaraju koristeći mogućnosti koje prostor i knjižničari nude.

Ono što me dodatno zainteresiralo na konferenciji je povezivanje virtualnog i fizičkog svijeta. Danas većina nas koristi pametne telefone i neku od društvenih mreža te na njima dijelimo svoje poslovne i privatne uspjehe, misli, vijesti i zanimljive sadržaje. Tijekom cijele konferencije posebnu pripremu promotivnih materijala izrađivali su studenti medijskog sveučilišta iz Aarhusa i pripremali svakodnevni tiskani letak s informacijama što se događa toga dana, rasporedom predavanja i radionica, a iste informacije, naravno prilagođene okruženju u kojem se objavljuju, dijelile su se i na društvenim mrežama – Facebook, Instagram, Twitter, Vimeo. Na taj način su se sudionici konferencije dodatno povezivali i prepoznavali tijekom konferencije, ali i vani na cesti ili u hotelu ili negdje u gradu. Na društvenim mrežama se radila promocija same konferencije, ali i ljudi koji sudjeluju na njoj.

Na svečanom otvaranju Christian Byrge potaknuo je sudionike da poviču iz dubine grla „Yes, I made a mistake!“ kako bi ih pripremio za kreativne vježbe koje su se radile svakoga dana. Vježbe su se bazirale na osmišljavanju svakavih, često i glupih, rješenja na probleme koje je zadavao. Vježbe su pokazale da postavljanje provokativnih i glupih pitanja – npr. što se događa u knjižnici koja nema police za knjige potiču na razmišljanje izvan okvira i dovode do neočekivanih rješenja problema. Namjena takvih vježbi bila je da se lakše opustimo i otvorimo prema onome što nas okružuje, a najbitnije da se ne skrivamo od naših pogrešaka, ali i činjenice da ideje koje imamo nisu uvijek najbolje. Kao i na svakoj konferenciji, svakog dana su početku održavana pozvana izlaganja. U Aarhusu su to bili Peter McLeod, Phillip Schmidt, Deborah Jacobs i nizozemska princeza Laurentin. S obzirom da se cijela konferencija

snimala, na stranici konferencije možete uživati u govorima koje su održali. Princeza Laurentin potaknula je okupljene da postavljaju prava pitanja prilikom planiranja programa za lokalnu zajednicu, ali i da se ne srame postaviti pitanje „Kako?“ jer je to najbolji način da se započne razgovor sa zajednicom. Prema njezinim riječima inovativnost nije kada dijelimo ono što znamo, već ono što ne znamo, da zajedno tražimo odgovor i priznamo da nešto ne znamo. Peter McLeod iz Kanade nazvao je nas knjižničare „radikalima sa srcem“ koji angažirano odgovaraju na zahtjeve zajednice u kojoj rade. S druge strane, potaknuo nas je i da se zapitamo koliko često pitamo naše korisnike koje programe i aktivnosti planirati u godini koja slijedi – pitamo li ih uopće ili pretpostavljamo što oni žele. Jesmo li otvoreni na kritike i mišljenja naših korisnika oko percepcije rada koji obavljam. Socijalni jaz između onih koji imaju financijska sredstva za rast i razvoj i onih koji nemaju jasno je vidljiv danas kao i u 19. stoljeću kad su se narodne knjižnice otvarale da bi omogućile demokratski pristup znanju za sve.

Phillip Schmidt sa MIT-a u Americi izgovorio je jedan od najboljih citata na konferenciji „U knjižnici ne možeš pogriješiti!“. U uvodnom dijelu svog izlaganja ispričao je anegdotu s MIT-a, o skupini od 40 studenata koji su 3 mjeseca planirali kako na vrh zgrade visoke 50 metara smjestiti vatrogasni kamion u roku od 24 minute. Možete li to zamisliti? Da se popnete na zgradu od 50 metara i na njenom vrhu sastavite VATROGASNI kamion u manje od pola sata – on je takve ljude nazvao hakerima – iako na hakere gledamo kao ljude koji sjede za računalom i otkrivaju državne tajne. On nema takvu percepciju. On na hakere gleda kao na snalažljive pojedince koji intrigantni problem znaju riješiti upotrebom lako dostupnih znanja i iskustava. Oni su inovatori, a ako želimo vidjeti inovacije u svojoj zajednici, prema Schmidt, trebali bismo poticati ljude da budu neposlušni i da krše pravila kako bi stvorili nešto novo – inovatori se trebaju osjećati ugodno u takvom okruženju. Zapitajmo se – jesmo li i mi spremni kršiti pravila i dopustiti hakerima da iskoriste resurse naše knjižnice. Deborah Jacobs, direktorica globalne knjižničarske inicijative financirane od strane Bill & Melinda

Dobitnici stipendije

Petar – TEDx

Gates fondacije, istaknula je kako se u SAD-u ne razmjenjuju dragocjena iskustva u razvijanju novih programa i inicijativa, a to je nešto na čemu bismo svi trebali raditi. Povezivati se i dijeliti svoja znanja koja smo stekli radeći s korisnicima jer je to naša vrijednost – utjecaj na zajednicu,

ne statistika posudbe knjiga, već utjecaj koji smo imali na ljudske živote. Održan je velik broj, radionica, Ignite Talkova (možda nekome poznatije kao Pecha Kucha prezentacije), a većina sadržaja i prezentacija dostupna je preko internetske stranice konferencije i naravno snimke.

TREĆA KONVENCIJA INELI BALKANS, ATENA, GRČKA, 1.-2.9.2017.

Ana Škvarić, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

U rujnu 2017. održana je treća, ujedno i zaključna konvencija INELI Balkans (*International Network of Emerging Library Innovators/Balkan region*). Ovom konvencijom službeno je završen trogodišnji projekt INELI Balkans (http://www.futurelibrary.gr/en/ineli-balkans_en/) koji je uz financijsku potporu Zaklade Bill & Melinda Gates 2014. pokrenula grčka neprofitna organizacija Future Library. Dio INELI Balkans mreže bili su knjižničari i informacijski stručnjaci iz 11 zemalja (Slovenija, Hrvatska, BiH, Srbija, Crna Gora, Kosovo, Albanija, Makedonija, Rumunjska, Bugarska i Grčka), a hrvatski sudionici bili su Ivana Faletar Horvatić (Knjižnice grada Zagreba), Vesna Kurilić (Gradska knjižnica Rijeka), Mladen Masar (Gradska knjižnica Zadar), Ana Škvarić (Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica) i Gorana Tuškan (Gradska knjižnica i čitaonica „Viktor Car Emin“ Opatija). Osim knjižničara iz balkanskih zemalja, u Atenu su bili okupljeni i brojni ugledni stručnjaci iz ostatka Europe i SAD-a: Inga Lunden iz gradske knjižnice u Stockholmu, Mogens Vesteergaard iz knjižnice Roskilde u Danskoj, nezavisni projektni konzultant Rob Davies iz Londona, David Stratfield iz Zaklade Bill & Melinda Gates i Deborah Jacobs, čelnica inicijative Global Libraries u Zakladi Bill & Melinda Gates.

Dvodnevni program konvencije uključio je predstavljanje nove IFLA-ine inicijative *GlobalVision* (<https://globalvision.ifla.org/>) i globalnih INELI ogranaka *Iberoamerica* i *Asean*, predstavljanje najnovijih skandinavskih i grčkih projekata u radu s migrantima (*A Million Stories – Refugee Lives*, *El Sistema Greece*), panel diskusije, prezentacije projekata dobitnika nagrade *INELI Balkans Innovation Award*,

radionice pod vodstvom tima „Learning for Life“ i studentski obilazak zgrade Kulturnog centra Zaklade Stavros Niarchos čije rješenje potpisuje ugledni svjetski arhitekt Renzo Piano, a u kojem je cijelo događanje i održano.

Treba podsjetiti da je tijekom 2015. i 2016. zadatak sudionika projekta INELI Balkans bilo e-učenje, online diskusije na različite teme s područja knjižničarstva, umrežavanje, ali i osmišljavanje nove knjižnične usluge provedive u vlastitoj knjižnici. Za osmišljenu uslugu svaki je sudionik pisao projektni plan kojim je aplicirao za nagradu *INELI Balkans Innovation Award* u iznosu od 4.000 eura, a među pet nagrađenih krajem 2016. našao se i projekt „Rastemo čitajući: poticanje rane pismenosti u ruralnim područjima Koprivničko-križevačke županije“. Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica i voditeljice koprivničke Bibliobusne službe Ane Škvarić. Velik dio programa konvencije u Atenu posvećen je upravo predstavljanju nagrađenih projekata te diskusijama vezanim uz procese njihove implementacije i eventualne teškoće u implementaciji. Predstavljeni su nagrađeni projekti iz Hrvatske (podrška učenju i društvenom uključivanju predškolske djece), Bosne i Hercegovine (radionice s Lego robotima za osnovnoškolce), Rumunjske (platforma za umrežavanje informacijskih stručnjaka), Bugarske (informatičko opismenjavanje i digitalizacija zavičajne građe za osobe treće životne dobi) i Kosova (ciklus radionica za problematične tinejdžere).

Ana Škvarić iz koprivničke knjižnice i Gorana Tuškan, ambasadorica za Hrvatsku u okviru INELI Balkans, održale su službenu prezentaciju projekta „Rastemo čita-

Prezentacija projekta Rastemo čitajući u Ateni

jući“, nakon čega je Ana Škvarić sudionicima skupa na sesiji „Pitanja i odgovori“ imala priliku detaljnije predstaviti projekt, razmijeniti ideje s ostalim inovatorima i dogovoriti nove suradnje.

Provođenje implementiranog i u Ateni predstavljenog projekta koprivničke knjižnice nastavlja se i u 2018. godini: postojeće knjižnične kutije kreirane za dječje vrtiće i namijenjene predškolicima hrvatske i romske nacionalnosti te njihovim odgovateljicama, s početkom školske godine 2017./2018. ponovo su našle svoje mjesto u pet dječjih vrtića, a u idućoj školskoj godini planira se osiguravanje financijskih sredstava kako bi se ovom uslugom pokrilo još pet vrtića u mjestima koja obilazi koprivnički bibliobus. Konferencija je završila promišljanjem budućnosti mreže INELI Balkans, uz želju svih sudionika da po službenom završetku INELI projekta i dalje nastave s uspješnim i plodnim suradnjama s ciljem unapređenja knjižnica i knjižničarstva u zemljama Balkana.

Diskusije s dobitnicima INELI Balkans Innovation Award

14. KONFERENCIJA BIBLIOTEKARSKOG DRUŠTVA SRBIJE, BEOGRAD, 13. - 15. 12. 2017.

Romana Horvat, Vinka Jelić Balta i Ljiljana Vugrinec

Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja prvi je put imalo svoje predstavnike na godišnjoj konferenciji Bibliotekarskog društva Srbije. Na 14. konferenciji BDS-a naziva „O ČEMU GOVORIM KADA GOVORIM O BIBLIOTEKAMA? – zagovaranje, promocija, lobiranje“ održanoj u Beogradu, 13. - 15. 12. 2017., sudjelovale su i održale izlaganje Romana Horvat, Vinka Jelić Balta i Ljiljana Vugrinec

Konferencija je bila u znaku proslave velikoj jubileja, 70 godina postojanja Bibliotekarskog društva Srbije, a njome je obilježen i 14. 12., Dan knjižničara Srbije. Osim domaćih knjižničara iz svih krajeva Srbije, sudionici su pristigli iz Njemačke, Austrije, SAD-a, Hrvatske, Bosne i Hercegovine,

Rumunjske, Latvije, Slovačke i Cipra. Tijekom pretkonferencije, održane u Sveučilišnoj knjižnici „Svetožar Marković“, prvu održanu radionicu „Zagovaranje za biblioteke“ vodile su knjižničarke iz Hrvatske, Edita Bačić i Davorka Pšenica. Radionici je prisustvovalo više od 70 knjižničara koji su dobili priliku upoznati se s iskustvima hrvatskih kolega te zajednički raspraviti mogućnosti zagovaranja knjižnica na nacionalnoj i regionalnoj razini. U nastavku pretkonferencije, predstavio se Mašo Mehmedović, knjižničar iz Bosne i Hercegovine, koji je na neformalan i kreativan način ukazao na probleme s kojima se knjižnice nose u današnjem društvu. Primjer takvog pristupa je njegov dokumentarni film, naslova „Pokret za narodnooslobodilačko bibliotekarstvo“ gdje se glavni lik,

Hrvatski predstavnici na konferenciji

neobičan knjižničar pod krinkom srednjovjekovnog viteza – kao metafora stvarnih knjižničara – bori za održanje struke i samih knjižnica protiv društvenih sila koje knjižnice guraju na margine i dovode ih u situaciju stalne borbe za opstanak.

Središnji, plenarni dio konferencije otvorila je Karla Robin Hershey, stalni koordinator Ujedinjenih naroda u Srbiji. Gđa Hershey naglasila je nezamjenjivu ulogu knjižnica u omogućavanju pristupa informacijama, zajedno s ostalim uslugama koje knjižnice pružaju, kao ključne faktore u ostvarivanju ciljeva održivog razvoja prema Agendi 2030 UN-a. Na samom početku Skupštine, sudionicima se putem video poruke obratila i predsjednica IFLA-e, Gloria Pérez-Salmerón iz Barcelone, čestitkom Bibliotekarskom društvu Srbije povodom 70. obljetnice osnutka. Svečani dio jubilarne Skupštine završio je dodjelom godišnjih stručnih priznanja najboljim knjižničarima u Srbiji koja im je uručio predsjednik BDS-a, Bogdan Trifunović.

Prvo od pozvanih izlaganja gostiju iz inozemstva održala je Loida Garcia-Febo, izabrana predsjednica Američkog knjižničarskog društva (ALA-e) koja je govorila o iskustvima tog udruženja u kampanjama za povećanje vidljivosti i poboljšanje statusa knjižnica. Kao jedan od najvažnijih alata koje ALA redovito koristi u zagovaranju djelatnosti i osiguravanju podrške za knjižnice jesu povezivanje i suradnja kroz partnerstva s prijateljima knjižni-

ca. Barbara Schleihagen, izvršna predsjednica Njemačkog knjižničarskog društva, predstavljajući njemačka iskustva, istakla je značaj kvalitetnih strategija zagovaranja. Prezentacije primjera iz prakse, kroz izlaganja, filmove i postere, iz Letonije, Rumunjske, Slovačke, Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Srbije izazvali su posebnu pozornost sudionika konferencije. Prikazana su iskustva knjižničara iz različitih zemalja u prevladavanju prepreka i izazova u zagovaranju knjižnica. Predstavnice Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja održale su vrlo zapažano izlaganje o pozitivnim iskustvima u zagovaranju knjižnica i knjižničarstva kroz regionalno stručno Društvo. Predstavile su uspješne projekte Društva, kao što je npr. časopis Svezak s dvadesetogodišnjom tradicijom izlaženja, sudjelovanje u organizaciji brojnih nacionalnih i regionalnih stručnih skupova i sl., a povrh svega naglasile su upravo međusobnu suradnju knjižničara, kolegijalnost i timski rad kao glavne pretpostavke svih aktivnosti u Društvu. Među primjerima dobre prakse prikazane na posterima, istaknuo se primjer knjiškog aktivizma Gradske knjižnice Subotica. Poster kojeg je pripremila Bernadica Ivanković prikazao je rezultate dviju akcija: „Flashmob“ #Centriraj_knjigu – petominutno čitanje na Glavnom trgu i Domino spektakl – Knjigotres. Oba projekta imala su za cilj skrenuti pozornost na knjižnice, knjige i čitanje te potaknuti promjenu stereotipa u javnosti i kod financijera kako knjižnice samo troše novac, podizanjem svijesti o tome da knjižnice mogu biti i jesu generatori društvenog razvoja. Osim stručnog dijela konferencije, srdačni domaćini za sudionike su pripremili i zanimljiva popratna društvena događanja, ciljem boljeg međusobnog upoznavanja i zbližavanja, npr. Silent disco (ples na glazbu po osobnom izboru, pomoću slušalica), a organizirali su i zajedničko razgledanje Univerzitetske biblioteke „Svetozar Marković“ i Nacionalne biblioteke Srbije kako bi gosti konferencije stekli uvid u njihovu organizaciju i način rada. Posebno nezaboravan doživljaj bio je posjet Biblioteci „Milutin Bojić“ i sudjelovanje u književnom susretu s Brankicom Damjanović, poznatom srpskom novinarkom i književnicom koja je vrlo popularna i rado čitana i u Hrvatskoj. Upravo upoznavanje i druženje s kolegama iz Srbije i drugih zemalja svakako su najveća dodana vrijednost sudjelovanja na ovakvoj međunarodnoj konferenciji jer predstavljaju temelje za nove suradnje, daljnje razmjene iskustava, ali i neke zajedničke projekte u budućnosti.

Sudionici na konferenciji

PROJEKT „MIGRIRAJMO U KNJIŽNICU!“ – Żory, Poljska, 26. 2. – 2. 3. 2018.

Valentina Mikec, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Suvremena migracijska kriza jedan je od izazova s kojima se suočavamo u Europi. Budući da su lokalne zajednice u koje migranti dolaze uglavnom homogene, one migrante često ne prihvaćaju jer ih smatraju opasnim pa se migranti ne uspijevaju uključiti u lokalno društvo. Kako bi se spriječio strah od stranaca te kako bi se migranti što uspješnije uključili u društvo, potrebna je edukacija obiju društvenih skupina, a pritom je izuzetno važna uloga knjižnica.

U međunarodnom Erasmus + projektu koji sufinancira Europska komisija pod nazivom „Migrirajmo u knjižnicu!“ (Migrate to Library!) okupljene su knjižnice iz četiriju europskih zemalja: Poljske, Španjolske, Litve i Hrvatske. Polazište projekta je u činjenici da su knjižnice mjesta koja su otvorena prema svima, bez obzira na njihovo porijeklo, boju kože, religiju, spol i drugo. S obzirom na činjenicu da su migranti društvena skupina koju društvo često diskriminira upravo radi navedenih karakteristika, knjižnice su idealno mjesto za ostvarivanje njihove integracije u društvo. Glavni ciljevi svih partnera u projektu su razmjena dobre prakse i stjecanje kompetencija u radu s migrantima u kontekstu knjižnica, integracija migranata u lokalno društvo, te suzbijanje njihove segregacije i diskriminacije.

U sklopu projekta organizirani su međunarodni susreti i tečajevi u zemljama sudionika projekta. Prvi tečaj pod nazivom „Stav o multikulturalizmu: Razumijevanje migranata“ (Stand on Multiculturalism: Understanding migrants) održan je u Poljskoj od 26. veljače do 2. ožujka 2018. godine. Prvi dan tečaja

knjižničari su posjetili logor Auschwitz-Birkenau, a zatim Židovski muzej i sinagogu u Auschwitzu, gdje je održan tečaj o znakovima koji upozoravaju na mogućnost pojave masovnih zločina. Sljedeća dva dana u knjižnici u Żoryju održan je tečaj o razumijevanju fenomena migracije, migranata i multikulturalnog okruženja, te o teoriji i praksi integracije migranata u društvo i ulozi knjižnica u tom kontekstu pod vodstvom Agnieszke Kosowicz iz poljske organizacije za dijalog između različitih kultura (Fundacja Polskie Forum Migracyjne). Četvrti dan održan je tečaj o radu s odraslima i adolescentima s predavačem Tomaszom Wojtasikom iz poljske institucije kojoj je cilj razvijanje vještina i kompetencija učitelja (Regionalny Ośrodek Metodyczno-Edukacyjny Metis, Katowice). Posljednji dan, tečaj je održan u Medijateci, koja je dio mreže narodnih knjižnica u Wrocławu, čiji su djelatnici s polaznicima tečaja podijelili svoja iskustva i praktične aspekte rada s migrantima i strancima.

Drugi tečaj organizira hrvatski partner u projektu, Gradska knjižnica Ivan Vidali Korčula, od 9. do 13. travnja 2018. godine u prostorima Gradske knjižnice na Starčevićevom trgu u Zagrebu, a tečaj provodi Centar za mirovne studije. Bit će govora o postepenom uključivanju migranata u lokalnu zajednicu, o umanjenju kulturnog šoka, o uvjeravanju lokalne zajednice da uspostavi bliži kontakt s doseljenicima, te o načinima adekvatnog odgovaranja na govor mržnje, diskriminaciju i nasilje. Cilj tečaja je koristiti teorijsko znanje u praktičnom radu s migrantima.

Partneri u projektu „Migrate to Library“ u Żoryju (Autor: Johny Kondakjian Eagle)

„POKRENIMO BIBLIOBUS“

13. okrugli stol o pokretnim knjižnicama i 7. festival hrvatskih bibliobusa, Pula, 12. 5. 2017.

Ana Škvarić i Ljiljana Vugrinec, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Sva tri bibliobusa s područja Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja – iz Bjelovara, Križevaca i Koprivnice – prisustvovala su nacionalnom Okruglom stolu i festivalu bibliobusa pod nazivom „Pokrenimo bibliobus!“ održanom 12. svibnja 2017. u Puli. Sudjelovali su članovi bibliobusnih posada: Dražena Rajs i Igor Iveković iz Bjelovara, Ana Škvarić i Siniša Lukač iz Koprivnice te Igor Kuzmić iz Križevaca, a pridružila im se i voditeljica Županijske matične službe iz Koprivnice, Ljiljana Vugrinec. Organizator Okruglog stola i festivala bibliobusa u Puli bila je Komisija za pokretne knjižnice Hrvatskog knjižničarskog društva, a domaćin Gradska knjižnica i čitaonica Pula. Sudjelovalo je stotinjak knjižničara i gostiju iz svih krajeva Hrvatske te iz inozemstva: Njemačke, Slovenije, Mađarske, Srbije, Bosne i Hercegovine te Makedonije.

Zanimljivost: kako bi što veći broj putujućih knjižničara iz Slovenije mogao prisustvovati skupu i festivalu bibliobusa u Puli, slovenska Sekcija za potujoče knjižnice organizirala je dvodnevni stručni izlet u Hrvatsku te je tako u Pulu stigao pun autobus putujućih knjižničara iz cijele Slovenije!

Glavna tema 13. okruglog stola o pokretnim knjižnicama u Hrvatskoj razmatrala je problematiku pokretanja i ustrojavanja novih pokretnih knjižnica u Republici Hrvatskoj čime je istaknuta važnost širenja mreže bibliobusnih službi na cijelom području Hrvatske. Program je počeo Festivalom bibliobusa, održanim neposredno uz pulsku Arenu. Hrvatski bibliobusi, osim s područja našega Društva, doputovali su i iz Karlovca, Rijeke, Vinkovaca i Zagreba, a gostujući inozemni bibliobusi iz Maribora i Novog Mesta u Sloveniji te iz Pečuha u Mađarskoj. Tijekom festivala, bibliobusi su bili otvoreni za javnost, a jedinstvenu priliku da ih sve na jednom mjestu razgledaju iskoristilo je više stotina posjetitelja. Festival je završio svečanim defileom svih 11 bibliobusa kroz ulice Pule.

Stručni dio skupa održan je u Gradskoj knjižnici i čitaonici Pula, a počeo je promotivnim videom „Pokretne knjižnice u RH: cjeloživotna avantura kroz bogatstvo druženja i znanja“. Video je snimljen kako bi hrvatski putujući knjižničari dali potporu Gradskoj knjižnici i čitaonici Pula u nastojanjima za osnivanjem bibliobusne službe i pokretanje istarskog bibliobusa. Materijal za video prikupljen je uz pomoć svih bibliobusnih službi, a za montažu i konačan izgled videa zaslužan je je Vladimir Vranješević iz Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci. Film je dostupan na poveznici: <https://drive.google.com/file/d/0B7UvJ0Ps8KowL-TctTlhZdmFNTzA/view>

Kroz desetak domaćih i stranih pozvanih izlaganja sudionici skupa potom su se upoznali sa stanjem razvoja pokretnih knjižnica u Hrvatskoj, ali i u susjednim zemljama, kao i s aktualnim trendovima u Europi. Istovremeno, u knjižnici su bili izloženi poster na kojima su sve hrvatske, ali i neke strane bibliobusne službe predstavile programe i aktivnosti koje provode u svojim bibliobusima.

U uvodnom izlaganju, Nela Načinović i Nadia Bužleta iz Gradske knjižnice i čitaonice Pula predstavile su kampanju za osnivanje bibliobusne službe u Istarskoj županiji „Pokrenimo bibliobus!“ koja je službeno pokrenuta 2015. godine. Osnivanjem bibliobusne službe ujedno bi se ponovo pokrenula usluga prekinuta 1990.-ih, kad je rashodovano staro i dotrajalo bibliobusno vozilo koje je 13 godina obilazilo mala i udaljena mjesta u županiji.

Potom je gošća iz Njemačke, Elisabeth Willnat, ravnateljica Gradske knjižnice iz Freiburga, predstavila njemački sustav pokretnih knjižnica u kojem djeluje 91 bibliobusna služba s ukupno 112 vozila, koja su većinom novije proizvodnje i odlično tehnološki opremljena. Upravo Gradska knjižnica iz Freiburga darovala je 2013. Gradskoj knjižnici Zadar svoj rashodovani bibliobus koji sada obilazi stajališta na zadarskim otocima.

Usljedilo je izlaganje Tjaše Mrgole Jukić iz Knjižnice Ivana Potrča Ptuj, predsjednice slovenske Sekcije za potujoče

Festival bibliobusa održan je u podnožju pulske Arene

knjižnice, i Marjana Gujtmana, iz Ministarstva za kulturu Republike Slovenije koji su govorili o slovenskim putujućim knjižnicama i načinu njihovog financiranja te dali detaljan pregled kako Republika Slovenija brine za svoje bibliobuse. U Sloveniji djeluje 12 bibliobusnih službi s isto toliko vozila, u čijoj nabavi Ministarstvo kulture sudjeluje sa čak 70% potrebnog iznosa. Kroz dugoročno planirane projekte u kojima uz Ministarstvo sudjeluju općine i matične knjižnice, slovenski bibliobusni vozni park svake godine bogatiji je za barem jedno novo vozilo. Na taj način kontinuirano se obnavljaju vozila u postojećim službama, a ima prostora i za osnivanje novih službi, u skladu s potrebama. Iva Pezer i Ljiljana Vugrinec iz Komisije za pokretne knjižnice dale su pregled stanja hrvatskih bibliobusnih službi u 2016. godini. U Hrvatskoj djeluje 9 bibliobusnih službi s ukupno 13 bibliobusa koji su u 2016. godini pružali knjižnične usluge na području 148 jedinica lokalne samouprave i imali 496 stajališta, ili prosječno 55 po jednoj županiji. Svi bibliobusi zajedno imali su ukupno 14.693 korisnika ili prosječno 1.633 korisnika po jednoj županiji. Istaknuto je da se radi o korisnicima koji bez bibliobusa ne bi imali nikakvu mogućnost korištenja knjižničnih usluga u svrhu informiranja, učenja i ispunjavanja kulturnih potreba jer većinom žive u malim i udaljenim te prometno slabo dostupnim naseljima, bez kulturne infrastrukture uobičajene u većim središtima.

Vrlo zanimljiva bila su izlaganja savjetnice za školske knjižnice, Fride Bišćan, koja je istražila pokrivenost školskih knjižnica u RH bibliobusnim uslugama te Ksenije Trs iz Mariborske knjižnice koja je govorila o osobnom iskustvu rada u pokretnoj knjižnici. Sudionicima skupa svoj su rad na kraju predstavili i Primož Kocbek (FERA AVTO d.o.o) i Franko Načinović (Multipartner d.o.o) čije su tvrtke izradile i opremile novi mariborski bibliobus i riječki bibliokombi. Sva izlaganja dostupna su na stranici Komisije za pokretne knjižnice https://www.hkdrustvo.hr/hr/strucna_tijela/37/publikacije/.

Broj stajališta i korisnika koje će bibliobusi obuhvatiti svojim uslugama u velikoj mjeri ovisi o vrsti i kvaliteti, kao i broju bibliobusnih vozila koja su knjižnicama na raspolaganju za pružanje pokretnih knjižničnih usluga. Stoga je sve sudionike skupa obradovala informacija iz Ministarstva kulture RH kako ovo Ministarstvo planira već u neposrednom idućem razdoblju značajnije podržati nabavu novih bibliobusnih vozila, kako radi osnivanja novih službi, tako i u svrhu zamjene dotrajalih vozila u postojećim bibliobusnim službama. U zaključcima skupa koji se u cijelosti mogu pročitati na poveznici http://www.hkdrustvo.hr/hr/strucna_tijela/37/publikacije/,

Stručni dio skupa u Gradskoj knjižnici i čitaonici Pula

između ostaloga, posebno je istaknuto kako je važno da uređenje i oprema pokretnih knjižnica omogućuju nivo i kvalitetu pružanja knjižničnih usluga na jednak način kao što to čine i stacionirane knjižnice. To znači da vozila trebaju biti izvrsno tehnološki opremljena najsuvremenijom opremom kako bi omogućila ne samo automatiziranu posudbu i internet za korisnike, već i pružanje drugih knjižničnih usluga s atraktivnim programima povezanim s novim tehnologijama, kao i edukaciju za njihovo korištenje. Uspješnom sudjelovanju i predstavljanju kopirivničkog bibliobusa na festivalu Puli doprinijeli su vjerni i nezamjenjivi sponzori **Podravka** i **Carlsberg**, a doniranjem turističko-reklamnih materijala uključile su se i gradske te županijske turističke zajednice. Svim suradnicima i sponzorima naših bibliobusa srdačno hvala na podršci!

NAJNOVIJA VIJEST:

Stručni odbor HKD-a na svojoj sjednici održanoj 16. veljače 2018. jednoglasno je podržao prijedlog Komisije za pokretne knjižnice za ustanovljavanje **Dana hrvatskih bibliobusa** na dan **9. lipnja**, s obzirom da je na taj dan 1969. godine u Rijeci otvoren prvi namjenski uređeni bibliobus u Hrvatskoj (i prvi u tadašnjoj Jugoslaviji!). Prema daljnjoj proceduri, prijedlog treba biti potvrđen na Skupštini HKD-a koja će se održati u Opatiji 10.-13.10.2018. Dan hrvatskih bibliobusa po prvi puta bi se trebao obilježiti 9.6.2019., upravo za vrijeme održavanja 14. okruglog stola o pokretnim knjižnicama i 8. festivala hrvatskih bibliobusa kojem će domaćin biti Gradska knjižnica Rijeka, povodom 50. godišnjice početka rada prvog riječkog bibliobusa.

STRUČNI SKUP „INOVATIVNI KNJIŽNIČNI PROGRAMI U POVEZIVANJU SA ZAJEDNICOM

Tehnologije i mašta mogu svašta!“, Virje, 10. 11. 2017.

Ivanka Ferenčić-Martinčić, Narodna knjižnica Virje i Ljiljana Vugrinec, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Povodom desete obljetnice rada Narodne knjižnice Virje kao samostalne ustanove i 140. obljetnice organiziranog čitanja u Virju, u Narodnoj knjižnici Virje održan je 10. 11. 2017. stručni skup za knjižničare kojim je obilježen i 11. studeni, Dan hrvatskih knjižnica te Dan Općine Virje. Pokrovitelj skupa bila je Općina Virje, a suradnici u organi-

zaciji Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica, Turistička zajednica Središnje Podravine i Dječji vrtić „Zrno“ Virje te brojni volonteri i donatori koji su se uključili u organizaciju i samu izvedbu skupa. Odabir aktualne teme i zanimljivih sadržaja privukli su na skup čak šezdesetak knjižničara iz raznih dijelova hrvatske, ponajviše iz na-

rodnih i školskih knjižnica. Osim iz knjižnica u Koprivničko-križevačkoj županiji, sudionici su pristigli iz Požege, Novske, Čazme, Bjelovara, pa čak i iz Rijeke. U sklopu Skupa, u Narodnoj knjižnici Virje postavljena je izložba ručno uvezanih unikatnih knjiga pod naslovom *Otk(r)ivanje srca* – projekt Zorana Vidakovića, u suradnji s više od 30 umjetnika i kreativaca.

U svom uvodnom obraćanju, Ivanka Ferenčić Martinčić, ravnateljica Narodne knjižnice Virje, obrazložila je motive za odabir teme skupa te naglasila kako su upravo međusobna povezanost ljudi i energija zajednice, pokretač u organiziranju najrazličitijih sadržaja u mjestu. Tako je i u knjižnici, koja svoju najveću snagu i svrhu pronalazi upravo u partnerstvima i povezivanju s brojnim suradnicima s kojima zajedno osmišljava usluge i provodi svoje programe. Okupljenima se u ime Koprivničko – križevačke županije obratila v.d. pročelnice Upravnog odjela za obrazovanje, kulturu, znanost, sport i nacionalne manjine, Ana Mušlek, koja je domaćinima zahvalila na organizaciji te pohvalila napore knjižničara na širenju čitateljske kulture i inovativnosti koju uvode u svoju djelatnost. Sudionike je u ime Općine, kao domaćina, pozdravio načelnik Općine Virje, Mirko Perok, koji je najavio još bolje uvjete za rad Narodne knjižnice Virje ukoliko se uspije realizirati projekt uređenja Stare škole, nadaleko poznate virovske Krasotice, kojeg je Općina prijavila za korištenje sredstava iz fondova EU kroz program Ruralnoga razvoja. Ravnateljica županijske matične Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica, Dijana Sabolović-Krajina pozdravila je nazočne u ime županijske knjižnične zajednice te izrazila zadovoljstvo odabranim zanimljivim temama, kao i velikim bro-

jem okupljenih sudionika. Kroz osam stručnih izlaganja u izvedbi knjižničara iz Koprivnice, Križevaca i Virja, ali i vrsnih predavača iz drugih, knjižničarstvu srodnih struka, skup je tematizirao spektar različitih sadržaja, možda i ne-tipičnih za knjižnice, ali potrebnih i svakako dobrodošlih. Dio izlaganja bavio se najnovijim tehnološkim dostignućima koja knjižničarima omogućuju novo promišljanje već postojećih usluga za nove generacije korisnika. Neke od tema izlaganja bile su: popularni trendovi kao platforme za okupljanje zajednice: LARP (Live-Action-Role-Play), TEDx, putovanja; QR kodovi u promociji knjige i čitanja, dodavanje novih dimenzija proširene stvarnosti; prilagođavanje online sadržaja korisničkim potrebama za nove AG („after-google“) generacije; učinkovito korištenje računalne i internet tehnologije u komunikaciji s korisnicima kroz online aplikacije za dizajn, kreiranje i održavanje web sadržaja itd.

Svaki sudionik imao je priliku uključiti se i u jednu od tri vrlo zanimljive i originalne radionice, koje su domaćini pripremili u suradnji sa svojim partnerima i suradnicima: poklonici avanture i fantasyja prihvatili su se glume u posebno osmišljenoj LARP radionici koju je pripremila za to specijalizirana tvrtka Terrible Creations; kreativci su se okušali u izradi unikatnih knjiga u radionici Bookbindinga uz mentorstvo Zorana Vidakovića, dok je Elizabeta Milanović Glavica iz Turističke zajednice Središnje Podravine za ljubitelje šetnji u prirodi organizirala Geocaching – igru potrage za skrivenim objektima korištenjem GPS-a putem mobitela s ciljem upoznavanja kulturnih i turističkih znamenitosti Virja. Nakon održanih radionica, svi sudinici Skupa okupili su se ponovo u Društvenom domu Virje na zajedničkom ručku kojim ih je počastila Općina Virje kao pokrovitelj događanja.

Sudionici stručnog skupa u Virju

Tijekom cijelog trajanja skupa ozračje je bilo izuzetno pozitivno i entuzijastično, sklopljena su nova poznanstva između kolega iz različitih knjižnica i mjesta te uspostavljeni kontakti s mogućim novim poslovnim suradnicima. Stvoreni su temelji za novu suradnju i primjenu inovativnih metoda rada u svrhu osmišljavanja novih i još kvalitetnijih knjižničnih usluga za korisnike. Još jednom se pokazalo da knjižnice ne treba unaprijed dijeliti na „male“ i „velike“, samo po broju kvadrata kojima raspolažu, već prvenstveno po tome koliko su uspješne i korisne u svojim zajednicama, koliko s njima žive i rastu, koliko doprinose sredini u kojoj djeluju, ali cijeloj stručnoj zajednici. A po tim parametrima i Narodna knjižnica Virje, organizacijom ovog stručnog skupa upravo se svrstala među velike knjižnice.

17. OKRUGLI STOL O SLOBODNOM PRISTUPU INFORMACIJAMA „INOVATIVNA KNJIŽNICA U SLUŽBI LOKALNE ZAJEDNICE“

Dijana Sabolović-Krajina, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

17. okrugli stol o slobodnom pristupu informacijama „Inovativna knjižnica u službi lokalne zajednice“ održan je u Knjižnicama grada Zagreba – Gradskoj knjižnici 8. 12. 2017. Organizatori su bili Komisija za slobodan pristup informacijama i slobodu izražavanja HKD-a i Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Ovogodišnji okrugli stol bavio se inovativnošću knjižnica, odnosno novim uslugama organiziranim samostalno ili u suradnji s drugim organizacijama i ustanovama u lokalnoj zajednici, kao i uslugama koje su

okupile pojedine skupine stanovništva oko zajedničkog interesa. Svrha mu je bila prepoznati i vrednovati knjižnice kao mjesta okupljanja i komunikacije članova pojedine lokalne zajednice. Dvanaest održanih izlaganja je bilo grupirano u tri cjeline: Suradnja knjižnice s ustanovama i organizacijama u zajednici, Povezivanje interesnih skupina u zajednici te Inovativne službe i usluge za zajednicu.

Ingrid Bon, predstavnik Međunarodnog saveza knjižničarskih društava i ustanova (IFLA), održala je je izlaganje „Kakvu korist mogu imati knjižnice od UN-ove Agen-

de 2030“, a potpisnica ovih redaka izlaganje „Strategije djelovanja narodnih knjižnica u lokalnim zajednicama“. Kako bi se dobio uvid u neke od pokazatelja inovativnog prilagođavanja narodnih knjižnica promjenama u suvremenom, informacijskom društvu, iznijela je rezultate usporedbe poslovnih modela nekoliko hrvatskih narodnih knjižnica (u Koprivnici, Varaždinu i Zadru). Rezultati usporedbe ukazuju da knjižnice u Hrvatskoj i inozemstvu u svojem poslovanju kombiniraju različite strategije djelovanja, kako bi se prilagodile društvenim promjenama – strategiju resursa institucija, strategiju umrežavanja, strategiju komercijalizacije i strategiju civilnog društva. Ono što ih razlikuje je fokus djelovanja, koji može biti obilježen odabirom tradicionalnijih ili pak inovativnijih društvenih zadaća, uloga i usluga. Tradicionalniji knjižnični fokus zasniva se na formiranju knjižničnih zbirki, a inovativniji na društveno proaktivnom djelovanju, odnosno ambiciji

knjižničara da pokreću i aktivno sudjeluju u društvenim promjenama u svojoj lokalnoj zajednici. Zajedničko je svim knjižnicama to što svaka na svoj način koristi potencijale relevantnog medijatora u interakciji specifično lokalnih i sveprisutnih globalnih dimenzija suvremenog društva, a u kontekstu aktualnih knjižničnih paradigmi – *hibridne knjižnice, digitalne knjižnice i knjižnice kao središta zajednice*.

Zaključci okruglog stola su apostrofirali važnost potpore hrvatskih knjižnica i Hrvatskoga knjižničarskog društva UN-ovoj Agendi 2030. te važnost da se u tom nastojanju slijede naponi krovne međunarodne knjižničarske organizacije IFLA-e. Istovremeno, UN-ova Agenda 2030. snažno je uporište svakoj pojedinoj knjižnici da još jače pozicionira svoju važnost u zajednici i društvu uopće. Cjeloviti tekstovi izlaganja objavljeni su u zborniku radova.

ZNANSTVENA RADIONICA „OD NEPOZNATOSTI DO VIDLJIVOSTI – HRVATSKA EMIGRACIJA (1945.-1990.)“

Dijana Sabolović-Krajina, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Na znanstvenoj radionici „Od nepoznatosti do vidljivosti – hrvatska emigracija (1945.-1990.) u zbirka kulturalno-baštinskih i znanstvenih ustanova“ koja je održana 5. svibnja 2017. u Hrvatskom institutu za povijest iz Zagreba, predstavljena je, na poziv organizatora, i Zbirka Fištrović, jedna od najznačajnijih zbirki Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica o kojoj je govorila Dijana Sabolović-Krajina, ravnateljica knjižnice.

Znanstvena radionica „Od nepoznatosti do vidljivosti – hrvatska emigracija (1945.-1990.)“ održana je u sjedištu organizatora, Hrvatskog instituta za povijest u Zagrebu, 5. svibnja 2017. Radionica se održala u sklopu međunarodnog projekta COURAGE – Kulturna opozicija: razumijevanje kulturne baštine neslaganja u bivšim socijalističkim državama, koji financira Europska unija (Program za istraživanje inovacije za razdoblje 2014.-2020. godine – OBZOR 2020). Tema radionice bila je relevantnost i očuvanje emigrantske baštine za proučavanje hrvatske povijesti iz socijalističkog razdoblja. Usprkos stanovitim doprinosa, nakon 1990. godine u hrvatskoj historiografiji nije bilo opsežnijeg istraživanja ove problematike.

Ciljevi radionice su bili: ukazati na činjenicu da nije moguće u cjelini sagledavanje hrvatske povijesti druge polovice 20. stoljeća bez uzimanja u razmatranje njezine emigrantske sastavnice; upoznati znanstvenu zajednicu i širu zainteresiranu javnost s dostupnom emigrantskom građom u kulturno-baštinskim i znanstvenim ustanovama u Republici Hrvatskoj; prikupljanje informacija o stanju očuvanosti i potrebama zaštite građe vezane za emigrantsku tematiku. Zaključci s radionice vezani uz promociju, dostupnost i zaštitu poslužili su za izradu nacionalnih izvješća i preporuka. Uvodno izlaganje o važnosti istraživanja političke emigracije za hrvatsku povijest druge polovice 20. stoljeća održao je prof. dr. sc. Ivo Banac s Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Slijedila su izlaganja o gradivu za istraživanje iseljništva u Hrvatskom državnom arhivu na primjeru Vodiča kroz iseljništvo, potom o Zbirci inozemne Croatice u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjiž-

nici u Zagrebu, Zbirci knjiga Jere Jareba na Hrvatskom institutu za povijest, Zbirci Fištrović u Knjižnici i čitaonici „Fran Galović“ Koprivnica, umjetničkom doprinosu Joze Kljakovića u emigraciji (Memorijalna zbirka u Zagrebu), kao i akademskog slikara Josipa Crnoborija u Galeriji Klovićevi dvori. Potpisnica ovih redaka govorila je o Zbirci Fištrović, koja je uz Zavičajnu zbirku Caproncensis i Zbirku Leandera Brozović jedna od specifičnosti koprivničke Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“. Zbirka se sastoji od 1333 knjiga na engleskom jeziku, a najveći dio je povijesne i političke tematike vezan uz područje bivše Jugoslavije, ali i međunarodne odnose. Zbirka je od posebne važnosti za izučavanje povijesti i politike 20. stoljeća, a najviše ju koriste učenici i studenti. Nastala je zahvaljujući donacijama Olivije Fištrović rodom iz sela Reka kod Koprivnice, koja je emigrirala pedesetih godina prošlog stoljeća iz Jugoslavije u Peru, a potom u SAD. Prilikom posjete

D. Sabolović-Krajina izlaže o Zbirci Fištrović

rodom kraju 2001. godine, navratila je i u koprivničku knjižnicu te odlučila darovati joj ovu zbirku knjiga. Većinu tih knjiga su intelektualci u Americi, podrijetlom iz Hrvatske, sakupljali 1990-ih godina za potrebe zagovaranja samostalnosti i neovisnosti Hrvatske u američkoj javnosti, posebice za vrijeme Domovinskog rata. Knjige su u koprivničku knjižnicu pristigle u dva navrata, 2001. i 2002. godine. Sve predstavljene emigrantske zbirke znanstvenici iz Hrvatskog instituta za povijest su obradili i predstavili u posebnom registru. Cilj je povećati njihovu vidljivost međunarodnoj

znanstveno-istraživačkoj zajednici, kao i svima zainteresiranima. Tako je i Zbirka Fištrović koprivničke knjižnice uključena u međunarodni istraživački projekt COURAGE ("Cultural Opposition – Understanding the Cultural Heritage of Dissent in the Former Socialist Countries") – „Kulturna opozicija – razumijevanje kulturne baštine neslaganja u bivšim socijalističkim državama“, koji financira okvirni program Europske unije za istraživanja i inovacije Obzor 2020 te je dostupna na poveznici <http://hr.cultural-opposition.eu/registry/?lang=hr&letterFilter=F>

6. OKRUGLI STOL “KNJIŽNICE I SUVREMENI MENADŽMENT: ALTERNATIVNI IZVORI FINANCIRANJA”

Dijana Sabolović-Krajina, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

U Knjižnicama grada Zagreba – Gradskoj knjižnici, održan je 30. 11. 2017. 6. okrugli stol “Knjižnice i suvremeni menadžment” na temu „Alternativni izvori financiranja”. Organizator je bila Komisija za upravljanje Hrvatskog knjižničarskog društva koja od 2008. godine redovito održava okrugle stolove s temama knjižničkog menadžmenta, a s ciljem podizanja razine uspješnosti rada hrvatskih knjižnica u ostvarivanju njihovih misija i vizija primjenom marketinških i menadžerskih tehnika i alata. Izlaganja su održale **Gorana Tuškan** iz Gradske knjižnice i čitaonice „Viktor Car Emin“ Opatija, „Prikupljanje sredstava za knjižnicu: kampanje, sponzorstva, donacije“, **Vesna Kotarski** sa Sveučilišta u Zagrebu, Ureda za EU projekte „Pregled programa i fondova EU“, **Zrinka Udiljak Bugarinovski** s Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, Knjižnično dokumentacijskog centra i **Ljiljana Aleksić** iz Knjižnica grada Zagreba – Knjižnice Božidara Adžije. „Knjižnica je brand!“ te **Dijana Sabolović-Krajina** iz Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica, „Alternativni izvori financiranja: praktična iskustva Knjižnice i čitaonice “Fran Galović” Koprivnica“.

U fokusu stručnog skupa bila je problematika osiguravanja alternativnih izvora financiranja u knjižnicama. U dolaženju do dodatnih sredstava za programe i projekte knjižnicama mogu pomoći marketinški alati kao što je brendiranje. Brendiranje je razvoj jasnih poruka i sredstava za komunikaciju pomoću kojih se ta poruka usmjerava na željenu ciljanu skupinu. Knjižnice trebaju razvijati svoj brand koji će ih učiniti različitima i prepoznatljivima i na učinkovit način prenijeti ciljanim skupinama prednosti knjižnice. Na taj način knjižnice osiguravaju i veću prednost u dobivanju sredstava za ostvarivanje svojih programa.

Zaključak skupa je da se knjižnice u današnje doba trebaju jače pozicionirati kao ustanove koje ne mogu opstati bez institucionalne podrške. Trebaju se odupirati sve raširenijim pritiscima diljem svijeta da komercijaliziraju svoju djelatnost, jer su neprofitne ustanove s jasnom misijom u društvu. Istovremeno trebaju biti proaktivne u osiguravanju dodatnih prihoda iz alternativnih izvora financiranja za pojedine programe i projekte pri čemu im mogu koristiti alati i tehnike iz korporativnog sektora.

STRUČNI SKUP S MEĐUNARODNIM SUDJELOVANJEM „PREDŠKOLCI I KNJIŽNICA“ GRADSKA KNJIŽNICA BELI MANASTIR, SREDIŠNJA KNJIŽNICA MAĐARA U RH

Ivana Blažeković i Branka Mikačević, Narodna knjižnica „Petar Preradović“, Bjelovar

Gradska knjižnica Beli Manastir, Središnja knjižnica Mađara u RH, organizirala je stručni skup s međunarodnim sudjelovanjem „Predškolci i knjižnica“ koji se održao u Belom Manastiru 10. studenoga 2017. godine. Skup se organizirao radi praćenja promjena u sustavu predškolskog odgoja i obrazovanja, pojave potencijalno nove skupine malih korisnika i njihovih skrbnika, novih mogućnosti dječjih odjela, a poglavito radi povezivanja knjižničara, odgajatelja i učitelja. Na Skupu je održano šesnaest izlaganja primjera dobre prakse. Budući je Skup bio s međunarodnim sudjelovanjem održano je i dva izlaganja iz Subotice i to **Bernadice Ivanković** i **Marine Piuković**: *Od vrtića do Knjižnice* i **Marijane Tenodi** i **Helene Omerović**: *Saradnja Gradske biblioteke Subotica i predškolskih usta-*

nova te dva iz Mađarske **Balázs Ágnes és Jancsik Patricia**: *A Papírszínház (Kamishibai) alkalmazásának lehetőségei a könyvtári foglalkozások és az olvasóvá nevelés során* te **Illés Péter**: *Kicsik vagyunk, nagyok leszünk*. Ivana Blažeković i Branka Mikačević održale su kratko izlaganje programa *Čituljko u gostima, gosti kod Čituljke*; suradnja Dječjeg odjela knjižnice s Dječjim vrtićima. Dječji odjel Narodne knjižnice “Petar Preradović” Bjelovar, od 2015. godine vizualni identitet istoimenog odjela upotpunio je lik *Čitka Čituljka* – manipulativne lutke – knjiškog crva koji je ujedno i logo dječjeg odjela knjižnice. Identitet knjižnice vidljiv je kroz četiri važna elementa: organizacijsku kulturu, komunikaciju s korisnicima, poslanje knjižnice te dizajn Dječjeg odjela i prostornog uređenja koji je prilagođen djeci od

najranije dobi. Čitko Čituljko prepoznatljiv je kod djece, ali i u široj lokalnoj zajednici. Najmlađi korisnici, poistovjećuju knjižnicu s Čituljkom. Djeca dolaze u knjižnicu s roditeljima ili organizirano s vrtićkim skupinama na mnogobrojne programe (gosti kod Čituljka, Pričopričalice. Igraonice za bebe, Igraonice za predškolce, Engleska igraonica, Čituljko u bolnici...) isto kao što i knjižničarke odlaze u prostore vrtića na području grada (Čituljko u gostima), te na taj način razvijaju suradnju s odgojno-obrazovnim ustanovama. Ta suradnja je za dobrobit djece osobito kod promicanja čitanja. Osim suradnje, naglasak je i na razvijanju pozitivnog stava prema knjigama i knjižnici. Kako je jedna od temeljnih zadaća knjižnice poticanje čitanja, Čituljko pomaže u ostvarenju toga na način koji je djeci najzanimljiviji, točnije kroz izravnu komunikaciju s Čituljkom tj. knjižničarkama. Knjižničarke stoga na razne načine interaktivno upoznaju djecu s ovim likom i knjižnicom te svim programima koji se provode za taj uzrast djece. Djeca i roditelji, ali i odgojitelji i stručni suradnici upravo zbog toga uviđaju da knjižnica nije samo mjesto gdje se posuđuju i čitaju knjige, već da je knjižnica ugodno mjesto susreta, igre, druženja, zabave i učenja. Djeci je omogućeno da osjete radost čitanja i uzbuđenja otkrivanja znanja i djela mašte. Prostor je bogat izvorima za učenje i razvojno primjerenom građom koja je prilagođena dobi djeteta. Dječji odjel knjižnice je vidljiv vrtićima na širem području grada Bjelovara (Gradski vrtić Bjelovar, Dječji vrtić Ciciban, Dječji vrtić Pinokio, Dječji vrtić Bubamara, Dječji vrtić Osmijeh) te vrtićima na području županije – Dječji vrtić Ivanska i Dječji vrtić Palčica iz Rovišća). Suradnja s ovim vrtićima je redovita a programi se odvijaju u prostoru knjižnice ili odlaskom u navedene vrtiće. Predškolce koji organizirano dolaze u knjižnicu, upoznaje se s Čituljkom koji djecu interaktivno upoznaje s „Velikom knjigom o maloj knjižnici“. Velika knjiga o maloj knjižnici ukratko sadržava sve programe koje knjižnica provodi. U knjizi se nalaze sadržaji: *Iz povijesti knjižnice, Povijest Dječjeg odjela, Dječji odjel – pravila, Što se u knjižnici radi..., Stalni programi, Igraonica, Vaše knjižničarke, Luckasti*

Skup Predškolci i djece, Beli Manastir

dani, Tražili ste niste dobili. Velika knjiga o maloj knjižnici također je sredstvo promocije i daje prikaz knjižničnih programa i usluga na djeci razumljiv i prilagođen način. Nakon pročitane knjige djecu se upoznaje s prostorom knjižnice – (Kutić slikovnica, Dječji trg, Kutić stop dosada, Teen zona, Riznica znanja, DVD otok i audio-vizualna građa...). Organizirani posjeti knjižnici uvijek završavaju pričom ovisno o temi, godišnjem dobu, aktivnosti, a ponekad i kreativnim radionicama i sl. Već od najranije predškolske dobi, djeca u svakodnevnom okruženju, bio to vrtić, kuća ili knjižnica dolaze u doticaj s različitim izvorima informacijama na različitim medijima. Odgojitelji, roditelji i dječji knjižničari tvore kreativan i poticajan svijet na putu odrastanja najmlađih korisnika.

STRUČNI SKUP „INFORMACIJSKA PISMENOST U DJEČJIM KNJIŽNICAMA“

Vjeruška Štivić, Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar

U knjižnici Medveščak u Zagrebu u organizaciji Komisije za knjižnične usluge za djecu i mlade HKD-a i Knjižnice grada Zagreba – knjižnice Medveščak održan je 31. ožujka 2017. stručni skup za dječje knjižničare pod nazivom *Informacijska pismenost u dječjim knjižnicama*. Na Skupu su u pozvanim izlaganjima iznesene teorijske postavke informacijskog opismenjavanja djece i mladih u narodnim i školskim knjižnicama, a u izlaganjima s primjerima dobre prakse prikazane su praktične metode, mogućnosti organizacije i provedbe programa i projekata informacijske pismenosti.

Uvodni teorijski dio otvorio je fizičar Igor Ljubunčić s predavanjem *What is the answer to life, the universe and everything?* koji je skrenuo pozornost na jezik kojim se služimo i koji ne odgovara sutrašnjici, kao ni način na koji razmišljamo, te da je potrebno uz prirodni razvijati i programski jezik i razmišljanje.

Ivan Ljubunčić – *What is the answer to life, the universe and everything?*

Branka Mikačević – 6 veličanstvenih koraka do informacija i znanja

Sonja Špiranec je u svom izlaganju *Informacijska pismenost: od funkcionalnih prema kritičkim pristupima* istaknula da je ključno razvijati kritičku svijest o potrošnji informacija. Kolegice iz Slovenije Saša Vidmar i Polonca Kavčič, Goriška knjižnica Franceta Bevka Nova Gorica predstavile su njihov nacionalni projekt *Rastem s e-izvorima* kojemu je cilj potaknuti korištenje e-građe u slovenskim knjižnicama pri čemu je nužno informacijsko opismenjavanje djece i mladih. Između desetak primjera dobre prakse koji su bili predstavljeni stručnoj javnosti skrećem pozornost na dva. Prvi je primjer koprivničke knjižnice

koji je predstavila Danijela Petrić pod nazivom *Programi informacijskog opismenjavanja predškolske djece, roditelja i odgajatelja* gdje je zaključno istaknuto nekoliko važnih stvari na koje knjižničari koji provode programe informacijskog opismenjavanja djece trebaju pripaziti, a to je da se temelji za usvajanje vještina informacijske pismenosti stvaraju već kod djece predškolske dobi, da mediji mogu obogatiti djetetov govorno-jezični razvoj, ali i negativno utjecati na njega, i da je zadaća knjižničara pružanje kvalitetnih medija i medijskih sadržaja.

Branka Mikačević iz Narodne knjižnice „Petar Preradović“ Bjelovar predstavila je model za usvajanje informacijske pismenosti kod djece osnovnoškolske dobi nazvan *6 veličanstvenih koraka do informacija i znanja* (<http://djecji.knjiznica-bjelovar.hr/>). Namijenjen je učenicima osnovne škole, srednjoškolcima, studentima i svima onima koji se teže snalaze u traženju i postupanju s informacijama. Model na praktičan način sjedinjuje tehnologije i smisljeno učenje, a razrađen je prema modelu BIG6 i prilagođen hrvatskim učenicima. U šest koraka učeniku pomaže u rješavanju problemskih situacija, školskih zadataka i donošenju odluka uz pomoć pronađenih informacija. Učenicima prvih, drugih i trećih razreda osnovne škole namijenjen je pojednostavljeni model u tri koraka *3 veličanstvena koraka do informacija i znanja*.

U prostoru Knjižnice Medveščak bila je postavljena i prigodna izložba na temu stručnog skupa uz popratni edukativni materijal za knjižničare.

Prezentacije svih izlaganja možete pregledati na službenoj internetskoj stranici Hrvatskog knjižničarskog društva: <https://www.hkdrustvo.hr/hr/skupovi/program/316>

KONTAKTNI SEMINAR „MAKING ADULT EDUCATION MORE VISIBLE IN ERASMUS+ PROGRAMME“

Zagreb, 31. 5.–2. 6. 2017.

Kristian Ujlaki, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Sudionici seminara o Erasmus+ programu

Agencija za mobilnost i programe EU organizirala je međunarodni kontakti seminar *Making Adult Education More Visible in Erasmus+ programme* koji je održan od 31. svibnja do 2. lipnja 2017. u Zagrebu. Seminar je omogućio povezivanje organizacija za obrazovanje odraslih koje su usmjerene na podučavanje odraslih polaznika s manje mogućnosti (niskokvalificirane osobe, osobe lošijeg socijalnog stanja, imigranti, izbjeglice, pripadnici manjina, osobe koje su prekršile zakon). Seminar je bio prilika za povezivanje organizacija sa sličnim profesionalnim interesima u svrhu sklapanja partnerstava i razvijanja projektnih ideja koje se mogu prijaviti za projekte mobilnosti osoblja. Predstavljeno je aktualno stanje u području obrazovanja odraslih, mogućnosti financiranja projekata ustanova za obrazovanje odraslih unutar programa Erasmus+, smjernice za pisanje kvalitetnih projektnih prijava te uspješni primjeri i iskustva korisnika.

Organizator je prepoznao Knjižnicu i čitaonicu „Fran Galović“ kao jednu od onih koja ima kvalitetne programe za obrazovanje odraslih i koja ima tradiciju korištenja projekata za mobilnost osoblja te je stoga pozvana da predstavi svoje programe i iskustva kao jedan od tri primjera dobre prakse. Predstavljeno su još primjeri edukativnog rada sa zatvorenicima i bivšim zatvorenicima sa Malte i primjer rada s romskom populacijom pučkog učilišta iz Jesenica, Slovenija.

ERASMUS+ PERPETUUM MOBILE

Luca Matić, Osnovna škole „Antun Nemčić Gostovinski“ Koprivnica

O stručnoj praksi u Sloveniji

U sklopu Erasmus+ projekta Perpetuum mobile boravila sam u Sloveniji od 26. 3. do 1. 4. 2017. u OŠ Martina Krpana u Ljubljani. Svrha mog posjeta bila je upoznavanje rada školske knjižnice. Školska knjižničarka Majda Ilc Husein upoznala me s godišnjim planom i programom rada, s posebnostima škole, projektima koje provode i kako potiču čitanje kod djece. Ono što je posebnost ove škole jest da učenici govore sljedeće izvorne jezike: slovenski, hrvatski, srpski, bosanski, makedonski, albanski, turski, rumunjski, kazaski, ukrajinski i engleski te škola obilježava 21. veljače Međunarodni dan materinskoga jezika. Školu pohađa 400 učenika.

Čitateljska značka (Bralna značka)

Od svega naučenog posebno ističem Bralnu značku koja je univerzalni slovenski kulturni projekt koji potiče na čitanje i podizanje kulture čitanja. Osnovni cilj je odgojiti aktivnog čitatelja koji bi rado čitao cijeli život. Da bi sudjelovali u projektu, učenici trebaju pročitati određeni broj knjiga. Učenici 1. – 3. razreda trebaju pročitati najmanje 3 knjige; 4. – 6. razreda najmanje 4 knjige i 7. – 9. razreda pročitati najmanje 5 knjiga. Svi učenici koji sudjeluju nagrađeni su priznanjem na nivou škole. Zlatni čitatelji su učenici koji su svih 9 godina bili vrijedni čitatelji te odlaze na završnu svečanost koja se održava u Cankarjevom domu. Društvo Bralna značka Slovenije učenike nagrađuje knjigom i posebnim priznanjem Zlatni bralec.

Zlatna kruška (Zlatna hruška)

Znak kvalitete dječje knjige i knjige za mlade je Zlatna hruška. Svake godine odabiru se tri knjige iz tri različite kategorije:

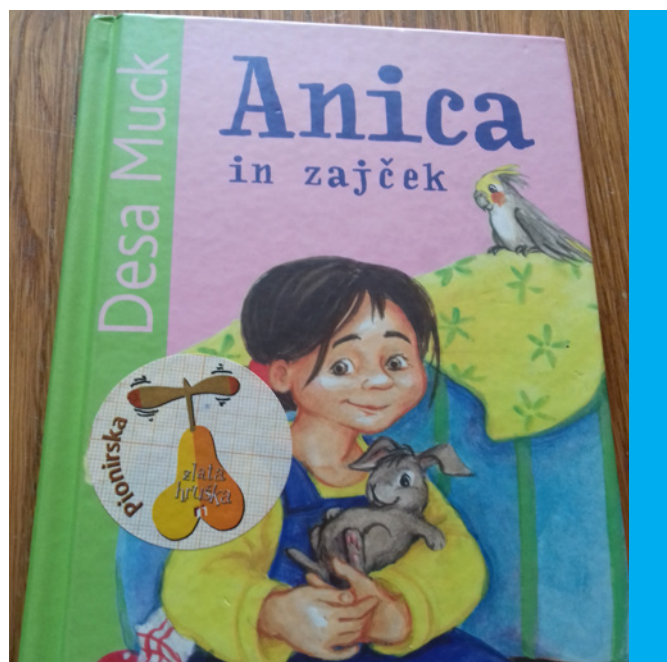
- izvorna slovenska knjiga za mlade
- izvorna slovenska poučna knjiga
- prevedena knjiga za mlade

Na najkvalitetnije odabrane knjige stavlja se naljepnicu Zlatna hruška i znak su onog najboljeg što je tiskano u toj godini. Urednički odbor priprema Priručnik za čitanje kvalitetnih knjiga za mladež koji je neophodan za profesionalni rad knjižničara i pomoć u odabiru knjiga za knjižnicu. Namijenjen je i za roditelje koji se brinu što njihova djeca čitaju.

Čitanje kod kuće (Domaće branje)

Čitanje kod kuće se razlikuje od našeg. Učenici u Sloveniji vole čitati jer lektira nije obavezna svaki mjesec kao kod nas. Obavezno čitanje počinje od 3. razreda i trebaju pročitati samo jednu knjigu. U 4. i 5. razredu obavezne su tri knjige, a 6. – 9. razreda pet knjiga. Čitanje kod kuće je obavezno, u načelu se ne ocjenjuje, no može se ocijeniti kroz govorni nastup. Ono što me se posebno dojmilo je motivacija za čitanje kod kuće.

Knjižničarka u razred donesi onoliko različitih knjiga koliko ima učenika te svaku knjigu ukratko predstavi. Učenici biraju temu koja ih zanima, zadužuju knjigu (mogu je zadržati više od mjesec dana) te je na satu slovenskoga jezika moraju predstaviti u 5 min. Predstavljanje knjige nastavnik ocjenjuje. Na ovakav način motiviraju se učenici za čitanje u 7., 8., i 9. razredu. Ono što je posebno važno je da svi učenici dobiju različite knjige. Svatko mora pročitati svoju knjigu i predstaviti je pa su i na taj način učenici upoznati s novim naslovima.

Zlatna kruška – oznaka kvalitete knjige za djecu i mlade

MEGA kviz

Moderni oblik knjižnične informacijske pismenosti provodi se kroz MEGA kviz. Glavni cilj kviza je učenje o prirodnoj i kulturnoj baštini te promicanje suvremene pismenosti. Projekt se odvija na nacionalnoj razini, a ove godine pod nazivom NAŠE VELIKO MALO MORJE. Za moga boravka, u školi su ga rješavali učenici 7. i 9. razreda.

Kulturni sajam (Kulturni bazar)

Tijekom mobilnosti imala sam priliku posjetiti i Kulturni bazar 2017 (Sajam kulture). Sajam obuhvaća kulturu i umjetnost (poeziju, prozu, glazbu, ples, film, likovnu umjetnost...). Posebno me oduševio kutak *Vzemi me! Beri me!* – Uzmi me! Čitaj me! Tamo možete ispuniti kratki upitnik koji ostavite u košarici (dob, koju knjigu ili autora rado čitate), uzeti novu knjigu i odnijeti je kući za čitanje. Kutak je vrlo posjećen i govori o kulturi čitanja. Posjetila sam i Gradsku knjižnicu Ljubljana (Mestna knjižnica Ljubljana), gdje me oduševio dio knjižnice s ostavštinom Otona Župancića. Zadnji dan boravka u školi predstavila sam kolektivu Hrvatsku, govoreći o njezinim povijesnim i kulturološkim karakteristikama, o Koprivnici, o radu i posebnostima Škole iz koje dolazim.

Ova mobilnost novo je iskustvo koje želim podijeliti s učiteljima i knjižničarima. Primjeri dobre prakse svakako su rezultirali brojnim idejama o čitanju koje će postati dio naše školske prakse. Ove školske godine, u 7. i 8. razredu krenuli smo s čitanjem *Lektire po izboru na drugačiji način*. U svakom razredu predstavila sam po 10 naslova koje su učenici birali pojedinačno ili u paru. Mogli su odabrati način na koji će predstaviti knjigu (izlaganje, PPT prezentacija, plakat...) te zainteresirati druge za čitanje. Ovo se pokazalo uspješno i učenici su zadovoljni jer im se pruža mogućnost izbora kako knjiga tako i načina na koji će predstaviti knjigu. Uočili smo da će na ovaj način obrada lektire po izboru učenicima biti zanimljivija i da će promijeniti odnos prema čitanju.

ERASMUS+ PROJEKT „SUVREMENA ŠKOLA“

Andrea Katanović Babić, Osnovna škola „Vladimir Nazor“ Križevci

Erasmus+ program provodi se u Europi tridesetak godina, od čega zadnjih 9 godina i u Hrvatskoj. U tom je periodu program od Erasmusa postao Erasmus+ obuhvativši sedam postojećih programa u jedan. Program se provodi u području općeg, strukovnog i visokog obrazovanja, obrazovanja odraslih, osposobljavanja mladih i sportu. Do sad je u programu sudjelovalo 9 milijuna sudionika od čega oko 40 000 iz Hrvatske. Sudionici su pomoću financijskih potpora koje program pruža sudjelovali u stručnim praksama, usavršavanjima, volontiranju i međunarodnim razmjenama. Ciljevi programa su omogućiti kvalitetniji odgoj i obrazovanje u europskim vrtićima i školama, modernizacija visokog obrazovanja u Europi i svijetu, poboljšanje zaposljivosti i životnih vještina te poboljšanje kvalitete obrazovanja odraslih ljudi i cjeloživotnog obrazovanja.

U području općeg obrazovanja program obuhvaća dvije ključne aktivnosti KA1 – Mobilnost u svrhu učenja za pojedince i KA2 Suradnju za inovacije i razmjenu dobre prakse. Osnovna škola „Vladimir Nazor“ Križevci uključila se u ključnu aktivnost 1 osmisivši projekt „Suvremena škola“. Cilj projekta je jačanje digitalnih kompetencija učenika i učitelja te internacionalizacija škole u smislu uvođenja europske dimenzije. Osmišljavanje projektnog prijedloga obuhvatilo je ispitivanje i analiziranje potreba škole, ciljeva koji se projektom žele postići, odabir sudionika, i mobilnosti koje će pomoći u ostvarivanju postavljenih ciljeva te provedbu aktivnosti kojima se stečeno znanje i vještine implementiraju u proces učenja i podučavanja. U sklopu projekta „Suvremena škola“ šestoro učitelja polazilo je strukturirane tečajeve u Španjolskoj, Engleskoj, Irskoj, Portugalu i Finskoj. Svaki sudionik odabrao je tečaj različite tematike, ali iz dvaju područja na koja smo se usmjerili – primjenu IKT-a i internacionalizaciju. Neke od tema bile su foto i video produkcija, uvođenje europske dimenzije u školu, upotreba tableta u nastavi, kodiranje i programiranje, korištenje društvenih mreža, vlogova i blogova, razvijanje interkulturalnog dijaloga. Po povratku

s mobilnosti učitelji su iskustvo prenijeli na ostale kolege i uključili ih u provedbu aktivnosti kojima su stečeno znanje implementirali u odgojno – obrazovni proces. Projekt traje godinu dana, a neke od brojnih aktivnosti su: Skype debate s učenicima iz drugih europskih škola, eTwinning projekti na temu narodnih običaja, školske svakodnevce, prehrambenih navika, međunarodna fotografska izložba s ciljem prikazivanja kulturne raznolikosti, kvizovi, fotografske i druge kreativne radionice koje podrazumijevaju primjenu suvremenih tehnologija i međunarodnu suradnju. Cilj je projektom obuhvatiti što veći broj učitelja i učenika, otvoriti se zajednici i podijeliti stečeno iskustvo na školskoj, gradskoj, županijskoj i regionalnoj razini. Koordinator projekta „Suvremena škola“ je knjižničarka. Koordinator ima bitnu ulogu u svim fazama projekta od analize potreba, osmišljavanja projekta do vođenja provedbe, diseminacije i evaluacije.

U projekt je uključeno šestoro sudionika na čelu s ravnateljem kao odgovornom osobom koja svoje zaposlenike potiče na kontinuirano usavršavanje i inovativnost u radu. Knjižnica je u ovom slučaju zauzela ulogu mjesta u kojem se provode brojne projektne aktivnosti, u kojoj se susreće, druži, razmjenjuje znanje, povezuje s učenicima i kolegama iz drugih europskih zemalja. U knjižnici se tako sudionici sastaju kako bi uređivali video i foto materijale, odraduju su kreativne radionice, video susreti s učenicima iz drugih škola. Bitna stavka u procesu komunikacije je suvremena informacijsko-komunikacijska tehnologija čija je primjena neophodna, a knjižničar kao informacijski i medijski stručnjak ima zadaću potaknuti učenike i kolege na svrsishodno, smisleno i sigurno korištenje IKT-a. Provedbom konkretnog projekta zadovoljavaju se brojne zadatke knjižnice od kojih mogu istaknuti razvijanje svijesti o vrijednosti nacionalne kulture i kulture drugih zemalja, vrijednosti multikulturalnosti, umjetnosti i znanosti, upućivanje na samostalni istraživački rad, korištenje različitih izvora znanja i različitih medija, promicanje prava djeteta.

IZVJEŠĆE S MEĐUŽUPANIJSKOG STRUČNOG SKUPA ŠKOLSKIH KNJIŽNIČARA KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKE, MEĐIMURSKJE I VARAŽDINSKE ŽUPANIJE

Adrijana Hatadi, OŠ „Braća Radić“ Koprivnica

Dana 5. srpnja 2017. u prostoru Pučkog otvorenog učilišta Koprivnica održan je Međužupanijski stručni skup školskih knjižničara Koprivničko – križevačke, Međimurske i Varaždinske županije pod nazivom *Uloga školske knjižnice u poticanju čitanja*. Skup je bio koncipiran u dva dijela. U predavačkom dijelu skupa svoja su izlaganja imali uvaženi predavači. Viša savjetnica za stručne suradnike knjižničare iz Agencije za odgoj i obrazovanje, održala je predavanje *Karijera knjižničara* govoreći o ključnim kompetencijama knjižničara, motivaciji i važnosti stručnog usavršavanja. Izv. prof. dr. sc. Zoran Velagić s Filozofskog fakulteta Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku održao je predavanje

Dimenzije čitanja. Dao je uvid u ishode današnjeg znanstvenog razumijevanja čitanja. Današnja znanja o čitanju ishod su empirijskih i teorijskih pokušaja razumijevanja čitatelja i njegovih motiva. Naglasio je da je čitanje čin i proces, da se čitatelj kontinuirano mijenja, a da je čitanje progresivno i kumulativno i stoga znanstveno teško uhvatljivo. Prisutne je uputio na noviju literaturu o problematici. Mr. Emica Calogjera Rogić održala je predavanje i radionicu *Pluriperspektivističko čitanje lektirnih djela*. Pluriperspektivističko čitanje jest strategija čitanja koja čitatelje vodi kroz tekst s različitih stajališta omogućujući im da razmotre drukčije načine razmišljanja o istoj temi osim vlastita. Prednosti su

Školski knjižničari Koprivničko križevačke, Međimurske i Varaždinske županije

pluriperspektivističkog čitanja to što ta strategija povećava broj jednakovrijednih različitih uopćavanja i zaključaka koji se mogu iščitati iz zadanog teksta te što učenici čitaju s većim emocionalnim angažmanom i razvijaju empatiju prema stajalištima koja se razlikuju od njihovih. Kolegice iz Bjelovarsko – bilogorske županije: mr. sc. Zorka Renić iz Medicinske škole Bjelovar i Rajna Gatalica iz Tehničke škole Bjelovar održale su zanimljiv prikaz eTwinning projekta *Ono si što čitaš*. Sudionici projekta bili su srednoškolci iz Medicinske, Tehničke i Obrtničke škole Bjelovar. Glavni cilj projekta bio je poticanje čitanja kod tinejdžera te razvijanje pozitivnih karakternih osobina kroz čitanje romana „Edbin” Nade Mihelčić. U drugom dijelu skupa prikazani su primjeri dobre prakse školskih knjižničara iz Koprivničko – križevačke, Međimurske i Varaždinske županije. Primjere dobre prakse prezentirali su školski knjižničari: Josip Rihtarić (II. OŠ Varaždin): Informacijsko čitanje, Du-

rđica Krčmar Zalar (OŠ prof. Franje Viktora Šignjara Virje): Lisičja knjigovježba u kampanji I ja želim čitati, Nataša Karlovćec (OŠ Sokolovac): Biblioceker – školska knjižnica putuje u područne škole, Adrijana Hatadi (OŠ „Braća Radić” Koprivnica): Projekt Olimpijada čitanja, Zora Hajdarović (OŠ Nedelišće): Upoznajmo članice EU putujući s Perom Zlatarom, putopiscem i autorom knjige Otključani globus, Suzana Knežević (Gimnazija Ivana Zakmardija Dijankovečkoga Križevci): Jednostavni i učinkoviti načini poticanja čitanja, Sanja Novak (Tehnička škola Čakovec): Predstavljanje projekta Čitajmo svi, veliki i mali. Tijekom skupa prezentiran je plan stručnog izleta u Prag koji je planiran u rujnu 2017. g., a predstavila ga je Andrea Katanović Babić (OŠ „Vladimir Nazor” Križevci), članica Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja. Skup su podržali Pučko otvoreno učilište Koprivnica, Podravka d.d., Školska knjiga i OŠ „Braća Radić” Koprivnica.

STALNO STRUČNO USAVRŠAVANJE ŠKOLSKIH KNJIŽNIČARA KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE

Adrijana Hatadi, OŠ „Braća Radić” Koprivnica

Stručno vijeće školskih knjižničara osnovnih i srednjih škola Koprivničko-križevačke županije broji 29 školskih knjižničara. Tijekom godine sastaju se dvaput u okviru stručnog usavršavanja Agencije za odgoj i obrazovanje, odnosno Županijskog stručnog vijeća. Dana 28. travnja 2017. održano je ŽSV u OŠ Mihovila Pavleka Miškine u Đelekovcu. Kolegica Bernarda Ferderber održala je prezentaciju i pokušala dočarati atmosferu s dodjele nagrade Višnja Šeta našem dugogodišnjem cijenjenom kolegi Jerku Barišiću. Dijana Pleadin prikazala je primjer dobre prakse: Poticanje čitanja i razvoj informacijske pismenosti u OŠ Mihovila Pavleka Miškine. Kolegica iz ŽSV-a Bjelovarsko-bilogorske županije, Zdenka Venus Miklič, prezentirala je opsežan projekt svojih učenika iz bjelovarske gimnazije; Tragom naših preporoditelja. Gošće predavačice bile su i učiteljice Engleskog jezika Danijela Jakelić i Ivana Suzić koje su održale predavanje i radionicu o mogućnostima obilježavanja Dana ružičastih majica. 14. prosinca 2017. u Gimnaziji Ivana Zakmardija Dijankovečkoga u Križevcima održano je prvo ŽSV u školskoj god. 2017./2018. Na početku skupa čestitke je primio

prof. Jerko Barišić, umirovljeni školski knjižničar iz OŠ Sveti Ivan Žabno – jedan od dobitnika nagrade Ivan Filipović

prof. Jerko Barišić, sada već umirovljeni školski knjižničar iz OŠ Sveti Ivan Žabno koji je jedan od ovogodišnjih dobitnika nagrade Ivan Filipović, najvišeg državnog priznanja za djelatnike u odgojno – obrazovnom sustavu. Čestitali smo i kolegicama koje su napredovale u viša stručna zvanja, knjižničarkama savjetnicama Luci Matić i Adrijani Hatadi. Skup je nosio naziv „EU fondovi – mogućnosti za školske knjižnice“ pa su u prvom bloku predavanja i primjer dobre prakse imale kolegice koje su sudjelovale u Erasmus+ te kolegica koja je pokrenula građansku akciju uz pomoć Regionalne zaklade za lokalni razvoj Zamah:

- Andrea Katanović Babić: Iskustva s Erasmus+ u Barceloni (predavanje),

- Luca Matić: Iskustvo sa stručne prakse u Sloveniji – program Erasmus+ (predavanje),
- Nataša Karlovčec: Biblioceker – školska knjižnica putuje u područne škole (primjer dobre prakse).

U drugom dijelu skupa Bernarda Ferderber iznijela je primjer dobre prakse o istraživačkom projektu „Rastemo uz Ivanu Brlić Mažuranić“. Nikolina Sabolić održala je radionicu *Izrada online književnog kviza u alatu Kahoot*, a Đurđica Krčmar Zalar održala je predavanje *Franjo Fancev u hrvatskim temeljima knjižničarstva kao profesije i struke*.

Treći dio skupa bio je posvećen izvještajima sa stručnih skupova od rujna do prosinca 2017.

MEĐUŽUPANIJSKI STRUČNI SKUP ŠKOLSKIH KNJIŽNIČARA

Diana Musić, Srednja škola Stjepana Sulimanca Pitomača

U petak, 7. srpnja 2017. godine, u SŠ Stjepana Sulimanca u Pitomači održan je stručni skup školskih knjižničara triju županija: Bjelovarsko-bilogorske, Sisačko-moslavačke i Virovitičko-podravске.

Nakon uvodnog govora voditelja Županijskog stručnog vijeća Josipa Strije i pozdravnih riječi pedagoginje škole Martine Bunete i knjižničarke Diane Musić, sve nazočne pozdravile su Adela Granić, viša stručna savjetnica za stručne suradnike školske knjižničare (AZOO), Mira Zovko, viša stručna savjetnica za školske knjižnice (MZO) i Frida Bišćan, savjetnica za školske knjižnice (NSK). Program skupa započeo je predavanjem savjetnice Adele Granić o karijeri knjižničara i što sve profesija knjižničara podrazumijeva. Zatim je Dejana Bedeković iz 4. osnovne škole Bjelovar imala izlaganje o provođenju KIO-a u osnovnim školama. O međuškolskoj i međuknjižničnoj suradnji s ciljem razvijanja tolerancije i snošljivosti govorila je Svjetlana Dupan, knjižničarka Industrijsko-obrtničke škole Slatina. O iskustvima s projekta „Čitanje ne poznaje granice“ govorile su osnovnoškolske knjižničarke Luca Matić i Mirjana Čubaković, a o projektu „Noć s

Andersenom u školskoj knjižnici“ Višnja Veber Malina iz Češke osnovne škole Josipa Ružičke Končanica.

Projekti školskih knjižničara najljepši su dio rada knjižničara jer se ostvari suradnja s učenicima, kolegama učiteljima i nastavnicima, međusobno s drugim knjižničarima pa i roditeljima. Uložen trud u svaki ovakav projekt višestruko se vrati. Na kraju je Marijana Pađen pokazala neke ideje kako poticati čitanje u školskoj knjižnici, ali i školi. Nakon prvog dijela skupa posjetili smo Knjižnicu i čitaonicu Pitomača gdje je ravnateljica Irena Gavrančić predstavila knjižnicu, pokazala nam prostor i fond te istakla neke posebitosti ove knjižnice.

Na kraju skupa su Josip Strija iz Gimnazije P. Preradovića Virovitica i Tanja Kolar Janković iz Tehničke škole Virovitica održali radionicu na temu „Da sam ja školski knjižničar!“. Međužupanijski skupovi prilika su da kolege knjižničari razmijene ideje, motiviraju druge za rad, pokažu primjere dobre prakse, pozovu na suradnju, vide stare kolege i upoznaju nove. Svi prisutni izrazili su oduševljenje divnim prostorom naše škole i školske knjižnice, pa ni vruće vrijeme nije pokvarilo dobro raspoloženje u ugodnom prostoru.

Međužupanijsko stručno vijeće školskih knjižničara u Pitomači

PREGLED RADA ŽUPANIJSKOG STRUČNOG VIJEĆA ŠKOLSKIH KNJIŽNIČARA VIROVITIČKO- PODRAVSKE ŽUPANIJE

Josip Strija, Gimnazija „Petra Preradovića“ Virovitica

Županijsko stručno vijeće školskih knjižničara Virovitičko-podravške županije u proteklom je razdoblju održalo četiri stručna skupa i četiri webinaru te uz vlastitu mrežnu stranicu i Facebook grupu pokrenulo i Facebook stranicu ŽSV-a te izradilo i odabralo svoj logo.

Prvi stručni skup je održan 10. veljače 2017. godine u Srednjoj školi „Stjepan Ivšić“ Orahovica, drugi 10. svibnja 2017. godine u Industrijsko-obrtničkoj školi Slatina, treći, međupanijski stručni skup školskih knjižničara Bjelovarsko-bilogorske, Sisačko-moslavačke i Virovitičko-podravške županije 7. srpnja 2017. godine u Srednjoj školi Stjepana Sulimanca u Pitomači i posljednji u Gimnaziji Petra Preradovića u Virovitici, 27. listopada 2017. godine.

Školski su se knjižničari bavili brojnim temama: Školski projekt – 450 godina Bitke kod Sigeta – Nikola Šubić Zrinski – sigetski junak (D. Balković), QR kodovi – kreativno-edukativan alat u radu s učenicima (M. Blažević, M. Aragović Švarbić), Riznica novih ideja (L. Čiča), Razvijanje informacijske pismenosti u školskoj knjižnici (S. Dupan), Dan škole – Projekt Škole za Afriku (S. Dupan), Digitalna pismenost – koliko smo pismeni? (K. Grudić Kukavica), Knjižničar u digitalnom okruženju – kako računala utječu na mozak (M. Schmitz), Knjigolov je naša tradicija (V. Zvečić), Anketa o najdražoj lektiri (D. Balković), Mojih 18 Proljetnih škola (D. Balković), Školska knjižnica i suvremeni oblici pismenosti (S. Dupan), Društvene mreže za knjigoljupce (T. Kolar Janković), Uloga školske knjižnice u razvoju čitateljske kulture (T. Kolar Janković), Vizualni identitet školske knjižnice (D. Musić), Najveće, najljepše i najpoznatije knjižnice svijeta (D. Najmenik), Školska knjižnica – prostor za poticanje čitanja (M. Pađen), ALL... (M. Schmitz), Točka, zarez, upitnik! (M. Schmitz), Mahara ili sve na jednom mjestu (J. Strija), Oprez! Čitanje vam može promijeniti život (M. Štefanac)...

Županijsko stručno vijeće
školskih knjižničara
Virovitičko-podravške županije

Logo ŽSV-a školskih knjižničara VPŽ-a i QR kod za Facebook stranicu ŽSV školskih knjižničara VPŽ-a

Detaljna izvješća, statistike i opisi tema i stručnih izlaganja i radionica dostupni su na novoj Facebook stranici Vijeća, a za pristup stranici je dovoljno svojim uređajem skenirati QR kod priložen tekstu.

Školski knjižničari Virovitičko-podravške županije su na svojem prvom županijskom stručnom vijeću u školskoj godini 2017./2018. koje se održalo 27. listopada 2017. godine odabrali svoj logo koji je irađen u online alatu Grap-hicSprings, a prikazuje tri knjige (još uvijek najvažniji alat učenika, nastavnika i školskih knjižničara) u bojama zastave i grba Virovitičko-podravške županije koje oblikuju olovku.

Osim tradicionalnih stručnih skupova, održana su i četiri webinaru u virtualnoj sobi ŽSV-a na poveznici connect.carnet.hr/zsvskvpz.: prvi opći webinar vezan uz rad ŽSV-a održan je 31. kolovoza 2017. godine, a nakon njega su slijedila tri webinaru pod nazivom Toggl ili kako na jednostavan način izraditi dnevnik rada (25. listopada 2017., 6. studenoga 2017. i 20. studenoga 2017. godine) na kojima je osim školskih knjižničara Virovitičko-podravške županije sudjelovalo 246 školskih knjižničara iz cijele Hrvatske.

ŽUPANIJSKI STRUČNI SKUPOVI ŠKOLSKIH KNJIŽNIČARA BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE

Zorka Renić, Medicinska škola Bjelovar

Nakon smanjenog financiranja rada županijskih stručnih vijeća smanjen je i broj stručnih skupova koje organiziraju voditelji. Obveza je organizirati dva županijska stručna vijeća i jedno međupanijsko. Suradnjom s drugim predmetnim vijećima i županijskom matičnom službom, stručno usavršavanje ipak je ostalo na zavidnoj razini. O suradnji s Matičnom službom, posebno organizaciji radionica u okviru Centra za stalno stručno usavršavanje više će napisati kolega Ilija Pejić. Suradnja s drugim predmetnim vijećima najizraženija je bila tijekom Tjedna cjeloživotnog obrazovanja 2017. Velik broj školskih knjižničara sudjelovao je na Međupredmetnom županijskom stručnom skupu koji je 2. li-

stopada 2017. organizirala Nikolina Marinić, prof. savjetnica i dramska pedagoginja. Stručni skup pod nazivom *Dan dramskog odgoja* sastojao se od sedam radionica. Radionice su vodili dramski pedagozi i glumci. Županijsko stručno vijeće školskih knjižničara Bjelovarsko-bilogorske županije pružilo je potporu i skupu koji je održan 3. listopada 2017. u Domu kulture na kojemu je prof. dr. sc. Boris Jokić održao motivirajuće predavanje pod nazivom „O učenju u Hrvatskoj kroz brojke, riječi, slike i glazbu“. Boris Jokić, psiholog i znanstvenik na Institutu za društvena istraživanja, javnosti je najpoznatiji kao bivši voditelj ekspertne skupine za provedbu kurikularne reforme.

Članovi Županijskog stručnog vijeća Bjelovarsko-bilogorske županije

Dva su stručna skupa koja je organizirala voditeljica vijeća. U Medicinskoj školi Bjelovar 1. rujna 2017. održan je kraći skup školskih knjižničara Bjelovarsko-bilogorske županije na kojem je bilo riječi o izradi knjižnične dokumentacije. Na skupu je utvrđeno koja je obavezna knjižnična dokumentacija, dane su smjernice i preporuke za njezino popunjavanje, a Danica Popilovski, koja je iznova promovirana u zvanje stručne suradnice savjetnice, pokazala je primjere. Posebno je zanimljiv bio skup održan u Novoj Rači 20. studenoga 2017. Škola domaćin bila je Osnovna škola Ivana viteza Trnskog koja je odnedavno promijenila ime, a može se pohvaliti obnovljenim prostorom knjižnice. Program je započeo lutkarskim igrokazom koji je pripremila Anita Malek. Pozdravne govore prisutnima uputili su ravnatelj škole Dario Jaušić i knjižničarka Ines Vidović. Viša savjetnica za stručne suradnike knjižničare pri Agenciji za odgoj i obrazovanje Adela Granić opsežno je govorila o stručnom usavršavanju i napredovanju stručnih suradnika. Savjetnica je detaljno govorila o Pravilniku o napredovanju učitelja i nastavnika u osnovnom i srednjem školstvu, uvjetima za napredovanje te kriterijima i elementima vrednovanja. Svoje izlaganje *Ishodi učenja u školskoj knjižnici*

ci – kako napraviti pripremu za nastavni sat, Evica Tihomirović započela je teorijskim osnovama. Istaknula je da se suvremena nastava organizira i planira prema ishodima učenja, pri čemu se koristi taksonomijama te aktivnim glagolima. Planiranje i pripremanje odgojno-obrazovnog rada, kompetencijski pristup i razvijanje kritičke informacijske pismenosti bile su ključne teze izlaganja. Izlaganje je završeno konkretnim primjerom pripreme za nastavni sat u školskoj knjižnici.

Ilija Pejić govorio je o oblicima sufinanciranja nabave u školskim knjižnicama Bjelovarsko-bilogorske županije te pokazao modele nabave u školskim knjižnicama grada Bjelovara te Bjelovarsko-bilogorske županije.

Uz razne informacije i novosti voditeljica ŽSV-a Zorka Renić dala je pregled održanih skupova u organizaciji HČD, HUŠK-a i Sekcije za školske knjižnice Hrvatskog knjižničarskog društva.

Skup je završio zanimljivom putnom radionicom, razglednicom Nove Rače. Ines Vidović i Mirjana Štelcer govorile su o bogatoj povijesti općine i znamenitim ljudima Nove Rače. Naglasak je bio na Ivanu vitezu Trnskom, ali i ostalim zavičajnim književnicima. Knjižničarke su ukazale na dobru suradnju narodne i školske knjižnice.

CENTAR ZA STALNO STRUČNO USAVRŠAVANJE U VIROVITICI

Silvija Perić, Gradska knjižnica i čitaonica u Virovitici

U suradnji sa Centrom za stalno stručno usavršavanje knjižničara iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice iz Zagreba, Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica organizirala je stručni skup *Poticanje čitanja u digitalnom okruženju*.

Radionicu su vodile Alica Kolarić, Vjeruška Štivić i Žozefina Žentil-Barić, osnivačice i voditeljice bloga Tragači, inače knjižničarke iz Gradske knjižnice Zadar, Gradske knjižnice Rijeka i Narodne knjižnice „Petar Preradović“ Bjelovar. Radionica je predstavi-

la blog kao koristan alat za poticanje čitanja i njegovanje rasprave o tekstu u digitalnom okruženju, osobito u radu s djecom i mladima. Govorilo se o zakonitostima i etičkim pitanjima komunikacije s djecom i mladima putem interneta te prednostima i nedostacima besplatnih blog-platformi. Predavačice su predstavile djelovanje dječjeg čitateljskog bloga „Tragači“ te niz drugih hrvatskih i inozemnih primjera korištenja bloga za pružanje informacija o knjigama. Polaznici radionice su imali priliku

Sudionici stručnog skupa u Virovitici

iskusiti kreiranje sadržaja na temu knjiga i čitanja na WordPress blog platformi. Ovo predavanje s radionicom u kojoj su sami knjižničari sudjelovali u

kreiranju vlastitog bloga urodilo je mnoštvom novih ideja i razmjeni iskustava knjižničara naše iz susjednih županija.

ŠKOLSKA KNJIŽNICA KAO IZVORIŠTE ZA STVARALAČKI RAD S DAROVITOM DJECOM

Bernarda Ferderber, OŠ Kloštar Podravski, Kloštar Podravski

U Zagrebu je, u XVI. gimnaziji, 1. prosinca 2017. godine održan stručni skup za stručne suradnike knjižničare mentore i savjetnike. Na skupu su sudjelovali školski knjižničari iz cijele Hrvatske, a tema je bila stvaralački rad s darovitom djecom. Nakon pozdravne riječi ravnateljice Nine Karković, primjer dobre prakse predstavila je kolegica iz OŠ Jagode Truhelka iz Osijeka. Govorila je o suvremenoj ulozi školskog knjižničara, njegovim osobinama te potrebnoj motivaciji za kreativan rad s darovitim učenicima. Predstavila je i računalne programe koji potiču razvoj kreativnog učenja. Vrlo zanimljivu i kreativnu radionicu „Od lika do priče“ održala je kolegica Darija Klaričić-Veg iz OŠ „Dr. Franjo Tuđman“ iz Belog Manastira. Radionica kreativnog pisanja namijenjena je za poticanje čitanja i pisanja priče. O radu s darovitim učenicima govorila je i

kolegica iz OŠ „Retfala“ iz Osijeka. Ona nam je predstavila postupak identificiranja nadarenih učenika i radionice u koje se mogu uključiti daroviti učenici u njihovoj školi te spomenula Centar izvrsnosti u Osijeku te Agenciju za mobilnost kao moguće partnere u radu s darovitim učenicima. Kolegica Danica Pelko iz OŠ Donja Stubica predstavila je svoj stvaralački rad s učenicima polaznicima izvannastavne skupine „Mala kajkaviana“ koji njeguju svoj kajkavski izričaj i koji su zaslužni za tiskanje „Malog kajkavskog rječnika“ koji sadrži oko 3000 pojmova kajkavskog dijalekta. Posljednji primjer dobre prakse predstavio nam je kolega Denis Vincek iz OŠ Ante Kovačića iz Zlatara koji je govorio o učenju u psihomotoričkom području kao motivaciji za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama u školskoj knjižnici.

8. OKRUGLI STOL: ŠKOLSKA KNJIŽNICA: POGLED UNAZAD – KORAK UNAPRIJED

Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica, 5. listopada 2017.

Josip Strija, Gimnazija Petra Preradovića Virovitica

U organizaciji Sekcije za školske knjižnice Hrvatskog knjižničarskog društva te suorganizaciji Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja i Matične službe Virovitičko-podravске županije i Gradske knjižnice i čitaonice Virovitica u Gradskoj knjižnici i čitaonici Virovitica 5. listopada 2017. godine održan je 8. okru-

gli stol za školske knjižnice na temu Školska knjižnica: pogled unazad – korak unaprijed. Pozdravne govore prisutnima su uputili ravnateljica Gradske knjižnice i čitaonice Virovitica, Višnja Romaj, matičarka Matične službe Virovitičko-podravске županije, Silvija Perić te zamjenik gradonačelnika Grada Virovitice Damir Ma-

renić, predsjednica Hrvatskoga knjižničarskog društva Dunja Holcer i viša stručna savjetnica za školske knjižnice Mira Zovko.

Nakon uvodnih riječi moderatorice prvoga dijela skupa Ane Saulačić, prof. dr. sc. Tatjana Aparac-Jelušić je govorila o doprinosu školskih knjižničara provedbi Strategije hrvatskog knjižničarstva, istaknuvši kako su najvažniji ciljevi unaprjeđenje slobodnog pristupa informacijskim izvorima i korištenja knjižnični digitalnih izvora te nove usluge kao potpora cjeloživotnom učenju, sustavno mjerenje i analiza ishoda učenja. Savjetnica za školske knjižnice pri Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici, Frida Bišćan i savjetnica za školske knjižnice MZO-a, Mira Zovko govorile su o sustavu obrazovanja kojemu je cilj osposobiti učenike za cjeloživotno učenje i rad u čemu veliku ulogu ima MZO, a kroz kvalitetan i dostupan sustav cjeloživotnog obrazovanja. Robert Posavec i Draženka Stančić su predstavili rezultate svojevrsne SWOT analize unutar struke školskih knjižničara koja je pokazala na koji način školski knjižničari vide svoje probleme, probleme svoje struke i na koji način bi ih riješili. Mr. sc. Zorka Renić i Danica Pelko predstavile su teme i izlagače dosadašnjih Okruglih stolova, od početka 2009. godine do danas. Prenijele su svoja vlastita iskustva u organizaciji skupova, probleme na koje su nailazile, ključke i predavače koji su na skupovima gostovali, ali i konkretne uspjehe koji su ostvareni zahvaljujući Okruglim stolovima Sekcije za školske knjižnice HKD-a.

Drugi dio skupa je moderirala Danica Pelko. Đurđica Krčmar Zalar je svojim izlaganjem prisutne upoznala s radom Franje Fanceva, filologom, književnim povjesničarem te ravnateljem Sveučilišne knjižnice. Ljiljana Vugrinec je svojim izlaganjem prikazala dvadesetogodišnju suradnju Matične službe Koprivničko-križevačke županije i školskih knjižnica iste županije kroz povratak u prošlost, na početak te suradnje i usporedbu s trenutnim stanjem koje je prikazala na temelju statističkih podataka o stanju knjižnica.

Ilija Pejić je govorio o oblicima sufinanciranja nabave u školskim knjižnicama Bjelovarsko-bilogorske županije te pokazao modele nabave u školskim knjižnicama grada

Bjelovara te Bjelovarsko-bilogorske županije. O školskom projektu „Čitajmo zajedno – čitajmo naglas: zaboravljene knjige“ govorio je Denis Vincek. Predstavivši projekt, njegov razvojni put od školskog do nacionalnog projekta te probleme na koje je nailazio, istaknuo je najveći razlog uspješnosti projekta – kolegijalnost i veliki entuzijazam kolega knjižničara, a zbog 1023 učenika i 44 škole koje su u projektu sudjelovale. Dejana Bedeković je svojim izlaganjem ponudila i odgovore na pitanja gdje je točno mjesto školskoga knjižničara u odnosu na nastavu, suradnje nastavnika i knjižničara te pitanje važnosti odgojno-obrazovne djelatnosti knjižničara u informacijskom opismenjavanju učenika za cjeloživotno učenje. Iznoseći prednosti i mane digitalnih knjiga i medija na kojima se čita te obje strane vezane uz tradicionalne knjige, Mira Matan je prisutne upoznala s razvojem i novim mogućnostima čitanja.

Završni dio skupa moderirala je mr. sc. Alka Stropnik, a stručni skup je završio raspravom i zaključcima koje prenosimo u skraćenom obliku: pozvani su svi školski knjižničari da se aktivno uključe u javnu raspravu pri donošenju zakonskih i podzakonskih akata. Zaključeno je kako je potrebno dostatno i sustavno financiranje Ministarstva znanosti i obrazovanja te sufinanciranje osnivača za nabavu građe u školskim knjižnicama do ispunjenja Standarda za školske knjižnice, čime bi se osiguralo jednako pravo na obrazovanje i na pristup informacijama svakom učeniku. Model financiranja i sufinanciranja predložit će organizatori okruglog stola, a temeljit će se na broju učenika koji pohađaju školu. Dopis s modelom, uz podršku Zavoda za knjižničarstvo Nacionalne i sveučilišne knjižnice, uputit će se Ministarstvu znanosti i obrazovanja te osnivačima škola. Predlaže se od sljedećeg okruglog stola započeti s izdavanjem zbornika u digitalnom obliku, a potrebno je i jače djelovati u poboljšanju percepcije javnosti vidljivosti struke te školskog knjižničara kao stručnog suradnika i neizostavnog čimbenika u odgojno-obrazovnom procesu. To je moguće postići edukacijom školskih knjižničara o pozitivnoj komunikaciji s užom javnošću (ravnateljima, kolegama i učenicima), kao i ciljanim zagovaranjem pri stručnoj javnosti (MK, MZO, AZOO i dr.).

8. okrugli stol za školske knjižničare

STRUČNI POSJET ČEŠKOJ NACIONALNOJ KNJIŽNICI

Andrea Katanović Babić, Osnovna škola „Vladimir Nazor“ Križevci

Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja organiziralo je u rujnu 2017. trodnevno stručno usavršavanje u inozemstvu. Četrdesetak članova Društva, uključujući kolege knjižničare iz drugih dijelova Hrvatske sudjelovalo je u studijskom posjetu Nacionalnoj knjižnici Republike Češke. Knjižnica senalazi u kompleksu zgrada koji se prostire na 2 hektara, jedan je od najvećih kompleksa u Europi i Klementinum. Osnovani su ga isusovci po dolasku u Prag u 16. stoljeću. Do tada je na tom području postojao dominikanski samostan

koji su isusovci rekonstruirali i nadograđivali sljedećih 170 godina zbog čega je u Klementinumu vidljiv spoj različitih stilova. Kompleks je prvotno bio škola, zatim sveučilište s pripadajućim kazalištem, spavaonicama, ljekarnom i knjižnicom, a od 1930. godine postao je sjedištem Nacionalne knjižnice Republike Češke. Poznat po dvorani ogledala, a posebice po baroknoj čitaonici koja se često uvrštava u sam vrh ljestvice najljepših knjižnica na svijetu. Nažalost, taj dio knjižnice zatvoren je za javnost do daljnjega jer se obnavlja. Kolege iz Nacional-

Predavanje u Češkoj nacionalnoj knjižnici

ne knjižnice RČ pripremile su za nas višesatne radionice, prezentacije i okrugli stol. Bavili smo se temama mreže knjižnica u Češkoj, projektom digitalizacije knjiga i novina, usluga i programa nacionalne knjižnice i suradnje s hrvatskim knjižnicama. Naša domaćica Jitka Pejsova iz Odjela za međuna-

rodnu suradnju povela nas je u obilazak knjižnice, a preostalo vrijeme iskoristili smo za obilazak praških znamenitosti i uživanje u gastronomskoj ponudi grada. Na povratku posjetili smo gradić Češki Krumlov koji je kao i gradska jezgra Praga pod zaštitom UNESCO-a.

Članovi Društva u Češkom Krumlovu

JUBILARNA 30. „PROLJETNA ŠKOLA ŠKOLSKIH KNJIŽNIČARA REPUBLIKE HRVATSKE“

Ksenija Grudić-Kukavica, OŠ P. Preradovića Pitomača

U Baški na otoku Krku je od 18. do 21. travnja 2018. održana 30. Proljetna škola školskih knjižničara. Središnja tema skupa bila je *Tradicija i suvremenost u radu školskog knjižničara*. Organizator skupa bila je Agencija za odgoj i obrazovanje pod visokim pokroviteljstvom predsjednice Republike Hrvatske Kolinde Grabar-Kitarović.

Skupu je nazočilo 350 stručnih suradnika školskih knjižničara koje su na programu otvaranja pozdravili Lidija Kralj, pomoćnica ministrice znanosti za obrazovanje i nastavu, Oleg Đaković, predstojnik podružnice AZOO-a Rijeka te u ime domaćina Serđo Samblić, ravnatelj OŠ „Fran Krsto Frankopan“ iz Krka. Program otvorenja upotpunili su učenici iz nekoliko škola Primorsko-goranske županije, a sudionici su mogli pogledati 11 multimedijalnih izložaba o svakodnevnom radu knjižničara.

Na Proljetnoj školi uz plenarna predavanja stručnjaka iz knjižničarske struke, prikazano je 19 primjera dobre prakse. Knjižničari su mogli sudjelovati u dvije od ponuđenih 13 radionica koje su obuhvaćale različite teme (on line-alati za korištenje u nastavi, pjesnička radionica, IKT i razvoj kritičkog mišljenja, tradicijske igre...). Proljetna škola tradicionalno je mjesto na kojemu se najboljim školskim knjižničarima dodjeljuje Nagrada „Višnja Šeta“ koju svojim kolegama dodjeljuje Hrvatska udruga školskih knjižničara za izvrstan rad u struci. Ove

Trenutak predaha na Proljetnoj školi

godine dobitnici su Snježana Vrbanac za životno djelo te Alida Devčić Crnić i Denis Vincek – godišnje nagrade. U sklopu kulturne ponude skupa sudionici su mogli birati između četiri izleta razgleda otoka Krka.

RADIONICE GOETHE INSTITUTA ZAGREB

Informacijske kompetencije za učenice i učenike – oblikovanje i planiranje knjižničnih ponuda

Josipa Strmečki, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

U organizaciji Goethe Instituta u Zagrebu, 16. i 17. 11. 2017. održale su se radionice i predavanja pod nazivom Informacijske kompetencije za učenice i učenike – oblikovanje i planiranje knjižničnih ponuda. Predavač je bio dr. sc. Fabian Franke, ravnatelj Sveučilišne knjižnice Bamberg, a sudionici knjižničarke i knjižničari iz Crne Gore, Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Srbije.

Knjižničari su doznali niz korisnih informacija o funkcioniranju njemačkih knjižnica, o programima koji se provode za korisnike te osobitosti prakse u radu sa srednjoškolskim učenicima završnih razreda za koje knjižničari Sveučilišne knjižnice u Bambergu priređuju cjelodnevni program. Program je namijenjen učenicima zainteresiranim za daljnje školovanje, tj. studiranje, a kako se radi o Sveučilišnoj knjižnici, za pretpostaviti je da će je učenici – budući studenti koristiti tijekom studiranja.

Dr. sc. Franke detaljno je upoznao sudionike s organizacijskim pripremama i tijekom tih programa kojima je cilj učenicima osvijestiti i ukazati na potrebu za informacijama, naučiti učenike kako pronaći informacije u stvarnom i virtualnom prostoru i vremenu, naučiti kako se pravilno citira, osposobiti ih da budu informacijski pismeni, poštujući uz to autorska prava.

U radioničkom dijelu knjižničari su, podijeljeni u skupine, pripremali „gotov proizvod“, odnosno knjižničnu ponudu koju će moći dalje razvijati u svom radu. Teme su bile: korištenje internetskih alata (studenti), copyright – publiciranje vlastitih radova, akademsko pisanje, pisanje znanstvenog rada (3. i 4. razred gimnazije), informacijske kompetencije, razine informacijskog učenja u srednjoj školi i izrada prezentacije (za 5. i 6. razrede).

KNJIŽNICE U SVIJETU

GRADSKA KNJIŽNICA SUBOTICA, AKTIVNOSTI HRVATSKOG ODJELA

Bernadica Ivanković, Gradska biblioteka Subotica

Градска библиотека Суботица-Szabadkai Városi Könyvtár-Gradska knjižnica Subotica (u daljnjem tekstu Gradska knjižnica Subotica)¹, je najstarija ustanova kulture u gradu. Osnovao ju je 1890. godine gimnazijski profesor i autor monografije grada István Ivanyi kada je donesen statut Knjižnice. Kao temelj za formiranje početnog fonda poslužio je veći broj privatnih zbirki. Tijekom postojanja knjižnica je nekoliko puta mijenjala lokaciju a od 1953. godine se nalazi u centru grada, u zgradi nekadašnje Građanske kasine koju je projektirao Ferenc Raichle u neobaroknom stilu. Kao knjižnica javnog tipa raspolaže s oko 300.000 knjiga, a rad s korisnicima je organiziran u dva posudbena odjela (za djecu i odrasle), na znanstvenom i zavičajnom odjelu, u tri čitaonice, deset ograna i posebnoj zbirci stare i rijetke knjige. Fond je podijeljen na knjige na srpskom, mađarskom i hrvatskom jeziku, službenim jezicima Grada Subotice, ali se na odjelima može naći veći broj knjiga i na drugim jezicima. Gradska knjižnica Subotica je matična ustanova za Sjevernobacki okrug.

Pored svoje osnovne djelatnosti, Gradska knjižnica Subotica je nositeljica i raznih kulturnih manifestacija, organizatorica književnih susreta, izložaba i znanstvenih predavanja i skupova s ciljem populariziranja knjige i čitanja. Najvažnije manifestacije su posvećene velikanima rođenim u Subotici: Dani Dezsőa Kosztolányija, Književni KIŠobran posvećen Danilu Kišu i Dani Balinta Vujkova, dani hrvatske knjige i riječi. Knjižnica je organizirala i lingvističke skupove, a radove s ovih skupova je izdala u nekoliko izdanja.

Gradska knjižnica Subotica je jedina knjižnica u Srbiji koja svakodnevno funkcionira i pruža usluge na tri službena jezika Grada Subotice: srpskom, mađarskom i hrvatskom jeziku.² Iako kulturni milje Subotice i iskazane potrebe njenih građana, Grad za Hrvate funkcionira tek površinski³, stoga je subotička Knjižnica, budući da su joj fondovi svakako usmjereni prema svim nacionalnim za-

jednicama koje žive u Subotici, prepoznala svoju misiju i mogućnosti te se dodatno angažirala na području poticanja, usvajanja i njegovanja posebnog odnosa prema instituciji knjige i čitanja na hrvatskom jeziku.

Kako to čini Gradska knjižnica Subotica? Na tri načina: kadrovski, nabavnom politikom-fondovima i programski. Kadrovski - U Gradskoj knjižnici Subotica je od 2006. godine uposlena svega jedna djelatnica na poslovima informatorice na hrvatskom jeziku i do danas se taj broj nije promijenio.

Nabavnom politikom - U Republici Srbiji je za kupnju knjiga na snazi Zakon o javnim nabava, što usložnjava i usporava ovu značajnu aktivnost svake knjižnice a kupnja knjiga na hrvatskom jeziku je dodatno otežana činjenicom da su knjige iz Hrvatske značajno skuplje, slabije dostupne, podliježu carini i nije sustavno riješen način njihove nabave, plaćanja i prijevoza.

Programski - Zbog brojnih gore navedenih poteškoća akcenat rada Odjela na hrvatskom jeziku Gradske knjižnice Subotica je na programima ponajprije s djecom i mladeži. Oni se realiziraju u značajnom obimu s velikim entuzijazmom i u suradnji s drugim relevantnim institucijama, pojedincima i volonterima iz zemlje i matične države Hrvatske.⁴

Hrvatski odjel Gradske knjižnice Subotica je duboko ukorijenjen u predškolski i školski sustav.⁵ Sve aktivnosti se provode pod geslom „Knjiga djeci, radost biblioteci” i mogu se podijeliti na stalna i povremena dešavanja od kojih su neka identična na sva tri službena jezika grada Subotice a pojedini se realiziraju samo na hrvatskom jeziku. To dovodi do činjenice da iako je broj korisnika manji od broja djece na srpskom jeziku, ponuda programa je svakako bogatija i veća.

Zbog ograničenosti prostora navest ću samo najznačajnije. **Vrtićka knjižnica** - Gradska knjižnica Subotica organizi-

¹ Odlukom Gradske skupštine zvanični naziv knjižnice je trojezičan Градска библиотека Суботица Szabadkai Városi Könyvtár Gradska knjižnica Subotica i nema kraći oblik

² Odlukom Skupštine općine Subotice od 20. 12. 2001. godine ponovno je uveden hrvatski jezik kao službeni jezik Subotice.

³ Hrvati u Srbiji imaju svega tri profesionalne institucije: od 2002. godine Hrvatsko nacionalno vijeće kao najveće zastupničko tijelo i NIU Hrvatska riječ te od 2008. godine Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata. Svi imaju sjedište u Subotici.

⁴ Hrvatski odjel Gradske knjižnice Subotica surađuje s brojnim institucijama u zemlji i inozemstvu. Primjerice: Hrvatska čitaonica Subotica, Hrvatsko nacionalno vijeće, NIU „Hrvatska riječ”, Grad Subotica, Generalni konzulat Republike Hrvatske u Subotici, Knjižnice grada Zagreba, Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek, Hrvatska matica iseljenika, Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske i drugi subjekti.

⁵ U Subotici se nastava na hrvatskom jeziku odvija po A modelu u 3 srednje i 6 osnovnih škola, od kojih su 3 na selu a realizira se i odgojno-obrazovni proces u 4 vrtića od kojih su dva u gradu i funkcioniraju po Montessori programu. No, broj djece kojima je materinji jezik hrvatski je mnogo veći ali se roditelji iz različitih razloga ne odlučuju djecu upisati na svom materinjem jeziku.

ra brojne aktivnosti za djecu vrtićke dobi a 2010. godine osmišljen je program pod nazivom „Upoznavanje djece sa svijetom knjige” koji se realizira u suradnji s Predškolskom ustanovom „Naša radost” po kojem djeca posjećuju knjižnicu i dobivaju svoje prve članske iskaznice. Od prošle 2017. godine u vrtiću „Marija Petković Sunčica” koji djeluje na hrvatskom jeziku u suradnji sa subotičkom Knjižnicom obnovljena je vrtićka knjižnica u kojoj kao knjižničari rade predškolci ovog vrtića.

Nacionalni kviz za poticanje čitanja Knjižnica grada Zagreba – Gradska knjižnica Subotica se svake godine uključuje u Nacionalni kviz za poticanje čitanja koji organiziraju Knjižnice grada Zagreba. Provođi ga u svim osnovnim školama u Subotici i okolici gdje se nastava odvija na hrvatskom jeziku tijekom prvih mjeseci nove školske godine a dvoje djece kao glavnu nagradu dobivaju odlazak u Zagreb na zatvaranje Mjeseca hrvatske knjige i javno izvlačenje nagrada te posjet Sajmu knjiga Interliber. Subotička knjižnica surađuje na ovom programu već jedno desetljeće⁶ i jedina je knjižnica iz dijaspore koja je još uvijek uključena u ovaj projekt.

Kviz za poticanje čitanja „Čitam i skitam” je akcija kojom Gradska knjižnica želi knjigu vratiti mladim čitateljima a čitatelje knjižnici i provodi se na sva tri službena jezika Grada Subotice od 2008. godine. Namijenjen je učenicima osnovnih škola. Tijekom dva mjeseca (veljače i ožujka), djeca trebaju pročitati određena djela te nakon toga popuniti upitnik koji je prve četiri godine tiskan u papirnoj formi a nakon toga u obliku online upitnika na mrežnoj stranici Knjižnice. Kviz se završava javnim izvlačenjem nagrada koje se organizira 2. travnja na Međunarodni dan knjige za djecu. Povezujući tradicionalno sa suvremenim kviz pomaže djeci (ponovno) steći čitalačke navike, razvija jezičnu kulturu, potiče im maštu, kreativnost te razvoj inteligencije uz suvremeni pristup knjizi.

„Čitanjem do zvijezda” – Gradska knjižnica Subotica u suradnji s Hrvatskim nacionalnim vijećem od 2015. godine u osnovnim i srednjim školama gdje se nastava odvija na hrvatskom jeziku provodi kviz znanja i kreativnosti „Čitanjem do zvijezda” koji organizira Hrvatska mreža školskih knjižničara te sudjeluje na državnom natjecanju u Čakovcu.

Etnokamp je program namijenjen djeci osnovnoškolske dobi na hrvatskom jeziku koji od 2008. godine organizira Hrvatska čitaonica iz Subotice a od 2013. godine suosnivač je i Gradska knjižnica Subotica. Ovo je dobar primjer iz prakse gdje se pokazuje značaj i mogućnosti suradnje i umrežavanja knjižnica s nevladinim sektorom. Etnokamp okuplja oko stotinu djece posljednjeg tjedna u kolovozu koja tijekom pet dana uz svoje animatore i voditelje uče razne vještine kroz različite radionice, upoznaju se s tradicijskom baštinom i suvremenim stvaralaštvom uz zajedništvo i vjerski odgoj. Posljednji dan priređuju završnu priredbu s izložbom dječjih uradaka nastalih u kampu.

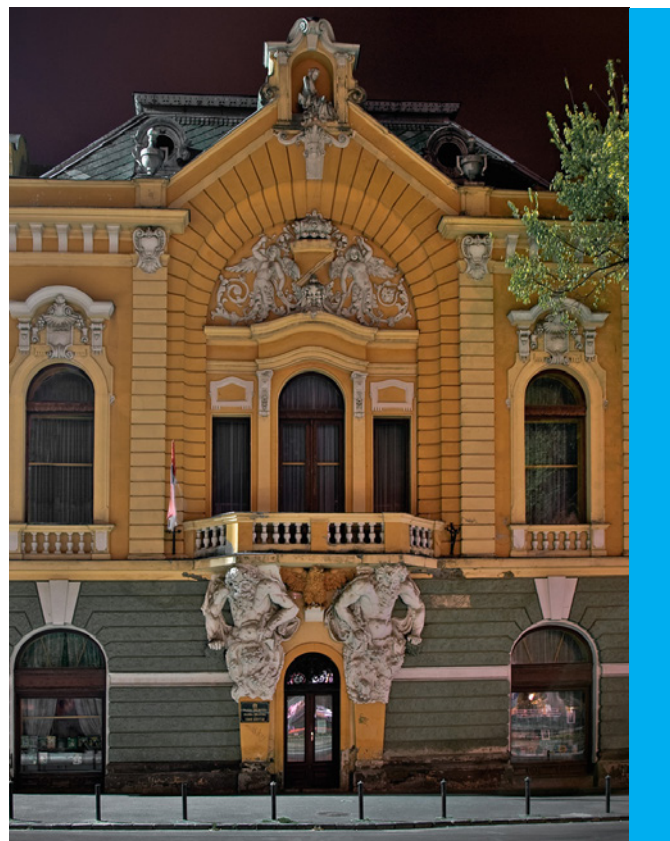
Čitateljski klub za tinejdžere „Flâneuri” – Uz raznovrstan program za djecu i odrasle ostao je upražnjen programski prostor za tinejdžere. Nakon rasta uz knjižnicu i u knjižnici, stasala je kritična skupina mladih kojima je trebalo ponuditi novi pogled i doživljaj knjižnice kako bi bili zadržani u knjižničnim odajama kao vlastitom i ugodnom prostoru rasta i napretka. Tako je 2015. godine, nakon pilot projekta noćenja u knjižnici, pokrenut čitateljski klub za tinejdžere na hrvatskom jeziku pod

nazivom Flâneuri gdje polazeći od knjige i riječi želi interdisciplinarnim pristupom brisati granice među umjetnostima te klasičnom i virtualnom šetnjom potaknuti kod mladih čitatelja gastronomiju oka i duha. Flâneur je radoznali promatrač grada koji luta s jednim ciljem – da doživi neočekivano, otkrije nepoznato, iskusi nešto novo i stvori nešto svoje. Zato je flâneur istodobno pustolov i pjesnik, promatrač i humorist, istraživač i filozof, umjetnik koji otkriva i uobličava svijet na različite načine.

Dani Balinta Vujkova, dani hrvatske knjige i riječi, najveća je književna manifestacija Hrvata u Vojvodini. Ovaj trodnevni multidisciplinarni skup organizira se od 2002. godine u mjesecu knjige, a namijenjen je svim dobnim i intelektualnim skupinama. Sastoji se od više segmenata, među kojima su program za djecu pod nazivom „Narodna književnost u školi”, stručno-znanstveni skup, multimedijalna večer s dodjelom nagrada na području književnosti, svake godine tiska se knjiga iz opusa Balinta Vujkova a organiziraju se i predstavljanja knjiga, izložbe te drugi prateći programi.

Susreti s književnicima, predstavljanje knjiga i priređivanje izložbi – U cilju razvoja ljubavi prema knjizi i čitanju Gradska knjižnica Subotica trudi se svake godine organizirati gostovanje književnika za djecu i odrasle koja pišu na hrvatskom jeziku te priređuje predstavljanje knjiga ili priređuje različite izložbe.

Ovo su samo neki od programa hrvatskog odjela Gradske knjižnice Subotica. Iako suočen s brojnim poteškoćama i nejednakostima hrvatski odjel uspješno i s velikim entuzijazmom djeluje s jednim i osobito važnim ciljem – promoviranje knjige na hrvatskom jeziku, poticanje i razvoj čitalačkih navika te razvijanje i jačanje nacionalnog identiteta. Brojne aktivnosti koje organizira učinile su ga značajnim čimbenik u kulturnom miljeu grada, na šta smo veoma ponosni.

Gradska knjižnica Subotica

⁶ Iako suradnja s Knjižnicama grada Zagreba na ovom i drugim projektima postojala već gotovo punu deceniju zvanični Sporazum o suradnji Gradske knjižnice Subotica i Knjižnica grada Zagreba je potpisan tek u svibnju, 2014. godine u Zagrebu. Cilj Sporazuma je još bolje povezivanje te razmjene knjiga i iskustava.

TRAGOM KARLA OVEA KNAUSGÅRDA ILI KAKO NAS JEDNA VRSTA UMJETNOSTI VODI DRUGOJ

Dijana Sabolović-Krajina, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Suvremeni norveški pisac Karl Ove Knausgård postao je poznat u svijetu po svojem višeslojnom romanu – autofikciji u šest knjiga „Moja borba“, koji je objavljivao od 2009. do 2011. Naslov upućuje na motiv koji se u ovom neobičnom heksalogu stalno provlači – borba glavnog lika, samog autora između introvertiranosti, silne čežnje za samoćom, pisanjem i želje da ima obitelj i bude s drugima. U Hrvatskoj je do sada prevedeno i objavljeno pet dijelova – u prvom dijelu opisuje smrt oca, u drugom dijelu napušta Norvešku, prvu ženu i seli u Švedsku, u trećoj knjizi opisuje svoje najranije djetinjstvo i dječjačko iskustvo, u četvrtoj knjizi piše o sebi kao mladiću s 18 godina, koji nakon srednje škole odlazi u malo selo na sjeveru Norveške raditi kao učitelj, a u petoj knjizi opisuje svoj život kao dvadesetogodišnjaka, studij književnosti i umjetnosti na Sveučilištu u Bergenu, i ponovno snažnu potrebu za pisanjem. Nedavno je kod nas prevedena i njegova neobična knjiga o povijesti anđela „Ima vrijeme za sve“.

Svih pet knjiga pročitala sam nadušak, s nestrpljenjem očekujući njihov prijevod i objavljivanje na hrvatski jezik. Osvojila me bespoštedna introspekcijska ispovijest ovog pisca. Opisao je svoja osobna iskustva odrastanja, no iako 9 godina mlađi od mene (rođen je u Oslu 1968.) često se referira na poznate mi referentne točke odrastanja djece i mladih u šezdesetima, sedamdesetima i devedesetima, vezanih na primjer uz glazbu i opise obiteljskog života. Globalizacija je naime u posljednjih desetljeća toliko zahvatila svijet istovjetnim ili vrlo sličnim kulturološkim obrascima života koji su prepoznatljivi bez obzira na ekonomsku razvijenost pojedinih zemalja, društveno-političke sustave i geografski različita podneblja.

Očaranost i opčinjenost stilom pisanja, kao i likovnom imaginacijom koju unaša u opise svojih psihičkih i mentalnih stanja, okruženja, prirode, crtica iz svakodnevice, u kojima se prepoznajemo jer su dio svačijeg života, potakla me da početkom kolovoza 2017. sjednem u avion i na nekoliko dana odem u Oslo. Ugodno me iznenadilo i ushitilo kada sam Knausgård ne očekivano „srela“ u Muzeju Edvarda Muncha, najpoznatijeg norveškog slikara, poznatog po ikoničnim slikama Krik, Ples života, Vampir, Madona... Slijedeći trendove uključivanja „celebritija“ u svoje programe kako bi privukli što više publike, uprava Munchovog muzeja u Oslu pozvala je Karla Ovea Knausgård, trenutno najpoznatijeg norveškog književnika, da bude kurator ljetne izložbe slika Edvarda Muncha, od kojih većina nije uopće prije bila viđena u javnosti. Naime, Munchova ostavština poklonjena je gradu Oslu, no zbog velikog broja likovne građe nema stalnog postava. Tako je oko 1100 slika i brojna druga građa većinom pohranjena u muzejskim depoima. Knausgård, koji je studirao povijest umjetnosti na sveučilištu u Bergenu, odabrao je 150 slika, a izložbu je nazvao *Mot skogen* (Prema šumi), prema jednom Munchovom drvorezu. Knausgård je i autor popratnog teksta, kao i knjige nastale na tim temeljima, u kojemu on ulazi u esenciju Munchovog stvaralaštva. Izložba je podijeljena na če-

tiri dijela – prvi dio pod nazivom *Svjetlo i krajolik* počinje sa slikama koje su svijetle i optimistične, u drugom dijelu *Šuma* prelaze u motive šuma, voćnjaka, polja; u tećem dijelu *Kaos energija* fokus je na različitim stanjima svijesti, uključujući ljubomoru i tjeskobu, da bi u četvrtom dijelu pod nazivom *Drugi* završila serijom portreta. Izložba pokazuje Munchovu preokupaciju jednostavnim dnevnim životom (u čemu uočavam sličnost s Knausgårdom), slikajući ljude koji rade u svojim vrtovima, kuće, voćnjake, polja, plivanje u rijeci ili ljude kako jednostavno sjede oko stola.

Kako piše u izložbenim materijalima, Knausgård je kao kurator u praksi demonstrirao svoju jedinstvenu sposobnost koju ima kao književnik da prodre u esenciju umjetnosti i u njenu sposobnost da opiše ono neizrecivo. Po njemu je Munchov najveći talent sposobnost da naslika ne samo ono što pruža pogled, već i ono što leži iza pogleda. Izložbom istražuje Munchovu raznolikost kao umjetnika – kreativnu strast i neobuzdanost. Izložba je krajem rujna 2017. bila popraćena „Književnim danima“ na kojima je Knausgård razgovarao s vizualnim umjetnicima o tome zašto je kreativna umjetnost vitalna, o vezama književnosti, filma i likovne umjetnosti, o vezama između činjenica, života i umjetnosti. Među panelistima bila je svjetski poznata multimedijalna umjetnica Laurie Anderson.

Dojmove Knausgårdova odabira Munchovih slika upotpunila sam razgledom onih koje su izložene u Nacionalnom muzeju u Oslu. Oduševila me činjenica kako me jedna umjetnost vodi k drugoj. Književnost me dovela do slikarstva i drugačijeg „čitavanja“ slikara Muncha. Posjet izložbi Munchovih slika odveo me dalje, do novog arhitektonski-urbanog dijela Osla, u kojemu se gradi novi i veći Munchov muzej, ali i nova zgrada glavne gradske knjižnice, tik uz arhitektonski intrigantnu i već izgrađenu novu operu. Ona pak kao polifunkcionalan i puku blizak prostor dominira preuređenim lučkim pristaništem Osla. Odavde krećem prema Ibsenovom muzeju, pa se ponovno vraćam književnosti i norveškom književniku iz čije kabanice je ispao i Karl Ove Knausgård. I tako u beskonačnost, od jedne vrste umjetnosti do druge. Zajedničko im je da su mnogo više nego što pruža pogled.

Karl Ove Knausgård

ZAVIČAJNO NAKLADNIŠTVO

BJELOVARSKO NAKLADNIŠTVO U 2017. GODINI

Tina Gatalica, Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar

Uvod

Bjelovarsko nakladništvo u 2017. godini po broju objavljenih naslova ne odstupa od ranijih godina. Prema broju nakladnika (a njih je čak 30) koji su objavili neku vrstu publikacije, očekivalo bi se puno više novih naslova no što ih je doista. Međutim, nakladnici, a uglavnom su to društva i udruge, upravna tijela, znanstvene, obrazovne i kulturne institucije, sportski klubovi i pojedinci, objavljuju samo po jedan ili najviše dva naslova na godinu. Ne čudi, jer im nakladništvo i nije glavna djelatnost. Od ovoga opet treba izdvojiti po kvaliteti, važnosti i znanstvenom pristupu udžbenike Visoke tehničke škole u Bjelovaru i izdanja Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad. U 2017. i Akademijin Zavod i Visoka tehnička škola objavili su spomenice o svom desetogodišnjem radu i pored toga samo još po jedan naslov. Posebnu pažnju zavrđuje knjiga poetičnog naslova kolege Ilije Pejića Mirisi iscrpljenog vala, kao i knjiga Gordane Matunci Bilogorski običajnik. I jedna i druga velik su doprinos osvjetljavanja

nju kulturnog, književnog i narodnog života Bjelovara i okolice.

U prilogu koji slijedi građa je podijeljena prema vrsti na pet skupina, a unutar njih raspoređena je prema abecednom redoslijedu autora i naslova. Monografske publikacije popraćene su kratkim sažetkom. Sva građa dio je zavičajne zbirke Bjelovariana.

Monografije

BRLJAK, Morana: Preživljavanje / predgovor Dijana Stilinović ; uredili Zorka Renić, Ivan Ban. – Bjelovar: Medicinska škola Bjelovar, 2017.

Na listu veličine 68 x 48 cm, presavijenog na 18 x 12 cm nalazi se 19 pjesama Morane Brljak, učenice Medicinske škole Bjelovar.

DOLANJSKI, Senka: Iluzija Života: iscjeljujuće – motivacijski priručnik za svakodnevni život. – Bjelovar: vlast. nakl., 2017.

Knjiga Iluzija života je ispunjena motivacijama i tekstovima koji obiluju savjetima i instrukcijama kako zavoljeti sebe i kako vidjeti sebe kao veličanstveno biće. Inspirira i motivira osobu da bude svoja i jedinstvena, da razmišlja svojom glavom i pritom ostvari sebe. Bjelovaračanka Senka Dolanjski objavila je knjigu pod pseudonimom Selen White Spark, a knjizi su priložene i motivacijske karte.

IDEJA, realizacija i razvoj Visoke tehničke škole u Bjelovaru: 2006. – 2016. / [glavna urednica Zrinka Puhać]. – Bjelovar: Visoka tehnička škola, 2017.

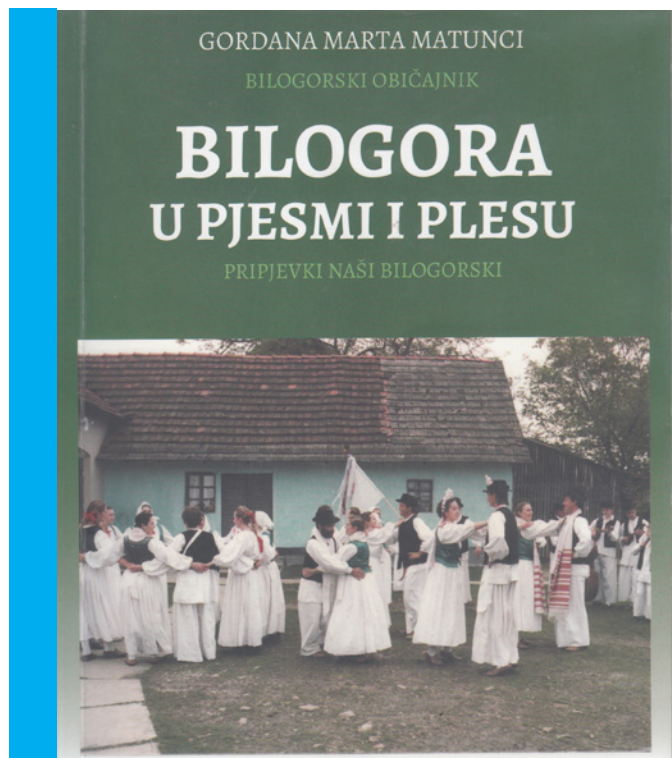
U Bjelovaru deset godina djeluje Visoka tehnička škola s dva studijska programa: preddiplomskim stručnim studijem Mehatronika i preddiplomskim stručnim studijem Sestrinstvo. Knjiga prati rad ove škole od osnivanja 2006. do 2016. Posebna poglavlja posvećena su stručnoj, znanstvenoj i izdavačkoj djelatnosti te studentskim aktivnostima i organizacijama.

KAŠTELA, Slobodan ; STRUGAR, Vladimir: Akademijin Zavod u Bjelovaru 2005. – 2015.: prilozi za povijest. – Zagreb – Bjelovar: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, 2017.

U ovoj spomenici detaljno je opisan desetogodišnji rad Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru. Prva poglavlja su posvećena osnivanju i organizaciji Zavoda, zatim su navedeni svi znanstveni skupovi, predavanja i izložbe. Posebno je predstavljena bogata nakladnička djelatnost i knjižnica Zavoda.

KOVAČIĆ, Snježana: Lovac na priče: priče iz blizine. – Bjelovar: vlastita naklada, 2017.

„Jednoga je dana andeo Ariel, koji je inače sasvim pri-

Bilogorski običajnik

vatni anđeo čuvar jedne gospođe maserke, odlučio raspisati natječaj za lovca na priče, također anđela, koji bi lovio priče po svemu životu i svijetu te ih dostavljao njemu, Arielu. Ariel bi tada, uz pomoć drugih prijatelja anđela, čitao i sortirao priče, a one koje bi mu se posebno svidjele puštao bi u snove svojoj gospođi maserki koju je brižno čuvao. A ona, kako je voljela pisati, zapisala je ono što je sanjala. I tako su nastale priče koje su pred vama..." (iz Uvoda)

MARČETIĆ, Marija: Dani susreta čovjeka i Boga: Božić mog djetinjstva u Velikoj Trnovitici. –

Bjelovar: Tiskara Horvat, 2017.

Ova autobiografska knjiga lirski je dokument u kojem Marija Marčetić, umirovljena učiteljica, piše o danima svoga djetinjstva u Velikoj Trnovitici.

MATENDA, Želimir: Monografija Bjelovarsko-bilogorske županije = Monography of Bjelovar-Bilogora county. – Bjelovar: Bilo, 2017.

Fotomonografija na 368 str. prikazuje bogatstvo Bjelovarsko-bilogorske županije kao i prirodne ljepote svih pet županijskih gradova i osamnaest općina.

MATIJEVIĆ, Danijela: Žena / [ilustracije Ljiljana Lilli Koci ; pogovor Mladen Medar] . – Bjelovar: vlast. nakl., 2017.

Druga zbirka pjesama Bjelovarčanke Danijele Matijević tematski se nadovezuje na njenu prvu zbirku. Urednik Mladen Medar piše: „Ako postoji termin ‘ispovjedna proza’, onda je ovo – ispovjedna poezija, iskrena i nepatvorena, kojom autorica, kako sama kaže u toplom, iskrenom i dojmljivom uvodu, nudi čitatelju ‘srce na dlanu’, otvarajući se do same srži i bez kompleksa, kakva jest: kao žena, i jaka i slaba.“

MATUNCI, Gordana: Bilogora u pjesmi i plesu: pripjevki naši bilogorski: bilogorski običajnik / [urednica Sanja Sabljak ; notni zapisi Zlatko Subotičanec]. – Bjelovar: Tiskara Horvat ; Veliko Trojstvo: Općina Veliko Trojstvo, 2017.

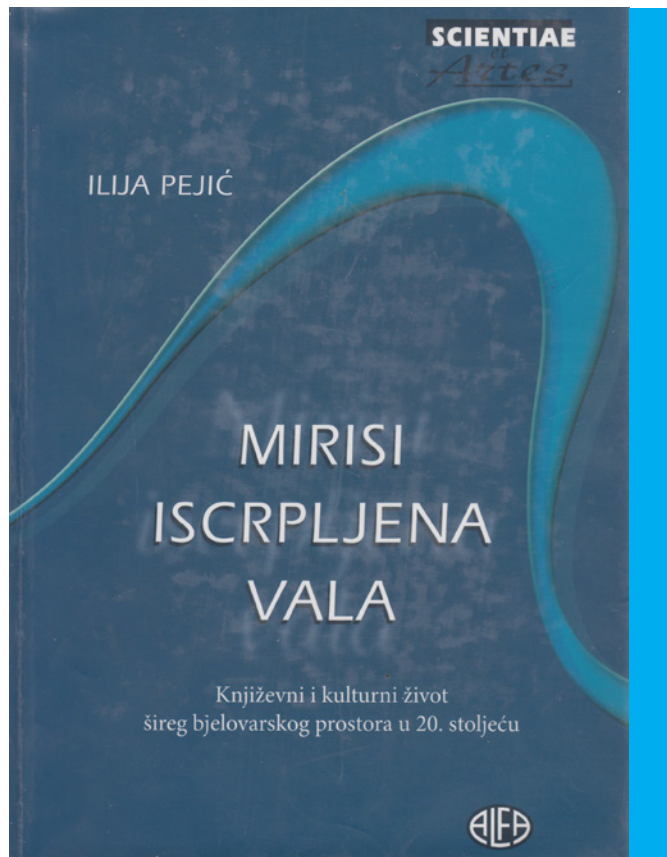
Knjiga Bilogora u pjesmi i plesu zbirka je dosad neobjavljene građe bilogorske tradicijske kulture koju je sakupila i opisala Gordana Matunci. U njoj su sabrani pripjevki – dvostihovi slični bečarcima koji se u Bilogori izvode u različitim prigodama i na različite melodije. Ukupno je 859 pripjevaka s opisom izvođenja i notnim zapisom. Posebna poglavlja knjige posvećena su bilogorskim tradicijskim plesovima s opisima šetanih kola, tarabana, gluvaka i drmeša. Slijede zapisi nekoliko dječjih kola, igara, pjesmica, brojalica, rugalica, zagonetki, brzalica i poslovice kojima se dopunjuje ranija knjiga Gordane Matunci Djeca se šale. U zadnjem poglavlju autorica donosi popis 115 tematskih postava KUD-a "Veliko Trojstvo" koje je ovo društvo izvelo od 1974. do 2014. godine.

MIKULEC, Ivana; VINCEK, Dragutin; NOVAK, Sonja: Šetnja bjelovarskim krajem. – Bjelovar: Grad Bjelovar, 2017. Edukativna bojanka s radnim zadacima koja djecu predškolske dobi na zabavan i zanimljiv način upoznaje s autohtonom pasminama životinja i proizvodima bjelovarskog kraja.

MIŠIR, Mia: Tihomir i ja / [urednici Ines Tomić, Maja Lazić]. – Bjelovar: Dječji vrtić Bjelovar, 2017.

Tekst i ilustracije za ovu slikovnicu potpisuje šestogodišnja Mia Mišir. Tema slikovnice je ljepota koja leži u različitosti te prihvaćanje „drugih i drugačijih“.

PEJIĆ, Ilija: Mirisi iscrpljena vala: književni i kulturni život šireg bjelovarskog prostora u 20. stoljeću: prilog nacionalnoj povijesti književnosti i kulture. – Zagreb: Alfa ; Bjelovar: Narodna knjižnica „Petar Preradović“, 2017. Kolega Ilija Pejić, književni povjesničar i kulturni dje-

Mirisi iscrpljena vala

latnik u ovoj velebnoj knjizi prikazuje kulturni i književni život središnje Hrvatske. Jedan od recenzenata knjige dr.sc. Mario Kolar kaže:

„Spretno spojivši znanstvenu akribiju i spisateljsku lepršavost autor uz mnoštvo pozitivističkih podataka prijeko potrebnih za rekonstrukciju dvadesetostoljetne književne i kulturne povijesti šireg bjelovarskog područja donosi i vješte interpretacije te kritičke ocjene stvaralaštva brojnih književnih i kulturnih stvaratelja rođenih odnosno podrijetlom ili tek dijelom života i/ili rada povezanih s Bjelovarom, Daruvarom, Čazmom, Grubišnim Poljem, Garešnicom i ostalim okolnim mjestima.“

PUTOVIMA bjelovarskih branitelja / [priredili Stipe Šola, Robert Horvat, Monika Vojvodić Andričević]. – Bjelovar: Udruga hrvatskih dragovoljaca domovinskog rata Bjelovarsko-bilogorske županije, 2017.

Kratki i sažeti vodič ratnih operacija na području Bjelovara i Bjelovarsko-bilogorske županije za vrijeme Domovinskog rata.

RADOVANOVIĆ, Mile: Villa Meschi: (ljubavni roman). – Bjelovar: M. Radovanović, 2017.

Villa Meschi, treća je Radovanovićeva knjiga u kojoj je pretočio svoj doživljaj Istre i malenoga gradića Peroja. Villa Meschi je glavna silnica koja pokreće događaje opisane u knjizi, oko nje se vrte sudbine, ljudi i pojedine priče. Radovanović inspiraciju za pisanje nalazi u stvarnom životu, još preciznije, u vlastitom životu pa je ovo memoarska, ali i autobiografska proza.

SITTA, Silvija: Talijansko-hrvatski, hrvatsko-talijanski rječnik s gramatikom talijanskoga jezika. – Bjelovar: Rosae Maris, 2017.

Rječnik je namijenjen početnicima, učenicima, studentima, polaznicima tečajeva i samoukima koji žele ovladati osnovama talijanskoga jezika. Sadrži kratku gramatiku talijanskoga jezika i oko trideset tisuća rije-

či i fraza odabranih prema učestalosti u svakodnevnoj uporabi i općoj konverzaciji.

STAŠEVIĆ, Ina: Osnove socijalnog i zdravstvenog zakonodavstva. – Bjelovar: Visoka tehnička škola u Bjelovaru, 2017.

Knjiga je namijenjena studentima zdravstvenih studija, ali i svim djelatnicima u sustavu zdravstva. Autorica u njoj obrazlaže ustavne osnove socijalnih i zdravstvenih zakona te osnovne pojmove svih zakona koji se odnose na socijalno i zdravstveno zakonodavstvo.

STRATEGIJA razvoja grada Bjelovara: 2016.–2020. / [urednik Antun Korušec]. – Bjelovar: Grad Bjelovar, 2017.

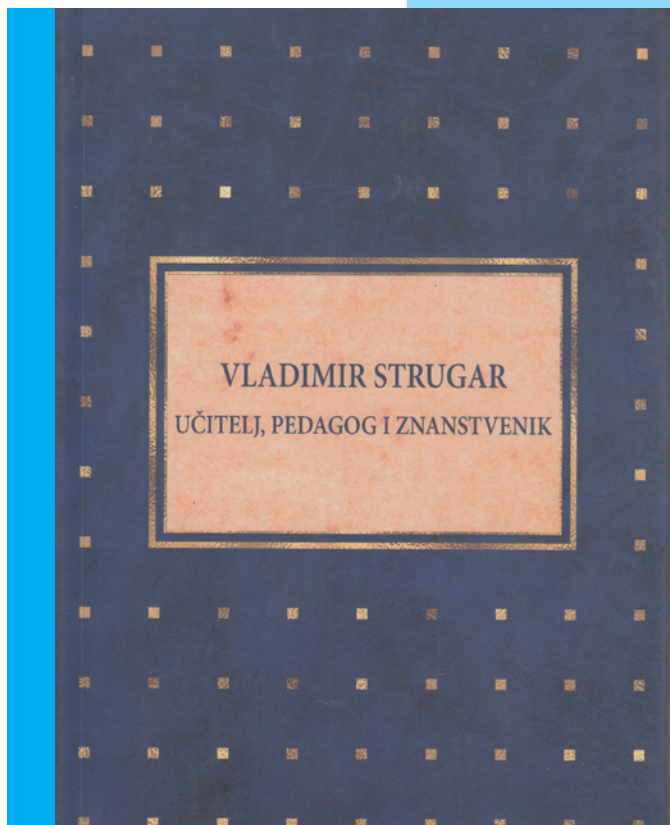
Ovaj planski razvojni dokument definira opće smjernice razvoja Grada, a sastoji se od po hijerarhiji razrađenih razvojnih ciljeva. Strategija sadrži tri strateška cilja: Održiv rast i razvoj gospodarstva u skladu s potrebama stanovnika i poduzetnika; Podizanje kvalitete života, obrazovanja i rada za sve skupine stanovništva; Održivo upravljanje resursima.

VLADIMIR Strugar – učitelj, pedagog i znanstvenik: (u povodu 70. godišnjice života) / priredili Ilija Pejić, Mladen Medar. – Zagreb: Školske novine; Bjelovar: Ogranak Hrvatskoga pedagoško-književnog zbora: Družba Braća Hrvatskog Zmaja, Zmajski stol Bjelovarsko-bilogorske županije, 2017.

Knjiga je nastala u povodu 70. godišnjice života istaknuto hrvatskog pedagoga prof. dr. sc. Vladimira Strugara. Jedan dio knjige prati autorov životni put, obiteljski i profesionalni, a drugi dio donosi popis njegovih objavljenih djela (ukupno 467) i popis napisa o njemu.

VRANJEŠEVIĆ, Sanja: Pješači sigurno / [uredila Vjera Štović]. – Bjelovar: Društvo Naša djeca, 2017.

Projekt Pješači sigurno realiziran je kroz 6 radionica primjerenih za djecu predškolske dobi: Upoznajemo geometrijske oblike; Prometni znaci – pravi veseljaci; Čudan stvor, taj čudesni semafor; Prometni policajac – pravi genijalac; Pješači u prometu i Prometne igre.

Vladimir Strugar

Tokom projekta nastala je i istoimena slikovnica.

ŽIDOVEC, Vladimir: Pavelićev diplomat na jugoistoku Europe: autobiografski zapisi diplomata Nezavisne države Hrvatske dr. Vladimira Židovca / [uredio i predgovor napisao] Željko Karaula. – Bjelovar: Tiskara Horvat, 2017.

Vladimir Židovec bio je sudionik ustaškog pokreta i diplomat NDH u Sofiji. Ovo je njegova politička autobiografija koju je dovršio u lipnju 1947., uglavnom u zagrebačkom istražnom zatvoru. Autobiografiju je priredio Željko Karaula opremivši je s opsežnim predgovorom i Zapisnicima sa saslušanja Vladimiru Židovcu.

Godišnjaci

ATLETSKI klub Bjelovar: Godišnjak Atletskog kluba Bjelovar: za sezonu 2016. / [tekst i fotografije Zvonimir Iveković; uredio Milan Divić. – Bjelovar: Atletski klub "Bjelovar", 2017.

EKONOMSKA i birotehnička škola (Bjelovar): Školska godina 2015./2016.: ljetopis / [priredio Vojislav Kranželić]. – Bjelovar: Ekonomska i birotehnička škola, 2017.

PUČKI kalendar Bjelovarsko-bilogorske županije: 2017. / [urednik Stjepan Horvat]. – Bjelovar: Čvor, 2017.

RADOVI Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru: svezak 10 / [glavni i odgovorni urednik Slobodan Kaštela; urednik sveska Vladimir Strugar]. – Zagreb; Bjelovar: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru, 2017.

Deseti svezak Radova donosi priloge (izvorne znanstvene radove, stručne i pregledne radove) o značajnim osobama u povijesti grada Bjelovara, s posebnim osvrtom na članove Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti sa širega bjelovarskog područja.

Katalozi

AĐULOVIĆ, Senad: Od pera do satelita: Bjelovar na kartastarskim kartama: Mala galerija, Gradski muzej Bjelovar od 9. lipnja do 21. srpnja 2017. – Bjelovar: Državni arhiv u Bjelovaru, 2017.

Katalog izložbe na kojoj su prikazane katastarske karte i planovi Bjelovara nastali u razdoblju od 18. do 21. stoljeća. BJELOVAR. Proračun: Proračun Grada Bjelovara za 2017. godinu: vodič za građane. – Bjelovar: Grad Bjelovar, 2017.

LIKOVNO udruženje Bjelovar: Izložba radova: povodom 26 godina rada i 25 godina izlaganja: Gradski muzej Bjelovar, Mala galerija, od 10. studenog do 9. prosinca 2017. – Bjelovar: Likovno udruženje Bjelovar, 2017.

LJEPOTA majčinstva (2017; Bjelovar): [katalog modne revije] / [uvodna riječ Marija Čatipović; fotografije Leon Hribljan]. – Bjelovar: Udruga za zdravo i sretno djetinjstvo; Radio Terezija, 2017.

Katalog druge modne revije koju Udruga za zdravo i sretno djetinjstvo i Radio Terezija organiziraju jednom godišnje. U katalogu su fotografije majki i njihove djece, sudionika revije.

MOJA prva početnica: izložba = Mia unua Alfabetlibro: ekspozicio: Gradski muzej Bjelovar, 5. do 17. kolovoza 2017. / urednik kataloga Josip Pleadin; predgovor Nikola Rašić. – Bjelovar: Društvo esperantista Bjelovar, 2017.

SITTA, Silvija: Bjelovarski glazbeni kolaž: Gradski muzej Bjelovar, Galerija Nasta Rojc od 27. siječnja do 4. ožujka 2017. – Bjelovar: Gradski muzej Bjelovar, 2017.

ŠKILJAN, Ivana: Srednjovjekovna čudovišta: reljefni prikazi na keramičkim pećnjacima: Gradski muzej Bjelovar, Galerija Nasta Rojc od 22. kolovoza do 24. rujna 2017. – Bjelovar: Gradski muzej Bjelovar, 2017.

VEČER s Bogdanom Diklićem: [Kulturni i multimedij-ski centar Bjelovar, 4. 5. 2017.]: [katalog događanja] / [ideja i razrada Večeri Dubravko Adamović]. – Bjelovar:

Kulturni i multimedijски centar Bjelovar, 2017.
 Katalog Večeri posvećene glumcu Bogdanu Dikliću (Bjelovar, 1953) sadrži popis svih igranih filmova u kojima je Diklić glumio u razdoblju od 1975. do 2017. te fotografije i reprodukcije filmskih plakata.

Časopisi, novine, listovi

BJELOVARAC / [glavna urednica Slavica Trgovac Martan]. – God. 72, br. 3451(2017) – god. 72, br.3500(2017). – Bjelovar: Extra, 2017.

BJELOVARSKI list: županijski tjednik / [glavna urednica Alica Pintarić]. – God. 9, br. 425(2017) – god. 9, br. 474(2017). – Bjelovar: Bjelovarski list, 2017.

BJELOVARSKI učitelj: časopis za odgoj i obrazovanje / [glavne i odgovorne urednice Zdenka Brebrić, Nataša Ljubić Klemše]. – God. 22, br. 1-2(2017) – god. 22, br. 3(2017). – Bjelovar: Ogranak Hrvatskoga pedagoško-književnog zbora, 2017.

GOSPODARSKI Info Posrednik / [uredništvo Miljenko Juratovac, Ivana Karadža]. – Br. 1(2017) – br. 4(2017). – Bjelovar: Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Bjelovar, 2017.

MREŽA: gospodarska kretanja / [urednice Martina Posavac, Ivana Karadža]. – God 22 (lipanj 2017). – Bjelovar: Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Bjelovar, 2017.

PUPOLJCI: list učenika IV. osnovne škole Bjelovar / [glavna urednica Zvezdana Barila]. – Br. 9(2017). – Bjelovar: IV. osnovna škola Bjelovar, 2017.

RIBOLOVAC / [glavni urednik Siniša Slavinić]. – God.2, br. 12(2017) – god.2, br. 23(2017). – Bjelovar: Bjelovarski list, 2017.

SVEŽAK: časopis Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja / [glavna urednica Vinka Jelić-Balta]. – God. 19, br. 19(2017). – Bjelovar: Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja, 2017. Isto izdanje u drugom mediju: <http://www.društvo-knjiznicara-bpkp.hr/prelistaj-brojeve-sveska/>

AV građa

BJELOVAR brass ansambl: More than fun. Just for fun. – 2 CD-a (65 ; 44 min) + tekst. prilog. – Bjelovar: Bole-ro ; J&D Records, 2017.

KOPRIVNIČKO NAKLADNIŠTVO U 2017. GODINI

Josipa Strmečki, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Svake godine pomalo strepimo iščekujući brojke o zavičajnom nakladništvu. Međutim, u konačnici se uvijek pojave novi naslovi i imena pa brojke budu slične onima iz prethodnih godina. Naši autori i nakladnici vole lokalne teme, ali tiskaju djela važna i u nacionalnim okvirima. Protekle godine to su bile monografija o logoru Danica i Podravini u ratu i poraću. Nastavlja se trend objavljivanja autorskih slikovnica, u kojima i tekst i ilustracije potpisuje jedan autor. Kad su u pitanju pojedini nakladnici, najviše su publikacija objavili nakladnici vjerske literature Figulus i Kristofori, zatim Šareni dućan koji objavljuje većinom djela svjetske književnosti te Sveučilište Sjever koje se specijaliziralo za udžbenike i publikacije za potrebe svojih studenata. Aktivna su i strukovna udruženja – Ogranak Matice hrvatske i Podravsko-prigorski Ogranak Društva hrvatskih književnika, a bilježimo i pojavu novih nakladnika. To su Naklada Vošićki, Umjetnička organizacija Artikulacije čija produkcija ide u smjeru objavljivanja beletristike i Udruga za promicanje izvedbenih umjetnosti i kulture „Pod galgama“.

Poezija

DINJAR, Ivan: Biserje na dlanu. – Koprivnica: Matica hrvatska, Ogranak: Grafička kultura DTS, 2017.

GOLUBIĆ, Stjepan: Drava, Podravina, kaj. – Drnja: vlastita naklada, 2017.

JAKOPANEC, Ana: Falačec neba. – Koprivnica: Matica hrvatska, Ogranak: Baltazar, 2017.

KUŠENIĆ Gjerek, Maja: Druga tišina. – Koprivnica: Podravsko-prigorski Ogranak Društva hrvatskih književnika, 2017.
 MEĐIMOREC, Tatjana: Moć riječi. – Đelekovec [etc.]: Vendi – Udruga za očuvanje prirodne i kulturne baštine, kulturu i umjetnost te promidžbu seoskog turizma [etc.], 2017.

NOVAK, Štefanija: Ako bi ljubavi nestalo. – Koprivnica: Matica hrvatska, Ogranak: Baltazar, 2017.

POŠTA, Marijana: Moja Komatnica: vu pesmi, reči i slici. – Komatnica: Udruga Komatničanci, 2017.

VRKLJAN, Sanela: Krhkija od sjećanja. – Koprivnica: Druš-

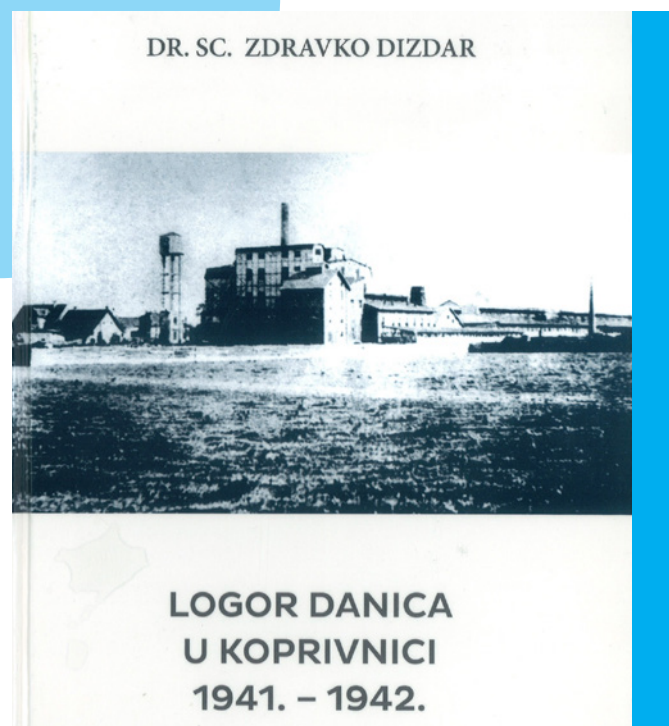
tvo hrvatskih književnika, Podravsko-prigorski ogranak: Baltazar, 2017.

Proza

AŠČIĆ, Ilija: Kako sam postao zao. – Koprivnica: Umjetnička organizacija Artikulacije, 2017.

HERCEG, Elizabeta: Vječna je ljubav njegova. – Koprivnica: Bogadigrafika, 2017.

IVANČAN, Dubravko: Izabrana djela. – Koprivnica: Društvo

Logor Danica

hrvatskih književnika, Podravsko-prigorski ogranak, 2017.
 PERNJAK, Darko: American Bob. – Koprivnica: Naklada Vošicki, 2017.
 PERNJAK, Darko Pero: Tkalča. – Koprivnica: Naklada Vošicki, 2017.
 ŠESTAK, Branko: Hladna sloboda: memoarska proza. – Koprivnica: Superprint, 2017.
 VOLARIĆ, Vedran: 22 stoljeća. – Koprivnica: Društvo hrvatskih književnika, Podravsko-prigorski ogranak, 2017. VOLENEC, Dubravka: Trideset prva lutka. – Koprivnica: Superprint, 2017.

Slikovnice

ARČABIĆ, Željko: Petar i čudnovata frulica. – [Koprivnica]: vlast. nakl., [2017.].
 ARČABIĆ, Željko: Sveti Niko selom luta. – [Koprivnica]: vlast. nakl., [2017.].
 ARČABIĆ, Željko: Veseli Čupko. – [Koprivnica]: vlast. nakl., [2017.].
 ARČABIĆ, Željko: Vilko kauboj. – [Koprivnica]: vlast. nakl., [2017.]. ARČABIĆ, Željko: Vitez dobrog srca. – [Koprivnica]: vlast. nakl., [2017.].
 BALI, Niko: Slon kojega nisu slušale noge. – Koprivnica: Udruga za pomoć osobama s intelektualnim teškoćama „Latice“, 2017.
 DOLENEC, Branimir: Koprivko u Đurđevcu. – Koprivnica: Bogadigrafika [etc.], 2017.
 KRALJ, Boris: Popo i šumska priča. – Koprivnica: vlastita nakl., 2017.
 KRALJ, Boris: Popo i vrt dobrote. – Koprivnica: vlastita nakl., 2017.
 PETRLIĆ Pjer, Josip: Domoljublje i trublje. – Koprivnica: Naklada Vošicki, 2017.

Stručne knjige

DIZDAR, Zdravko: Logor Danica u Koprivnici 1941. – 1942. – Koprivnica: Muzej grada Koprivnice [etc.], 2017.
 FELETAR, Dragutin: Koprivničke uspomene: Koprivnica na starim fotografijama = Memories from Koprivnica: Koprivnica on old photographs. – Ko-

privnica: Šareni dućan ; Samobor: Meridijani, 2017.
 IŠTVAN, Zvonimir: Bukevje: povijest pridravskog sela kojeg više nema. – Novo Virje: Općina Novo Virje ; Samobor: Meridijani ; Križevci: Družba Braća Hrvatskoga Zmaja, Zmajski stol Križevci, 2017.

LULIĆ, Iva: Čudesni svijet nadnaravnih bića iz tradicijskih vjerovanja Podravine, Galerija Koprivnica 8. 12. 2017. – 27.1.2018.: [katalog izložbe]. – Koprivnica: Muzej grada Koprivnice [etc.], 2017.

MOGERSDORF: Geschichte der Körperkultur und des Sports im pannonischen Raum im 19. und 20. Jahrhundert / 43. Internationales kulturhistorisches Symposium = 43th International Historico – Cultural Symposium, Koprivnica 2013. – Zagreb: FF press [i. e.] Filozofski fakultet: Društvo za hrvatsku povjesnicu ; Koprivnica: Povijesno društvo Koprivnica, 2017.

OPIS putovanja Jurja Husa = Descriptio peregrinationis Georgii Huszthii. – Koprivnica: Društvo hrvatskih književnika, Podravsko-prigorski ogranak, 2017.

PROMJENA: podrška, razvoj, obrazovanje, mogućnosti, jednakost, nove aktivnosti: vodič za učitelje / Helena Kušenić, Branka Stančin – Levanček [et al.]. – Koprivnica: Udruga osoba s invaliditetom "Bolje sutra", 2017.

ŠPOLJAR, Marijan: Franjo Hoti. – Koprivnica: Pastoralna: Bogadigrafika, 2017.

ŠPOLJAR-Andrašić, Gordana: umjetnička knjiga memorabilijar = memorabilia art book. – Koprivnica: Muzej grada Koprivnice, 2017.

Publicistika

BLAŽEK, Krešimir: Pisanica od srca: 10 godina = Easter egg from the heart: 10 years. – Koprivnica: Turistička zajednica Koprivničko-križevačke županije, 2017.

MATURANTI staroga kova V. – Koprivnica: Gekoma – Udruga generacije koprivničkih maturanata [etc.], 2017.

MIRKOVIĆ, Miroslav: Enogastro vodič Podravine i Prigorja: svibanj 2017. – Koprivnica: Glas Podravine, 2017.

MIRKOVIĆ, Miroslav: Enogastro vodič Podravine i Prigorja: svibanj 2017. = Wine and gastronomy of Podravina i Prigorje: May 2017. – Koprivnica: Glas Podravine, 2017.

PODRAVEC, Dražen: Kulturno-umjetničko društvo Zvirišće: naših prvih deset godina. – Novo Virje: Općina Novo Virje: Kulturno umjetničko društvo Zvirišće, 2017.

PODRAVSKI zbornik 2017. – Koprivnica: Muzej grada Koprivnice, 2017.

PREPOZNAVANJE i razvrstavanje otpada: dječji priručnik za održivi razvoj / [ideja, inicijativa i koncept Matija Hlebar ; autori likova, vježbi, pjesama i ekoigara Matija Hlebar, Sonja Hlebar, Bojana Kežman, Zvezdana Babić, Andreja Hobolić, Dubravka Blažotić]. – Koprivnica: Uzor Hrvatske, 2017.

Religijska izdanja

CHATMON, Terence: Vjeruju li vaša djeca?: kako djecu za interesirati za Boga. – Koprivnica: Figulus, 2017.

DROZDEK, Neven: Tko to kaže da anđeli čuvari ne postoje?: (neka mi se javi – ako ima hrabrosti). – Koprivnica: Kristofori, 2017.

GEISLER, Norman L: Nemam dovoljno vjere da bih bio ateist. – Koprivnica: Figulus, 2017.

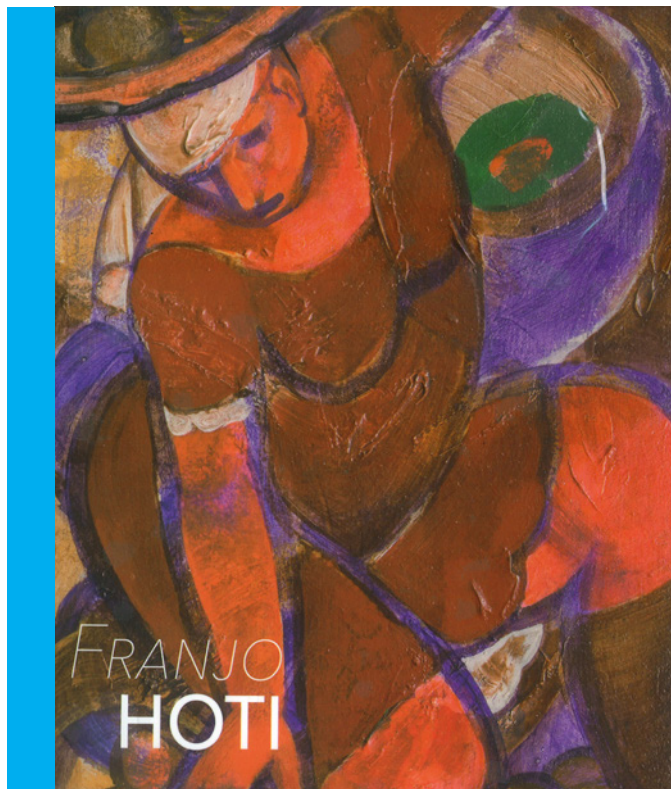
GLOGOVIĆ, Marko Kornelije: Iznad tebe zora sviće: (spasi dušu svoju, dok još možeš). – Koprivnica: Figulus, 2017.

HAIN, Randy: Putokaz za nebo: za prave muškarce katolike. – Koprivnica: Figulus, 2017.

JURKOVIĆ, Elena: Četiri zida. – Koprivnica: Figulus, 2017.

PELANOWSKI, Augustyn: Nema više vremena!. – Koprivnica: Figulus, 2017.

SALVUCCI, Raul: Što s đavlima i vračarskim urocima?: pastoralne smjernice jednog egzorcista. – Koprivnica: Figulus, 2017.

Franjo Hoti

STATIONE, Marcello: Pastiri i anđeli iz Fatime. Koprivnica: Figulus, 2017.
 NASAR, Sylvia: Genijalni um: život matematičkog genija i nobelovca Johna Nasha. – Koprivnica: Kristofori, 2017.
 YOUNG, Sarah: U Tvojim prisutnosti: kreativna bojanka i oslikavanje rukopisa za odrasle: iskusi mir u Isusovoj prisutnosti. – Koprivnica: Figulus, 2017.

Izdanja Šarenog dućana

AKUTAGAWA, Ryunosuke: Kappa i druge priče. – Koprivnica: Šareni dućan, 2017.
 BRANT, Sebastian: Brod luđaka. – Koprivnica: Šareni dućan, 2017.
 GAUGUIN, Paul: Prije i poslije: polinezijski zapisi i crteži. – Koprivnica: Šareni dućan, 2017.
 ILJF i PETROV: Kabinet voštanih figura. – Koprivnica: Šareni dućan, 2017.
 LEAR, Edward: Knjiga besmislica. – Koprivnica: Šareni dućan, 2017.
 LEWIS, Matthew Gregory: Redovnik. – Koprivnica: Šareni dućan, 2017.
 MARTI, José: Guantanamera: pjesme, eseji, priče, kronike i aforizmi. – Koprivnica: Šareni dućan, 2017.

TESLA, Nikola: Vizionarske misli. – Koprivnica: Šareni dućan, 2017.

WILDE, Oscar: Slika Doriana Graya. – Koprivnica: Šareni dućan, 2017.

Izdanja Sveučilišta Sjever

CRKVENČIĆ, Maja: Upravljanje lancima opskrbe. – Koprivnica: Sveučilište Sjever, 2017.
 GOTAL Dmitrović, Lovorka: Modeliranje informacijskih sustava za zaštitu površinskih voda. – Koprivnica: Sveučilište Sjever, 2017.
 KR PAN, Ljudevit: Modeliranje upravljačkog sustava u cestovnom prometu urbanih područja. – Koprivnica: Sveučilište Sjever, 2017.
 MITOLOGIJA i imaginacija: zbornik radova s međunarodnog znanstvenog simpozija Filozofija medija. – Koprivnica: Sveučilište Sjever, 2017.
 NA Sjeveru s Pavlom Vuk-Pavlovićem = On the North with Pavao Vuk-Pavlović. – Koprivnica: Sveučilište Sjever; [Zagreb]: Institut za medije JI Europe: Centar za filozofiju medija i mediološka istraživanja (CFM): Hrvatsko filozofsko društvo, Sekcija za filozofiju medija, [2017].

VIROVITIČKO NAKLADNIŠTVO U 2017. GODINI

Nela Krznarić, Gradska knjižnica i čitaonica u Virovitici

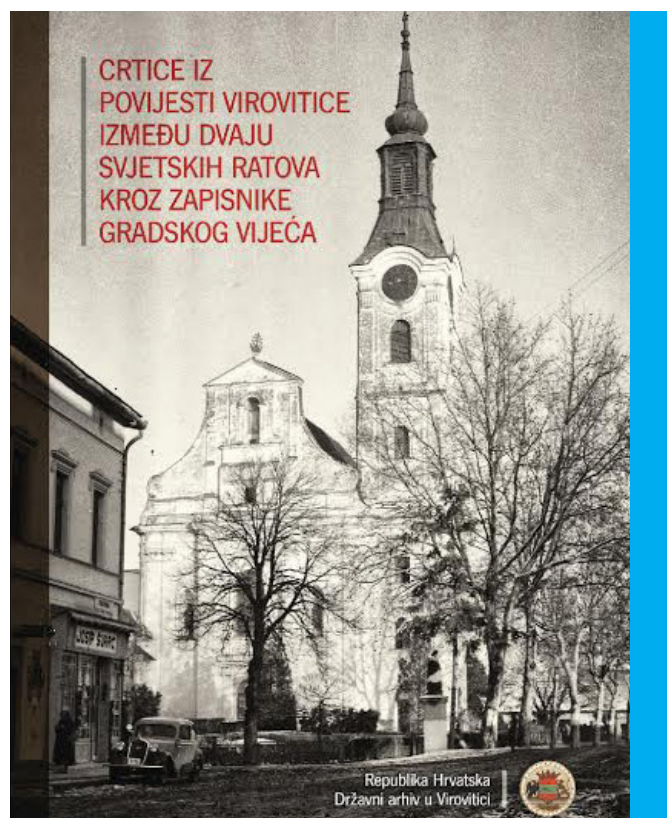
Većina pristiglih naslova u 2017. godini u Zavičajnoj zbirci nije tiskana u Virovitičko-podravskoj županiji pa virovitičko nakladništvo za tu godinu možemo ocijeniti skromnim. U nekoliko proteklih godina knjige virovitičkih autora tiskane su u većim hrvatskim gradovima, uglavnom u Zagrebu. Tijekom prošle godine nastojali smo popuniti Zbirku naslovima starijih izdanja koji su nam nedostajali i razglednicama. Izdvojili smo i istaknuli literarnu baštinu Milana Nikolića, našeg sugrađanina, prvog hrvatskog pisca kriminalističkih romana. Opus čini 19 knjiga, od prvih do novijih izdanja. Dragocjeno je što u devet knjiga nalazimo Nikolićev autogram, datume i posvetu svojim virovitičkim prijateljima. Od novih knjiga iz Zavičajne zbirke izdvojila bih *CRTICE iz povijesti Virovitice između dvaju svjetskih ratova kroz Zapisnike Gradskog vijeća* koju je objavio Državni arhiv u Virovitici i životne priče žena branitelja skupljene u knjizi *Perspektiva žena*. Bogatiji smo i za nekoliko slikovnica. Valja istaknuti slikovnicu Mačak Žučko jer je tiskana u Virovitici i jer se u svakoj priči objašnjava najmlađima po jedna riječ iz virovitičkog, „mikeškog“ jezika.

Popis knjiga

VRANIĆ, Tihomir: Kristovo uskrsnuće je jamstvo našeg uskrsnuća. – Virovitica: vlast. nakl., 2016.
 U knjizi autor predstavlja Bibliju i sve bitne elemente koji imaju svoje praktično mjesto u životu vjernika u duhu Adventističke crkve. Poseban naglasak je na Kristovom uskrsnuću u cjelokupnom biblijskom kontekstu.
 PERSPEKTIVA žene / [priredili] Elvira Koić, Nenad Križić. – Virovitica: ZUČ HVIDR-a VPŽ, 2017.
 Knjiga donosi 15 priča, dirljivih svjedočanstava žena, majki, supruge i kćeri branitelja, o životu nakon rata, o svakodnevnim borbama s PTSP-om, strahovima, ali i nevjerojatnoj snazi i nadi koja ih prožima. Knjiga je nastala u okviru projekta koji je tijekom tri godine Hrvatska udruga za prevenciju suicida provela sa Zajednicom udruga Hrvatskih vojnih invalida Domovinskog rata Virovitičko-po-

dravske županije na temu „Žene, hrvatski branitelji i stradanje u Domovinskom ratu“.

NIKOLIĆ, Milan: Sive priče. – Virovitica: Mikešland, 2017.
 Milan Nikolić je prvi hrvatski pisac kriminalističkih romana. Rođen je u Osijeku, ali je životni vijek proveo u Virovitici. Pred vama je zbirka novela iz Nikolićeve rukopisne baštine.

Crtice iz povijesti Virovitice

CRTICE iz povijesti Virovitice između dvaju svjetskih ratova kroz Zapisnike Gradskog vijeća / [urednici i priređivači Stanislav Artuković, Dijana Cenger]. – Virovitica: Državni arhiv, 2017. U knjizi su objavljeni izvorni zapisnici sa sjednica virovitičkog Gradskog vijeća u međuratnom razdoblju. Iz njih se može iščitati na koji način je Gradska uprava u to vrijeme funkcionirala, ali i tadašnji društveni, socijalni i politički život Virovitičana. Osim toga, zapisi će poslužiti istraživa-

čima kao temelj za neka daljnja znanstvena proučavanja. ŠERER, Antonija: [Mačak Žučko]: priče za djecu ; [ilustracije Jaroslava Lulić, Ines Banić]. – Virovitica: vlast. nakl., 2017. Slikovnica donosi 12 ispričanih dogodovština auto-ričinog unuka Samuela i same autorice. U želji da mlade generacije ne zaborave svoje korijene, u svakoj priči nalazi se jedna riječ iz virov'tičkog, "mikeškog" jezika.

KRIŽEVAČKO NAKLADNIŠTVO U 2017. GODINI

Iz zavičajne zbirke „Crisiensia“

Marjana Janeš-Žulj, Gradska knjižnica "Franjo Marković" Križevci

U članku predstavljamo novitete zavičajne zbirke „Crisiensia“ poredanu prema abecednom popisu autora ili naslova, a objavljenu na području Grada Križevaca i okolnih općina: Sv. Ivan Žabno, Sv. Petar Orehovec, Gornja Rijeka i Kalnik, koju smo darovima, kupnjom ili otkupom nabavili za potrebe knjižnice. Ovaj popis ne sadrži novitete zavičajne zbirke objavljene izvan teritorija zavičaja. Ukupno je u 2017. godini objavljeno 10-ak knjiga, 17 brošura i kataloga izložbi te 4 naslova periodike, što je u skladu s brojkama iz prethodnih godina, uz povećanje broja kataloga izložbi zbog novih galerijskih prostora u Križevcima. Sve se to pohranjuje i čuva u Zavičajnoj zbirci „Crisiensia“. Valja istaknuti kako je časopis Cris u cijelosti dostupan na portalu znanstvenih časopisa Republike Hrvatske HRČAK. Svi naslovi zavičajne tematike dostupni su i pretraživi preko web stranice Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci: <http://www.knjiznica-krizevci.hr>

Knjige

ABOU Aldan, Damjan: Svi moji svjetovi. – Križevci: vlast. nakl., 2017.

Maštovita, ilustrirana priča o jednome dječaku koji kreće u potragu za svojim crtežima. U toj potrazi susreće likove koji traže svoje svjetove..., kao što i dječak traži svoj svijet. BALOG, Zdenko ; Žulj, Nikola: Hrvatsko zagorje: umjetnost, arhitektura, krajolici. – Križevci: Veda, 2017.

Knjiga je podijeljena na poglavlja koja pokrivaju manja područja regije. Kroz svako se poglavlje provlači osnovni motiv, poput toka neke od zagorskih rijeka, Krapinčice, Sutle, Bednje; ili pak lepoglavskih pavlina, Veronike Desiničke ili bajkovitog Ivana Rabuzina. Pojedina poglavlja se čitaju u dahu jer su znanstvene činjenice i složeni povijesni zapleti izneseni razumljivim i čitkim stilom. Fotografije koje prate tekst donose najatraktivnije poglede na spomenike, krajolike, vizure gradova, sve protkane osobnim fotografovima stilom, budeći u čitatelju želju da i osobno doživi opisane i prikazane ljepote.

KRIŽEVAČKI statuti: vinsko-pajdaške regule: za sve domaće, društvene, prijateljske i pobratimske zabave i veselice / sabrao i napisao kraj punog barila i lepe pajdašice Pajdaš Zvonko. – Križevci: Turistička zajednica grada Križevaca, 2017.

PAPIĆ Bogadi, Valentina: Deutsch in der Landwirtschaft. – Križevci: Visoko gospodarsko učilište, 2017.

PEKLIĆ, Ivan: Hrvatski svetac: Sveti Marko Križevčanin. – Križevci: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Koprivničko-križevačke županije ; Samobor: Meridijani, 2017.

PETRLIĆ, Josip Pjer: Domoljublje i trublje. – Koprivnica: Vošicki, 2017.

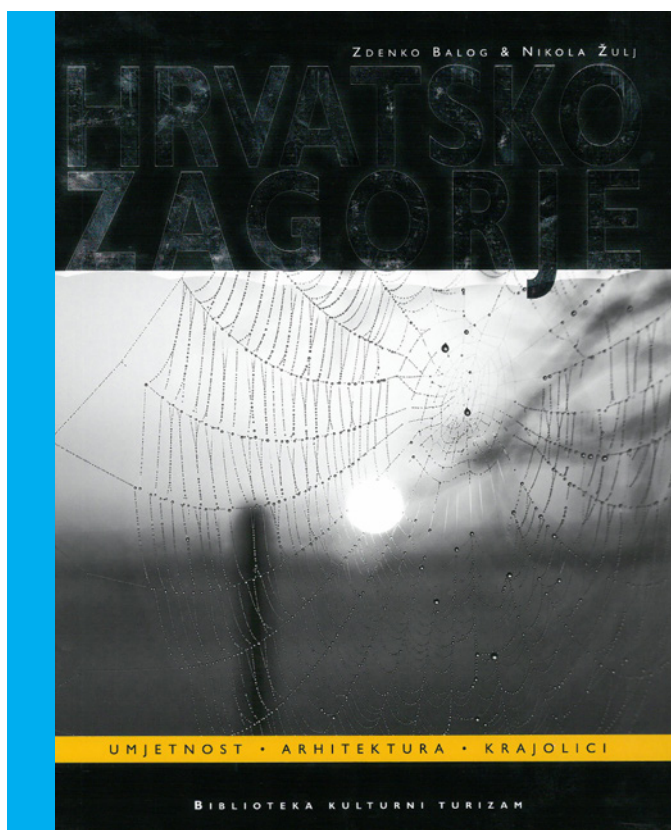
Zbirka pjesama za djecu ilustrirana crtežima učenika Osnovne škole Ljudevita Modeca Križevci.

PUŽEVSKI, Valentin: Našim Križevcima. – Križevci: Ograna Matice hrvatske, 2017.

Valentin Puževski zaljubljenik je u svoj grad, u svoje Križevce. U knjizi govori o bogatoj povijesti grada Križevaca i povijesti križevačkog školstva.

SUSRET hrvatskoga dječjega duhovnoga stvaralaštva "Stjepan Kranjčić" (6 ; 2017 ; Križevci). Za druge disati / 6. susret hrvatskoga dječjega duhovnoga stvaralaštva "Stjepan Kranjčić". – Križevci ; Zagreb: Glas Koncila, 2017.

SUSRET hrvatskoga duhovnoga književnoga stvaralaštva "Stjepan Kranjčić" (9 ; 2017 ; Križevci). Zvijezda jutarnja / 9. susret hrvatskoga duhovnoga književnoga stvaralaštva "Stjepan Kranjčić". – Križevci ; Zagreb: Glas Koncila, 2017.

Hrvatsko zagorje

Katalozi, brošure

BREZOVLJANI: multikulturalni aspekt neolitičkog nalazišta: Križevci, Likovna galerija: 27. listopada – 11. studenoga / [autori tekstova Zoran Marković i Lana Okroša Rožić; autorica izložbe Lana Okroša Rožić]. – Križevci: Gradski muzej Križevci, 2017.

GILDO Bavčević: Balans bijele: Galerija u gostima AK galerija Koprivnica: Galerija "K2", 2. – 16. studenoga 2017. / [tekst kataloga Marijan Špoljar]. – Križevci: Udruga K.V.A.R.K., [2017].

GRAFIKE: Križevci, Likovna galerija: 20. lipnja – 10. srpnja 2017. / [izbor radova, predgovor, postav Marijan Špoljar]. – Križevci: Gradski muzej Križevci, 2017.

KRIŽEVCI okom kamere '17: Likovna galerija, 20. travnja do 06. svibnja 2017. / [tekst kataloga Lana Okroša Rožić]. – Križevci: Gradski muzej Križevci, 2017.

LASI si je počesala: tradicijske frizure i oglašnja križevačkog Prigorja: Križevci, Likovna galerija, 14. – 30. rujna 2017. / [autorica izložbe i tekst kataloga Ivana Ružić]. – Križevci: Gradski muzej Križevci, 2017.

LIKART: Likovna udruga "Lika": Galerija "K2", Križevci, svibanj 2017. / [postav izložbe Nikica Jelić, Saša Živković]. – Križevci: Udruga K.V.A.R.K., 2017.

MAŠA Gagro: Pastelna priča: Prva hrvatska dječja galerija: Galerija "K2": Klub kulture / [tekst kataloga Igor Brkić]. – Križevci: Udruga K.V.A.R.K., 2017.

NEĆU ravnalo, hvala!: Križevci, Likovna galerija: 5. – 21. listopada 2017. / [izbor radova, tekst, postav Sonja Švec Španjol]. – Križevci: Gradski muzej Križevci, 2017.

RAZVOJ grada Križevaca u razdoblju 2013. – 2017. / autori Ana Lukačić Lojen, Anđelko Nervo, Darko Masnec...(et al.) ; autori fotografija Dragutin Andrić, Melita Horvat. – Križevci: Grad Križevci, 2017.

SKUPNA izložba škole crtanja i slikanja: Prva hrvatska dječja galerija: Klub kulture / [tekst kataloga Igor Brkić]. – Križevci: Udruga K.V.A.R.K., 2017.

DAMJAN A.A.

· Svi Moji Svjetovi ·

*Svi Moji svjetovi**Našim Križevcima*

SAŠA Živković: ZOOM: Galerija "K2", [8. lipnja 2017.] / [tekst kataloga Zdenko Balog]. – Križevci: Udruga K.V.A.R.K., [2017].

ULOGA Matičina nakladništva u oblikovanju hrvatskoga duhovno kulturnog identiteta: prirodoslovlje i tehnička kultura: programska knjižica znanstvenoga skupa i katalog prirodoslovnih izdanja Matice hrvatske. – Križevci: Ogranak Matice hrvatske, 2017.

VEDRAN Perković: Smetnje: Galerija "K2", [23. – 29. 11. 2017.] / [tekst kataloga Saša Živković]. – Križevci: Udruga K.V.A.R.K., [2017].

VLATKO Vincek: Radovi: Galerija "K2", [15. – 22. prosinca 2017.] / [tekst kataloga Saša Živković]. – Križevci: Udruga K.V.A.R.K., [2017].

ZORAN Homen: mala retrospektiva: Galerija "K2" [26. 4. 2017. – 9. 5. 2017.] / [predgovor Zdenko Balog]. – Križevci: Udruga K.V.A.R.K., 2017.

ŽUPANIJSKA smotra likovnog stvaralaštva osnovnih i srednjih škola LIK 2017. / Županijsko natjecanje izložba učenika osnovnih i srednjih škola. – Križevci: [Osnovna škola "Vladimir Nazor" Križevci], 2017.

Periodična izdanja

CRIS: časopis Povijesnog društva Križevci = CRIS, Journal of the Historical Society of Križevci: god. XVII / [glavna i odgovorna urednica Tatjana Tkalčec ; prijevod Ivan Markota ; naslovnica Ivan Nemet]. – Križevci: Povijesno društvo Križevci, 2017.

IZVOR: list učenika OŠ Ljudevita Modeca. – Križevci: OŠ Ljudevita Modeca, 2017. (elektroničko izdanje: <http://www.izvor-osmodec.hr/>)

KRIŽEVAČKO sakralno blago: 2018.: [kalendar] / autor uvodnog teksta i fotografija Zdenko Balog ; glavna urednica Renata Husinec. – Križevci: Ogranak Matice hrvatske, 2017.

ŽUMBERAČKI krijes: 2017.: [kalendar] / [glavni urednik Milan Vranešić]. – Križevci: Žumberački vikarijat križevačke biskupije, 2017.

NAKLADNIŠTVO ČEŠKE NACIONALNE MANJINE U 2017. GODINI

Fanika Stehna, Pučka knjižnica i čitaonica Daruvar – Središnja knjižnica za češku manjinu u RH

Nakladništvo češke nacionalne manjine u 2017. godini bilježi tek nekoliko novih naslova, a Novinsko – izdavačka kuća Jednota iz Daruvara jedina u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji objavljuje građu na češkom jeziku.

Periodička izdanja zadržala su kontinuitet izlaženja. To je godišnjak *Český lidový kalendář*, zbornik *Přehled*, tjednik *Jednota* i časopis za djecu – mjesečnik *Dětský koutek*. Naklada ovih periodičkih izdanja ostala je nepromijenjena. Tjednik *Jednota* ima 50 brojeva godišnje, a mjesečnik *Dětský koutek* 10 brojeva godišnje i prati školsku godinu. U protekloj godini *Jednota* je izdala i dotisak udžbenika za nastavu u osnovnim školama na češkom jeziku. Novost u poslovanju *Jednote* je digitalizacija. Za sada su projektom digitalizacije obuhvaćena stara godišta časopisa *Jednota* kako bi bila dostupna on-line.

Sva tiskana građa na češkom jeziku nalazi se u fondu Središnje knjižnice za češku nacionalnu manjinu.

ČESKÝ, lidový kalendář: 2018. / glavni a odgovorna redaktorka Lidija Dujmenovićová. – Daruvar: Jednota, 2017. Češki pučki kalendar za 2018. godinu donosi kratke informacije i sažete preglede iz života češke nacionalne manjine u Hrvatskoj. Sadržajno obuhvaća sve aktivnosti Saveza Čeha, čeških beseda, škola, vrtića, knjižnice i medijske programe na češkom jeziku. Kalendar je strukturiran u nekoliko tematskih skupina i rubrika. U rubrici *Obljetnice* čitamo o godišnjicama pojedinih čeških beseda i njihovim manifestacijama, godišnjicama manjinskih kulturnih djelatnika i

PŘEHLED

*kulturních a historických,
literárních a školských otázek*

2017

Zbornik *Přehled*

poznatih Čeha. U rubrici *Literarno stvaralaštvo* uvrštene su kratke pripovijetke i stihovi čeških zavičajnika. Tematska skupina *Zanimljivosti* prikazuje ugledne manjinske ličnosti i njihov utjecaj na sredinu u kojoj su živjeli. Posebno vrijedan prilog je o Marjanu Lipovcu, predsjedniku Hrvatsko-češkog društva. Svi tekstovi dopunjeni su fotografijama i ilustracijama zavičajnih likovnjaka.

PŘEHLED: kulturních a historických, literárních a školských otázek 2017 / [glavni a odgovorna redaktorka Jana Staňová]. – Daruvar: Jednota, 2017.

U prvom dijelu u rubrici *Povijesni obzori* Libuše Stranjik i Leonora Janota pišu o zakonima i osnovnim dokumentima, značaju i potencijalima kulturnih i obrazovnih akcija manjinskih zajednica. Posebno obrađuju asimilaciju češke manjine. Zamjenica župana Bjelovarsko-bilogorske županije Tanja Novotni Golubić piše o značaju i perspektivi češke manjine u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji. Zanimljivo i inspirativno viđenje manjine u očima mladih dali su: učitelj geografije Ivan Horina, učiteljica češkog jezika Maja Burger, socijalna pedagoginja Jana Pejić i učitelj povijesti Vladimir Ivić. U drugom dijelu zbornika nalaze se recenzije zavičajnih autora o novim knjigama iz nakladništva češke nacionalne manjine u Hrvatskoj. Prošle godine *Jednota* je tiskala i promotivne materijale, a jedan od važnijih je projekt *Českým tragovima*. Osmišljen je kao obogaćivanje turističke ponude grada Daruvara. U promidžbenom letku prikazan je put informativnih ploča postavljenih na poučnoj stazi kojima će se dodatno educirati i upoznati lokalno stanovništvo i posjetitelji grada Daruvara. Letak prikazuje bogatu tradiciju i kulturno stvaralaštvo češke nacionalne manjine jer, kao što je poznato, manjine i njihova kultura obogaćuju kako turističku ponudu svake sredine, tako i život u toj sredini.

Češki pučki kalendar za 2018.

NAGRADE, OBLJETNICE, STRUČNE VIJESTI

DR. SC. DIJANA SABOLOVIĆ-KRAJINA-

Dobitnica nagrade Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

Romana Horvat, Pučka knjižnica i čitaonica Daruvar

Na svečanome obilježavanju Dana Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu 22. veljače 2018. godine dodijeljena je Nagrada Nacionalne i sveučilišne knjižnice, a na prijedlog Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja, dr. sc. Dijani Sabolović-Krajina, knjižničarskoj savjetnici, ravnateljici Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ u Koprivnici za osobit doprinos knjižničarskoj struci, za dugogodišnji rad na razvoju knjižničarstva i edukaciji knjižničarske zajednice u Republici Hrvatskoj.

OBRAZLOŽENJE ZA NAGRADU NACIONALNE I SVEUČILIŠNE KNJIŽNICE U ZAGREBU

(Sažetak)
Povjerenstvo za Nagradu NSK za 2017. godinu u sastavu: dr. sc. Vesna Golubović, mr. Irena Pilaš i Tatjana Nebesny predložilo je Stručnom vijeću NSK da se Nagrada Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu za 2017. godinu dodijeli dr. sc. Dijani Sabolović-Krajina, knjižničarskoj savjetnici i ravnateljici Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica, za osobit doprinos knjižničarskoj struci, za njezin dugogodišnji rad na razvoju knjižničarstva i edukaciji knjižničarske zajednice u Republici Hrvatskoj.

Dijana Sabolović-Krajina rođena je 29. lipnja 1959. godine u Koprivnici gdje je završila osnovnu i srednju školu. Na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu diplomirala je filozofiju i sociologiju 1985., a potom završila dvogodišnji dodiplomski studij bibliotekarstva 1988. godine. Na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu stekla je doktorat iz područja informacijskih i komunikacijskih znanosti s temom „Narodna knjižnica kao središte lokalne zajednice u suvremenom društvu“ 2016. godine. U hrvatskom knjižničarstvu djeluje trideset i dvije godine. U Knjižnici i čitaonici „Fran Galović“ Koprivnica radi od 1985. godine: kao voditeljica općinske matične službe u razdoblju 1985.-1992. godine, kao voditeljica Studijskog odjela u razdoblju 1992.-1995. godine te je ravnateljica od 1995. godine do danas. U svojem stručnom i znanstvenom radu bavila se novim područjima i temama u knjižničarskoj struci: sociologijom čitanja, sociologijom knjižnica, socijalnom inkluzijom u knjižnicama, knjižničnim marketingom i menadžmentom, novim oblicima pismenosti (rana i obiteljska pismenost, digitalna pismenost, informacijska pismenost, zdravstvena pismenost, ekološka pismenost), digitalizacijom kulturne baštine, implementacijom novih knjižničnih usluga i novih korisničkih skupina (knjižnične usluge za bebe i malu djecu, usluge za slijepe i slabovidne, multikulturalne usluge) novim suradničkim modelima poslovanja, zagovaranjem knjižnica i knjižničarstva. Tijekom dugogodišnjeg rada sudjelovala je u različitim istraživačkim projektima, studijski boravila u knjižnicama u Danskoj, Velikoj Britaniji, Finskoj i Njemačkoj. Autorica je

brojnih stručnih i znanstvenih radova u domaćim i stranim publikacijama te urednica i suurednica nekoliko publikacija. Aktivna je u organiziranju stručnih i znanstvenih skupova na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini te je rukovodila izradom nekoliko projekata i njihovom implementacijom, a uključila je koprivničku knjižnicu i u niz međunarodnih programa.

Promaknuta je 1993. godine u zvanje više knjižničarke, a 2008. u zvanje knjižničarske savjetnice.

Način rukovođenja koprivničkom knjižnicom rezultirao je nizom lokalnih, nacionalnih i međunarodnih nagrada. Dugogodišnja je aktivna članica Hrvatskoga knjižničarskog društva i Hrvatskoga čitateljskog društva čija je bila predsjednica te članica Europskog odbora međunarodne čitateljske udruge u razdoblju 1997.-2007. Članica je Komisije za upravljanje i za osobe s posebnim potrebama te Radne grupe za Zelene knjižnice. Predavačica je Centra za stalno stručno usavršavanje iz područja knjižničnog marketinga i implementacije knjižničnih usluga za slijepe i slabovidne osobe. Održala je izlaganja na više od šezdeset stručnih i znanstvenih skupova u zemlji i inozemstvu. Prenoseći svoja saznanja sa stručnih stipendija i međunarodnih skupova svojim kolegama, istovremeno je promovirala i postignuća hrvatskog knjižničarstva u inozemstvu, čime je doprinijela izobrazbi knjižničara u Hrvatskoj.

Dijana Sabolović Krajina višestruko je doprinijela razvoju hrvatskog knjižničarstva, a njezin doprinos je izniman u prepoznavanju uloga i utjecaja narodnih knjižnica na život lokalnih zajednica i društva u cjelini.

dr. sc. Dijana Sabolović Krajina i glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu dr. sc. Tatijana Petrić na dodjeli Nagrade Nacionalne i sveučilišne knjižnice za 2017. godinu

JERKO BARIŠIĆ- Dobitnik državne „Nagrade Ivan Filipović“

Suzana Knežević, Gimnazija Ivana Zakmardija Dijankovečkoga Križevci

Profesor Jerko Barišić, umirovljeni školski knjižničar Osnovne škole „Grigor Vitez“ Sveti Ivan Žabno, dobitnik je najvišega državnoga priznanja djelatnicima u odgoju i obrazovanju – „Nagrade Ivan Filipović“ za 2016. godinu. Nagrada mu je dodijeljena 27. prosinca 2017. u Ministarstvu znanosti i obrazovanja u Zagrebu, a dodijelile su je ministrica dr. sc. Blaženka Divjak i dr. sc. Vesna Bedeković, predsjednica Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu Hrvatskoga sabora. Ova se državna nagrada dodjeljuje za rad i rezultate u pet kategorija:

Jerko Barišić s ministricom znanosti i obrazovanja Blaženkom Divjak i predsjednicom Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu Hrvatskoga sabora Vesnom Bedeković

predškolskom odgoju, osnovnom, srednjem i visokom školstvu te znanstvenom i stručnom radu. Ove godine dodijeljene su dvije nagrade za životno djelo te 13 godišnjih nagrada, među kojima je i nagrada kolegi Barišiću.

U obrazloženju nagrade istaknuto je kako je prof. Barišić „veliki pučki prosvjetitelj“ koji je ovu nagradu zaslužio predanim radom u svojoj školi u kojoj, napomenimo, iako je službeno umirovljen 31. kolovoza 2016., i dalje volonterski radi. Inicijator je brojnih kulturnih i javnih događanja u svojoj školi, a tijekom godina osmislio je različite programe posvećene Grigoru Vitezu i zavičajnom piscu Zvonimiru Balogu, koji su prerasli u velike školske projekte, pa čak i manifestacije (Dan Zvonimira Baloga). Potaknuo je osnivanje filatelističke grupe kroz koju njegova škola, izdavanjem prigodnih filatelističkih izdanja te njihovim slanjem uglednim pojedincima i institucijama diljem Hrvatske, na vrlo inovativan i originalan način promiče velike književnike i znanstvenike. Vrlo uspješno surađuje s lokalnom zajednicom i brojnim kulturnim ustanovama njegujući kulturnu baštinu žablanskoga i križevačkoga kraja. O zbivanjima u svojoj školskoj knjižnici, školi i zavičaju izvještava u brojnim medijima, čime ih čini vidljivima u lokalnoj zajednici, ali i daleko izvan nje. Detaljniji radni životopis Jerka Barišića objavili smo u prošleme broju Sveska jer je kolega Barišić u svibnju 2017. godine primio i najviše strukovno priznanje, Nagradu „Višnja Šeta“ za životno djelo koju dodjeljuje Hrvatska udruga školskih knjižničara. No „Nagrada Ivan Filipović“ potvrđuje da je njegov rad prepoznat i šire, u okviru cijeloga odgojno-obrazovnog sustava.

PLAKETA GRADA KRIŽEVACA GRADSKOJ KNJIŽNICI „FRANJO MARKOVIĆ“

Josipa Strmečki, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Ravnateljica Gradske knjižnice Franjo Marković Križevci

Na svečanoj sjednici Gradskog vijeća održanoj 24. travnja u povodu 766. rođendana Grada Križevaca Gradskoj knjižnici „Franjo Marković“ uručena je Plaketa Grada Križevaca koja se dodjeljuje za iznimna postignuća te promicanje znanosti, gospodarstva, prosvjete, kulture, športa, zdravstva, socijalne skrbi i svih drugih područja društvenog života Grada Križevaca te za trajnu, općepriznatu djelatnost kojom se znatno doprinosi razvoju Grada Križevaca. Plaketu je u ime djelatnika knjižnice primila ravnateljica Marjana Janeš Žulj. Čestitamo!

NAPREDOVANJA U STRUCI

Sanja Jozić, Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar

Mira **BARBERIĆ**, prof. hrvatskog jezika i književnosti i južnoslavenskih filologija i dipl. knjižničarka, zaposlena u knjižnici ČOŠ J. A. Komenskog, Daruvar, promaknuta je 13. travnja 2017. odlukom o napredovanju Agencije za odgoj i obrazovanje u zvanje stručne suradnice mentorice.

Vesna **BENKOVIĆ**, knjižničarka u Osnovnoj školi “Grigor Vitez” u Svetom Ivanu Žabnu. 11. prosinca 2017. položila je stručni ispit za diplomiranog bibliotekara u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici Zagreb.

Tomislav **EMBREUŠ**, pomoćni knjižničar u Narodnoj knjižnici Virje položio je stručni ispit za pomoćnog knjižničara 14. prosinca 2017. godine u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu.

Adrijana **HATADI**, dipl. knjižničarka i prof. hrvatskog jezika i književnosti, zaposlena u Osnovnoj školi “Braća Radić” Koprivnica napredovala je u prosincu 2017. u zvanje stručne suradnice savjetnice.

Rajna **GATALICA**, dipl. knjižničarka i prof. hrvatskog jezika i književnosti, zaposlena u Tehničkoj školi Bjelovar (knjižnica) i II. osnovnoj školi Bjelovar (nastavnica hrvatskog jezika) rješenjem Agencije za odgoj i obrazovanje od 7. prosinca 2017. napredovala je u zvanje stručne suradnice mentorice.

Tatjana **KREŠTAN**, prof., viša knjižničarka, zaposlena u knjižnici Komercijalne i trgovačke škole Bjelovar napredovala je 8. prosinca 2017. odlukom Agencije za odgoj i obrazovanje u zvanje stručne suradnice mentorice.

Lidija **LEVAČIĆ MESAROV**, diplomirana knjižničarka i profesorica hrvatskog jezika i književnosti, zaposlena u knjižnici Osnovne škole Ferdinandovac promovirana je 5. listopada 2017. u zvanje stručne suradnice mentorice.

Marina **MARKANOVIĆ**, magistra kroatologije, magistra edukacije kroatologije i magistra bibliotekarstva, zaposlena u knjižnici Gimnazije dr. Ivana Kranjčeva Đurđevac, diplomirala je 21. rujna 2017. na Izvanrednom studiju bibliotekarstva na Filozofskom fakultetu u Zagrebu s temom “Zaštita knjižnične građe u narodnim knjižnicama Koprivničko-križevačke županije” (mentorica prof. dr. sc. Ana Barbarić.), a 13. prosinca 2017. položila je stručni ispit za diplomiranog knjižničara pri Hrvatskom knjižničnom vijeću (NSK).

Damir **NAJMENIK**, profesor hrvatskog jezika i književnosti i diplomirani knjižničar, zaposlen u Srednjoj školi “Stjepan Ivšić” Orahovica, napredovao je u zvanje stručnog suradnika savjetnika.

HUMOR

„TURKINJA“ I „SREMKNINJA“

Marinko Ilić, Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar

Jedno poglavlje četvrte knjige autobiografske proze Gorana Tribusona Vrijeme ljubavi završava sjetnim opisom bakine pečene „Turkinje“ koju nikada poslije nije imao prilike jesti. Sve do predstavljanja u Mjesecu hrvatske knjige u studenom prošle godine. Naime, odmah nakon čitanja tog poglavlja, na iznenađenje autora i publike, servirali smo svježe pečene buče, popularne „Turkinje“, omiljene „delicije za sirotinju“ u prošlim vremenima. Ali, ovo je samo uvod u pravu priču. U organizaciji ovog „eventa“, ja kao „veliki ravnatelj“ i „viši knjižničar“, posao nabavke i pečenja „Turkinje“ shvatio sam „jako odgovorno“. Došavši na čuvenu bjelovarsku tržnicu, našao sam gospođu Veru koja ima „ekološko imanje“ u Velikom Grđevcu i vidio odmah ono što sam tražio: označene, zrele i „neprskane“ „Turkinje“ i „Sremkinje“. Vidjevši da su ova dva ploda potpuno iste veličine, boje i oblika, pitao sam u čemu je razlika? Gospođa mi je stručno, i moram priznati uvjerljivo objasnila: „Turkinja“ u donjem dijelu ima ispupčenje dok „Sremkinja“ ima udubljenje“. Bio sam mrtav ozbiljan, ali na putu prema pekarnici „pokvarena mašta radi svašta“ pa su mi navrla i „teška“ pitanja. Što je bilo prije: „Turkinja“ ili „Sremkinja?“ Da li je „Turkinja“ bila neka azilantica zastala u Srijemu? Ili je

„Sremkinja“ za vrijeme „turskog vaktā“ imala posla s nekim Turčinom pa postala „Turkinja?“ Kako je sve to došlo u ove krajeve? Pitanjima nikad kraja, a odgovore ne bi dalo ni Plenkovićeva Vijeće za utvrđivanje povijesne istine.

Sremkinja ili Turkinja?

POZIV ZA PODNOŠENJE PRIJEDLOGA ZA DODJELU NAGRADE (ZAHVALNICE) DRUŠTVA KNJIŽNIČARA BILOGORE, PODRAVINE I KALNIČKOG PRIGORJA

Temeljem Pravilnika o postupku dodjeljivanja Nagrade (Zahvalnice) Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja od 4. ožujka 2010. Glavni odbor Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja

POZIVA

knjižničare, knjižnice i knjižnične korisnike na podnošenje prijedloga za dodjelu Nagrade (Zahvalnice) Društva za 2018. godinu za:

- iznimne uspjehe u knjižničarstvu
- iznimne zasluge u promicanju rada Društva
- dugogodišnji rad u knjižničarstvu

Nagrada (Zahvalnica) dodjeljuje se knjižničarki ili knjižničaru iz knjižnica s područja na kojem djeluje Društvo – za iznimna dostignuća i uzoran rad u svojoj knjižnici i Društvu.

KRITERIJI ZA DODJELU NAGRADE (ZAHVALNICE)

- kandidat svojim stručnim radom i zauzimanjem doprinosi razvoju knjižničarstva
 - kandidat doprinosi edukaciji knjižničara
- kandidat doprinosi razvoju Društva aktivnim radom u tijelima i projektima Društva
 - kandidat je iznimno uspješan stručni knjižničar u onom segmentu knjižničkog poslovanja kojim se u svojoj knjižnici bavi
- kandidat je objavio znanstvene i stručne radove na području knjižnične i informacijske djelatnosti kojim je unaprijeđeno knjižničarstvo

UZ PRIJEDLOGE TREBA PRILOŽITI ŽIVOTOPIS KANDIDATA
ROK ZA PODNOŠENJE PRIJEDLOGA JE 1. TRAVNJA 2019.
PRIJEDLOZI SE ŠALJU GLAVNOM ODBORU DRUŠTVA s naznakom
„PRIJEDLOG ZA NAGRADU (ZAHVALNICU) DRUŠTVA KNJIŽNIČARA
BILOGORE, PODRAVINE I KALNIČKOG PRIGORJA“

POZIV NA SURADNJU U 21. BROJU ČASOPISA SVEZAK O SADRŽAJU ČASOPISA

- SVEZAK je stručni časopis u kojem se objavljuju članci, stručni radovi, informacije, prikazi i obavijesti iz područja knjižničarstva, informacijskih znanosti ili kulture općenito.
- Časopis je temama i stilom pisanja orijentiran prema širem krugu čitatelja, a ne samo prema knjižničnim djelatnicima.
- Sadržajem list nastoji obuhvatiti sva važnija događanja u Društvu knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja između dviju Skupština, ali prilozi ne moraju nužno biti lokalno određeni, već se mogu primati članci i radovi i iz drugih područja Hrvatske, kao i iz inozemstva.

UPUTE AUTORIMA PRILOGA

- za pisanje tekstova koristite font Times New Roman, veličinu slova 11, s dvostrukim proredom; sve četiri margine trebaju biti 2 cm
- maksimalna dužina teksta pisanog na ovaj način može biti 3 stranice, izuzev tekstova u rubrici „Stručni skupovi i teme“, 1 stranica
 - uz jedan tekst šaljite najviše tri ilustracije (ili grafikona, tablice i sl.)
- u tekstu na mjestima na kojima treba umetnuti ilustracije, za svaku ilustraciju ispišite njen naziv i tekst koji uz nju treba stajati
- fotografije i druge ilustracije snimljene u .jpg ili .gif formatu šaljite kao zasebne dokumente
 - u tekstu označite mjesta na kojima treba umetnuti ilustracije, a za svaku ilustraciju ispišite tekst koji uz nju treba stajati
- tablice i grafikone izradite u excel obliku i šaljite također u privitku kao zasebne dokumente
 - priloge šaljite SAMO u elektroničkom obliku, na e-mail adrese uredništva Sveska:

svezak.urednistvo@gmail.com

Poštovani suradnici, Vaše pridržavanje uputa i rokova bit će nam od velike pomoći i uštedjeti puno dragocjenog vremena pri oblikovanju sljedećeg broja lista! Molimo stoga i da uvažite činjenicu da radove koji neće biti oblikovani u skladu s objavljenim uputama, ili ne stignu na vrijeme, nećemo biti u mogućnosti objaviti. Zbog velikog opsega posla oko pripreme radova za tisak, Uredništvo će biti zahvalno svima koji budu kolegijalni i uvažavaju navedene preporuke.

Krajnji rok za prikupljanje priloga za za 21. broj Sveska je 1. ožujka 2019.

Očekujući Vaše priloge za Svezak, radujemo se zajedničkoj suradnji!